

ES-SEYYİD EŞ-ŞEYH ABDÜRRAHİM REYHAN (KS)

*Gül'den
Bülbüllere*

TASAVVUF SOHBETLERİ -2

Derleyen:
Ahmet SELÇUKLU

REYHAN KÜLTÜR VAKFI YAYINLARI - 2024

REYHAN KÜLTÜR VAKFI YAYINLARI
TASAVVUF SERİSİ NO: 2

GÖZDEN GEÇİRİLMİŞ YENİ BASKI

ISBN: 978-605-61959-1-4 (Tk) 978-605-61959-2-1 (1. c)

Grafik tasarım/uygulama:

Ahmed Haşim Karakaya

Basım Tarihi: 24/04/2024

Basım Yeri: Ankara

Baskı: Özel Matbaası

REYHAN KÜLTÜR VAKFI

Mimaroba Mahallesi, Mustafa Kemal Bulvarı

Colorist Sitesi, B Blok, No: 4/1 d. 38

Büyükkçekmece - İSTANBUL

Tel: 0 212 584 20 21

Fax: 212. 584 00 14.

info@reyhanvakfi.org.tr

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

Bismillahirrahmanirrahim

Allah kâinatın dengesini zıtlıklar üzerine kurmuştur. Soğuk-sıcak, güzel-çirkin, ateş-su, sert-yumuşak... Maddenin en küçük zerresi olan atom da zıt iki öğeden oluşur. Pozitif ve negatif.

Ya insan? Kur'ân-ı Kerim'de "Yaratılmışların en şerefli" diye tarif edilen insan nefis ve rûh zıtlığını bünyesine taşır. "Her şeyi insan için, insanı kendim için yarattım" diyor Cenâb-ı Hak.

Bu düzen içinde önemli bir sorumluluğu vardır insanın. İmtihan için yaratılmıştır. Nefsinin, ilahî emirlere zıt isteklerine uyarsa süflî bir konuma düşecek, rûhunun gerektirdiği doğrultuda yaşarsa ulvî bir konuma yükselecektir. İşte bunu sağlayacak olan manevî eğitimidir. Nefsin dizginlenip, ruhun kemâle ulaşmasıdır.

Peygamberlik iki önemli görev ihtiva eden yüce bir makamdır: Nübüvvet ve Velâyet. Birincisi Cebrail vasıtasıyla gelen emir ve yasakları insanlara tebliğ görevidir. İkincisi ise, rûhu gerekli eğitimden geçirip kemâle erdirmeye ve geldiği yere, Allah'a ulaşmaya lâyık hale getirme gücüdür. Birincisi zâhirde, ikincisi bâtında cereyan eder.

Hz. Muhammed (s.a.v.) son peygamberdir. Ama dünya sona erinceye kadar velâyet görevi devam edecektir. Vâris-i enbiya olan veliler insanları iyiye, doğruya, güzele, hoşgörüye, yardımseverliğe, çalışmaya, özveriye, sevgiye yönlendirmeye; kötünden, yanlıştan, çirkinden, bağınazlıktan, tembellikten, bencillikten, çıkarıcılıktan ve kinden alıkoymaya devam edeceklerdir. Kur'ân-ı Kerim'de sözü edilen 124.000 peygamber adedinde velî her zaman var olacaktır.

Tarîkat, kulu Allah indinde makbul olmaya götüren yoldur. İlk İslâm müşidi Hz. Muhammed (s.a.v.), O'nun velâyet şemsiyesi altına ilk giren Hz. Ebubekir (r.a.)'dir. Bu manevî bağlanma Hicret sırasında, mağarada olmuştur.

İslâm tarikatları sayesinde koca Türk dünyası Müslümanlığı bir hayat tarzı olarak benimsemiş ve aynı manevî ilkeler etrafında kaynaşarak kabile kabile dağılmaktan kurtulmuştur. Selçuklu ve Osmanlı İmparatorluklarında yaşayan çeşitli dinden ve çeşitli ırktan insan mozayığı "Yaratılanı severim Yaradan'dan ötürü" anlayışının getirdiği hoşgörü ve sevgi ortamı sayesinde asırlarca huzur içinde yaşamıştır.

Gerçek bir mürşidin ve gerçek bir tarikatın özelliklerini birinci cildin giriş bölümünde belirtmeye çalışmıştık. Zaten ilâhi çerçevenin dışına çıkan ve menfaat kapısı hâline dönüşen tarikatlara Allah Resulü'nün manevî desteği devam etmez ve silsile sona erer. Örgütlü bir dünya topluluğu olmaktan öteye geçemezler.

Tasavvuf, dinî inancın yaşanmasını amaç edinen sistemin adıdır. Bir mürşidin manevî eğitimine giren kişi ibadetlerini daha zevkle yapmaya başlar. İslâm ahlakıyla ahlaklanmasıyla, gitgide “iyi insan” haline gelir. Böyle insanlardan oluşan toplumda ise zulüm, rüşvet, haksızlık, çıkar çatışmaları, kıskançlık ve kin zamanla yok olur. Toplum daha huzurlu yaşar ve sosyal barış oluşur.

21. yüzyıla yaklaştığımız şu sırada Yerküre'nin ihtiyacı böyle insanlar ve böyle toplumlar değil mi?

Derleyen

İÇİNDEKİLER

“Tarıkattaki ihlâs meşâyihe teslim olmaktır.”	7
“Beşikten mezara kadar ilim öğrenin.”	16
“Tembellikten de korkalım. Korkaklıktan da korkalım. Allah’a sığınalım.”	26
“Ahlakı güzel olanlar hiç kimseyi incitmez.”	32
“Nefsin arzuları, ruhun muhalifidir.”	43
“Yediğimiz, içtiğimiz helal olsun.”	50
“Evliyâullâh, kul ile Allah arasında bir vasıtaadır.”	57
“Meşâyihe sadece sevgi ile değil, ahlak ve amel ile de bağlan.”	60
“Çalışmak farzdır.”	66
“Hizmitsiz himmet alınmaz.”	73
“Bizim kalbimizi diriltten himmettir.”	77
“Mal, mülk Allah’ındır, biz emanetçiyiz.”	80
“Sâdıklarla olun.”	89
“Meşâyihini seviyor musun? Meşâyihini sevenleri de seveceksin.”	100
“İhmallikten korkalım. Tembellikten korkalım.”	110
“Tarikat, Peygamber Efendimiz’in yolu”	117
“Şeyh’ini unutmazsan O’nun yanındasın.”	123
“Sevdim seni seyda-yı cihan hayr ve şerde”	133
“Evliyâullâh, kendi için değil, ne kadar müridi varsa onların havfını çeker.”.	134
“Velîler Peygamber’in vârisleridir”	143
“Bilmediklerinizi öğrenin. Cehâletin karanlığına dalmayın.”	145
“Şeyhi olmayanı şeytan kandırır.”	153
“Fakir olmamak için çalışalım.”	156
“Manevî fakirlik Allah’ı kazandırır.”	159
“Ruh sana emanettir. Beden de sana emanettir. Muhafaza edersen Allah’ı memnun edersin”	161
“Gıybetten sakınalım.”	164
“Zâhirin halk ile bâtının Hak ile olsun.”	173
“Allah’a itaat eden mesuttur.”	179
“Velîler dilleri ile konuşmaz. Onların kalpleri konuşur.”	186
“İnsanların hayırlısı insanlara hizmet edendir.”	193

Meded

Yâ Hazreti Abdürrahim Efendim

Reyhân'ül-Erzincânî kaddesallâhü Teâlâ sırrehü'l-azîz.

1404/1989 Hattat Yusuf el-Erzincânî

“Tarîkattaki ihlâs meşâyihе teslim olmaktır.”

(21 Temmuz 1992)

Hoş geldiniz. Feyiz getirdiniz, nur getirdiniz, muhabbet getirdiniz. Allah feyzinizi artırsın. Allah nûrunuzu artırsın.

Feyiz: Allah sevgisi. Allah sevginizi artırsın.

Nur: İbadetle, amelle olur.

Allah ibadetle, amelle nurlandırır.

Sizi buraya muhabbetiniz getirdi. Allah muhabbetinizi artırsın.

Günden güne derdim artar

Varsam Lokmân'a Lokmân'a

Lokmân: Mürşidimiz, tarikatımız.

Bu bir evliyâullâh kelâmı. Burada neyi ifade ediyor?

Zâhirde insan derdim artsın diye gitmez doktora. Derdinden kurtulmak için gider. Bu tasavvuf kelâmı. Manevî dert var bizde. Bu derdin artması gerekiyor. Artar, artar, dert çoğalır. Neticede dert bunu bitirir.

Bizim tarikatımız sohbet tarikatıdır. Buraya muhabbetle, iyi niyetle soh-bete geldiniz. Her bir insanın maddî-manevî müşkülleri soh-bette çözülür. Soh-bette rahatlık vardır. Soh-bette ferâhlık vardır. Sohbet bir taraftan maddî sıkın-tıları giderir. Bir taraftan da manevî dertleri yani müridin Allah'a olan sevgisini, Allah'a olan inancını, Allah'a olan ihlâsını artırır. Biz Allah'a ne ile yaklaşacağız? İtaat, ibadet ve sevgi ile yaklaşacağız. İtaatsiz, sevgisiz Allah'a yaklaşılmaz.

Bir insanda -Allah korusun- Allah sevgisi olmazsa, Allah'a itaat etmezse, ibadet etmezse Allah'tan uzaklaşıyor. Uzaklaşınca karanlıklara düşüyor; mihnete, meşakkate düşüyor. Allah'a yaklaştıkça ferahlıyor, rahatlıyor, aydınlığa ulaşıyor. Bu da ruh ile oluyor.

Ceset ne olacak? Ceset çürüyüp gidecek. Bizde önemli olan ruhtur. Allah'a itaat etmekle, ibadet etmekle, Allah'ı zikretmekle ruh Allah'a yaklaşır. Allah'ın göndermiş olduğu Kur'ân'a inanıp tâbi olmakla, Allah'ın bize göndermiş olduğu Peygamber'ine inanmakla yaklaşır.

Bir Müslüman'ın imanının tamam olması için Âmentü'nün altı şartı var. Ama sadece inanmak değil, icraatını da yapmak gerekiyor.

- “Âmentü billâhi” (Ben Allah'a inandım)

Allah'a nasıl inanacağız? Allah gaibtir. Bütün görünen, görünmeyen bu kâinattakileri görüyor. Bir de dünyada görünmeyenler var. Sonra yerin altında da neler var, Allah neler halk etmiş? Biz sadece yeryüzünü görüyoruz. İlim, yeraltında ve semalarda neler keşfediyor! Ama ne kadar keşfetseler Allah'ın bildiği kadar bilemezler. Çünkü her şeyi, künhünü Allah'ın zâtı bilir. Evet ilim vardır. Ama ilimden mânâ Allah'ı bilmektir.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: *“Sizin bileniniz ile bilmeyeniniz bir değildir.”*

Bilenle bilmeyen farklıdır. Ama bir kültür ilmi var. Bir de din ilmi var. Kültür ilminde tahsil yapılıyor. Doktora yapılıyor. Bunlar ilim adamı oluyor. Bir de din ilmi var. Önemli olan din ilmidir. Kültür ilmi ile uzaya çıkarlar, Ay'a çıkarlar. Bunların ilimleri ancak dünyada. Kültür ilmi ne kadar olursa olsun bunları, ilimleri kurtarmaz cehennemden. Kurtulmak için *“lâ ilâhe illallâh”* diyecek, inanacak. Bütün İslâm'ın şartı da bunun içerisinde. Evet İslâm'ın beş şartı var: Sıvı, salat, hac, zekât, kelime-i şehâdet. Dili *“lâ ilâhe illallâh Muhammedü'r-Resûlullâh”* diyecek. Ama kalbi de buna inanacak; imanla, ıkrarla tasdiklenecek ki onda icraat olsun.

Hak'tan âyan bir nesne yok

Bu nesnelere âşikâr Allah ama gözsüzler göremiyor onu. Kim gözsüzler? Basiret gözünü açamayanlar. İnsanlarda basiret gözü var, kalp gözü var. Baş gözü var, kalp gözü var.

Cenâb-ı Hak öyle buyuruyor: *“Biz insanlarda dört tane göz halk ettik, ikisi başında, ikisi kalbinde.”*

Bütün görünenlerden daha âşikâr Allah. Ama kime? Kalp gözü açılanlara. Eşya ayna olur. Buna insan ne ile ulaşır? Tarîkatla. Tarîkat olmazsa hakikate geçemez. Tarîkatın da sadece suretinde kalmayacak. Onun da özüne geçmek lazım.

Tarîkat kelâmı:

Söz ile her kalbe doğmaz ledünnî

Bütün azaların dil olmayınca

Nefs-i emmârenin bilinmez fendi

Gönül şehri bahr-i Nil olmayınca

Ledünnî İlmi: Bâtın ilmi demek. Bâtın ilmi kalbinden açılırsa, bir insanın kalp gözü de açılır. Kalp kulağı da açılır. Kalp gözü açılanlar âşikâr görür.

Onun için ne diyor:

Dertli bilir dertli hâlden

Demek ki insanların baş dili var, kalp dili var. Baş kulağı var, kalp kulağı var. Bunlara inanmak lazım. Eğer bir insan tarîkatı yaşarsa hakikate geçer. Hakikate geçemeyince bu sıfatları elde edemez.

Tarîkatın yaşanması için tarîkatın dört şartının elde edilmesi lazım. Bir de tarîkatı yaşamak için müridini kendine örnek edineceksin. Her hareketini, her sözünü, her işini örnek edineceksin. İşte “râbita” budur. Bizim tarîkatımız râbita tarîkatıdır.

Râbita-yı hayâl: Müridini hayâl etmek. Nasıl hayâl edeceksin? Yediğini hayâl edeceksin. İçtiğini hatırlayacaksın. Konuştuğunu hatırlayacaksın. Hayâl edeceksin. Mümkünse çay içtiğin zaman şeyh efendinin içtiğine benzeteceksin çayı. Yemek yediğini görmüşsen onun yediği gibi yemeğe çalış. Namaz kılarken onun kıldığı gibi kılmaya çalış ki işte bu insibah oluyor, “râbita-yı hayâl” oluyor. Sonra hayâlden nakşa geçiliyor. Kendini ona benzetmeye çalışa çalışa bir de bakıyorsun ki sen o olmuşsun. O da sen olmuş. Şeyh Efendim çayını şöyle içiyordu diye çayı içe içe bir gün bakıyorsun ki sen içmiyorsun, çayı o içiyor. Bunlar haktır. Vallâhi haktır, Billâhi haktır. Bizde râbita çok önemli. Râbita ise ikidir:

1- Râbîta-yı nakş-ı hayâl

2- Râbîta-yı nakş-ı cemâl

“Râbîta-yı nakş-ı hayâl” bizim irademizde, bizim emrimizde. Ama “Nakş-ı cemâl” ondan doğacak. Biz elimizde olan hayâli yapı yapı bir meleke meydana geliyor. Sıfat meydana geliyor. Nasıl ki Mecnun “Leyla, Leyla” diye diye kendisi olmuş Leyla. Eşya olmuş Leyla. Mademki Allah bize bunu nasip etmiş, inandık yaşayalım. Yaşamadan inancımıza ulaşamayız.

Şeriatı da böyle, tarîkatı da böyle yaşamak mecburiyeti vardır. Şeriatta “Edille-i Şerriye” vardır. Yaşamak mecburiyeti vardır. Tarîkatta da tarîkatın şartları var. Eğer tarîkatın şartlarını yaşıyorsan sendeki kötü ahlaklar zamanla silinip gidiyor. Kelâm-ı kibâr:

*Yeter ey murg-ı cân gülşâne gel gel
Gül açıldı baharistâna gel gel*

*Mariz isen belâ bahrinde kalma
Tabib-i hâzıkı Lomân'a gel gel*

*Erit cismîn çıkar zubûrlarını
Sadef ol lu'lu-i mercâna gel gel*

*Dil ile göz kulak kapılarını
Kapayıp sohbet-i cânâna gel gel*

Gözünle yasaklara bakma. Kulağınla malâyânî dinleme, gıybet etme, çalgıları dinleme.

Sohbet-i cânân: Evliyâullâhın sohbeti. Onun sohbetine gelersen onun sohbetini dinleye dinleye cismîn zuburları erir. Bir balı ateşe koyarsanız onun mumu erir. Ateşi görünce eriyen mum çıkınca o zaman sâfi olur.

Bir yağ erimeden onun içindeki maddeler sâfi olmuyor. Sohbet de bizim kötü huylarımızı (zuburları), 79 kötü ahlakımızı gideriyor. Şeriat da bunlar gider mi? Gider ama esas önemli olanları gitmez. Bir âlim olur, onda da küfür olur. Mesela bir kimseyle küstüğü zaman barışmak istemez. Bir kimseden eziyet görünce onu affetmek istemez. Haset az da olsa âlimlerde, âbitlerde vardır. Ama ne zaman bir evliyâullâhın sohbetini dinlerse:

*Erit cismîn çıkar zubûrlarını
Sadef ol lu'lu-i mercâna gel gel*

Sohbet dinlerken sohbet onu öyle yoğurur ki onda daha ham madde bırakmaz. Zuburları yok eder. O zaman sâfileşir. “Sâfiye” makamına ulaşır. İnsanlar için en yüksek makam “Sâfiye” makamı. Demek ki sâfileşmiş. Her şeyi atmış, iç aleminden her şeyi çıkarmış, Allah'tan başka bir şey kalmamış.

Ama sa'y etmeden olmaz. Allah'ın fazl u tevfiği sa'y ile. Sa'y eden ulaşıyor. Ama sa'y da bir noktaya kadar. Yolumuzun birçok zahmetli yerlerini uzun mesafelerini, dağlarını, tepelerini aşacaksın. Senin bir sevgilin var oraya ulaşmak için birkaç vasıtaya bineceksin. Kara yolunda arabaya bineceksin. Deniz yolunda vapura bineceksin. Dağ yolunu uçakla geçeceksin. Ne oldu? Tamamen yaklaştın kapısına. Ne oldu? Kapı açılmaz, kapının açılmasını

bekleyeceksin. Kapının açılması için de bütün sa'yını, ilmini, amelini, çalışmanı yok edeceksin. Yok edeceksin ki o kapı açılışına sana.

İşte bak, şeriatla bir amel var. Tarıkatta da bir amel var. Tarıkattaki amel şeriatının üstüdür, muhafazasıdır. Şeriatın ameli sekiz ayarsa, tarikatın ameli yirmi dört ayar gibidir. Onun için tarikatı olmayanda ihlâs olamaz. İhlâs diye bilinen şey yine ihlâs değildir. Tarıkattaki ihlâsla şeriatdaki ihlâs değişiyor. Tarıkattaki ihlâs meşâyihle teslim olmaktır. Her ameli ona teslim etmektir. Sen onun bir aletisin. O seni hareket ettiriyor. Allah'a teslim olduğu gibi bir insan meşâyihle de öyle teslim olacak.

Bize her şey Allah'tan geliyor. Hastalık, iyilik, sefâlar, cefâlar hepsi Allah'tan geliyor. Biz de Allah'tan geldik. Allah'a gitmek için de bir vâsita lazım. Nedir o vâsita? Meşâyihdir, Allah'a giden vâsita. Sen şimdi kara yolu ile denize ulaştın. Vapura binmezsen denizde yürümen sana ne fayda verecek ki? Gidebilir misin? Seni vapur götürür. Öyle ise:

*Sermâye bu yolda hemân
Teslim olup şeyhine inan*

Bütün amellerinle, sıfatlarınla ona teslim ol. O bir vapurdur. Bineceksin vapura o seni götürecektir. Vapur denizin vâsitasıdır. Evliyâullâh da Allah'ın vâsitasıdır. Allah'tan gelen kulu Allah'a götürüyor.

Allah bize büyük ihsânda bulunmuş. Yoksa bizim iyiliğimizden, bildiğimizden değil. Bu kadar insan var. Ne yapıyorlar? Nereden geliyorlar? Nereye gidiyorlar? Ne iş yapıyorlar? Hiçbir şeyden haberleri yok. Hâlbuki insanların çalışmasında da yemesinde de giyinmesinde de yaşamasında da ibâdeti var. Aile efradına da birtakım görevleri var. Ama bunlar dünyadan bihaberler.

Kelâm-ı kibâr:

*Kande gelir yolun senin?
Ya kande varır menzilin
Nerden gelip gideceğin
Anlamayan hayvan imiş*

Ey insan! Sen nereden geldin? Nereye gideceksin? O zaman sen hayvan gibisin. Hayvandan ne farkın var? Allah'tan geldik. Görevimiz onu tanımak, ona şükretmek, ona itaat etmektir. Bizim kurtuluşumuz ancak fikir, zikir, şükürle...

Şükür: Rabb'imize çok şükredeceğiz. Vermiş olduğu sıhate, yiyeceklere, nimetlere şükredeceğiz. Bilhassa, Allah bizi Müslüman halk etmiş, buna şükredeceğiz. İnsanlar yediğinden, içtiğinden, kullanmış olduğu eşyadan, giyindiği eşyadan sorumludur. Nefesinden sorumludur. Bu sorumluluktan nasıl kurtulacağız? Rabb'imize şükretmekle, Rabb'imizi zikretmekle kurtulacağız. Nimetimize de o zaman ulaşacağız. Nimetimiz Allah'a ulaşmaktır. Burada şükür var, fikir var, zikir var.

Bir bardak içtiğimiz suya şükredeceğiz. Bir bardak suyu içmediğimiz zaman susuzluktan ölürüz. Bir bardak suyun şüküründen aciziz. O hâlde bunca nimetin hangi birinin şükürünü edâ edeceğiz. Ama Allah'a olan kulluğumuzu yaparsak, bu nimetlerin şükürünü edâ etmiş oluruz. Bilinen bilinmeyen, görünen görünmeyen birçok nimet var ki bilemiyoruz, göremiyoruz. Bu nimetlerin

şükürü ile mesulüz, sorumluyuz. Bu nimetler bizim için hem şikâyetçidir hem de şefaathçidir. Eğer biz Allah'a kulluğumuzu yaptıysak şikâyetçi olmazlar.

"Allah, kulları için sayısız nimetler halk etti. Kullarını da kendisi için halk etti."

Demek ki biz Allah'a kulluğumuzu yaparsak bu nimetlerin hepsi bizim için şefaathçi olur.

Bu yediklerimiz, içtiklerimiz hepsi Allah'ı zikreder. Allah'tan gâfil olan insanlardır. Allah'tan çok ayık olan insanlar da vardır. İnsanlar Allah'tan ayık olursa bütün nimetler ona hizmet etmiş olur.

Bir nimeti Allah'tan ayık olan bir kul yediği zaman, o nimet Allah'a dua ediyor: *"Yâ Rabbî, diyor, ben bir nimet idim, bu kulun beni yedi onu affet. Çünkü beni yedi, zikrediyor. Sen bunu affet."* diyor. Allah da affediyor. Yiyecek bize şefaath etmiş oluyor.

Yediğimiz yemeği gâfil yersen o zaman ne oluyor? O yenen nimet diyor ki: *"Yâ Rabbî, ben bir nur idim. Bu kulun beni yedi. Zulmete gark etti. Seni zikretmiyor. Mutazzarım oluyorum. Benim hakkımı bundan al."* Şikâyetçi oluyor nimetler.

Onun için şükür bütün nimetleri artırır. İnançımızı yaşarsak şükürümüzü edâ etmiş oluruz. Onun için bir bardak suya, bir lokma yiyeceğe şükredeceğiz. Mademki beşeriz, ihtiyacımız var. İhtiyacımızı gidermezsek perişan oluruz. En fazla ihtiyaçlarımız: yemek, içmek, soğuktan-sıcaktan korunmak... Bunlar da nimet değil mi? Her şey için çok şükredeceğiz. *"Bir bardak suya bile lâayık değilim. Sen bunu nimet olarak halk etmişsin. Bu nimeti bana şefaathçi et. Benden şikâyetçi etme."* diyeceğiz. *"Bu yemeği yedim. Sana şükretmeyi, sana zikretmeyi nasip et."* diye dua etmemiz lazım.

Bir de fikir sahibi olmamız lazım. Fikir sahibi olmazsak Allah'a giden doğru yoldan saparız. Allah'a giden doğru yol nedir? Allah'a inanmak, Peygamber'e inanmaktır. Kitap'a ve Sünnet'e inanmayanlar Allah'a giden yoldan sapıyorlar, yanlış yola gidiyorlar. Helâk olup gidiyorlar. Onun için her sözü-müzü düşünerek konuşalım. Rastgele konuşmayalım. Nefisten gelen konuşma, bize yasak olan sözler söyletir. Kitap'a, Sünnet'e uymayan şekilde konuşurur. "Tarîk-i müstakîm"den kaydırır.

Allah yolu: Kitap, Sünnet yoludur. Evvela Peygamber Efendimiz'in Sünnet'ini işleyelim ki Allah yolunu bulmuş olalım. Resûlullâh'a yaklaşmak Sünnet'le oluyor. Sünnet'i işlersek Allah'a giden yolu bulmuş oluyoruz. Onun bu yolundan kaymamak için her sözü-müzü Kitap'a, Sünnet'e uydurarak konuşacağız. *"Bu sözü-müz faydalı mıdır? Zararlı mıdır? Kitap'a, Sünnet'e uyuyor mu? Bu sözü-müz şeriatımıza, İslâmiyet'imize aykırı mıdır?"* diye düşünelim.

Zikir: Allah'ı unutmamaktır. İnsanlarda ayıklık budur. Ayık olan insan hiçbir tehlikeye, zarara uğramaz. Bunu ne ile elde edeceğiz? Bir insan *"lâ ilâhe illallâh"* der ama dilindedir. Kalbi ile başka şeyler düşünüyor. Salavat getiriyor ama dilinde. Kalbinde başka bir şey düşünüyor.

Hâlbuki Cenâb-ı Hak: *"Biz insanların kalplerine nazar ederiz."* buyuruyor. *"Biz insanların boylarına, soylarına, güzelliklerine, zenginliklerine bakmayız. Ancak kalplerine bakarız."* buyuruyor.

İşte zikir nedir? Kalbimizi Allah ile meşgul etmektir.

Ne kadar Allah'ı zikredersek o kadar yaklaşıyoruz. Günlük yaşantımız içerisinde gafletimiz mi çok, ayıklığımız mı çok? Allah'ı unutuyor muyuz? Unutmuyor muyuz? Bunun sa'yında bulunmak lazım.

Ne zaman ki sen 24 saatini zikirle doldurdunsa, bu sürede hiçbir nefesin boş geçmedi ise, o zaman sen işte ârif oldun.

Bil şeriat emr ü nehîyi bilmek imiş ey gönül

Hem tarikat râh-ı Hakka gelmek imiş ey gönül

Mârifet Hak ile meşgul olmak imiş ey gönül

Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet... Mârifet en yüksek derece, en yüksek makam. Bir saniye Allah'ı unutmuyacak ki o mârifet sahibi olsun. Artık kendi varlığı yok oluyor. Allah'ın varlığı onda tecellî ediyor. Bu nimete sa'yımızla, şeriatımızla, tarikatımızla, hakikatimizle mârifete ulaşıyoruz. Allah'a şükür.

Hubb-i dünya bizi sarhoş eylemiş.

Var mı onun gibi rindi gallaş

Kalbimizde dünya muhabbeti olursa bunlara ulaşamayız.

Vücut göstermeyen düşmanlar vardır. Bunlar manevî düşmandır. Bunlar nelerdir?

1- Dünya muhabbeti: Dünyayı sevmek bizi helâk ediyor. Allah'ı hatırlatmıyor.

2- Şeytanın bize vesvese vermesi. O da bizim düşmanımız.

Onun için de bir sa'yımız olacak. Gönlümüze gelen bir şey şeytandan mıdır, Hak'tan mıdır? Onu nasıl bileceğiz? Gönlümüze gelen bir şey hayır ise, amel ise, Allah'ın emri ise o Hak'tandır. Gönlümüze gelen şey Allah'ın yasakları ise, haram ise, şer ise o da şeytandandır. Bunu da bileceğiz. Şeytandan mıdır, Hak'tan mıdır? Hak'tan olanı yapacağız. Şeytandan olanı yapmayacağız.

3- Nefsin arzuları: Bu da nedir? Yine Allah'ın, Kitap'ın yasakladığı arzulardır. Mesela nedir? Hanımların tesettürü. Allah hanımlara tesettürü emretmiş. Örtünün demiş. Örtünmemiş bir hanım ne oluyor? Şeytanın sözünü tutuyor. Örtünen hanım ne yapıyor, Allah'ın emrini tutuyor. Şayet o hanımın bir baskısı varsa, bir devlet baskısı var da açıyorsa, o şer işlemiş olmuyor. Ama nasıl olacak? Devlet memurudur. Daireye gittiği zaman açar. Daireden çıkınca örter.

Veya ev hanımı. Ama beyi vuruyor, kırıyor, dövüyor. Başını açacaksın diyor. O da açarsa eğer mesul olmaz. Çünkü vuruyor, dövüyor. Eğer ayrılması mümkün ise, boşanmak da hak. Fakat bu zamanda bu da çetinleşmiş.

Şeriatımıza göre, Kitap'ımıza göre iki şahitle nikâh bağlanıyor. İki şahit yanında da 'ben istemiyorum' dediği zaman hâkime, davaya, mahkemeye ihtiyaç kalmıyor. Ne kadar kolaylık, Allah'ın emirlerinde ne kadar kolaylık var.

Evlenen kimseler birbirlerini istedikleri zaman imamın ve iki şahidin yanında nikâhla bağlanıyor. Beş dakikanın içerisinde oluyor. Nikâhın bozulması da bir anda olur. Hanımdan bozulmaz, erkekten bozulur. Hanım on

defa dese ki 'ben seni istemiyorum, boşanacağım' dese boşanamaz. Ama nikâh akdi sırasında şart koşulmuş ise kadın da boşayabilir. Erkek bir defa dese ki 'ben seni istemiyorum, boşadım' dese tamam.

Onun için manevî düşmanlarımızı bilelim, kendimizi koruyalım. Şeytandan korunmak için Allah bize silah vermiştir. Bu da salavat-ı şerife, besmele-i şerife. Bir de gönlümüze gelen yasaklar vardır. Onları biliyoruz. Bu yasakların şeytandan yana olduğunu düşünüp işlemek lazım. Bir de nefsimizin arzularını terk etmek lazım. Büyük düşmanımız da budur. Nefsî isteklerimiz.

*Büyük düşmanımız nefs-i emmâre
Takmış kemendini cezb eder nâre*

Bir hanım nefsinin arzusu ile başını açıyorsa şeytanın emrine uydu. Büyük düşmanı olan nefsi kendi istemiş olduğu bu arzuyu işletiyorsa onu ateşe götürüyor, nâra götürüyor.

*Büyük düşmanımız nefs-i emmâre
Takmış kemendini cezb eder nâre
Cehdet ki bulasın sen sana çâre
Ellerin ayıbını gözleme gardaş*

Kimseyi de hor görmemek lazım. Evet, sen tesettürünü yapıyorsun, namazını kılıyorsun ama bunu yapmayanları da hor görme. Bilinmez. Belki onunki de zâhirî bir tuzaktır. Çevresine karşı, ailesine karşı... İşte bir de var ki büyük makam sahibi. Beyi hanımının örtünmesine müsaade etmiyor. Haydi gideceğiz beraber. Başın açık gezelim diyor. Eğer gitmese bu sefer ne yapıyor? Dövüyor, vuruyor. Ayrılmaya kalkıyor. Ayrılinca çocukları var. Çocuklar perişan oluyor. Bunlar hep sorun.

Şimdi bu zamanda bir hanım kendi arzusu ile başını açarsa ne oldu? Nefsinin arzusuna uydu. Gideceği yer ateştir. Eğer kendi nefsinin arzusu değil de bir mecburiyet karşısında; devlet memuru, onu atacaklar dışarı, geçimini sağlayamayacak veya uzun boylu emek vermiş olduğu hizmeti var, oradan ayrılırsa hakkı yanacak. Ne yapar bu şimdi? Daireye gittiği zaman başını açar. Daireden çıktığı an başını örter. Onun ötesinde komşusuna gider örtünür. Çarşıya gider örtünür. Ama dairede açar. İşte o zaman mesul olmaz. Çünkü orada bir mecburiyet var. Ama onda da yine bir üzüntüsü olacak. Mütteessir olacak.

Demek nefsî arzular böyle. Namaz kılmıyor. Nefsi istemiyor, nefesine ağır geliyor. Namaz kılmamasını kendisi istemiyor. Bu onun için büyük bir zarar. Bu onu ne yapacak? Ateşe götürecektir. Allah'ın emirleri var. Yasakları var. Allah'ın yasakları günahlar. Emirleri de ibâdetler. Bir insan günah işlemekle Allah'a isyan etmiş oluyor. Emredilen amelî işlemezsene da isyan etmiş oluyor Allah'a. Bunlar nereden doğuyor? Kendi nefsî arzularımızdan. Başka kimselerden namazı kılma diyen var mı sana? Yok. Başını örtmeyeceksin diyen var mı? Yok. Eğer diyen varsa o başka. Sana kim başını örtme diyor? Onun yanında açarsın, onun haricinde örtersin. Kim senin namazını kılmana mâni oluyor? Onun yanında kılmazsın onun haricinde kılarırsın. O senin polisinden değil. 24 saat başında beklemeyecek.

Demek ki dört tane manevî düşmanımızdan:

- Birincisi: dünya sevgisi,
- İkincisi: kendi nefsi arzularımız, gayrimeşrû arzular,
- Üçüncüsü: şeytanın bizim aklımıza getirdikleri,
- Dördüncüsü de günah işleyen, isyan eden arkadaşımız.

Bu kişi kardeşin bile olsa, akraban dahi olsa. Niçin? Seni dost olarak yasak yerlere götürüyor. Sana günah işletiyor.

Şeytandan, cinden kurtulmak kolay. Salavat çekerek, besmele çekerek onlar senden uzaklaşıyor. Hatırına getirince senden uzaklaşıyor. Yasak işlemiyorsun.

Ölümü düşüsek, kabir korkusunu düşüsek dünyayı sevmeyeceğiz. Demek ki biz ölümü düşünmüyoruz. Kabir korkusu çekmüyoruz. Onun için dünyayı seviyoruz.

Âhiretten korkan, Allah'tan korkan dünyayı sevemez. Ölümü düşünürsen, cehennemini düşünürsen dünyadan soğursun. Bundan da böyle kurtulursun.

Nefsin arzularını da “*Bu beni ateşe götürüyor.*” diye düşünüp terk edebilirsin.

Ama bu yaramaz insandan nasıl kurtulacaksın? Ondan sen kaçacaksın. Bazı insanlar var ki bir çevresi var. İşlemiş olduğu günahı da biliyor ama kurtulmuyor. Bunun kurtuluşu var. O çevreyi, o arkadaşları değiştirmesi lazım. Değiştiremiyorsa o arkadaşlarından uzaklaşacak. Onlarla gitmeyecek. Mazeret gösterecek. Hastayım diyecek. Şuram ağrıyor, buram ağrıyor diyecek. Bir başka sefer önemli işim var. Bir başka sefer farklı bir şey söyleyerek onlardan kurtulur. Demek ki imkânsız bir şey yoktur. Her şeyin bir çâresi vardır.

Bir de insanların kendi alışkanlıkları vardır. Onu da şöyle terk edebilir, parmağını ateşe tutsun. Bugün parmağı bu ateşe dayanamıyorsa yarın bütün vücudunun yanacağını düşünmeli. Başlangıçta bu alışkanlığı terk etmek zordur. Ama iki gün, üç gün, bir hafta çalışmalı, atmalıdır kusuru. Bir de alışmamış olduğu bir şeye alışması çetindir. Bu başlangıçtadır. Bir, iki, üç gün derken bir hafta sonra ona da alışır. O da biter. Mesela başörtüsü. Evet örtmemiş başını, alışmamış. Ama cihat yapacaksın. Allah'tan korkarak çalışacaksın. Bir müddet zahmetini çekersen, sonra alışırın, zahmeti bitti.

Cenâb-ı Hak her kârı her zararını insanların sa'yına bırakmış. Maddî-manevî, zâhir-bâtın zararları bırakmış bize. Ama maddî zararları biz kendi sa'yımızla yapmıyoruz. Bütün sa'yımızı kâr için sarf ediyoruz. Zarar Allah'tan geliyor. Ama bu neyin zararı? İnananlar için bu, insanlar burada olsun olmasın, böyle. Manevî zararları insanlar bile bile işliyorlar. Bu zararı göremiyorlar. Ama bir gün karşısına çıkacak bu zarar o insanların.

Onun için: Cenâb-ı Hak “*İnsanlar hüsrandır*” buyuruyor.

Bu zarar amelsizlik, âhiret zararı bu zarar. Dünya zararı değil. Dünya zararı bizim için kârdır.

Dünya zararı, âhiret kârını kazandırır. Buna sabredersek âhiret için kâr oluyor. Ama esas zarar âhiret zararıdır. Bunu her inanan biliyor. Bile bile işliyor, göremiyorlar.

Cenâb-ı Hak buyuruyor: “İnsanlar zarardadır. İnsanlar uykudadır. O zararı göremezler. Ölünce ayılırlar. Ölünce o zarar onların karşısına çıkar.”

İşlediğin günahlar ölünce karşına çıkacak. Daha ondan kaçamazsın, yüz çeviremezsin.

*Bu garip illerde kalma âvâre
Can bedende iken kıl buna çâre*

Sen bu dünyaya âhireti kazanmak için geldin. Âvâre kalma. Sağ iken, hayatta iken bunun çâresine bak. Sonra,

Isırdırlar seni çok semm-i mâre

Mâr: Yılan. Yılanlar ısıracaklar. Nerede? Kabirde. Seni kabirde yılanlar ısırarak. Gözlerinden yaş yerine kan akıtsan kurtulamazsın.

Peygamber Efendimiz’in de haber verdiği gibi kabir azabı vardır. Kabir azabı ne ile olacak? Yılanlarla. Ateşten yılanlar sarılacak, yiyecek, insanı ısırarak. Kabir hayatına inanıyoruz. Ama hayâl gibi geliyor. Bunu ruhumuz görecek. Herkes rüya görüyor mu? Görüyor. Bazen de korkunç rüya görünce hastalanıyor. Gördüğü korkunç rüyadan dolayı bir dert sahibi oluyor. Ancak uyanınca o rüyadan kurtuluyor.

Tıpkı dünya hayatı da âhîret hayatına karşı bir rüyadır. Rüyayı gördü uyanı. Şükretti, rüyaymış dedi. Dünyadan insanlar âhîrete gidince, yapmış olduğu günahların cezasını orada çekecek. Bu hakikattir. Dünyada yapmış olduğu ibâdetin ve amellerin de mükâfatını orada görecek. Dünya hayatına önem vermeyeceğiz. Ancak dünyada açlık, çıplaklık bir ihtiyaçtır. Bu düşünülecek. Bu yerini bulacak. Açlık, çıplaklık giderilmezse sağlığımız olmaz. Sağlığımız olmazsa amel işleyemeyiz. Öyleyse ihtiyaçlarımızı gidermek için de çalışmak lazım. Ne buyurulmuş:

*Hevâ vü hevesten ayık olmadım
Asla bir amele fâik olmadım
Esrâr-ı pîrime lâyık olmadım*

Pirimizin esrarlarına lâyık olmak için hevâ ve heveslerden geçeceğiz. Yani boş arzulardan. Dünya arzuları boştur.

*Bırak bu mâsivâ ile hevâyı
Pîri Sâmi gibi bul rehnümâyı
Delil eyle o zâtı evliyâyı
Bu berzah alemi geçmek dilersem
Bekâ gülşanına geçmek dilersem*

Berzah âlemi: Dünya. Bekâ gülşanı: Âhîret

Peygamber Efendimiz buyurmuyor mu?

“Dünya mü’minin zindanıdır.”

Ama dünyayı sevenlere zindan değildir. Sevmeyenlere zindandır. Buradan kurtulmak istiyorsa ve kurtulamıyorsa, kurtaran birisini bulacak. Bir evliyâyı delil eyleyecek. İnsan bir karanlıkta kalınca ne taraftan çıkacağını bilemez. Birisi gel elimi tut dese hemen ona yapışır. İşte bu berzâhtan kurtulmak için,

Delil eyle o zâtı evliyâyı

Bir evliyâullâhın elinden tuttuğumuz gibi, peşinden gideceğiz.

“Beşikten mezara kadar ilim öğrenin.”

(4 Ekim 1992)

Allah feyzinizi, muhabbetinizi artırsın. Allah aşkınızı, muhabbetinizi artırsın. Allah hepinizden râî olsun. Yaşadığımız müddetçe Cenâb-ı Hak muhabbetinizi muhafaza etsin. Amelinizi muhafaza etsin.

Allah amel tembelliği vermesin. Amel olmazsa, iman muhafaza edilmez.

Allah'ın emri de böyle. Peygamber Efendimiz'in emri de böyle. Büyükle-
rimizin emri de böyle.

“İmanı muhafaza eden ameldir.” buyruluyor.

Cenâb-ı Hak bizi ne için halk etmiş? İtaat etmek için.

İman: O'na inanmak.

Amel: O'na itaat etmek.

İmanla amel birleşecek ki bizi kurtarsın.

Ehl-i nâr var. Ehl-i cehennem var. Allah kullarını mükâfatlandırarak, cezalandırarak. Allah'a isyan edenler cezalandırılacak. İnsanların ibâdeti olmazsa, namazı, abdesti olmazsa, Allah onları cezalandırarak. Âmentü'nün şartlarını yaşayanları, Allah'a itaat edenleri Cenâb-ı Hak mükâfatlandırarak.

Biz şimdi âhirete inandık. İnanmayanlardan değiliz. Fakat amel lazım. Cenâb-ı Hak “*Erhamerrâhimîn*”, bir adâlet sahibi. Adâletin de kühü O'nda, merhametin de kühü O'nda. Allah kayırandır, esirgeyendir. Ama bir adâleti vardır Cenâb-ı Hak'ın. İnananı korur, ayırır. İnanmayanların da rızkını veriyor, sıhhatini veriyor. Her isteklerini yerine getiriyor. Yalnız inananların dünyada, her isteğini yerine getirmez. Çünkü onlar âhirete inanmışlar. Cenâb-ı Hak onlara isteklerini âhirette verecek. Zaten âhireti isteyen, âhireti seven bir insanın dünya için bir isteği olmaz. Ancak dünyadaki isteği ne olur? Allah'tan hayırlı sıhhat ister. Hayırlı rızık ister. Niçin? Onu da Allah'a itaat etmek için ister. “*Yâ Rabbî sen bizi bu zamanın fitnesinden, şerrinden, kötülüğünden muhafaza et. Bizi şeytana uydurma. Sana itaat edenlerden et. Emrine muhalif olan her türlü şeyden bizi muhafaza et.*” diye dua eder. Başka bir şey istemez. Zaten Allah öyle halk etmiş. Kânûn-i ilâhiyesi öyle. Ehl-i dünya var, ehl-i âhiret var. Dünyayı isteyenlere âhireti vermiyor. Eğer dünyada rahat verseydi, huzur verseydi, peygamberlere verirdi. Onlar çok çileler çekmişler. Çok cefalar çekmişler. Bizler için çekmişler. Onlar zaten günahsızlar. Cenâb-ı Hak, onları peygamber olarak dünyaya getirmiş.

Onlarda altı sıfat vardır. İnsanlarda olmayan sıfatlardır bunlar. Allah'a noksanlık işletmeyen sıfatlardır. Allah onlara niçin o kadar çile vermiş. Ümmeti için vermiş. Ümmetlerinin çilelerini çekmişler. Onun için biz de kendi kendimize acıyalım. Allah bize akıl vermiş ki kendimiz için yararlı

nedir, zararlı nedir bilelim. Allah delilerden bir şey sormayacak. Onların günahı da yok, sevabı da yok. Hayrı da yok, şerri de yok. Şeriatla Allah'ın emirleri aklı olanlara. Yararlı ve zararlı olanları bilelim. Ama bu yarar ve zarar âhîret yararı ve zararıdır. Bir de irade vermiş ki o zararlı olan şeylerden kendisini koruyabilsin. Öyle ise biz şimdi ehl-i âhîretiz. Allah'a ve âhîrete çalışalım. Bunun için de Allah Kur'ân'da neler emretmişse yapacağız. Neleri yasaklamışsa kaçınacağız. Bildiğimiz kadar bilmediklerimizi de öğreneceğiz.

“Doğumdan ölüme kadar ilim öğrenin. Beşikten mezara kadar ilim öğrenin.”

Peygamberimizin emri böyle. İlimden mânâ Allah'ın emirlerini öğrenip yapmak, yasaklardan kaçmaktır.

“Din nasihattır, din nasihattır, din nasihattır.”

Nasihat Allah'ın emri, Peygamber Efendimiz'in sünneti. Herkes âlim olamaz.

Ama Cenâb-ı Hak: *“Âlimlerle olun. Sâdıklarla olun.”* buyuruyor.

Sâdıklar kimler? Allah'a kulluğunu tam anlamı ile yapanlar. Sâdık'ın anlamı şudur ki: İlmi ezeliye *“belâ”* demiş, Cenâb-ı Hak'a ruhlar *“belâ”* demiş. Ama mükellef olunca o verdiği sözü bozmamışsa sâdıklardandır, âlimlerdendir. İlmiyle âmil olanlara âlim denir. Bu zamanda ilmiyle amil olan çok güç bulunur. Sâlih Baba nasıl buyuruyor:

*Bu girye-i nâlânıma kıl merhamet ey şâh
Pek güç bulunur sen gibi bir ârif-i billâh
Övmüş de yaratmış seni ol Hazret-i Allah
Görün nice mahbûb-i Hüdâ var bu beşerde*

Mahbûb-i Hüdâ: Allah'ın güzelleri. Nerede? İnsanların içerisinde. Bu güzellik iç güzelliği, ruh güzelliği, kalp güzelliği. Bunlar görünmüyor insanlarda. Ama ahlak görünür. Güzel ahlak kimde olur? Güzelde olur. Çirkin ahlak da çirkinde olur.

Onun için Peygamber Efendimiz nasıl bildirmiş? *“Benim ümmetimin en hayırlısı, ahlakı güzel olanlar. En çirkinini de ahlakı çirkin olanlardır.”*

Ahlakı güzel olanlar aydınlık gündüzler gibi. Çirkin olanlar da karanlık geceler gibi. Yüzü güzel olandan kırk günde usanırsınız, ahlakı güzel olandan kırk sene yaşasanız usanmazsınız. İnsanlardaki kötü ahlaklar ibadet ve itaatle düzelir.

79 tane güzel ahlak vardır. Bunlar ruhun sıfatlarıdır. Bir de ahlak-ı zemîme vardır ki bunlar da nefsin sıfatlarıdır. Bizdeki noksanlık gâfil yememiz, gâfil içmemiz, gâfil yürümemiz, gâfil almamız, gâfil koymamızdır. Bu noksanı atsak üzerimizden. Yani ayık olsak, Allah'ı hiç unutmasak.

Unutmayanlar kimler? Ârifler. Ama onlarda da bir noksanlık var. Allah'ın zâtına karşı bir noksanlıkları var. Niçin? Yemeleri var, içmeleri var; uyku var, hastalanma var, inleme var.

Ama bir noksanlık var ki Allah korusun isyan edenlerde, ehl-i küfürde: Günah, sevap bilmiyorlar. helali, haramı bilmiyorlar. Hayır, şer bilmiyorlar. Bunlar hayvani sıfatta kalıyorlar ki bunlar cehennemden kurtulamazlar. Niyazi Mısırî Hazretleri şöyle buyurmuş:

*Kande gelir yolun senin
Ya kande varır menzilin
Kanden gelip gideceğin
Anlamayan hayvan imiş*

Nerden geldik, Allah'tan geldik. Allah'a gideceğiz. Niye geldik, ona itaat için. Sâlih Baba şöyle buyuruyor:

*Gezeriz hayvan-ı nâtk misâli
Ekl ü şurbdân gayrı ne kârımız var
Kesret-i halk içre çok lâubâli
Söylemekten başka ne kârımız var*

Bu insanlar gezerler, yerler, içerler, uyurlar ama ibâdetleri yok. Onların hayvandan ne farkı var. Kalabalık cemiyet içerisine gittiği zaman ne konuşuyor? Laubâli. Laubâli nedir? Şeriata, tarîkata, imana, amele uymayan sözler. Şöyle kazandım, şöyle aldım, şöyle sattım, şu şöyle yapmış, bu böyle yapmış diye konuşuyor. Bunlar zaten aleyhte konuşuyorsa günah-ı kebâir oluyor. Aleyhte olmasa bile bu sözleri konuşma insana gaflet getirir. Kalbi karartır.

Biz şimdi noksan sıfattayız ama Allah'a isyan edenlerden değiliz. Biz bu noksan sıfatımızı kemâl sığfata çevirmek için çalışıyoruz. Beşer sıfattayız. Eğer günahı-sevabı bilmezse, hayrı-şerri bilmezse o beşer değil, hayvani sığfatta. Şeriat cesede emredilmiş. Ceset şeriatı yaşarsa beşer sığfati kazanır, ateşten de kurtulur. Bir de var ki nebiler var, velîler var.

Görün nice mahbûb-i Hüdâ var bu beşerde

Biz hepimiz "mahbûb-i Hüdâ" mıyız? Değiliz. Ama bu cemaatin içerisinde var mahbûb-i Hüdâ.

Mahbûb-i Hüdâ: Allah'ın sevdiğiidir. Bu cemaatin içerisinde vardır. Bu cemaati buraya muhabbet topladı. Herkesin muhabbeti bir değildir, farklıdır. Kimin kalbini Allah sevgisi doldurmuşsa bir boşluk kalmamışsa o mahbûb-i Hüdâ'dır. Allah'ı hiç unutmaz. Çünkü o ehl-i huzur olmuş. Gönül âlemindeki ahlak-ı zemîmeleri atmadıktan sonra yerine ahlak-ı hamîdeler gelmiyor. Mesela bir ağaç var, meyve vermiyor. Ama erbâbı onun başını kesip atıyor, aş yapıyor. Meyve veriyor. Ama ağaç aynı ağaç.

İnsanlardaki ahlak-ı zemîmelerin atılması için, bunların hepsinin başı kesilecek. Onlara aş yapılacak. Ama bunlara aş yapmak için ne lazım? Evvel şeriat lazım. Ondan sonra tarikat lazım. Sonra hakikat lazım. Şeriatla bu ahlak-ı zemîmelerin hepsi atılmaz. Tarikatla atılır. Ahlak-ı zemîmelerin hepsi atılır, ahlak-ı hamîdeler elde edilirse, insan hakikate geçer. İşte o zaman insan beşerî sığfattan melekî sığfata geçer. Ahlak-ı zemîmeler görünmeyen bir şeydir. İç âleminde. İçini biliyor muyuz biz? Şimdi, kim kimin gönlünü bilebilir? Gönlün sahibi Allah'tır. Allah bilir. Bir de Allah'ın bildirdikleri bilir. Bunlar kimler? Velîlerdir.

Veysel Karânî Hazretleri zâhirde Peygamber Efendimiz'i hiç görmemiş. Ama onun kadar Peygamber Efendimiz'i seven, onun kadar Peygamber Efendimiz'i mânâda bilen olmamış. Peygamber Efendimiz'e Cebrâil (as) vahiy getiriyor. Allah o vahiylerin mânâsını Veysel Karânî Hazretleri'nin kalbinden doğduruyor. Vâsitasız ona bildiriyor. Peygamber'e vâsitalı bildi-

riyor. Cebrâil (as) vâsıta. Bir de Peygamber Efendimiz hırkasını göndermiş ona. Hilâfet gönderdi. Hırkayı götürmüşler, vermişler. Fakat götüren kim olmuş? Hazreti Ömer (ra), adâletin timsali Allah'tan sonra, Peygamber Efendimiz'den sonra insanlar içerisinde Hazreti Ömer'den daha adâletlisi yokmuş. Hazreti Ali Efendimiz'le, Hazreti Ömer Efendimiz beraber hırkayı Karânî Hazretleri'ne götürmüşler. Hırkayı ellerinden almamış. demiş ki:

— Hırkanın bir hakkı var. Onu vereyim de ondan sonra, demiş.

Secdeye kapanmış, secdede uzun boylu kalmış. Bunlar beklemişler, beklemişler kalkmamış. Uyudu mu? Bayıldı mı? diye kaldırmışlar. O da kalkınca:

— Niçin beni kaldırdınız? Kim beni ayılttı? Ben hırkanın hakkını ödüyordum. Hazreti Muhammed (sav)'in ümmetlerinin günahları için Allah'tan af diliyordum. Dörtte üçünü affettirdim. Dörtte biri kalmıştı, demiş.

Peygamber Efendimiz de: “Ümmetimin en büyüğü, ümmetimin en hayırlısı.” diye buyurur, Veysel Karânî hakkında.

Tarîkat onun yolu, bizim yolumuz onun yolu.

Hazreti Ömer nasihat istiyor. Diyor ki:

— *Yâ Üveys, bize nasihat et.*

O da diyor ki:

— *Yâ Ömer, sen bir şey biliyor musun?*

— *Biliyorum.*

— *Bildiklerini unut, Allah'ı bil sana yeter.*

Yine nasihat istemiş. Bu defa sormuş:

— *Seni biliyorlar mı?*

— *Biliyorlar.*

— *Sen kendini unuttur. Allah seni bilsin yeter.*

Yine nasihat istemiş.

— *Yok yeter, demiş.*

Allah ilmi emrediyor. İlim çok kıymetlidir. Zaten ilim için dünyaya gelmiş insanlar. İlimden mânâ Allah'ı bilmek, Allah'a itaat etmektir. Fakat ilim insanlara varlık oluyor. Eğer ilmi ile âmil olamıyorsa ilim insanlara varlık oluyor. Bunu dünyaya harcayabiliyor. Ama ilmiyle âmil demek o ilmini Allah için kullanmak ve ilmiyle amel etmektir.

Bu ancak tasavvufta olabiliyor. Tarîkatı olmayan ilim varlığına düşer. Tarîkatı olan ilim varlığına düşmez. İşte ilim varlığına düşmezse o ilim onun için kıymetli olur. Onun için bakınız:

İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsen

Ya nice okumaktır?

İlimden mânâ kendini bileceksin. Rabb'ini bilecek. Halkiyeti bilecek, mahviyeti bilecek. Evvela kendisini bilecek. Kendisini bilmezse daha niçin okuyor?

Yeryüzünün halifesi Hazreti Ömer, bir hutbesinde Veysel Karânî'yi anlatıyor. Onu Resûlullah'tan duyduğu şekilde methediyor. Cemaatin içerisinde Hannanoğlu isminde bir sahabe varmış. Bunu işitince halifeye yaklaşmış.

— Ey yeryüzünün halifesi! Senin bu anlattığın sohbetten sonra Veysel Karânî Hazretleri'ne gönlümden bir aşk, muhabbet doğdu. Ben onu görmek istiyorum. Nasıl görebilirim? Nerede görebilirim, demiş.

Hazreti Ömer demiş ki:

— *Git Basra yakınlarına, Fırat ve Dicle kıyılarında bulabilirsin*, demiş.

Bu sahabe Hac dönüşü memleketine gitmemiş. Bakınız işte, tasavvuf bu, tarikat bu. Bu, Allah'ın bir ihsânı ile oluyor. Meşâyih olan sevgi bu. Evine dönmüyor, Basra'ya gidiyor. Oralarda iki üç gün gezerken bakıyor ki Fırat kenarlarında, Dicle kenarlarında çok zayıf bir insan görüyor. Hiç kimse yok. Ona selam veriyor. O bunun selamını alırken:

— *Aleyküm selam Hannanoğlu, diyor.*

O sırada sahabe şaşırıyor:

— *Biz daha yeni karşılaştık. Sen benim Hannanoğlu olduğumu nereden bildin?*

Diyor ki:

— *Bana O kimse haber verdi ki O'ndan gizli nesne yok.*

Gizli nesne olmayan ne var? Allah. Her şey O'na ayan. Veys'e Allah bildiriyor.

— *Bana nasihat edin*, diyor.

Ona da ölümü nasihat ediyor. Diyor ki:

— *Vasiyetim ölümdür, ölümü unutma. Deden gitti, baban gitti, yakınların gitti. Âhir zaman Peygamber'i gitti, yâr-ı gârı Ebubekir gitti, Halife Hazreti Ömer de gitti...*

Deyince Sahabe diyor ki:

— *Hayır, o yaşıyor. Ben onun yanından geliyorum*, diyor.

— *Yok, yok, o da gitti. Sen oradan ayrıldıktan sonra o da gitti*, diyor.

— *Peki bunları sana kim haber veriyor?*

— *Bana O kimse haber verir ki O'ndan gizli nesne yok.*

Gaybı Allah bilir. Bir de Allah'ın bildirdikleri bilir. Âmennâ.

Allâhu Teâlâ buyuruyor ki: *“Biz velîlerimizi yeşil kubbemiz altında gizleriz. Onları bizden başka kimse bilmez.”*

Kelâm-ı kibâr:

Görün nice mahbûb-u Hüdâ var bu beşerde

Sevdim seni Seydâ-yı cihan hayr ve şerde

Aşık olanın ciğeri yanar da pişer de

Demek ki âşık olanların ciğeri yanıyor. Niçin yanıyor? Allah aşkı için. Resûlullâh aşkı için. Meşâyih aşkı için yanıyor. Meşâyih sevmek haktır. Meşâyih ile Allah'ı tanıyor. Meşâyih ile Allah seviyor, Resûlullâh seviyor. Allah öyle kurmuş düsturu. Kânûn-i ilahiye böyle. Onun için noksan sıfatından kurtulamayan bir insan ahlak-ı hamîdeleri elde edemez. Ahlak-ı hamîdeleri elde eden bir insan beşerî sıfattan melek sıfatına geçer.

Görün nice mahbûb-i Hüdâ var bu beşerde

Mahbûb: Güzel demek. Hüdâ: Allah'ın ismi.

Mahbûb-i Hüdâ: Allah'ın sevdiği, güzelleri.

Bu güzeller beşeriyetin içerisinde. Bu güzellik ruhtadır. Erkek, hanım diye ayırt edilmez. Erkeklik, hanımlık cesettedir. Ruhta erkeklik, hanımlık yoktur. Yeter ki insan ruhunu makamına ulaştırsın. Ruhunu nimetine kavuştursun. Ruhun nimeti nedir? Makam nedir? Allah'tır. Yeter ki ruhunu Allah'a ulaştırsın.

Ruhun yolunu kesmemek lazım. Kapatmamak lazım. Ruhumuz Allah'a ne ile gider? Aşk ile gider. İlim götürür, ancak yolun yarısını götürür. Tamamını götüremez. Alimler eğer yolun tamamını bitirmiş olsalardı, tasavvufa girmezlerdi. Tarıkata girmezlerdi. Zâhir ilimleri ile velî olurlardı. Kemâl sahibi olurlardı. Bir cesedimiz var. Evliyâullâhın da bir cesedi var. Bir cisim sahibi. Onda da bir ruh var. Yalnız ondaki ruh Allah'a gitmiş, gelmiş. Onun için bakınız:

Bunlar ruh-i musaffâdır ki cem'ül-cem'e varmışlar

Cemi'den farka gelmişler vekil-i Mustafâ'dır pir

Cem'den mânâ Allah'tır. Cem'ül-cem; Allah'a vasıl olmak.

Kazanmış insanların yılları ayları cennette geçse farkına varmaz. Niçin? Kazanmış onu. On bin sene kalsa dert gelmez ona. Çünkü oranın zevkine varmış. Kalkarken eline defteri verilecek. O defter sağlam. Çünkü o defteri tetkik eden melekler var. Uçakla yolculuk yapanlar bilirler. Uçağa bindiği zaman orada görevliler var. Kaç elden geçtikten sonra insan yerini bulabiliyor. İşte, amel defteri sağlamsa onu kısa yoldan geçirirler, günahı yoksa.

Ama günahı var, sevabı varsa onun hesabı görülecek. Sevabı günahından fazla olursa şefaati kazanıyor. Resûlullâh şefaati ediyor. Hatta bir velinin de şefaati oluyor. Ama sevabımız günahımızdan fazla olacak.

Günahımız sevabımızdan çok olursa cehenneme gideceğiz. Bir de var ki ne sevabı var ne de günahı var. O da illâ cehenneme gidecek. Niçin? Helal malın edâsı var. Haram malın azâbı var. Helal malın hesabı görülecek. Bu hadisi şerif:

“Helal malın hesabı var, haram malın azâbı var.”

Bu dünyaya bir defa geldik bir daha gelemeyiz. Fırsatı ganimet bilmeliyiz.

Bu dünyada bir insanın başına üç devlet konarmış:

- İlim
- Gençlik
- Varlık

Ama bu varlık sadece dünya varlığı değil. Hem de âhiret varlığı, iman varlığı.

İnsanların üç şeyden korkması lazım.

- Ayrılık
- Yoksulluk
- Ölüm

Bu ayrılık ruhun ayrılığı, yoksulluk amel yoksulluğu, ölüm zaten herkesin bildiği, korktuğu bir şey.

Ölümünden korku sözde kalıyor. Bu inanmayanlar niçin ölümünden korkmuyor? Halbuki ölümünden biz korkmayacağız. Amel ve iman zayıflığı var da onun için korkuyoruz. Sağlam bir imanımız olsa Allah'a ayne'l-yakîn yaklaşıp,

âhiretten korkmayız. Hakke'l-yakîn yaklaşan, müjdelenmiştir. Allah'ta yok olmuştur. Onun için sağlık da yok, ölüm de yok, kabir de yok. Allah yed-i kudretine almış.

Cenâb-ı Hak buyuruyor: *“Kulum bana itaat ederse ben onu yed-i kudretime alırım.”*

Cenâb-ı Hak İbrahim aleyhisselamı yed-i kudretine almış. Ateş yakmamış. Yunus aleyhisselam deryanın dibinde kırk gün kalmış. Balığın midesinde Cenâb-ı Hak almış onu yed-i kudretine. Balığın midesinde erimemiş.

Evet fırsat bizim dünyaya bir defa gelişimiz.

Fırsatı ganimet bil

Buyuruyorlar, bu söz Mârifetname'nin başında yazılı:

Her gördüğünü Hızır bil

Her geceyi Kadir bil

Fırsatı ganimet bil

Fırsat insanların gençliği. İnsanlar ihtiyarladığı zaman bir daha genç olamaz ki. İnsanlar her ne kazanırsa gençlikte kazanıyor. Dünyayı da gençlikte kazanıyor, âhireti de gençlikte kazanıyor. Bu gençliği sadece dünya için harcamayalım. Âhirete hazırlanalım. Gençlik fırsatını kaçırdıktan sonra son pişmanlık fayda vermiyor.

Mesela benim şimdi bu arzum gençliğimde olsaydı, ne kadar Allah'a ibadet ederdim. Ne kadar tarîkate çalışırdım. Ne kadar Şeyh Efendim'e hizmet ederdim. Şimdi burada ne var? Nedâmet duyuyoruz. Eyvah! diyoruz. Kadrini bilemedik, fırsat gitti. Gençler siz de ihtiyarlayacaksınız. Fırsatı kaçırmayın. Sadece ihtiyarlar mı ölüyor? Gençler de ölüyor.

Ölmek için ancak bir ümit vardır. Ümit ve güven kalkacak. Tatmin olabilmek için Azrâil ile arkadaş olacaksın. Sonra diyecek ki senin bu kadar ömrün var, bu kadar yaşayacaksın veya sana Allah bildirecek öleceğin zamanı. Allah velîlere bildirir. Velîler isterlerse dünyadan göçüyorlar, istemezlerse göçmüyorlar. Velîler bilirler ama söylemezler. Sen şu kadar yaşayacaksın, ben bu kadar yaşayacağım diye bildirmezler. Demek ki her genç olan ben şu kadar yaşayacağım diye hüküm veremez.

Gençler gençliğinizi zayi etmeyin. Dünyayı sevmeyin. Dünya zevkine dalmayın. Dünya zevkine dalarsanız eğer, amel işleyemezsiniz. Amel işleyemediğiniz zaman fırsatı kaçırdınız, ganimeti de kaybettiniz. Ama Allah'a şükür, çok şükür, bin şükür. Allah bizi Müslüman halk etmiş. Tarîkatı nasip etmiş. Bugün çok Müslümanlar var, tarîkatı bilmiyorlar. Onların nimetleri eksiktir. Bir de tarîkatı inkâr edenler var. Allah korusun onların da âkıbetleri çok kötü olacaktır. Çok feci olacaktır.

Tarîkat Allah yolu. Peygamber Efendimiz Veysel Karânî için buyuruyor ki: *“Ümmetimin en hayırlısı, en büyüğü.”* İşte, tarîkat onun yolu. Bizim tarikatımız Veysel Karânî Hazretleri'nin yolu. İşte, bunun bir nimet olduğunu bileceğiz, kıymetini bileceğiz. Evvela ahlak-ı hamîde sahibi olun. Peki, bu sizin elinizde mi? Elinizde tabii. Elinizde değilse Allah sana niye emir vermiş, sa'y vermiş? İnsana yapamayacağı bir şey emretmemiş. Nehi de olsa, emri de olsa o yasaklardan kendisini koruyabilir. Emirlerin tutulmasını emretmiş.

Allah sana irade vermiş, sa'y vermiş. Her şeyi sa'yla yapacaksın. O ahlak-ı zemîmeleri de zamanla tedricen tedricen azaltacaksın. Ahlak-ı hamîde sahibi olacaksın. O zaman Peygamber Efendimiz'in buyurduğu gibi olacağız:

“Benim ümmetimin en hayırlısı ahlakı güzel olanlar. Benim ümmetimin en hayırlısı eliyle, diliyle başkalarını incitmeyenler.” buyurmuştur.

Güzel ahlak, çirkin ahlak bize görünmez. Ama bunların semeresi, nimeti, belirtisi görünür. Kimse ondan incinmiyorsa kırılmıyorsa, güzel ahlak sahibi olmuştur, onun iç alemi düzgündür. İçinden kötü ahlakları, kötü sıfatları atmıştır. İnsan güzel ahlak sahibi nasıl olacak? Şeriatımız olacak, tarikatımız olacak. Hizmetimiz olacak. Hizmetsiz himmet olmaz. Hizmet eden himmet alır.

Evet evvela ahlak-ı hamîde sahibi olacağız. Onun için de kimseyi kıskanmayacağız. Hasetimiz olmayacak. Gurur da olmayacak. Kendimizi amelimizden dolayı, ahlakımızdan, asaletimizden dolayı, ilmimizden dolayı üstün görmeyeceğiz. Kibirli olmayacağız. Kendimizi beğenmeyeceğiz. Kimseye kin tutmayacağız. Zaten şeriatımızda da tarikatımızda da insanı Allah'a sevdiren nedir? Allah'a sevgili kul olması için kulların ayıplarını görmemesi gerekir. Allah'ın “settâr-ul-uyûb” sıfatı var. Yani ayıpları örten, setreden sıfatı var.

Bir de merhametli olması lazım. Karşısındaki kim olursa olsun. İsterse akrabası olmasın veya tanıdığı olmasın. Hatta gayrimüslim bile olsa eğer ona da acıyorsa güzel ahlak sahibidir. Çünkü onlar da açtır, çıplaktır veya hastalanmıştır. Ona da acımak lazım.

Yaradılmışı hoş gör

Yaradan'dan ötürü

Adâletli olacak insan. Kimsenin hakkına tecavüz etmeyecek. Bağışlayıcı olacak, affedici olacak. Bu kadar insanın içerisinde bizi seven de var, sevmeyen de var. İsteyen de var, istemeyen de var. Hürmet eden var, eziyet eden var. Bunların hepsini Allah'tan bileceğiz. Hürmet edenle etmeyi bir tutacağız. Sevenle döveni bir tutacağız. Zemmedenle methedeni bir tutacağız. O zaman bizde kin olmaz.

Bize eziyet edene buğuz edersek, o zaman ne olur? Affedici olmayız. Hâlbuki Allah için en makbul olanlar affedici olanlardır. Kendisi affedici olduğu için affetmeyi de seviyor Allah, affedenleri de seviyor.

Bunlar sa'y ile... Bir insanda bir kusur gördüğün zaman onu birden atmazsın. O insandaki kusuru affetmek için diyeceksin ki: *“Onda bir kusur görüyorum. Bende yüz tane var.”* O zaman kimsede kusur aramazsın. Zaten,

Kişi noksanını bilmek gibi irfân olamaz

İrfan bir ilimse, kişi de noksanını bilirse ilim sahibi odur. Bilmezse ilim sahibi değildir.

İşte şeriatımızın gereği namazımızı, abdestimizi, ibâdetimizi yapacağız. Haramlardan, şerlerden kaçacağız. Hayırlara bildiğimiz kadar koşacağız. Bunlar şeriatın gerekleri. Tarikatımızda da hizmetlerimiz var. 24 saat içerisinde günlük zikrimiz var. Evvabin namazı var, teheccüd namazı var, hatmemiz var.

Bilhassa hatme, çok önemli. Âhirete hazırlanmak istiyorsanız, tarîkatta terakkî etmek istiyorsanız, sağlam bir mürit olmak istiyorsanız, hatmeden daha büyük amel aramayın. Hatmeden büyük amel bulamazsınız. Bunları yaptınsa zaten hizmeti gördün, himmeti kazandın. Bunları yapınca muhabbetin daha artar. Aşkın artar, sevgi bağın kuvvetlenir Allah'a şükür.

*Sermaye bu yolda heman
Teslim ol şeyhine inan
Sıdk ile Allah'a dayan
Gör olmaz mı ihsân sana*

Şeyh: Evliyâullâh, Allah'ın kapısıdır. Bir insan bir haneye girdiği zaman veya kapalı yerde olan nimeti çoğaltmak için onun bir kapısı vardır. Kapıyı bulacak ki oraya girsin. Evliyâullâh da Hak kapısıdır. Evliyâullâhı bulamayan Allah'ın kapısını bulamıyor.

Cenâb-ı Hak: “*Sâdıklarla olun.*” buyuruyor.

Sâdıklar velîlerdir. Onlar neden sâdik olmuşlar? Çünkü onlar şeriati, tarîkatı yaşamışlar. Onlar günahı-sevabı, haramı-helali, hayrı-şerri tamamen tefrik etmişlerdir. Onlarda haset, kibir, gurur kalmamış. Hülâsa kâmil olmuşlar. İnsanlarda sâfiye makamı var.

Nefsin yedi tane makamı vardır. Bu makamlar birbirinden çok farklı.

1- Nefs-i emmâre: Ameli olmayıp da günahı olanlar. Günah-ı kebâir (büyük günah) işleyenler.

2- Levvame: Günah-ı kebâirlerden geçmiş. Ameli olur, namazı olur, abdesti olur. Namaz kılanlarda da yine haset, kibir, gurur olur. Ancak mülhime geçerse bunlar azalmış olur, küçülmüş olur. Her şey küçükten büyüyor. Her şey küçüle küçüle yok oluyor.

3- Mülhime: Kötü huylar yok oluyor, eriye eriye, küçüle küçüle yok oluyor. Bir şey de büyüdüğü zaman küçükten büyüyor. Büyüyor, büyüyor, büyüyor.

4- Mutmainne: İnsanın kalbi buraya geçince temizleniyor. Temizleyen ne oluyor?

Cenâb-ı Hak buyuruyor: “*Sizin kalbinizi ancak zikrullâh doyurur.*”

Bunun belirtisi nedir? Sen hiç Allah'ı unutmuyorsan. Allah'tan başka senin kalbinde hiçbir şey kalmamışsa, senin kalbin mutmainne olmuş. Daha sende gaflet yok. Kin de kalmaz. Kin, gurur, haset bunlar kalbi meşgul eden şeyler. Nefs-i mutmainneyi insan, tarîkatsız geçemiyor.

*'Men aref' sırrına vâkıf olmuşam
Nefsim ile hem Rabb'imi bilmişem
Mutmainne kal'asına girmişem
Gâyrette bir metin hisârımız var*

Mutmainne avam sınıfı değil, velî sınıfıdır. Velâyet makamıdır. Ama buradan sonra,

5- Nefs-i râziye

6- Nefs-i marziye

7- Nefs-i sâfiye var.

Evliyâullâh sâfiye makamına ulaşıyor.

Onlar ruh-i musaffâdır

Musaffâ: Sâfiye makamında. Sâfiye demek silinmiş bir aynadır. Ancak karşısına düşen cisimleri gösterir. Kendisini göstermez. Ama tozlu bir ayna sadece kendi cismini gösterir. Karşısına geçenleri göstermez.

Ruh-i musaffâ demek silinmiş. Ne silinmiş? Mal sevgisi, evlat sevgisi, ilim sevgisi, amel sevgisi, cennet sevgisi hepsi gitmiş. Allah sevgisi ile beraber kalmış. Gönlünde Allah'tan başka bir şey yok. Sâfiye makamı budur.

Onlar ruh-i musaffâdır ki cemü'l-ceme varmışlar

İşte sâfiye makamına ulaşanların Allah'tan gelen ruhu Allah'a ulaşıyor. Cemü'l-cem oluyor. Allah'ın varlığına ulaşıyor. Allah ile birleşiyor. Bu hakır, vardır.

Mademki: “Her şey aslına rücû edecek.” buyuruyor. Öyle ise bu ceset toprağa rücû ediyor da ruh niye gitmesin? Gidecek ama ne ile gider? Vâsıta ile gelmiş, vâsıta ile gider. Bu vâsıta meşâyih.

Cenâb-ı Hak: “İleyhi'l vesîlete (bir vesile arayın).” buyuruyor.

Allah'tan geldiniz Allah'a gideceksiniz ama Allah'tan bir vesile ile geldiniz. Bir vâsıta ile gideceksiniz. Bu da:

Çok çektim ise iftirâk

Kalmadı gönlümde merak

Aşkım bana oldu Burak

Görün beni aşk neyledi

Ahiri derviş eyledi

Derviş: Her şeyden geçmiş, gönlünde Allah'tan başka bir şey yok. İnsanların gönlündekileri silen ne oluyor? Allah sevgisi. O da mürşitsiz olmaz. İnsanların gönlündeki arzuları götüren ne oluyor? Allah sevgisi. Kalbinde Allah'tan başka arzu varsa için başka, dışın başka oluyor.

Mevlânâ Hazretleri: “Olduğunuz gibi görünün. Göründüğünüz gibi olun.” buyuruyor.

Bunlar çok çetin, çok kolay. Yapana kolay, yapamayana çetin. Halbuki insanlara yapamayacağı bir şey emredilmemiş. Ama bunlar inanca bağlı, itikada bağlı. İnanmak bir de inanılanı yaşamak. Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet. Allah'tan gelen ruhu Allah'a ulaştırmak için bu dört şey vâsıtaadır.

Bir defa şeriatısız tarikat olmaz. İsterse Peygamber Efendimiz mürşidimiz olsun.

Kabiliyyet bizde olmazsa meşâyih neylesin

İster ise mürşidi olsun Muhammed Hazreti

Şimdi bu salona girmek için kaç kapıdan geçerek girdiniz. İşte bunların yolları birbirinin içinden geçiyor. Tarikatın yolu şeriattan geçiyor.

Meşâyihle teslim olup, himmetini alırsak o zaman tarikatı anlayabiliriz. Hak olduğuna inanacağız.

Sermâye bu yolda hemân

Teslim ol şeyhine inan

Bizim irademize, sa'yımıza bağlı olan şeriattır.

**“Tembellikten de korkalım.
Korkaklıktan da korkalım.
Allah’a sığınalım.”**

(7 Temmuz 1992)

Allah’a şükür, çok şükür, bin şükür. Hastalık bizim için nimet imiş. Sağlık bize Allah’ı unutturuyorsa, hastalık da Allah’ı hatırlatıyorsa hastalık bizim için daha iyidir. Allah’ı zikreden hasta vücut, sağlam vücuttan hayırlıdır. Müslüman’ın sıkıntısı Müslüman’ın kamçısıdır, Allah’a sığındırır. Allah’ın azametini sığınırım. Pîrim’in de velâyetine sığınırım.

İnsanlar Allah’ı ilme’l-yakîn bilirler, ayne’l-yakîn bilirler, hakke’l-yakîn bilirler. İlme’l-yakîn bilenler âlimler, Kur’ân-ı Kerîm’in mânâsını anlayanlar, hadis âlimleri. Ayne’l-yakîn, âbidler bilirler. Hakke’l-yakîn, âşıklar bilirler.

Bu cemaatimiz içerisinde olmayanlar arasında daha âlim kişiler, daha zengin kişiler veya daha fakir kişiler var. Fakat onların zenginlikleri, ilimleri kendilerini perdelemiş. Zengin olup da dünyayı istemeyen zor bulunur. Çünkü insanlarda nefis var. İnsanlar dünyayı çok istiyorlar. Her şey makineleşmiş, her şey modernleşmiş. Ama Allah’a şükür bizim cemaatimizin Allah’a bir itikadı var ki Cenâb-ı Hak hidâyet etmiş. Velîlerini, sevdiklerini sevdirmiş. Allah’ın bize en büyük lütfu, ihsânı râbitamızdır. Meşâyihimizi sevmek, meşâyihimize inanmaktır. Çünkü niçin?

Gönlüme nakşoldu hubb u cemâli

Meşâyihimin yüzünün sevgisi, gönlüme işlendi diyor.

Terk eyledim cümle hep kıl ü kâli

İnsanların ne varsa kalbinde var. Kalbine gelen diline geliyor. Kalbine gelenin icraatına geçiyor.

Kıl ü kâl: Dünya arzuları, dedikodu.

Bunları terk etmiş. Neden terk etmiş? Evliyâullâhın sevgisi onun gönlünde. Bu sevgi gönlünde tecellî etmiş. Her şeyi gönlünden atmış.

Dünya perestlerin çok ise malı

Bizim de imâm-ı zamanımız var

İmâm-ı zaman: Meşâyih.

Dünya perestlerin malı, mülkü çok ama benim de mürşidim var.

Hak ile sevdiğimin var mı vebâli

Allah için sevilen bir şeyin vebâli olmaz. Nefs için sevilen ne olursa olsun ağıyârdır, fitnedir. Allah için sevilen bir şeyi Allah size nasip etmiş. Bu sevgiyi muhafaza etmek lazım. Bu muhabbettir. Nereden geliyor? Şeyh Efendimiz’in

iki kaşının arasından gelen ilahî feyiz, Allah sevgisi, nurdur. Baş parmağımız kalınlığında. Ama insan bu sevgiyi büyütebiliyor.

Kocaman ağaç bir çekirdekten meydana geliyor. Çekirdek ufacak bir şey ama büyüye büyüye ulu ağaç oluyor. Bizim kalbimizdeki cüz'î muhabbet de büyür büyür. O çekirdekten büyüyen ağacın çekirdeğini toprağa diken var.

İnsanlardaki cüz'î muhabbet büyüye büyüye küllî muhabbete ulaşıyor. Cüz'î muhabbet bir katredir. Küllî muhabbet deryadır. Kara topraklarından kaynakayan sular nehirle birleşir. Denize ulaşmak ister. Nehre karışmayan su deryaya ulaşamaz. Deryadan mânâ Cenâb-ı Hakk'ın zâtı. Nehirden mânâ evliyâullâhtır. Kaynak suları da insanlar. Evliyâullâhı tanıyanlar deryaya ulaşırlar.

Parmağımız kalınlığında olan su nehre karışırsa deryayı buluyor da daha kalın akan su nehre karışmadığı için deryayı bulamıyor. İlminden, amelinden geçemeyenler teslim olamıyorlar. Deryaya ulaşmak için hizmet yapacağız. Hizmet nedir? Günlük amellerimiz. Ayrıca tarikatımıza uygun davranışlarda bulunmak. Tarikatımıza uygun kıyâfet giyinmek. İnsanların cüz'î iradesi küllî iradeye ulaşınca kalbine Allah'tan başka bir şey gelmez. Hak ile Hak olmuştur ki:

*Hak ile Hak olanlara
Kendi özün bilenlere
Dost yolunda ölenlere
Kan pahâsı dinâr olmaz*

İnsanlar Allah'ı hiç unutmazsa, bir nefes dahi unutmazsa, işte o zaman Hak ile Hak olur.

İnsanlarda suret var, sîret var.

Suret: Dış. İnsanların görünen tarafı.

Sîret: İnsanların kalbinin içerisinde görünmeyen varlık vardır. O kalp kaypaktır. O kalpte bir hükümdar var. İnsanların kalbinin sağ köşesi var. Sol köşesi var. Sağ köşesinde "İlham" isminde bir melek halk etmiş Cenâb-ı Hak, bir görevli var. Zâhirde, şeriatda da bu böyle. Mademki biz hakikatiz. Var olup da bildirilmesi için. Kalbimizin sol köşesinde de "Vesvâs" isimli şeytan halk etmiş. İşte, insanların kalbine gelen o hayır şeyleri İlham adlı melek atıyor. O Hak'tan. Kötü şeyleri de Vesvâs isimli şeytan atıyor. O da şeytandan. İşte, burada bize mademki Cenâb-ı Hak akıl vermiş, irade vermiş. Aklımıza gelen bir şeyi düşüneceğiz. Düşündüğümüz şey melekten mi? Şeytandan mı? Kitap ve Sünnet'i düşüneceğiz. Gönlümüze gelen düşünce Kitap ve Sünnet'e uyuyorsa fiiliyata getireceğiz, değilse terk edeceğiz.

Diyeceksiniz ki bu zamanda Kitap ve Sünnet'i biliyor muyuz? Onda birini bilsek de işlesek kurtaracağız.

Çünkü Peygamber Efendimiz buyurmuştur: "*Benim zamanımda yaşayan ümmetim Allah'ın emirlerinin onda dokuzunu işlese birini işlemezse helâk olur. Ama öyle bir zaman gelir ki ümmetimin içinde onda birini işleyenler kurtulur.*"

Gönlümüze gelen Hak'tan mıdır, şeytandan mıdır? Düşüneceğiz, bunu Kitap ve Sünnet'e göre değerlendireceğiz. Bizim Kitap ve Sünnet'imiz meşâ-

yihimiz. Bazı hocalar faiz haramdır, yemeyiniz der; kendisi yapar. Hile-i şer'îye getirir. Bazı insanlar vardır ki bize yanlış gösterir. Onun için bizi aldatmayan meşâyihimizdir. Eteğinden tutacağız. Meşâyihler bizi aldatmaz. Onlar nasıl yaşıyorsa biz de öyle yaşayacağız. İşte o zaman kurtuluruz.

Bırak bu mâsivâ ile hevâyı

Pîr-i Sâmî gibi bul rehnümâyı

Delil eyle o zât-ı evliyâyı

Bu berzâh âlemini geçmek dilerse

Bekâ gülşânına geçmek dilerse

Berzâh âlemi: Dünya. Masiva: Boş arzular. Rehnüma: Yol gösteren. Bekâ gülşânı: Çok safâlı bir yer, gül bahçesi, çiçekler, yeşillikler, güller... Çok zevkli, safâlı bir yer.

Dünyayı sevmeyen bu karanlıktan çıkacağını biliyor. İnandığı için, dünyanın meşakkatlerinin, mihnetlerinin biteceğini biliyor.

Ama bir de var ki gafletinden dolayı çok sevdiği dünya ona ışıklı görünüyor. Aydınlık görünüyor. O da karanlıkta olduğunu bilmiyor. Karanlıkta olduğunu bilip sevmiyorsa onun da bir aydınlığı vardır. Karanlıkta olup da aydınlığı, lüks'ü arıyorsa onun da bir karanlığı vardır.

Berzâhda kalır ermez ise bu garib insan

Envâr-ı Muhammed'le enfâs-ı Mesîha

İnsanlar bilsinler, bilmesinler bu dünyaya garip gelmişlerdir. Eğer dünyayı sevmesek bizim için her yer bir olur. Yer seçmez. Dünyayı sevenler apartman, köşk, makam, mevki... Bunların hepsini ister, karanlıkta kalırlar. Onlar Peygamber Efendimiz'in nuruna ulaşamazlar. Enfas, Hazreti İsa'nın nefesi; canlı, ölü değil. Evliyâullâhın nefesi canlı nefestir. Neye isabet etse onu diltir. İnananlar ne istiyorlar? Bir nefes istiyorlar. Bir dua istiyorlar. Kelâm-ı kibâr:

Nice mürde kalpleri enfâs-ı kudsün eyledi ihyâ

Kutsal nefesi ihya etti. Eğer insanın kalbi Allah'ı zikrediyorsa diridir. Zikretmiyorsa ölüdür. Ama Allah'ı zikredecek kalp bir nazara muhtaçtır. Bir evliyâullâhın nefesine muhtaçtır.

Musa Kelîmullah'tan Allah-u Teâlâ Tevrat'ın sevgisini alınca o da yalvardı. "Benim kalbimde bir boşluk oldu. Yâ Rabbî, sen bilirsin!" dedi.

Allâhu Teâlâ ona "Yâ Musa, yanına pişmiş balık al. Yûşâ ile deryaya doğru yola çık." dedi. "Balık deniz kenarında nerede dirilirse orada kalırsın." Bunlar gidiyorlar. Musa Kelîmullah Tevrat'tan başka ilim olmadığını düşünüyordu. Onu da sadece kendisinin bildiğini zannediyordu.

Evet, bunlar gidiyorlar deniz kenarına doğru. Giderlerken bir seferinde de Hazreti Musa Kelîmullah yatıyor, uyuyor. Yûşâ aleyhisselam da çantasını alıyor. O da peygamber olmuştu o sırada. Çeşmeden abdest alıyor. Çantayı açıp bakıyor ki balık diri, balık canlanmış. O abdest alırken bir damla abdest suyu sıçramış, o da balığı diriltmiş.

İşte, burada pişmiş ölü balıktan mânâ insanların kalbidir. Oradan bir damla sıçrayan su o balığı diriltiyor. Evliyâullâhın bir nazarı da ölü kalbi diriltir. Onun kutsal nefesi ölü kalpleri diriltir. Sohbetlerde kalbi diriltir.

Sohbetlerde Cenâb-ı Hakk'ın öyle bir iltifatı var ki. Neden? Din nasihatten ibarettir. Din nasihatle yaşar. Din nasihatle gelişir. Peygamber Efendimiz öyle buyurmuş.

Burada nasihat da ikiye ayrılır: Vaaz var, sohbet var. Vaazda nefisler konuşur, nefisler dinler. Vaazı cemaatin nefsi dinler. Nefis ise münkirdir, hiçbir şey kabul etmez. Hoca Efendi bir şey söyler. Onlar da bana söylemiyor diye dinler. Hiçbirini üzerine almaz.

Sohbet öyle değil. Ruh söyler, ruhlar dinler. Ruhta bir hakikat vardır. Tâ ilmi ezeldi Allâhu Teâlâ'nın "*Ben sizin Rabbiniz değil miyim?*" dediğini duymuşlar. "*Evet.*" demişler. Orada ruhun bir teslimiyeti var. Bu dünya âlemine gelen ruh bir ehl-i dilin sohbetini dinliyorsa ayılıyor. Nasıl ayılıyor? Cenâb-ı Hakk'ın ilmi ezeldi o sözü, o güzel sesi aklına geliyor. Ayılıyor, canlanıyor. Cezbe ondan ileri geliyor. Muhabbet ondan ileri geliyor.

Sohbet insanları irşad eder. İrşattan mânâ insanların kalbinin temizlenmesidir. İnsanların kalbi açılır. Sohbette bir sâfilik var. Her şeyi kalbinden çıkarıyor. Ama vaaz öyle değil. İnsanlar hoca efendinin dediğini kabul etmiyor. Kalbinden atamıyor. Hoca efendi de kendisini almış, yükseğe çıkartmış. Kendisini halktan seçkin olarak görüyor ilminden dolayı.

Abdülkâdir Geylânî Hazretleri'nin oğlu Abdülcebbar Efendi çok âlimmiş. Bir gün camide vaaz etmiş. Allah'ın azaplarından, gadaplarından, hikmetlerinden çok derin bir vaaz etmiş. Halktan da dinleyen dinlememiş, dinlemeyen uyumuş. İnsanlarda hiçbir hareket yok. O sırada babası gelmiş. Abdülkâdir Geylânî Hazretleri. O da babasına hürmeten vaazı kesmiş. Kürsüden aşağıya inmiş. Talep üzerine Abdülkâdir Geylânî bir ifâdede bulunmuş. Demiş ki:

— Camiye gelecektim, acıkmışım. Abdülcebbar'ın annesine dedim ki "*Bana bir sıcak çorba yap içeyim, gideyim.*" O da çorbayı pişirdi. Çanağa koydu. Getirdi önüme. O sırada bir kedi, fareyi arayayım diye vurdu çorbayı döktü. Ben de nefsimi tenkit ettim. "*Sen bu çorbaya lâayık değilsin.*" dedim. Çorbaya lâayık olsaydım niye döküleydi. Kalktım nefsimi tenkit ederek suçlayarak geldim camiye, diyor.

Böyle söyler söylemez bütün cemaat başlıyor ağlamaya. Ağlamaktan kırılıyorlar. Bunu görünce Abdülcebbar Efendi şaşırıyor ve kendi kendine, "*Ben bu kadar Allah'ın azaplarından, gadaplarından, hikmetlerinden, rahmetlerinden konuşuyordum cemaatte hiçbir tepki yoktu. Annemin pişirdiği çorbayı kedi dökmüş. Bunda ne vardı ki bu cemaat bu kadar feyizle ağlıyorlar?*" diyor ve annesine şöyle söylüyor:

— Babama sor bakalım. Sen çorba pişirmişsin. Kedi onu dökmüş. Babam da yemeden gelmiş. Bunu anlatınca millet ağlamaktan kırıldı. Hâlbuki ben ne kadar vaaz etmişim.

Annesi soruyor. Abdülkâdir Geylânî, oğlu hakkında demiş ki:

— O çıktı yukarı, yükseğe kendini de halktan üstün gördü. Onun için tesir etmedi. Biz öyle değil. Kendi nefsimizi halktan aşağı gördük. Halkı bizden üstün gördük. Onun için halk ağladı. O kendi nefsinin sözleriyle, kürsüye çıkmasıyla yükseltti.

Hamdolsun, Allah'a şükür, çok şükür, bin şükür. Nihayetsiz şükürler olsun. Allah bu nimeti bize ihsân etmiş. Bu nimetin kadrini kıymetini bildirsün. Bizi bildiğimize bırakmasın.

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor: *“Yâ Rabbî bir saat dâhi beni nefsimle baş başa bırakma.”*

Halbuki Peygamber Efendimiz'in nefsi değil de her peygamberin bir şeytanı var. Peygamberimizin şeytanı Müslüman olmuş.

“Yâ Rabbî, korkaklıktan sana sığınırım.

Yâ Rabbî, tembellikten sana sığınırım.

Yâ Rabbî, nefsimle beni bir saat baş başa bırakma.”

Tembellik amel tembelliği. İnsan çok becerikli olur. Ama ameli yoksa... Bu tembellik, battallık amel battallığıdır.

İşte, tembellikten de korkalım. Korkaklıktan da korkalım. Allah'a sığınalım. İnsan Allah'a teslim olup sığındıktan sonra daha neden korkacak? Allah'a teslim, tevekkül olamıyoruz ki korkuyoruz. Ama bir de şerli insanlar vardır. Onlardan korkmak, onlardan kaçmak lazım. Onlarla dostluğumuz olmasın. Teşrik-i mesâimiz olmasın. Şerli insanlardan uzak duralım. Mümkün olduğu kadar Allah'ı unutmayalım. Râbitamızı unutmayalım. Zaten Allah'a olan inancımızla râbitamız birdir. Fark etmez, ayrı değildir. Râbitayı unuttunuz mu Allah'ı unuttunuz. Râbitasız Allah'ı düşünemez insan. Allah'ı hatırlayamaz.

Allah vardır, birdir, noksan sıfatlardan berîdir. Benzeri yok, ortağı yok. Kemâl sıfatları vardır. Bazı insanlarda da kemâl sıfatlar var. Ama biz bilemiyoruz. Allah'ın sıfatları o insanda tecellî ediyorsa kemâl sıfat sahibi oluyor.

Cenâb-ı Hak: *“Biz insanı kendi suretimizde halk ettik.”* buyuruyor.

Hadisi şerif. Ama insandaki suret noksan sıfattır. Allah'taki sıfatlar noksan değil. Kendi görüşümüz var. Biz karşı tarafın içini görebiliyor muyuz? Göremiyoruz. Allah'ın da seni bir görüşü var. Ona nasıl ulaşacağız. Karanlık gecede, kara taşın üzerinde, kara karıncanın ayağının izini görüyor. Allah'ın görüşü böyle.

Karanlık gecede, kara taşın üzerinde kara karıncanın ayağının sesini de duyuyor. İzini de görüyor. İşitmesi de öyle. Konuşması da öyle. Kulda bu sıfatlar tecellî eder. Ama ne ile eder? Şeriat, tarikat, hakikat, mârifete ulaşırsa. Allah'ın bu sıfatları kulunda tecellî eder.

Onun için biz Allah'a mekân isnat edemeyiz. Allah'ın mekânını düşünebilir miyiz? Allah mekânlara sığmaz. Mekândan münezzeh. Ankara'dadır, İstanbul'dadır diye Allah'ı her an bir yerde düşünmek küfürdür. Allah'a bir sıfat düşünmek. Mesela boyu şudur, rengi şudur diye düşünmek, bunlar da küfürdür. Güzelliği şöyledir denmez.

Peki Allah'ı nasıl hayâl edeceğiz? “Râbıta-yı hayâl” var. Evliyâullâhın bir yüzü var. Zâhirde evi var. Görmüş olduğumuz sıfatı var, bir mekânı var. Kırk gün bir yerde ikâmet etmişse mekândır, makamdır orası. Allah'ın zâhirdeki sıfatı, esas kuldaki sıfatın örtüsü. Kulda olan kemâl sıfatların örtüsüdür.

Çâr-anâsır perdesini zâtına etmiş nikâb

Yunus Emre ne diyor:

Ete, kemiğe büründüm

Yunus diye göründüm

Çâr-anâsır: İnsanların vücudunda dört madde var. Allah bu dört madde ile insanları halk etmiş. Dört madde ile yaşatmış: toprak, su, hava, ateş.

Toprak ve suyu vücut gösteriyor. İnsanların eti, kemiği, kasları. Bunlar çürür, toprak olur. Su da yine vücutta. Fakat vücutta olan ateş görünmez. İnsanların vücudunu yaşatan normal bir hararet var. O hararet azaldığı zaman da yükseldiği zaman da insanları tehlikeye sokuyor. O ateş kesilirse ölüyor. Bir de teneffüs var. İnsan nefesi kesilirse yaşar mı? Yaşamaz.

Çâr-anâsır perdesini zâtına kılmış nikâb

Bu dört anâsır evliyâullâha perde. Zâtını gizlemiş. Zâtı nedir? Ruhu. Ruhundaki esrar nedir? Ruhu Allah'a ulaşmış. Allah'tan gelen ruhu Allah'a ulaştırmış. Hepsinin ruhu Allah'tan geliyor. Ama hepsinin ruhu Allah'a gidemiyor. Niçin? Allah'a gidebilmek için Allah'ın Kitap ve Sünnet'ini, şeriatını, tarikatını yaşamak lazım. Allah'tan gelen ruha bir vâsıta gerekir.

Gökte uçar iken indirdin beni

Gökte uçan nedir? Cenâb-ı Hak ilm-i ezeldi ruhları gökte yaratmış. Gökte çok âlemler var. Onların hepsini gezmiş dolanmış. Bu dünyaya gelmiş. Bu dünyaya nasıl inmiş bu ruhlar? Cesedi halk etmiş, cesetle inmiş. Zâhirde cesedimizi meydana getiren vâsıta annemiz, babamız. Tarıkattaki babamız ise meşâyihimiz.

Al benliğimizi gitsin irâde

Arzeyle cemâlin irdür murâde

Vâsıtamız sensin iş bu arada

Düşürme Efendim ferdâya bizi

Bizi benliğimizden kurtar ki firaktan kurtulalım. İnsanların nefsi var. Nefsin çok arzuları var bitmez tükenmez. Ama ruhun isteği, arzusu Allah'a ulaşmaktır.

“Ahlakı güzel olanlar hiç kimseyi incitmez.”

(30 Haziran 1992)

Allah’ın selamı, rahmeti, bereketi, hidâyeti üzerinize olsun. Cümleten hoş geldiniz. Safa geldiniz. Safalar getirdiniz. Feyiz getirdiniz. Allah arzuza ulaştırırsın. Allah hulusunuzun, ihlâsınızın meyvesini yedirsın. Allah hulusunuzun, ihlâsınızın hududunda irşad etsin. Allah sonumuzu hayır getirsin. Allah’a şükür, çok şükür, bin şükür. Nihayetsiz şükürler olsun bu günümüze, sıhhatimize, bu nimetimize, bu fırsatımıza. Sıhhat bu sıhhat. Gün bugün, nimet bu nimet, fırsat bu fırsat.

Hiç nimet olur mu bundan ziyâde? Niçin? Allah’ın emrini işliyoruz. İnancımızı yaşıyoruz. Allah bizi inananlardan halk etmiş. İnancımızı yaşıyoruz Allah’a şükür. Bu zamanda inancını yaşamak kolay değil. Evet çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Rabb’imizin keremine, ihsânına, hidâyetine, lütfuna, ilhamına şükürler olsun. Allah bizi Müslüman halk etmiş. Daha bundan büyük bir nimet olur mu? İnancımızı yaşarsak, nimetimizi değerlendiririz. Allah daha büyüğünü verir. İnancımızı yaşamazsak bu nimeti Allah elimizden alır. Dünyaya Müslüman olarak gelenlerin hepsi cennete gitmez. İnancını yaşayanlar gider.

Dinimizde israf haramdır, buyrulmuş. Yemede, içmede, giymede bunları zâyi etmeyeceğiz. Atmayacak, telef etmeyeceğiz. Zâyi olan şey israftır. İsrafta bereket olmaz. İsrafta sorumluluk vardır. Bir de bu nimetleri zâyi etmek, israf etmek gâfillikten gelir. Bu nimetler gafletle yenilse de atılsa da şikâyetçidir insanlardan. Ama yediğini yer, yemediğini atmazsa o nimet onun için şefaatçidir.

Bu nimetleri Cenâb-ı Hak insanlar için halk etmiş.

“Ben insanlar için sayısız nimet halk ettim.”

Bilinen, görünen nimetler sayılır. Fakat bilinenden, görünenden göremediğimiz, bilemediğimiz nimet çoktur. Onun için “sayısız nimet” oluyor.

Cenâb-ı Hak: “Bu sayısız nimetleri kulum için halk ettim.” buyuruyor. “Beni bilsin, Bana itaat etsin diye kulu zâtım için halk ettim.” buyuruyor.

Kul beşerdir. Zâten noksan sıfattan halk etmiş Cenâb-ı Hak. Öyle, dünyaya getirmiş. Bizim noksan sıfatımız sadece günah işlemek değildir. Günah işleyenler Allah’a isyan ediyorlar. Onlar için azap vardır. Ama noksan sıfatımız nedir? Yememiz, içmemiz, giyinmemiz, uykumuz, hasta olmamız, bir şeyden yorulmamız, ihtiyar olmamız... Noksan sıfatlar bunlardır. Meleklerde böyle bir şey yok. Yeme yok, içme yok, hastalanma yok, usanma yok, bir şeye üzülme yok. O hâlde noksanlığımızı bilelim. Rabb’imize sığınalım. Her şeyin bizim için nimet olduğunu bilelim. Neden yararlanıyorsak, bilinen bilinmeyen, bunlar bizim için nimettir. Kıymetini bilelim. Rabb’imize kulluğumuzu yapacağız.

Allah'ın zâtına inananlar, Allah'ı tanıyanlar kimler? Tanımayanlar, Allah yok diyenler kimler?

Ehl-i küfür var. Ehl-i şirk var. Ehl-i iman var. Ehl-i iman olmak için Âmentü'nün altı şartına inanacak. İmanı sağlam olacak. Eğer bu altı şarttan bir tanesi tamam olmazsa imanı tamam olmaz. Bu cemaatin içerisinde bir tanesinin bile şüphesi olan varsa tamamlasın. Sadece inanmak değil, tatbikatını da yapmak lazım.

Allah bizi niçin bu dünyaya getirdi? Bizi niçin halk etti? Bizden ne istiyor? Bizden itaat istiyor. İtaat nedir? Beni zikredin. Bana şükredin. Benim yasaklarımdan kaçın. İşte inanmak budur, yaşamak budur. Ben Allah'a inandım. İnandım ama yiyorsun gâfil, içiyorsun gâfil. Yasaktan, emirden haberin yok. Nasıl inanmadır bu? Bu inanma seni kurtarmaz. Âmentü'nün şartlarına inanıp tatbikatına geçmek lazım.

Allah'a şükür. Çok şükür? Gece gündüz yüzümüzü yere koysak, şükür secdesi yapsak yine az gelir. Yine az gelir. Cenâb-ı Hak insanı kıymetli halk etmiş. Niçin? Peygamber Efendimiz'i insanlardan halk ettiği için onun şerefidir. Onun hürmetine, onun sevgisine Cenâb-ı Hak insanı kıymetli halk etti. Ama biz de Peygamber Efendimiz'i bileceğiz. Ona da inanacağız. Ona da lâıyk olacağız. Ona lâıyk olmak için onun sünnetlerini işleyeceğiz. Kitap, Sünnet var. Allah'ın indirmiş olduğu Kur'ân'a inanacağız. Ne emretmişse onu işleyeceğiz ki Allah'a itaat etmiş olalım. Sünnet nedir? Peygamber Efendimiz'in sünnetini işleyelim ki ona tâbi olalım. Allah'ın kesin olarak emri de budur.

“Habîbim, Bana itaat eden sana tâbi olsun. Sana tâbi olmayan Bana itaat etmiş değildir.”

İtaat: Allah'ın emirlerine, inen kitabına inanmak, yasaklardan kaçmak. Zamanımızda ehl-i kitap çok da ehl-i sünnet az. Allah'a şükür. Biz hem ehl-i kitabız hem ehl-i sünnetiz. Bugün zamanımızda küre-i arz üzerinde küfür hâkim. Bir de İslâm beldeleri var, İslâm toplulukları var, İslâm ülkeleri var. Bunlar da ehl-i sünnet değildir. Yine Kitap, Sünnet Türkiye'de. Ehl-i sünnet cemaat Türkiye'dedir. Evet, devlet İslâm bir devlet değil ama halk Müslüman'dır. Cenâb-ı Hak bu Müslüman halkın başına İslâmî bir devlet getirsin. Tezde, yakında onu da Allah bize gösterecek.

Sadece iman bizi kurtarmaz.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: *“İman yanan bir ışıktır.”*

O ışığı muhafaza eden ameldir. Ameli olmayanın imanı mum ışığı gibidir. Üflenince, ellenince söner. Ama ameli olanın imanı lüks lambası gibidir. O hiç sönmez. *“Eşhedü en lâ ilâhe illallâh ve eşhedü enne Muhammedün abduhü ve resûluh.”* İslâm'ın şartı da Âmentü'nün şartı da hepsi kelime-i şehâdetin içerisinde.

İslâm'ın şartı: savm, salat, hac, zekât, kelime-i şehâdet. Ama bu şart zenginler için beş, fakirler için üçtür. Zenginler hac yapıyorlar, zekât veriyorlar da onun için.

Kelime-i şehâdetin manası: *“Eşhedü en lâ ilâhe illallâh” Allah'tan başka Allah yok. “Ve eşhedü enne Muhammedün abduhü ve resûluh” Muhammed (sav) de onun hem kulu hem Resulüdür.*

Şehâdet getirecek ama kalbiyle de tasdik edecek.

Mevlânâ: “Göründüğünüz gibi olun. Olduğunuz gibi görünün.” buyuyor.

İman, takrir ve tasdikdir. Allah’tan isteyelim. “*Yâ Rabbî, sen bizi zamanımızın şerrinden, fitnesinden koru.*” Fitne nedir? Allah’tan başka neyi sevdiyse fitnedir. Şer nedir? İnsanlara zarar vermektir. İnsanları incitmektir. Onun için Allah’a sığınmak lazım. “*Yâ Rabbî, senin sevginden başka gönlümüzde bir sevgi olmasın. Kalbimiz senin mülkünse, sen muhafaza et şerden, fitneden.*”

Şer, Allah’ın râzî olmadığı işleri işlemek. Şer işleyen zâlim oluyor. Zulüm demek, şer demek. Sana emânet olan evladını, kızını, oğlunu üzdünse, incittinse, anneni-babanı üzdünse, incittinse bunlar da şerdir senin için. Beyniniz de size emanettir. Onun hizmetini yapmakla görevlisiniz. Hizmetini yapmazsanız, emanete hıyanet etmiş olursunuz. Gelinin mi var? Onu da hoş görmeyen lazım. Onu da sevmeyen lazım. Sevmelisin ki sayılsın. Bunlar karşılıklıdır. Sevgi, saygı karşılıklıdır. Hürmet ve şefkat yine karşılıklıdır.

Emânet denilince gözümüz de emânet kulağımız da emânet, elimiz de emânet, ayağımız da emânet, kalbimiz de emânet. Malımız da emânet, eşyamız da emânet. Dünya varlığı olarak neyin varsa. Diyelim ki hanımların ziynet eşyası var, takıları var. Bunlara da kıymet vermeyin. Bunların da size emânet olarak verildiğini bilin. Emânet olduğunu düşünürseniz gönül vermezsiniz, sevmezsiniz. Demek ki malımız da emânet. Canımız da emânet. Beyne karşı hürmetini, hanımlık görevini yapacaksınız. Evladına karşı babalık görevini yapacaksınız. Annelik görevini yapacaksınız. İslâm’da hiç kimseyi incitmek, kırmak yoktur. Kitap ve Sünnet’te hiç kimseyi kırmak, incitmek yoktur.

Bu cemaat ehl-i sünnettir. Allah’a şükür bizde kırma, incitme yoktur. Ama az da olsa olmamalı. İlim ne demek? Bilmek demek. İlimin nihyeti yoktur. Neyi bileceğiz. Kendimize yararlı olan şeyleri, zararlı olan şeyleri bileceğiz. Allah’a itaat etmeyi bileceğiz. Allah’ın rızasını nasıl kazanacağımızı bileceğiz. Allah’ın rızası sadece amelle değildir. Zâten bu saydıklarım amele giriyor. Allah’a şükür biz tarîkat ehliyiz. Tarîkat ehli demek tam inanmış ve inancını yaşayan demek.

Avam, Allah’a âhirete inanmış. Ama inancını tam yaşamıyor. Namazını bazen kılıyor, bazen kılmıyor. Yahut hiç kılmıyor. İnancını yaşamıyor. Bunların içerisinde inananlar nasıl seçiliyorsa, inananların içerisinde de tarîkata girenler öyle seçilmiş oluyorlar.

Takvâ çok ince, nazik ve ağırdır. Herkesin yaşayacağı, taşıyacağı gibi değil. Tarîkata her girenin takvâ ehli olması lazım. Çünkü tarîkat fetvâyı sevmiyor. Takvâ demek fazla bilecek, ince teferruatını yaşayacak. Bu zamanda, insanlar bildiklerini yaşamıyorlar. İnce teferruatını yaşayamıyorlar.

Takvâ nedir? Havftir. Tarîkata her girende takvâ olması gerekiyor. Takvâ olması için havf edecek. Günahlardan korkacak. O kadar korkacak ki bir Müslüman’ın gönlünü kırmayacak. Kazanmasında, harcamasında, yemesinde, giyinmesinde çok duyarlı olacak. Çünkü bu zamanda helal lokma azalmıştır. Sen de olmasa bile akrabanda, oğlunun evinde, torununun evinde bir şey yersin içersin. Çünkü mecbursun, yakınlarındır onlar. İşte, bu zamanda havf duymak lazım. Bu da tasavvufu olmayanda, tarîkata girmeyende olmaz.

Bizi Cenâb-ı Hak tarîkat ehli halk etmişse, bize de ayrıca bir nimet ihsân etmiş ki bizde bir havf var. Bu havftan dolayı kurtulacağız.

Cenâb-ı Hakk'ın emri bu: *“Muttakî olunuz. Muttakî olan kurtulur. Sizin müttekî olanınız Allah'tan korkunuz.”* Cenâb-ı Hak yine buyuruyor: *“Dünyada havf duyana, âhirette havf yok.”*

Dünyada havf duymayana âhirette havf var, korku var. Onun için çok şükür tarîkata girmişiz, mürşidimiz var. Mürşitlerin sayesinde kurtulmamız kolay olacak. Onlar bizi kurtarmak için Cenâb-ı Hak'tan yetki almışlar.

Cenâb-ı Hak onlara yetki vermiş.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: *“Sâdıklarla olun.”*

Sâdıklar velîler işte. Peygamberler olmadığı zamanlarda kim ki velîleri tanımış, kim ki velîleri sevmiş, kim ki velîlere tâbi olmuş, onlar kurtulmuşlar.

Kur'ân-ı Kerîm'de bir hakikat var. Nedir bu hakikat? Ashab-ı Kehf'in macerası. Tarsus'ta yerleri var. Her taraftan insanlar gelip ziyaret ediyorlar. Cenâb-ı Hak bize Kur'ân-ı Kerîm'de bildirmiş. Ashab-ı Kehf denilen yedi kişi, o zamanki halkın içerisinde inançlarını yaşamışlar ve yetişmişler. Velîler bunlar. O zamanın hükümdarı kendisinden korkarak, saltanatından korkarak bunları asıp kesmek için arıyor. Bunlar bir ara şehirde şurada burada gizlenmişler, olmamış. Şehirden on iki km uzakta bir dağa gitmişler. Dağın içerisindeki bir boşluğa, mağaraya girmişler. Orada Allah bunlara bir uyku vermiş. Yalnız bu arada Kıtırmir -köpek- takılıyor peşlerine. Onlarla mağaraya giriyor. Çünkü onlar hayvanları da incitmezler. Hayvanları da hor görmezler. O nedenle köpek de onlarla beraber olmuş. Mağarada 309 sene uyumuşlar. Kaç defa yönetim değişmiş.

Kur'ân-ı Kerîm'de Cenâb-ı Hak şöyle buyuruyor: *“Biz onları sağdan sola, soldan sağa çevirdik.”*

Uyandıkları zaman birbirlerinin yüzlerine bakıyorlar ki saçları uzamış. Sakalları uzamış. Uyandıkları anda bir açlık hissediyorlar. Bir de güneşe bakıyorlar. Bunlar mağaraya girdiği zaman güneş kuşluk yerinde iken, şimdi bakıyorlar ki ikindi yerinde. Bir kısmı yarım gün kaldık diyor. Bir kısmı bir gece kalmışız diyorlar. Neyse bir tanesini şehre ekmeğe yolluyorlar. Fırıncıya para verince, fırıncı bileğinden tutuyor. Sen hazine bulmuşsun diyor. Bunu polise veriyor. O da diyor ki bu benim ekmek param. Arkadaşlarım da var deyince filan yerde mağaradayız diyor. Mağaraya gidip bunları tektik ediyorlar. Hüviyetlerine bakıyorlar. Üstlerine, başlarına bakıyorlar. Tatiyos'un parası üzerlerinde. 309 sene geçmiş olduğunu tespit ediyorlar.

O zamanki hükümdar bunları serbest bırakıyor. Ama bunlar istemiyorlar. *“Yâ Rabbî, diyorlar, o zamanki insanlarla bu zamankiler çok değişmiş. Bizim canımızı al diyorlar.”* Ölüyorlar. Köpek de onlarla beraber uyuyor. Onlarla beraber diriliyor. Onlarla beraber ölüyor.

Allah da bize bildiriyor ki: *“Cennette o köpek ebediyen onlarla beraber yaşayacak.”*

Hiçbir köpeği diriltmeyecek. Fakat o köpeği diriltecek. Niçin? O velîlere takıldı gitti diye. Onları sevdi diye. İşte Cenâb-ı Hak burada *“Sâdıklarla olun”* buyuruyor. Sâdıklarla olursanız, âhirette de onlarla beraber olacaksınız.

Burada bir müjde var. Haşa, Allah vaadinden geçmez. Ne emretmişse o olur. İşte Benî İsrail velîlerini ve onlarla beraber giden köpeği Allah diriltecek. Onlarla yaşatacak. Bize sâdıkları tanıtmış. Kimler? Velîlerimiz, mürşitle-
rimiz. Bunlarla beraber olursak ki olmuşuz Allah'a şükür. Fakat onların şere-
fini muhafaza edelim. Ahlakımız, yaşantımız, hareketimiz, sözümüz onlara
uygun olacak. Özümüz de onlara uyacağız.

Râbitadaki mahâret budur, râbitadaki ciddiyet budur. Şeyh Efendimiz'i hiç
unutmamak. Mademki zâhirde o da insan. Yeme, içme, uyuma, konuşma var
ya onda da. Öyle ise onu her hareketimizle hayâl edelim ki unutmayalım.
Unutmazsak, ondan ayrı düşmezsek eğer, nefsimizden o zaman emin oluruz.
Nefsimiz bize zarar veremez. Ama gâfil olursak, nefsimiz bizi tuzağına düşür-
mek ister. Hakaretini yapmak ister. Bizim en büyük düşmanımız nefsimizdir.
Bize kimseden zarar gelmez. Nefsimizden zarar geliyor. Her kim ki seni
diliyle, eliyle incitmişse o kendisine yapmıştır. Onun cezasını çekecek. Sen de
onun mükâfatını göreceksin. Sen de bir kimseye eziyet ettinse, hakkına
tecavüz ettinse elinle, dilinle gönlünü kırdınsa sen cezanı çekiyorsun. Onun
için mükâfat oluyor bu. Demek ki zâhirde zulmeden, maneviyatta zulme
uğruyor. Zulmedilen adâlete uğruyor.

Niçin Cenâb-ı Hak "*Mazlumların âhını, zâlimden alacağım.*" diyor.

İşte, en büyük nimetimiz, Allah bizi Müslüman halk etmiş. Tarîkatı nasip
etmiş. Allah bizi mürşitle tanıştırmış. Mürşid, irşad eden. İnsanları sevindiren,
insanları rahatlatan, insanları nimetine ulaştırın... Her insan kendi nimetini
bilemiyor ve bulamıyor. Ancak Allah insanların gönlüne inanç cevheri halk
etmişse ona ulaşılır. Eğer gönlünde o inanç cevheri olmazsa ona ne şeriat ne
nasihat ne sohbet hiçbir şey fayda etmez. Muhakkak Allah'ın varlığına
inanacak. O zaman nasihatsız kalmıştır da hayrı-şerri, haramı-helali bilmiyor.
Kendisini günahlardan isyandan geri alamıyor. Bir de nefesine kapılmış. Dün-
ya sarhoş etmiş.

Hubb-i dünya bizi sarhoş eylemiş

Dünya muhabbeti onları sarhoş etmiş. Âhiret için çalışacak güçleri kal-
mamış.

İnancımızı yaşayacağız. İnancımız; Kitap, Sünnet. İnancımız; şeriat,
tarîkat. İnancımız; mürşidimiz, meşâyihimiz. Onu kendimize delil edeceğiz.
Delil etmek, ona uymak. Onun peşinden ayrılmamak.

Sarp kayalık bir tepede, karanlık gecede çâresiz kalsanız. Oradan kurtul-
mak istesiniz. O anda birisi elini uzatıp kurtarmak istese hemen ona yakla-
şınız. İşte bu karanlık dünya aleminden de bizi meşâyihimiz kurtaracak.

Şeriatımız var, tarîkatımızı da yaşamak lazım. Eğer tarîkatımıza lâyük
olmayan bir sözümüz, kıyâfetimiz, hareketimiz olursa tokat vururlar. Bazıları
diyor ki: tarîkat yok. Bunlar yalan söylüyorlar.

İçimden çok acı çektiğim, çok üzüldüğüm bir mesele var: Bu gençler var
ya, talebeler. Bunlardan çok akın var, geliyorlar. Fakat bunların aileleri karşı
çıkıyorlar. Anneleri, babaları bunlara niye tarîkate girdin diye baskı
yapıyorlar. Hatta şöyle bir şey oldu. Eskişehir'den telefon geldi. İki genç
sözlenmişler, nişanlanmışlar düğünleri olacak. Tarîkate girmişler. Kızın tarafı

duymuş, vermeyiz demişler. Kız bunu ağlayarak ifade ediyor. Ben de biraz sabret dedim. Belki onlar bilmiyorlardır. Zaman zaman araya adamlar girsin. Anlatsınlar, tarikat şöyledir, böyledir desinler. İknâ olmazlarsa eğer tarikatı inkâr eden anne-baba Müslüman değildir. Müslüman olmayan anaya-babaya itaat edilmez. Kaç git. Çünkü niçin? Mekke'den Medine'ye hicret ettiler. Kızlar annesini, babasını bıraktı gitti. Oğlan da annesini, babasını bıraktı gitti. Hanımı beyini bıraktı gitti. Beyi evini bıraktı gitti. Zaten tarikatı inkâr küfürdür. Küfür ile imanın bir zıtlığı vardır. Küfür ile iman bir arada yaşayamaz. Bir Müslüman bir kafirle evlenemez.

Soruyoruz kızcağıza:

— Bunlar namaz kılıyorlar mı?

— Hayır, babam hiç kılmaz. Annem de bazen kılar.

Kendisi namaz kılmıyor. Tarikata girene de kızını vermek istemiyor. Ne acıklı şeyler. Bunların hepsi işte zamanımızın cehaletinden. Amelden ilimden uzaklaşmaktadır.

Evet, Allah şimdi bize bu nimeti nasip etmişse bizim de size ifâdemiz: ahlak-ı hamîde sahibi olun. Kötü ahlaklarınızı atın. Ahlak-ı hamîde sahibi olmak için herkesçe seveceksiniz. Hiç kimseyi incitmeyeceksiniz. Sen kimseyi incitmedin ama olur ya incinmiş olabilirsin. Akrabandan, yakınından, ihvan kardeşinden... Belki olur, beşerdir; imtihan içindir belki.

İmtihan için geldik dünyaya. İhvan arasında da imtihan vardır. İhvan arasındaki imtihan şudur ki: Terakkîmiz icap ediyor, terakkî için bir vesile olacak. Ne olacak terakkî vesilesi? Bir taraftan meşâyihimize olan inancımız, bir taraftan onu kendimize örnek edineceğiz. Ona lâıyk amellerimiz... Bir taraftan onu sevenleri seveceğiz. Hiç kimsede kusur görmeyeceğiz ki terakkî edebilelim. Durup dururken terakkî edilebilir mi? Bir de insanların faziletine de bir terakkî vardır. En büyük terakkî, en büyük yükselme "ahlak". İnanç, amel olacak tabii. İnanıcı, ameli olmayanın ahlakı çok güzel olsa bile onlar nedir? Ancak ehlileşmiş hayvan gibidir.

Mesela bir ayıyı düşünelim: Yabani hayvanlar var. Canavarın yavrusu var. Alıyorlar ehlileştiriyorlar. Köpeklerle beraber koyunları bekliyor, koyunlarla beraber yaşıyor. Ne hayvana saldırıyor ne insana saldırıyor.

Bugün gayrimüslimlerde, kafirlerde, ecnebilere birbirlerine karşı sevgi var. Birbirlerini incitmiyorlar. Ama ehlileşmiş hayvan gibidirler.

İslâm'da hem ahlak hem amel hem de iman olacak terakkî etmesi için. İşte bazı iman olanlar var ama ameli yoktur. İmanın kıymeti amelledir. Bir de güzel ahlak vardır. Ne olur? O insan terakkî eder, eder, yükselir, yükselir. Meleklerden üstün olur. Cenâb-ı Hakk'ın emri, Peygamber Efendimiz'in emridir adap:

"El-hayâu mine'l- imân. (İman nerede, hayâ oradadır.)"

Herkese iyilik yapmayı düşüneceğiz. Kötülük yapmayı düşünmeyeceğiz.

Bir de o uğradığımız eziyetten dolayı bağışlayacağız. Kin gütmeyeceğiz. Bağışlamazsan Cenâb-ı Hak senin hakkını ondan alır. Ama bağışlarsan sana oradan mükâfat verir. Niçin? Af O'nun sıfatıdır.

Cenâb-ı Hak ne diyor? “*Ben affediciyim.*”

“*Yâ Rabbî sen affediciisin. Affetmeyi seversin. Affedenleri de seversin.*”

En büyük kâr, kemâl, mükafat bize kötülük edilse bile biz onlara iyilik düşüneceğiz. Sanki söylememiş gibi. Adam ne olacak, beşerdir. O zaman bilemedi, fark edemedi, boş bulundu, sinirinden dolayı yaptı diye düşün. İçine koyma. Sanki hiç söylememiş gibi ona karşı sevgin saygın olsun. Terakkînin en büyük vasıtası budur.

Bırak bu masivâ ile hevâyı

Pîri Sâmî gibi bul rehnumâyı

Delil eyle o zât-ı evliyâyı

Bu berzâh âlemini geçmek dilersen

Bekâ gülşânına geçmek dilersen

Bu dünyanın karanlığından kurtulmak için meşâyihimizin rengi ile renkleneceğiz. Boyası ile boyanacağız. Ahlakı ile ahlaklanacağız. Sıfatı ile sıfatlanacağız.

Nedir onun ahlakı? İşte

“*Âlâ'yı, ednâyı seçmek mürşidi-kâmil'in kârı değildir.*”

Âlâ, iyi; ednâ, kötü demek. Sen iyisin, sen kötüsün demez meşâyihler. Senin gördüğün ayıbı veliler setrederler. Onlar sen şöylesin, sen böylesin derler mi? Demezler. Biz niye diyelim? Öyle ise onu delil edeceksek râbitamızın önemi bu.

Bizde “Hayâl-i râbita” var. “Nakş-i cemâl” bilâhare. Gösterirler veya göstermezler. Nakş-i cemâli görersen de görmeden de nakş-i hayâl ile nimetine malik oluyorsun. Nakş-i cemâl zamanında olurmuş, şimdi yok. Niçin? Nakş-i cemâl olanlar bir gün, üç gün, on beş yirmi gün yemeden içmekten dûr (uzak) oluyorlar. Baygın değil, uykulu değil ama hareket de yoktur. Yemesinden, içmesinden, konuşmasından her şeyden dûr olmuş. Parmağını bile kıpırdatamaz. Ama şimdi bu zamanda göstermezler. Bu zamanda bunlar anlaşılıyor, taşınamıyor.

Böyle bir kimse olsa ne yaparlar? Nitekim olduğu da oluyor. Tamamen değil de kısmen belirtileri görünüyor. Böyle bir hâl tecellî ediyor. Tamamen evlattan, aileden, yemeden, içmeden, her şeyden vazgeçiyor. Bir aşk onu ihâta ediyor. Ama ne ailesi onu güdebiliyor ne ihvan hâlden anlıyor. Doktora götürüyorlar doktor anlamıyor. Hocaya götürüyorlar çâresini bulamıyor. Aştan mütevellit bir hâl. Râbita-yı nakş-ı hayâl değil de râbita-yı nakş-ı cemâlden mütevellit bir şey aksetmiştir de o, onu taşıyamıyor.

Demek ki bize ne lazım? İrade lazım. İrade farz kılınmıştır namaz gibi, oruç gibi. Helalinden çalışacağız. Görevine göre hizmetimizi yapmak hep irade ile oluyor. İradesi olmayanların ameli de olmuyor. Delilerin iradeleri yok. Onlara amel de yok.

Bir de aştan mütevellit olur ki bu da iradesiz olur. Bu da makbul değil. İrade ile terakkî etmek daha makbul. Çünkü niçin? Namaz, şeriatımızda da tarikatımızda da ibâdetin başı. Birisi cezbeyle kapılmış da namazını kılmıyor. İnanın onun cezbesi onun için hiçbir şeydir. O terakkî edemez, kaybeder. Kazanayım derken kaybediyor. O cezbeyle, o aşkla beraber ibâdeti de yapı-

yorsa işte o gider. Sizler de bu muhabbetinizle beraber ticaretinizi, işinizi yaparsanız hem dünyanıza hem âhiretinize bu muhabbetinizle çalışırsanız terakkî edersiniz. Çocuklarınıza, işinize, ibâdetinize bakacaksınız.

Yusuf Hemedânî Hazretleri'nin beş tane halifesinden Hasan Efendi varmış. Onu bir aşk sarmış. İbadetini yapıyor ama çalışmıyor. Dünyaya çalışmıyormuş. Şeyh Efendisi bunu sıkıştırmış.

— Çalışacaksın, çocukların sana emanettir. Çalışmak Allah'ın emridir. Bunları ihtiyaçlı bırakma, demiş.

O da:

— Çalışmaya gücüm yok, demiş.

— Çalışacaksın, demiş.

Fakat Cenâb-ı Hak Yusuf Hemedânî'ye bizzat buyurmuş.

— Ya Yusuf! Sana biz akıl gözünün görmekliğini verdik. Hasan'a hem akıl gözünün gönül gözünün görmekliğini verdik. Onu dünyada sıkıştırma.

Ama binlerce müridin içerisinde bir tanesine. Asırlar boyunca bütün tarîkatlar içerisinde bir tek o. Başka görülmemiş. Bizim de başımıza geldi. Bir ara ben de çalışmak istemiyordum. İnanın ki bir tek oğlumuz var. Beş yaşında, diğerleri yoktu. Herkes onu seviyordu. O bile gönlümden çıktı. Ne iş ne ev, hiçbir şey... Kayınpederim, Şeyh Efendim'e şikâyet etmiş. Bize ne yaptı biliyor musunuz? Bize öyle şiddetli bir emir verdi ki:

— Sen çalışmıyormuşsun.

Hakikaten bir sene boş durdum, çalışmadım. Hazır da bitiyor. Her ne kadar köy hayatı yaşıyoruz, ektiğimizi biçiyoruz. Ama bir senenin artığı bir seneye yeter. Sonraki sene ne olacak? Bu arada Şeyh Efendimiz'in tekkesine gidiyoruz geliyoruz. Bir daha gidiyoruz. Neyse gittim elini öptüm.

— Otur, dedi.

Oturdum. Dedi:

— Sen çalışmıyormuşsun. Niçin çalışmıyorsun? Senin deden mürşid-i sakaleyn (inlerin, cinlerin de mürşidi)'di.

Şimdi, veliler mürşid-i sakaleyn olamıyorlar. Her asırda bir tane olmuş. Cinlerden de müritleri varmış. Onlara özel sohbeti varmış. 24 saatin bir saatini onlara ayırmış. Onları içeri alınca, hanımı Aliye'yi bile evden gönderirmiş. Ama pencereden sohbeti duyulmuş. İçerde kimse yok. Pabuçlukta ayakkabı yok. Ama sohbet ediyor, duyuluyor. Herkes biliyor.

Mübarek Şeyh Efendimiz de cinlerle görüşmüş.

— Senin deden böyle bir mürşid olduğu hâlde boş zamanlarında, keserle, testere ile uğraşıyordu. Sen ondan daha mı büyük oldun? dedi.

— Baban 27 sene medrese ilmi okumuş. Müderris, büyük bir âlim. On iki nüfusu keserle besliyordu. Sen ondan daha mı bilgili oldun? Dedi. Bana parmağını kaldırdı.

— Beni büyük biliyorsan emir veriyorum çalışacaksın. Derslerin kazaya kalsın. Namazın kazaya kalsın. İşin kazaya kalmasın. Eğer beni büyük biliyorsan peşimde dolanma, peşimden gelme.

Ondan sonra bir sene ben sanki cehennem hayatı yaşadım. Çalışmaya gönlüm yok. Fakat baskı var, emir... O emir öyle bir emirdi ki sanki çalışmazsam imanım da gidecek, yok olacağım diye bir korku içerisinde istemeyerek çalıştım. O da geçti Allah'a şükür. Şimdi de boş zamanım olduğunda istiyorum ki topraklarla uğraşayım.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: *“Benim öyle kullarım vardır ki, onların ticaretleri zikirlerine mâni değildir.”*

Demek ki efdâl olan da buymuş. Kelâm-ı kibârda nasıl geçiyor:

Kesretten erip vahdete mir'at olmuştur Hazret'e

Mir'at, ayna; Hazret, Allah. Allah'a ayna olmuş. Yani evliyâullâh kesrette, halk içerisinde, çalışmada, yemesinde, içmesinde, teşriki mesaisinde Allah'a ulaşmış.

Demek burada makbul olan nedir? Muhabbetinizle beraber âhiretinizi de dünyanızı da geri bırakmayın.

Kesretten erip vahdete mir'at olmuştur Hazret'e

Muhabbeti olmayanların ibâdetleri gönüllerinde varlık oluyor. Muhabbet olunca atıyor gönlünden.

Namazı kılar fakat atar gönlünden. Halbuki namazı kıl, namazını kılmayanlara acı. Onları hor görme. Onda ibadet aşkı yok ki namazını kılsın veya bugün kılmazsa yarın kılar veya namaza başlarsa bu benden iyi olur diye düşüneneceğiz. Kimsede eksik görmeyeceğiz.

Muhabbetinle beraber amelin olursa amel varlığı olmaz sende. Amelin gözüne görünmez. Ameline dayanmazsın. Niçin? Muhabbeti olanlar da namazını kılar, layığı ile kılamadım diye düşünür. Korkusunu çeker, Allah'a sığınır. Yâ Rabbî, ben sana lâyık kul olmadım, der. Layığı ile orucumu tutamadım, diye mahviyet içerisinde olur. Niçin? İçerisindeki aşktan, muhabbetten dolayı. Amel göze görünürse, kalbe gelirse varlık olur. Halbuki kalbe hiçbir şey koymamak lazım, ameli yok etmek için.

Amel varlığı olmayınca mahviyet olur. Ahlak da mahviyettir. Tevâzusu olmayanda ahlak da olmaz. Tevâzusu olmayan, insanlardan kendisini yüksek görür. O zaman Cenâb-ı Hakk'ın emrinin tersini işlemiş oluyor.

Allah ne buyuruyor? *“Her kim ki Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz.”*

Bir insan ibadetine güvenirse tevâzu sahibi olamaz. İnsanlardan kendisini aşağı göremez. Sen namaz kılyorsan, namaz seni alçaltacak. Allah seni yükseltecek. Namaz kılmayan için de şöyle düşüneneceksin. Evet, bu namaz kılmıyor ama kalbi benden temizdir. Sende olan kusur onun namaz kılmamasından daha büyük. Hiç olmazsa öyle gör, öyle bil.

Şöyle düşüneneceksin: Bugün namaz kılmıyor ama maddemiz bir, Rabb'imiz bir, babamız bir. Allah onda da bir ceset ve ruh halk etmiş. Bende de ceset var, ruh var. Ruh Allah'ın iflemiş, cesedi Allah topraktan halk etmiş. Hepimizin babası Hazreti Âdem. Belki Allah onun kalbinde de bir iman cevheri halk etmiş olabilir. Bilen Allah'tır, ben ne bilirim, diye düşüneneceğiz. Velîler bilirler ama onlar da âşikâr etmezler. Bir gün olur ki o bir namaza başlarsa benden üstün olur.

Ahlak-ı hamîde sahibi olmak lazım. Bunu Peygamber Efendimiz çok buyurmuş. O kadar hadis vardır ki:

“Benim ümmetimin en hayırlısı ahlakı güzel olanlar. Benim ümmetimin en şerlisi de ahlakı çirkin olanlar.”

“Ahlakı güzel olanlar hiç kimseyi incitmez. Çirkin olanlar insanları incitir.”

“Ahlakı güzel olanlar aydınlık gündüzler gibidir. Ahlakı çirkin olanlar karanlık geceler gibidir.”

Allah da Resûlullâh da meşâyihler de hepsi bize ahlakı tavsiye ediyor. Amel ve ibadet ahlakla kıymetli oluyor. Ahaksız olursa, ameli makbul olmuyor. Kendimize güzel ahlakı örnek alacağız.

Peygamber Efendimiz güzel ahlakı tamam etmek için dünya alemine geldi. Dünya âlemine ahlakı ile örnek oldu. Ahlak düzgünlüğü getirdi, ahlakı tamamladı. Biz de onun ümmeti olmak için onun ahlakı ile ahlaklanacağız. Evliyâullâhlar, velîler; Resûlullâh'ın ahlakı ile ahlaklanıyorlar. Velîler Resûlullâh'ın sıfatı ile sıfatlanıyorlar da velî oluyorlar. Velîlik, insanlara babasından miras kalır mı?

Ama diyeceksiniz ki bu erkekler için. Hanımlar için de vardır. Hanımlar için de velîye olmak vardır. Yetişirler, onlar da Resûlullâh'ın ahlakı ile ahlaklanırlar. Burada erkeklerden hanımların farkı ne oluyor? Hanımlardan peygamber gelmediği için hanımlardan mürşid de yetişmiyor. Yetiştirici olamıyor. Nedir mesela: Hanımlar da kerâmete ulaşırlar. İnsanlardaki büyük mertebe: “Tayy-i mekân, gayb-i ricâl” oluyor. Bu yere hanımlar ulaşabiliyorlar. Yalnız, yetişiyorlar ama yetiştirici değiller. Mürebbî olamıyorlar.

Bize ne lazım? Meşâyihimize, tarîkatımıza, noksanlık getirecek sözümüz ve hareketimiz olmasın. Sözümüz ve hareketimizle onları methettirsek burada bizim en büyük kârımız bu olacak.

Onun için: *“Şeyhi şeyh eden, mürididir.”* buyuruyorlar.

Biliniyor ki sen meşâyihden ders almışsın. Bunu ailen de biliyor. Çevrendekiler de biliyor. Eğer sen kırarsan, tenkit edersen, biçimsiz kelâmlar konuşursan, küfür konuşursan veya dersini yapmazsan o zaman ne oluyor? Şeyh Efendin'i zemmettirdin. O zaman ne oluyor? Terakkî değil de tenzîlatın vardır, aşağı düşersin. O zaman azap kazanırsın. Cenneti kazanamazsın. Tarîkat haktır, meşâyih haktır. Onları methettireceksin. Eğer sen ders aldıktan sonra insanlara saygılı olursan, amelinde daha ciddi olursan eğer, o zaman çevreni cezbedersin. Sen de tarîkata 8, 10, 20, 40 tane insan getirirsin.

Bilhassa namazını kılmayan, sözünü bilmeyen, hürmetsizlik yapan insanlar tarîkata girdiği zaman onlardaki değişiklik dikkati çeker. *“Bu insan tarîkata girmeden önce namazını da kılmıyordu. Haramdan sakınmıyordu. İnsanları kırıyordu. Şimdi ne kadar düzeldi.”* denildiği zaman daha çok cezbediyor. Ne kadar insan getirebilirsen senin kârın oluyor.

Bir insan başkasını hayra teşvik edince onunla beraber oluyor. *“Gel sen şu hayrı işle.”* dediği zaman o hayrı işleyen kadar sevap alıyor. Bir insan da *“Gel şu şerri işle.”* dediği zaman o işle diyen, günah işleyenle beraber oluyor.

Tarîkâta girince de bir tat aldın, yaşantın dikkat çekti. Seninle beraber geldiler, katıldılar. Ne oldu? Onların hepsinin kârı kadar kârın oldu. Dünya zevkini bırakın. Ama sakın bunu yanlış anlamayın! Kazanmayın, çalışmayın demiyoruz. Helalinden kazanın. Yiyin, yedin, giyinin, harcayın. Fakat Cenâb-ı Hak İslâm'a bir sınır çizmiş. Müslümanlara dünyaya çalışmayı Allah emrediyor. Ama bu çalışmakta bir maksat var. Beden ilmini sağlasın. Beden ilmi ile din ilmini yapsın. İnsan hasta olunca ibadet de yapamıyor.

Bir de elin, gözün, vücudun sağ iken çalışmamak; ondan bundan yardım dilenmek makbul değil. Niçin? Beyâzîd-ı Bestâmî Hazretleri silsilede "Caferî Tayfûr" diye geçer. O şöyle buyurmuş:

"Üstündeki el, altındaki elden hayırlıdır."

Üstündeki el veren, altındaki el alan. Bir insanda var olacak ki versin. Yok olunca el açar.

"Veren el, alan elden hayırlıdır."

Bu onun kelâmı.

Nakşibendî Efendi'nin kelâmı da şudur:

"Öyle çalışın ki kimseye bâr olmayın, yâr olun."

Bâr: yoksul...

Yani siz çalışmayıp yoksul olacak yere siz çalışın da onlara yardım edin. Çalışmak var. Ama usulü ile helal olanı kazanın. Bu helal kârı ne için kazanacağız? Beden ilmi için. Sağlığımız için. Bir de malî amel için. Zekât ve hac ibadetleri de farz, Allah emretmiş. Hac, namazın karşılığıdır. Zekât da orucun karşılığıdır. Demek ki namazın ve orucun karşılığı hac ve zekât. Zekât her sene veriliyor. Ömründe bir defa hac yapmak, ömür boyu her sene vermiş olduğu zekât; ömrü boyunca kılmış olduğu namazın, ömrü boyunca tutmuş olduğu orucun karşılığı. Bir defa Hac yapmak.

Allah derdi veriyor, dermanı da veriyor. İkisini de sebebi ile veriyor. Bir hastalığa tutuluyorsun, hastalığın sebebini buluyorlar. Üşütmüşsün, şurada şunu yemişsin, diyorlar. O hastalığın doktor teşhisini koyuyor, ilacını veriyor. Halk eden kim? Allah. Derdi veriyor, "*Dermanımı arayın.*" diyor. Burada da beden ilmini emrediyor. Ki sağlıkla ilgili çalışın beşerî ihtiyaçlarınızı giderin. Soğuktan, sıcaktan korunmak için. Açlığımızı, çıplaklığımızı gidermek için. Amel için, ne lazımsa onun için. Zevk, safa, keyif için değil. Bunlar bizi aldatır. Zevk, safa için çalışırsak o çalışma ibadet sayılmaz. Bedenimizin sağlığını korumak için, fazlasını da hayır hasenât yapmak için çalışırsak bu Allah içindir. Amele girer, ibadete girer.

Allah'ın verdiği râzî olun. Çok aşırı olmayın. Başkalarında gördüklerini ze imrenmeyin. Olur, adam zengindir. Onda gördüğün buzdolabından isteme. Senin evinde ihtiyacını karşılayacağın bir dolabın olduğu hâlde veya çamaşır makinesi olduğu hâlde veya çamaşır makinesi ve benzeri eşyaları modaya göre, her yeni çikana heves etme. Çünkü gönlünü meşgul eder. Diyelim ki sen de aldın. Bu defa borçlanırsın borcu seni meşgul eder. Bunlardan sakınmak lazım. Ehl-i kanaat olmak lazım. Ehl-i sabır olmak lazım. Tarîkat bunu istiyor. Gücünüz yetiyorsa en iyisini alın. Ama zevk ve sefâlar da ibadetimize mâni olur, bizi aldatır. Gâfil olmayalım. Muhabbet demek, Allah-Resûlullâh-Meşâyih sevgisi demek. Bunlardan başka arzumuz, sevgimiz olmasın.

“Nefsin arzuları, ruhun muhalifidir.”

(29 Eylül 1992)

Çok şükür, nihayetsiz şükürler olsun Rabb'imizin keremine, nimetine. Cese, âşikâr olanları bilir. Gizli olanları ruh biliyor. Ama herkes bu sırra vâkıf olamaz. Ne zaman ki tarîkata girdiler, o zaman bu sırra vâkıf olurlar. Onun için:

*Şeyh'den haberdâr olmayan
Önünde berdâr olmayan
Doğru vefâdâr olmayan
Ol kande bulur yârini*

Şeyhten haberdâr olmayan Allah'a olan doğru vaadini yerine getiremez.

Cenâb-ı Hak: “Sâdıklarla olun.” buyuruyor.

Sâdık evliyâullâhtır.

Ondan almış olduğumuz idrak, onun tanıtmış olduğu bir nimeti tattırıyor bize. Hangi nimeti tattırıyor? Bize Allah'ı sevdireyor. Bir insan meşâyihî sevmezse Allah'ı sevemez. Meşâyihî tanımazsa Allah'ı tanımaz. Meşâyihîte Allah'ın sıfatları var. Allah'ın zât nuru var meşâyihîte. Allah'ın zât nuruna ulaşamazsa velî olamaz.

Ayrı da değil, gayrı da değil. Meşâyih, Allah'la aynı değil. Fakat Allah'tan ayrı mı? Ayrı da değil. Ayrı da değil demek, ondaki ruh yüksek âlemlere çıkmış. Allah noksan sıfatlardan berîdir. Allah hiçbir cisme benzemez. Bütün görünenler mahluktur. Allah mahluka benzemez. Bunlardan dolayı meşâyihîe Allah diyorlar. Anlamayanlar şüpheye düşüyorlar. Onun için dikkat etmek lazım.

Sohbet vardır, kelâm vardır. Sohbet vardır ki bütün halka konuşulur. Bir kelâm da vardır ki şahsa konuşulur. Bu da sünnettir, Peygamber Efendimiz'den geliyor. Peygamber Efendimiz'in Sıddık-i Ekber Efendimiz'e özel sohbeti vardı. Sade ona olan sohbeti yaparken bir başkası gelince o sohbeti kapatıyormuş. Başka bir sohbet yapıyormuş. Sıddık Efendimiz'e olan sohbeti Hazreti Ömer Efendimiz anlayamıyordu. Umumi sohbetler vardır. Hususi sohbetler vardır. Umumi sohbetler herkesin anlayacağı şekilde. Özel sohbetler tek bir kimsenin anlayacağı şekildedir. Sâlih Baba diyor ki:

*Tedbir ile takdiri düşün, kendini yorma
Gel Âdem'e secde idegör sıdk ile durma*

Âdem'e secde olur mu? Ama Cenâb-ı Hak bütün melekleri Âdem babama secde ettirmedi mi? Cenâb-ı Hak Hazreti Âdem'i yeryüzüne halife gönderiyor. Evliyâullâh da yeryüzünün halifesidir. Demek ki Hazreti Âdem'e secde ettirdi ise melekler cisim sahibi değildir, ruhtan ibarettir. Tarîkatta da ruhun bir secdesi vardır. Nedir bu? Başka kelâmda söyleniyor:

*Kâbe inşâ-i Halil'dir sendedir beyt-i Celil
Sensin Allah'ın delili ruh-i sultan el-meded*

Diyor ki Kabe'yi İbrahim aleyhisselam yaptı. Orası Halil'in evi. Ama sende Celil'in evi var. Kimde var Celil'in evi? Hepimizde var ama ancak yapılırsa. Yapılmazsa Allah'ın evi değildir. Allah'ın evi olması için her şey oradan çıkacak. Evliyâullâh her şeyden geçmiş, dünyadan geçmiştir. Dünyadan geçmiş bir velînin tekkesi var, hanesi var. O hanede yiyenler, içenler, ibadet yapanlar var. Evliyâullâhın dünyalığı var, maddiyatı var. Ama maddiyatını Allah yolunda harcıyor. Öyle ise ne yapmış? Gönünden dünya sevgisini çıkartmış. Daha sonra âhiret sevgisini çıkartmış. Daha sonra cesedinin, cisminin sevgisini çıkartmış. Bizim için cismimiz o kadar kıymetli ki... Bir parmağımızı vermeyiz mesela. Bir kolumuzu vermeyiz. Ankara'yı bize verseler bir gözümüzü vermeyiz. Kelâm-ı kibârda:

*Kıyamazsan başa cana
Irak dur girme meydana
Bu meydanda nice başlar
Kesilir hiç soran olmaz*

Dünyayı insanlar ne için terk eder? Âhiret için. Dünyayı terk edelim ki âhireti kazanalım. Ameli ne için yapıyoruz? Âhiret için. Bunu her inanan yapabilir, her Müslüman yapabilir. Ama âhiretten geçmek kolay değil. Bunu idrak etmek kolay değil. Âhirette cennet var. Cennet sevgisi de bir arzudur, bunu da atıyor. Bir de cesedini, cismini çok seviyor. Onu da atıyor. Sanki eskimiş eşya gibi cesedi de atıyor. Canlarından da geçmişler. Canı da canana terk etmişler. Dünya set oluyor. Dünyadan geçince âhireti kazandı. Âhiretten de geçti. Bunlar Allah'ın zâtına perdedir. Onu geçecek, geçtiğinden de geçecek.

- Terk-i dünya
- Terk-i ukbâ
- Terk-i can
- Terk-i terk

Onlar dört şeyden geçiyorlar. “*Mûtû kable ente mûtû*” sırrına mazhar oluyorlar.

Cenâb-ı Hak öyle buyuruyor: “*Mûtû kable ente mûtû (Ölmeden önce ölün).*”

Terk-i can oluyorlar. Onların kalplerinde daha bir şey yok.

Nakşibendî Efendimiz, halifelerinden Muhammed Parisa Hazretleri'ni çok seviyordu. Çok da makamı ileride ama o istiğrak hâlinden geçememiş. Geçemeyince halka çok yararlı olamamış. Alaaddin Attar Hazretleri şuurlu imiş. Muhabbet, cezbe gelince kendisini muhafaza ediyormuş. Kendisini kaybetmiyormuş. Halka sohbet ediyormuş.

Cezbeli olanlar kendisini sıksınlar. Allah'a şükür, çok şükür. Bizim tarikatımız cezbe tarikatı. “Nefy ü isbat” vardır. “Şuğul-u bâtın” vardır. Hepsinde bu olamaz. Başka tarikatlar şuğul-u bâtını hiç kabul etmez. Küfür sayarlar.

Şuğul-u bâtın ikidir: Bir vardır ki insan isteyerek gelir, bir de vardır istemiyor geliyor. Onu atmak istiyor gönlünden, Allah'a sığınmıyor. Havf duyuyor veya onu atsa da başka birisi geliyor. Ondan da kurtulmak için çalışıyor. İşte burada bir terakkî var. İsteyerek gelen şuğul-u bâtın ise gafflete düşürür insanı. İstemeyerek olunca Allah'a sığınmıyor.

*Bilmezem kimden kime şikâyet edeceğim. Bu gönümün
Lâ'yı gördüm, firkat-ı Mevlâya düştüm gel yetiş*

Bu gönümün senin mülkün, kime şikâyet edeceğim. Bu gönülün senin, ben buna sahip olamıyorum. Ben buna gelen muhalefetleri atamıyorum. Bu mülk senindir. Sen bu mülke sahip ol, diyor. Allah'a teslim ediyor. Bizde cezbe ile ne kadar terakkî ediliyorsa, şuğul-u bâtın ile de aynı şekilde terakkî ediliyor.

Bir de “nefî ü isbat” var. Fazla zikir yapmak lazım. Ne kadar zikir yaparsa o kadar terakkî ediyor. Cezbe sahibinde zikir yok. Cezbe sahibine sen zikir yapma bile derler. Zikirden mânâ Allah'ı unutmamak. Cezbe sahibinde Allah sevgisi var. Allah sevgisinden meydana geliyor. Gönül zikir dolu. Cezbe nereden geliyor? Aşkta, muhabbetten. Aşkın sonu mahviyet. Cezbeden de geçecek. Cezbeden geçmezse mahviyete düşmez. Mahviyete düşmeyince yetişmiş, erişmiş olamaz. Neye yetişecek, neye erişecek? Allah'ın zâtına.

“Küllü şey'in yercü'ü ilâ aslihî (Her şey aslına rücu edecek.)”

Ruhun da aslı nedir?

Cenâb-ı Hak: *“Kendi ruhumdan ruh üfledim.”* buyuruyor.

Ruh ne ile gidecek? Yağmur katresi gibi aşağıya düşmedi ki. O yağmur katresi denize karışırsa, oradan da tekrar buhar olup yükselirse devir yapar. Yağmur nemi nereden alıyor? Zâhire göre denizden alıyor. Ama yağmur Allah'ın rahmetidir. Ruhumuz hakikaten bir vâsita ile gelmiş.

Cesedimize vâsita annemiz, babamız. Annesiz, babasız dünyaya gelen var mıdır? Bir tek Hazreti İsa babasızdır. Onda Allah kudretini göstermiştir. Onun peygamber olduğunu bildirerek: Cenâb-ı Hak *“Babasız da halk ederim.”* diyor. Annesi var, babası yok. Ondan başka bütün insanların annesi, babası var.

Bir de Hazreti Âdem annesiz ve babasız. Allah onun cesedini topraktan yapmış. Ruhundan ruh üflemiş. Bizler ve bütün insanlar onun tohumu. Ama bunlar cesede. Ruha gelince öyle değil, ruh ayrı. Cenâb-ı Hak ruhlarımızı ilmi ezeliye halk etmiş. Meleklerden önce bizim ruhumuzu halk etmiş Cenâb-ı Allah. Melekleri cesedimizden önce halk etmiştir.

Şimdi bakınız zemin var, sema var, arş-ı âlâ var, yer var. Biz yerdeyiz. Melekler nerede? Arş-ı âlâda. Eğer Allah'tan gelen ruh Allah'a ulaşırsa arş geçiyor, meleklerin üzerine çıkıyor. Ama Allah'tan gelen ruhu insan makamına ulaştırmazsa aşağıya düşer. Değil meleğin üzerine çıkmak, hayvanların aşağısına düşer. Niçin hayvanlar azap görmeyecek, insanlar azap görecek? Çünkü o insan hayvanlardan aşağıya düşüyor. Cehenneme giden insan hayvandan aşağıdır. Cennete giden insan da meleklerle olur.

Cenneti insanlar ibadetle kazanabiliyor. Fakat Allah'ın cemâlini insan ibâdetle, amelle kazanamıyor. Allah'ın cemâlini insanlar aşk, Allah aşkı ile kazanıyor. Onun vasıtası Allah aşkıdır.

*Çok çektim ise iftirâk (firâk)
Kalmadı gönümde merak
Aşkım bana oldu Burak
Görün beni aşk neyledi
Âhiri derviş eyledi*

Aşk, insanları dünyadan geçiriyor. Âhiretten geçiriyor. Cesedin cisminden geçiriyor. Canından geçiriyor. Ondan sonra derviş oluyor.

Dervişlik: “*Bir dost, bir post.*” Dostu posta oturtturmuş. Cesedi olmuş post. Dostu da Allah. Bu böyle olur mu? Anlayanlar Allah ile şeyhini ayrı görmezler. Peki biz Allah’a inandık mı? Allah’ı bulmak istiyor muyuz? Allah nerede bulunacak?

Allah “*Bir yere sığmam ama velî kulumun kalbindeyim.*” diyor. “*Kim oraya girerse ben oradayım.*” diyor.

Bir meşâyihî insan severse, ona tamamen inanır teslim olursa, hizmetini görürse, onun gönlüne girerse Hazreti Allah’ı görür.

“Her şey aslına rüçü edecek.”

Ceset topraktan halk edildiği için toprak olacak. Ruh niye geldiği yere gitmesin? Allah’ı sevmek, evliyâullâhî sevmektir.

*Gel Habîbim sana âşık olmuşam
Cümle halkı sana bende kalmışam*

Gece gündüz yemedin, içmedin bana gelmek istiyordun. Ne olur cemâlini göreyim, diyordun. İşte ben de seni davet ettim. Cebrâil vasıtası ile getirdim. Ama bu cismin mirâcıdır. Cesedi ile yükselmesine Cebrâil vâsita oldu. Onun ruhunun vasıtası Allah aşkı, Allah’a olan sevgisi.

Allah’a ancak aşk ile ulaşıyor. İlimsiz, amelsiz de olmaz tabii. İlim, amel ancak meşâyihî tanımaktır. Meşâyihî bilmektir.

Arz üzerinde ilmi en büyük olan Mevlânâ’yı Şems irşad etmiştir. Şems onun ilmini elinden almış, bir çocuk gibi yapmış onu. Onu yatırmış, kaldırmış, çok sevdikleri Mevlânâ’yı halk sevmez olmuş. “*Dinden çıktı, imandan çıktı. Nereden geldi bu soytarı da bizim hocamızı dinsiz, imansız yaptı?*” dediler. İlim de varlıktır. İnsanlar da ilimden geçemezse irşad olamıyorlar. İşte aşk insanları ilminden, amelinden geçirir.

*Aşka ermektir muradım
Nam ü nişan istemem*

Allah’a ulaşmak için aşk lazım. O aşkı nerden alacağız? Evliyâullâhtan, meşâyihîten alacağız.

Aşkım bana oldu Burak

Burak’tan mânâ, Miraç. Allah’a olan sevgimdir benim Mirâc’ım.

Çok çektim ise iftirâk

Firâk, ruhun Allah’tan ayrılıp gelmesidir. Burada ilmim, amelim bana oldu Burak demiyor. Aşkım bana oldu Burak, diyor.

Bir insan dünyada ne kadar çalışkan olursa olsun ne kadar ticaret yaparsa yapsın esas tembellik amel tembelliğidir. Esas zarar âhiret zararıdır. Dünya

zararı bize zaten âhiret kârını kazandırır. Dünyada Cenâb-ı Hak zarar veriyor. İmtihan için, zararı da Allah'tan bilip râzı olursak orada da bir mükafatımız var. Allah ondan dolayı da bir mükâfatta bulunacak, bir ihsânda bulunacak.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

“Ben kulumu korku ile imtihan ederim.”

Bu korku hastalık korkusu olur, haşarat korkusu olur, düşman korkusu olur. Daha başka çok korkular olur. Fakir olacağından, hasta olacağından korkar. Şerli insanlardan korkar.

“Mallarının, canlarının, yakınlarının azalması ile de imtihan ederiz.”

Dünya zararlarından da korkacağız. Maddî zarara râzı olursak Allah bize manevî kâr verecek. Korkacağımız ne olacak peki? Amelsizlik, imansızlık. Allah, bizi Müslüman halk etmiş, imanımız var. İmanımızı muhafaza edecek nedir? Amel. Amelsiz kalırsak imanımız da yok olur. Azala azala söner.

Dünya sevgisinden korkacağız. Şeytan vesvesesinden korkacağız. Nefsimizin arzularından korkacağız. Şerli insanlardan da korkacağız. Bize bir zarar gelir, günah işletir, diyeceğiz. Amelsizlikten korkacağız. Zaten amelsizlik bunlardan kaynaklanıyor.

Şeytan vesvesesi şöyle oluyor: Senin ameline mâni olamıyor. Fakat amelinden dolayı sana gurur, kibir geliyor.

Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor:

“Bütün hataların başı dünya sevgisi.”

Dünyayı seven şeytana tâbi olur. Şeytanın vesvesesine kapılır. Dünyayı seven kötü insanlarla dost olur. Ama çalışmak ayrı, çalışmak hak. İnsan çalışkan olur da dünyayı gönlüne indirmez.

4 tane manevî düşman var. Bunlardan salavat çekerek, besmele çekerek, tevhit çekerek kurtulacaksın.

İnsanlar sâdıklarla olunca bildiği günahı işlemez, bilmediklerini de ona danışır. Bildiği bir ameli işler. Bilmediğini de gidip ondan öğrenir.

Cenâb-ı Hak onun için: *“Sâdıklarla olun.”* buyuruyor. Sâdıklar günahı, sevabı bilenler, seçenler; hayrı, şerri bilenler, tatbik edenler. Allah'ın yasaklarından kaçıyorlar. Meşâyihî sevmek demek onu örnek almaktır. Onu niçin seviyor? Bu insan iyi insan. Bunun sözleri de sağlam, işi de sağlam, ameli de sağlamdır. Sevmek demek, bu demek. Bağlanmak demek, bu demek.

Gönül sahiplerine gönülden bağlanın. Gönül sahiplerinin kalplerinde hile, hurda, kin, haset hiçbir şey kalmamış. Paklamışlar, atmışlar. İnsanların kalbi Allah'ın evi.

Demek ki o haneden insan her şeyi çıkarır atarsa ne olur? O haneyi sahibine teslim etmiş olur. İdrak etmek lazımdır.

İdrak, bizim için yararlı şeyleri bilip yapmak, zararlı şeylerden kaçınmak. Şurada bir ateş yanmış. Sana doğru geliyor. Anladın ki sana doğru gelip seni yakacak. Kaçmazsan yakacak. Bir de anlıyorsun ki senin için bir nimet var. Orada faydan var. O buraya gelmediyse sen oraya gideceksin ki onu elde

edesin. Cenâb-ı Hak insanlara akıl vermiş. İrade vermiş ki insanlar kârını-zararını bilsin diye.

Deliler kârını-zararını bilmedikleri için Allah'ın emri onlara uygulanmıyor. Onların günahları da yazılmıyor. Sevapları da yazılmıyor. Akılları olmadığı için. Allah'ın emri akıllı olana. O hâlde irademizi, sa'yımızı kullanalım. Kâr elde edelim. Bir insan maddî zarardan aklını kullanarak ne kadar kaçmak isterse, gene kendisini kurtaramaz, gelir. Kaldı ki bu zarar manevî zarar, kaçalım ki kurtulalım. Kaçmazsak kurtulamayız. O yüzden yasakları öğrenip kaçacağız.

Cenâb-ı Hak buyuruyor: “İnsanlar zarardadır.” O zararı işlerler, göremezler. “İnsanlar uykudadır, ölünce uyanırlar.”

Bu gaflettir. Gaflet, günahı-sevabı, hayrı-şerri, helali-haramı bilmemektir. Niye bilmeyelim? Maddî kârımızı, zararımızı biliyoruz. Allah bize akıl vermiş, güç vermiş, sa'y vermiş. İncancımız var. Peki, bunları biliyorsak manevî zararımızı ve kârımızı da bilelim. Dünya bize ne lazım? Yani Allah bize akıl ve irade vermiş. Bunu incancımıza göre kullandıysak kurtulduk. Yoksa kurtulamadık.

Ömür sermayesin verdim hebâya

Ömür bir sermayedir. Amelin olmazsa bunu yok ettin. Ama meşakkatli bir âlem var. Orada ne yapacaksın? Orası neresi? Kabir. Kabir çok meşakkatli yer. Kabir çok safalı yer. Kabir görünüyor. Ama âhiret görünmüyor.

Ne buyuruyor Resûlullâh:

“Kabir cehennem çukuru, kabir cennet bahçesi.”

Bunu bildirmiş, biliyoruz. Bunun darlığını da görüyoruz, karanlığını da görüyoruz. Cehennem çukuru olursa görüldüğünden daha dar. Cennet bahçesi yaptıysak o kabir dünyadan daha geniş, daha ferah, daha aydınlık. Semadan daha yüksek. Semada yaşayan melekler var. Başka varlıklar var. Onlarda külfet yok, darlık yok, sıkıntı yok, pislik de yok.

Semada darlık olur mu? Pislik olur mu? Dükkanlar mı var? Fabrika mı var? Tarlayı ekeceğim düşüncesi yok. Allah onları orada halk etmiş. Rızkını da veriyor. Onların rızıkları zikir de olabilir. Esas ruhun gıdası zikir. Onlarda nefis yok. Neden vücut yok? Vücutta bir sıklet var, su var. Bunları ancak yer taşıyor. Bunlar ancak yerde yaşıyor. Onlarda su, toprak olmadığı için semada yaşıyorlar. Kelâm-ı kibâr vardır, bu bir hakikattir:

Eğer simurg-u ankâsan gurâbın yanına varma

Hakikat bülbülü ol gözünü gülden ayırma

Cenâb-ı Hak “Simurg-u ankâ” isminde bir kuş halk etmiş, var. O işte, semada yaşıyor. Hiç yeri görmüyor; nesli de ürüyor. Yumurtayı yapıyor, civeiv yapıyor, büyütüyor, uçuruyor. Hiç yeri görmüyor. Gurab ise bir kuş, karga. Daima mezbeleliklerde, pisliklerde uğraşiyor.

Eğer simurg-u ankâsan gurâbın yanına varma

Senin ibadetin varsa; şeriatın, tarikatın varsa senin ruhun simurg-u ankâ kuşudur. Başka bir kelâmda,

*Çok sâlikler seyrân eyler semâda
Kimi müsemâmâda kimi esmâda
Nisbetleri gezer fevka 'l-ülâda*

Ama darlığı çeken ruh. Sıkıntıyı çeken ruh. Sefayı da gören ruh. Mesul olan ceset, ruh masum. Ceset ruha adâlet ederse ruh sefâda, sürurda. Cesedin ruha adâlet etmesi için, ruha muhalif işler işlemeyecek. Bütün nefsin arzuları ruhun muhalifidir. Arzuları terk ederse ruha muhalefet etmiş olmaz. Bir de ibadetini yaparsa ruhu mesut etmiş olur. Çünkü ibadeti ceset yapar. Eğer ibadetini yapmazsa ruha zulmetmiş olur. Ruh mihnete, meşakkate, azaba düşürmüş olur, karanlıklara düşürmüş olur. Eğer ibadetini yaparsa onu ulvî âlemlere; yüksek, aydın, ferâh yerlere ulaştırır.

İbadet yapanın ruhu ankâ kuşu gibidir, temizdir. Yükselir, göklere çıkar. Semâda hiçbir pislik, hiçbir darlık, hiçbir mihnet olmaz.

Gurâb ise isyan edenlerin ruhu. Ruha buyuruyor ki:

*Bülbülün ol nefha-i feryâdına âşık demem
Yüz çevirir goncadan gül gösterince hârını*

Buyuruyor ki:

*Bülbül niçin gönül verdin
Rengi solan bir goncaya
Solmaz benim gonca gülüm
Fâni bahârı neyleyim*

Buyuruyor ki:

*Bir gülün ki hârı vardır yâr demem
Kansız didelere âh u zâr demem*

*Pirden haberdâr olmayan
Önünde berdâr olmayan
Doğru vefâdâr olmayan
Ol kande bulur yârını*

Aynı da değil, gayrı da değil ol buna âgâh

Sâlih Baba'da olan bu kelâm izah edilmezse insanlar şüpheye düşer. Evet tabii aynı değil, gayrı da değil. Meşâyih Allah mı? Hâşâ değil. Allah'tan ayrı mı? Allah'tan ayrı da değil.

“Yediğimiz, içtiğimiz helal olsun.”

(22 Ekim 1992)

Allah muhabbetinizi artırsın. Allah arzunuza ulaştırсын. Allah ömür boyunca muhabbetinizi muhafaza etsin. Allah korktuklarınızdan emin etsin. Umduklarınıza nail etsin. Allah hulusunuzun, ihlâsınızın barını, meyvesini yedirsın.

Ben de bir kulum. Günahkâr bir kulum. Miskin kulum. Âciz kulum. Acziyetimiz meydanda. Allah’a şükür, çok şükür, bin şükür, nihâyetsiz şükürler olsun. Hastalık da bir nimettir bizim için.

Peygamber Efendimiz’in emri var: “*Hasta olmayan vücutta hayır olmaz.*”

Firavun hiç hasta olmamış. Çok yaşamış, dişi bile ağrımamış. Biz vücut sahibiyiz. Hasta olacağız. Meşakkat göreceğiz. Biz meşakkat göreceğiz ki Rabb’imize sığınalım. İnsanlarda nefis var, ruh var. Nefis zâlimdir. Nefis münkirdir. Nefis kâfirdir. Kâfir demek küfür işler. Allah nefsimize, şeytana uydurmasın.

Kapısına varanlar olur irşâd

Bilir nefsi ile Rabbini olur şâd

Mevlânâ da öyle demiş: “*Ne olursan ol, gel.*”

İnsanlara seslenmiş. Gelin Allah’ı tanıyın. Gelin Allah’ı zikredin. İşte bu cemaat, o cemaat. Allah’a şükür, Allah âhir âkıbetimizi hayır getirsin. Allah bu muhabbetimizi muhafaza etsin. Allah bu nimetin münkiri etmesin. Nimetimizin kıymetini takdir edenlerden etsin.

“*Elhamdülillâhi Rabbil âlemîn.*” Fatıha Sûresi’ni namazlarda okuyoruz. Âlemlerin Rabbi. Sadece Müslümanların Rabbi değil. Bize Allah’ın en büyük ihsânı inanç. İman cevherini kalbimize yerleştirmiş. Daha başka nimetimiz de var ki sevgili Habîbi’ne ümmet etmiş. Hazreti Âdem’in zamanından beri, bizi seçmiş. Çok kitaplar ve peygamberler gelmiş geçmiş. 124.000 peygamber gelmiş, geçmiş. Onlardan da seçmiş. Bizi sevgili Habîbi’ne ümmet etmiş. Kitap’ımız kitapların üstünüdür. Peygamberimiz, peygamberlerin üstünüdür. Bütün kitaplar, bütün peygamberler, bütün âlemler bizim Peygamberimiz için halk edildi. İşte biz onun ümmetiyiz. Bunun için şükredeceğiz ki Allah nime-timizi artırsın.

Hadis-i Şerif’te: “*Benim ümmetimin en hayırlısı, eliyle diliyle insanları incitmeyendir. Benim ümmetimin en şerlisi de eliyle diliyle insanları incitendir.*” buyruluyor.

Sözümüzle ve hareketimizle kimseyi incitmeyeceğiz ki ahlakı güzel olalım. Peygamber Efendimiz’e lâıyk ümmet olamazsak şefaatine mazhar olmayız.

*Muhammed Beşir'i amed
Ki oldur varisi Ahmed
Eder bizi makbul ümmet*

Evliyâullâhlar, velîler niye gelmişler? Halkı irşada gelmişler. Bizi kötü ahlaklardan, kötü yollardan kurtarmak; güzel ahlakı, doğru yolu göstermek için gelmişler. Zaten velîler olmasaydı, Cenâb-ı Hakk'a biz bir hak dava ederdik: "Yâ Rabbî, bize bir Peygamber gönder. Sana günah işlemeyelim, isyân etmeyelim." derdik.

Peygamber Efendimiz: "El-ulemâ veresetü'l-enbiyâ" buyuruyor. "Âlimler, Peygamberlerin vârisleridir."

Bunlar meşâyihler, velîlerdir. Onlar olmasaydı biz de bir hak sahibi olurduk. Onlar gönderildiğine göre hiçbir hak sahibi değiliz. Evliyâullâh müreb-bîdir. Neyin müreb-bîsidir? Ruhun müreb-bîsi. Bir anne çocuğunu dünyaya getiriyor. Ona bir hizmet lazım. İşte evliyâullâhın görevi budur. Kim ki evliyâullâha inandı, teslim olduysa onun ruhu yeni doğmuş bir çocuk gibidir.

*Mekânım batn-ı hut oldu memâtim lâ-yemût oldu
Muhafiz ankebût oldu men oldum gâr-ı dervîşân*

Demek ki tasavvufta bunlar var. Nasıl ki Yunus aleyhisselam'ı balık yuttu. 40 gün balığın karnında kaldı.

Batn, karın. Hut, balık. Balığın karnı mekânım oldu diyor. Burada balıktan mânâ bizim nefs-i emmâremiz. Nefsimiz, ruhumuzu yutmuş. Bu nefs-i emmâreden kurtaran ne oluyor? Evliyâullâh oluyor. Neyi kurtarıyor? Mümin kulu. Ona hizmet görüyor. İşte zâhirde biz onu ancak kendimize örnek edineceğiz. Zâhirde biz onu kendimize örnek edersek maneviyatta bizim ruhumuz bir hizmet görüyor. Bizim ruhumuzu her türlü tehlikeden koruyor.

Evliyâullâh velâyet sahibi. Bir velâyet kanadı vardır. Onu şöyle izah edelim: Büyük bir kuş olur. Yüz tane civcivi kanadının altında besler. O kanadının altına almazsa o civcivlerin düşmanı çok olur; kedi, köpek götürebilir. Ama annesinden ayrılırsa götürebilir. Annesinden ayrılmazsa götüremez.

Mürşidinin kanadı altına gizlenmişsen zâhirde ona tâbi olacağız. Aksi hâlde annesinin altından çıkan civciv gibi kaparlar.

Cenâb-ı Hakk'ın 'dünyaya da çalışın' diye emri var. İnsan yiyeceğini, giyeceğini, alacağını düşünecek. Ona da bir sınır var. Sınırı taşımayacak. Nedir bu sınır? İbadetine mâni olacak bir işi yapmasın, ibadetine mâni olacak bir yere gitmesin. İbadetine mâni olacak bir şeyi düşünmesin. Âhiretine mâni olan bir işi yapmasın, düşünmesin.

Âhirete mâni olan gıybet var ki gıybet günâh-ı kebâir. Bir de mâlâyani var ki o da kalbi karartır. Mâlâyani nedir? Hep dünyayı konuşmak. İnsan dünyayı gereğince konuşacak. Helalinden, kolayından yapacağı işi ta başından düşün-sün. Sonra yapsın. Dünyadaki bir geçim değil mi? İnsanın canı, bedeni sağ olduktan sonra insan aç kalır mı?

Dünyanın varlığı, vücut sağlığı, gönül hoşluğudur. İnsanın vücudu sağ olsun da rızıkı gelir. Zengin olmayı niye düşünüyor ki? Zengin olanlar ne yap-

mışlar? Hani varlıklarını götürmüşler mi? Onlar götürmemişler. Eğer evladını düşünüyorsa evladını Allah'a teslim etsin.

Bizim dedemizin köyde yerleri varmış. Bağları varmış. İki takım evi varmış, yeri varmış. Tarıkata hizmet görmüş. Meşâyih olduktan sonra bir tekke yaptırmış. Nasıl ki tekke yapılıncaya evler geldi yanına. İstanbul'da da böyle oldu. Orası bir site oldu. Daha da gelecekler.

İşte, şehrin dışından bir tarla almış. Tekkeyi yaptırmış. Oraya su getirmiş, mahalle olmuş orası. Oraya cami yaptırmış, para bitmiş. Tarlayı satmış eklemiş, para bitmiş. Üzüm bağını satmış eklemiş, para bitmiş. Bir tarla daha satmış, yine bitmiş. İhvanlar demişler ki senin kaç tane oğlun var? Köyün yakınındaki üzüm bağını satma demişler. Mübârek onlara öyle bir celallenmiş ki: *"Siz mallarımızı evlatlarınıza teslim ediyorsunuz. Ben de Allah'a teslim ettim."* demiş.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: *"Ben bir kulumu aziz edersem, kimse zelil edemez."*

"Ben bir kulumu varlıklı yaparsam, kimse onun varlığını elinden alamaz. Ben bir kulumu fakir yaparsam ne kadar ne yapsanız zengin yapamazsınız." diyor.

Buna inanmak lazım.

Burada hepimiz bir sülâle sahibisiniz. Her sülâleden bir tane var, iki tane var. Sülâleler 30, 40, 50 nüfuslu. Bu sülâle üyeleri kimler? Kardeşlerimiz, amcalarımız, dedelerimiz, gelinler, torunlar... Peki, bu ailelerden kaç tanesi gelmiş buraya. Öbürleri nerede? Öbürleri ne düşünüyorlar? Dünyayı düşünüyorlar. Hep dünyanın peşindeler.

Babanın evlada olan hakkı şudur: Oğlumuz oldu mu ona güzel, sünnete uygun bir isim koymak lazım. Aykut, maykut vs. değil güzel bir isim koymak lazım. Kur'ân'da veya hadislerde geçen isimlerden koymak lazım. Ona İslâmiyet'i öğretmek lazım. Bâliğ olduysa evlendirmek lazım. Lâyıkıyla evlendirmek lazım. Apartman koy, çiftlik koy, fabrika koy demiyor. Eğer senin, benim, onun evladına Allah varlık verecekse hiçbir şey bırakmasak da Allah o varlığı verecek ona.

Bir atasözü vardır: *"Deli oğlun var, ne edersin malı. Akıllı oğlun var, ne edersin malı."*

Deli olunca, mal olsa bile akıl olmadığı için birden kaybeder malı. Akıllı oğlun varsa onun da babasının malına ihtiyacı olmaz. Çünkü akıllı var. Allah murat etmişse onun malı olur. Öyle ise bizim görevimiz nedir burada? İslâmiyet'i öğret ona. Ahlakı öğret. Bunu şimdi yapan az. Tersini işliyorlar. Allah bizi inananlardan halk etmiş. Bunun şükürünü edâ etmek lazım. Dilin zekâtı şükürdür. Çok şükür, bin şükür, milyon şükür, nihâyetsiz şükürler olsun. Bu dilin zekatıdır.

Mevlânâ ne buyurmuş: *"Ben kul oldum, kul oldum, kul oldum. Acziyet kulduğumu bildim, boynumu eğdim. Herkes hür olduğuna sevinir, ben kul olduğuma sevinirim."*

Burada kulluk nedir? Allah'a itaat. Burada hürlük nedir? Allah'a isyan. Akıllı olan hiçbir şeye iltifat etmez.

*Döner çark-ı felek asla yorulmaz
Sâni'in sun'una akıllar ermez
Ârif olan bu dünyaya sarılmaz
Her kim sevdi ise eyledi berbat*

Çark-ı felekten mânâ dünyanın dönüşüdür. Buradaki dönüş üretim, tüketim. İnsanlar buğday tanesi gibi. Nasıl ki buğdayı tarlasına ekiyor adam, sonra onu biçiyor. Değirmene götürüyor, öğütüyor, yemek pişirip yiyor. Yok olup gidiyor. İnsanlar da böyledir.

*İsmiyle müsemma denî dünyadır
Su üzre kurulmuş taklid binadır
Bu bir mezraadır dâr-ı fenâdır
Şarabı kan olmuş gıdasıdır baş*

Şarabı kan, bütün kanlar yere gidiyor. Ölenlerin gıdası nedir? Bütün insanları yok ediyor, başını yiyor. Sâni'in sun'u, Yaratıcı'nın yarattığına da akıllar ermez. Ârif ayık, akıllı demek. Akıllı olan bu dünyaya sarılmaz. Kim dünyayı sevdi ise dünya onu berbat, pis etti. Pisin manası, imansız götürür bizi. Dünyayı seven giyeceğini düşünüyor. Gezmesini düşünüyor. Ondaki gerici kalamıyor ki. Ama sözümüz bu cemaate değil. Belki bu cemaatin içinde de olabilir. Bugün buraya gelmiştir. Yarın da bir zevk yerine gider. Gitmesinin zevk yerine. O zevk yerine giderse ehl-i dünya olur. Cenneti kazanamaz.

*Fenâdan çek elin iste bekâyı
Bir el döndüremez iki dolabı*

Bir insan hem dünyayı hem âhireti sevemez. Zıddiyet vardır. Nasıl ki ışık yanan yerde karanlık olmaz. Onun için çok şükredeceğiz. Nimetimizin kadrini bileceğiz. Nimetimizi artıracacağız. Bunun için altı azayı koruyacağız. Gözümüzle yasaklara bakmayacağız. Dilimizle yasak olan şeyleri konuşmayacağız. Kulağımızı, elimizi, ayağımızı, kalbimizi yasaklardan muhafaza edeceğiz. O zaman imanımızın neticesine ulaşırız.

*Hiç kuluna zulmeder mi Mevlâsı
Kulun çektiği kendi cezâsı*

*Eğer Hâlik'ımız olmasa râzı
Yaratmazdı cihânda birimizi*

İnsanlar Allah'a isyan etmekle Allah bundan üzüntü duymuş olsaydı, haşa estağfurullâh, insanları yaratmazdı; halk etmezdi. Onun için sadece itaat etmek lazım.

Cenâb-ı Hak buyuruyor: "Biz insanların, boyuna, güzelliğine, zenginliğine, asâletine bakmayız. Ancak kalplerine bakarız."

İnsanlar birbirinin kalbini bilmez. Evliyâullâh bilir o da âşikâr etmez. Tasavvuf ehlinde gurur, kibir olmaz. Tevâzu vardır. Tevâzu tarikat ehlinin büyük amelidir.

Bütün kapanmış kapıları, kilitlenmiş kapıları tevâzu açar. Tarikatımızın büyük ameli tevâzudur. Tarikatımızda kemâlât; takvâ olmaktadır, havf'dır. Mahviyet: Yokluk. Yokluktan mahviyete düşmüşse yetişmiş oldu. Kâmil, kemâl sahibi oldu.

Her gördüğünü Hızır bil

Demek tevâzu ehli ol demek.

Her geceyi Kadir bil

Her geceyi Kadir gecesi gibi ihyâ et. İşte bizim her gece kıldığımız teheccüd namazımız çok makbul.

Fırsatı ganimet bil

İnsanlar dünyayı gençlikte kazandığı gibi âhireti de gençlikte kazanıyor. İhtiyarlıkta kazanmak zor. Bu gençliğimizi hep dünyaya sarf etmeyelim. Dünya bizi aldatır, bizi zarara uğratar.

Cenâb-ı Hak: “Biz Kur’ân’ı insanlara gönderdik. Biz Peygamberi insanlara gönderdik.” buyuyor.

O hâlde Kur’ân’a ve Peygamber’e uymayanlar insan değil, hayvan. Bu cesedin içinde bir sıfatın var senin. İç âlemi var insanların. Dışardan bakınca süslü, püslü çok güzel görünen o ceset; şeriatsız ve tarikatsız ise hayvan gibidir. Kim nasıl sıfat kazanmışsa o sıfatla gidecek.

“Vesika’llezine keferû ilâ cehenneme zümerâ. (O kâfirler, zümreler hâlinde cehenneme sürüldü.)”

Cennet zümresi, cehennem zümresi. Cennet vesîkası verilirse cennet hürileri çok ihtişamla, çok hürmetle, şerefle seni okşayarak, severekten cennete götürecekler.

Ama cehennem vesîkası eline verildi ise ellerinde demirden çomaklarla vura vura cehenneme götürülecek. İşte bunlardan kurtulmak lazım. Allah bizi insan halk etmiş. İnsanlığımızı bilelim. Bunun için görevimizi yapalım. Görevimizi yapamazsak insanlığımız tamamlanmış değil.

Allah hepimizden râzı olsun. Bugün sohbet olmasın diye çok ısrar ettiler. Olsun da görüşelim. Helallik alırsız dedim. Hakkınızı helal edin. Gitmek var, gelmemek var. Allah canımızı sağ ederse, bir düzelme olursa biz de arada geliriz. Sağlık olursa Ramazan Bayramı’nı İstanbul’da yaparız. Kurban Bayramı’nı burada yaparız. Yapılacak bir işi tezden bitirmek istiyorum. Yaratılış bu. Bizim bu dolaşmamızı burada bütünleştirmemiz böyle yaptı. İki aydır dışardayız. İki ayı da geçti. Karadeniz Bölgesi, Doğu, Güneydoğu Anadolu, Akdeniz Bölgesi... Böyle dolandık geldik. Şekerimiz de çok yükselmiş, insülin iğnesi veriyorlar. Biz de İstanbul’a gitmeden kullanmayacağız.

Yiyelim, içelim ama Cenâb-ı Allah’ın bir emri var. Emri hududunda olsun. Emrin dışına çıkınca Mevlânâ’nın bir sözü vardır:

“Herkes hür olunca sevinir. Ben kul olunca sevinirim.”

Günahı-sevabı, hayrı-şerri bilmeyen insan var ya -affedersiniz çok affedersiniz- yaylalarda otlamış, derelerde su içmiş gibidir.

Bilmem hangi senede 82 ya da 84 olabilir. Yine Ankara'dayım. Siyasal Bilgileri bitirmiş birisinin annesi, amcası var; babası ölmüş. Bunlar Müslümanlar, asilzâdeler. Fakat oğulları orada tam mânâsı ile solcu. Bir türlü dönmüyor. Annesi ağlıyor.

Amcası da albaylıktan emekli olmuş, ismini söylemeyelim. Amcası bir vesîle ile “*Kemâl ben hastayım, ihtiyarım. Misafirlerim var, gel de biraz yardım et.*” demiş. Geldi yemekleri, ikramları verdi. Sohbet oldu, dinledi sohbeti. Sonraki gün bir başka eve gittik. Kendi arzusu ile geldi. Orada da başladı hizmet görmeye. Çayları getirdi, meyveleri getirdi. Üçüncü akşam başka bir yere yine geldi. Ders aldı, ihvan oldu.

Sonra Erzincan'a gittim. Uzunca bir mektup yazmış. Mektubun şurasını hatırlıyorum: “*Yıllardır kâinatı aydınlatan bir güneşin karanlığında geziyorum. Aydınlık, İslâm aydınlığı; güneş, İslâm güneşiymiş. Bizim medeniyet, medeniyet diye sahip olduğumuz medeniyet ancak ehlileşmiş bir hayvan oluyor, bu imiş.*” diyor.

Yani demek istiyor ki bir insanın ibadeti, ameli olmazsa, hayvanların bir yabanisi var. Ormanlarda, dağlarda gezer. İnsanlar için zararlı. Ama evde beslenenler zarar vermiyor. Demek ki medeniyet medeniyet diye sahiplendiğimiz, medeniyet de ehlileşmiş hayvan oluyor.

Onun için Allah'a şükür, çok şükür bizim insan olmamız için Kitap'a sahip olacağız. Peygamberimiz'in sünnetlerini işleyeceğiz. Zaten Allah'ın emri de böyle. Şimdiki âdetler, ananeler, usuller, yaşantılar Avrupa'dan gelmiş. Böyle yaşantı Sahabe'de görülmemiştir. İnsanın yaşantısı böyle değil. Sebep ne? Peygamber Efendimiz buyuruyor:

“*Bütün hataların başı dünya sevgisi.*”

Dünyayı seven her hatayı işler. Dünyayı sevmeyen hiç hata işlemez. Yiyeceğiz, içeceğiz, kazanacağız. Ama yediğimiz, içtiğimiz helal olsun. Yediğimizin, içtiğimizin helal olması için ibadetimiz olacak.

İnsan maneviyatını elde ederse büyük âlimdir, insanlık şerefine lâyık olur sa.

Cenâb-ı Allah “*Legat haleknel insâne fi ahseni takvîm*” buyuruyor.

Dünyalardan, yerlerden, göklerden daha büyük varlık oluyor insan.

Onun için Cenâb-ı Hak bir kutsî hadisinde: “*Ben yerlere göklere sığmam ama mümin kulumun, velî kulumun kalbine sığarım.*” buyuruyor.

Velî olanda velî sıfatı vardır. Velî olmayanda ancak Allah'ın esmâ nuru vardır. Mesela biz şimdi müridiz. Velâyet sahibi değiliz. Bizim emir hududunda esmâ zikrimiz var. Esmâ, Allah'ın isimleri, Allah'ın 1001 ismi var. Ama bizim esmâmız “*Lâfza-yı Celâl*” Allah'ın zâtına, tek olan zâtına mahsus olan bir isimdir bu. İşte, onun nuru kalbimizde var. Allah'ı unuttuğumuz zaman o nur kalbimizden çıkıyor, kaldık karanlıkta. Allah'ı andığımız zaman nasıl ki karanlık gecede lamba yanar, ışır. Kalbimiz de öyle oluyor. Allah'ı unuttuğumuz zaman kalbimizdeki ışık sönüyor. Buna ne diyoruz? Gaflet. Gaflette olan insan her hatayı işler. Allah'ı unutmazsa, Allah'ın esmâ nuru onda vardır. O da onu hatalardan korur. Biz bunu sadece

günlük zikrimizle mi elde edeceğiz? Hayır. Ama bu da yaklaşıyor. Allah'ı kalbinden kim unutmuyorsa o karanlıkta değil. Daima aydınlıkta. Hem de öyle bir aydınlıkta ki altı cihetini görüyor. Altı cihet nedir? Ön, arka, sağ, sol, alt, üst. Ayık demek bu demek, ârif demek bu demek. İşte, bu da bizde olan gafleti atmak amelsiz olmaz. Amelimiz olmazsa büsbütün karanlıktayız.

*Hızır mürşid-i kâmilidir o zulmet kalb-i câhildir
Cevâhirler şeriattır özün kurtar cehâletten*

Hızır, mürşidi kâmilidir. Senin mürşidin senin Hızır'ındır. Cevâhirler de şeriattır. Zulmettekiler, câhildir.

Zamanın Hızırını iste semânın bedrini iste

Bedir, parlak, çok aydınlık bir semâ. Bir vardır ki bulutlarla kaplı semâ veya karanlık bir semâ. Onlar amelsiz, ibadetsiz olan kişileri temsil ediyor. Ama bedir semâ, Allah'ı hiç unutmayan kalbi temsil ediyor. Biz şimdi zifiri karanlık, siyah bulutlarla kaplanmış semâyı yaşamıyoruz. Onlar Allah'ı, Peygamber'i tanımayanlar içindir.

Biz o bedir semâda da değiliz. Bedir semâda olmak için yerken Allah'ı unutmayacağız, içerken Allah'ı unutmayacağız. Alırken Allah'ı unutmayacağız, verirken Allah'ı unutmayacağız. Yirmi dört saat içerisinde bir nefes dahi Allah'ı unutmayacağız ki bedir semâda yaşayalım. Öyle ise biz şimdi parçalı bulutlu semâdayız. Onu büsbütün karanlık semâ yapmayalım, aydınlatalım. Onu da ibadetimizle, fikrimizle, tarîkatın ve şeriatin şartları ile yapalım.

Bu son görüşmemiz oluyor. Bir ara gelebilirsek geliriz. Yoksa Kurban Bayramı'na geliriz. Hakkınızı helal edin.

Allah'a ısmarladık. Cenâb-ı Hak sizi bize, bizi size unutturmasın. Burada bir menfaat yok. Allah için çalıştık. Allah için birbirimizi tanıdık. Allah için birbirimizi seviyoruz. Allah unutturmasın sizi bize, bizi size. Allah size bizi hayır dualarla yâd etmeyi nasip etsin. Bize de sizi hayır dualarla yâd etmeyi nasip etsin. Allah cennette cemâlini nasip etsin. Dünyada, âhirette korktuklarımızdan emin etsin. Allah bu muhabbetinizi ömür boyu muhafaza etsin. Muhabbetinizle yaşayasınız. Muhabbetinizle göçesiniz. Amin...

“Evliyâullâh, kul ile Allah arasında bir vâsıtaadır.”

(22 Ekim 1992)

İnsanlardaki bu ruh Allah'ın zâtının ruhu.

Allah: “*Kendi ruhumdan ruh üfledim.*” buyuruyor.

Kime? İnsana. Meleğe değil, insana üflemiş. Öyle ise Cenâb-ı Hakk'ın zâtından gelen bu ruh aslına rücu ederse melekleri geçer.

“*İnsanlar ulvî, insanlar süflî*”

Ulvînin mânâsı, gökleri aşar melekleri geçer. Süflînin mânâsı, hayvanlardan aşağı düşer. Niçin? Cennet var, cehennem var. İnsanlardan, cinlerden başka Allah hiçbir mahluku diriltecek mi? Yok. Onları cennete, cehenneme koyacak mı? Yok. Yalnız insanlardan, cinlerden başka yedi şeyin cennete gireceği söyleniyor. Kur'ân-ı Kerîm'de zikrediyor Cenâb-ı Allah.

- 1- Ashâb-ı Kefh'in köpeği Kıtmir
- 2- Üzeyir aleyhisselam'ın merkebi
- 3- Sâlih Peygamber'in devesi
- 4- Hazreti Musa'nın âsâsı
- 5- Hazreti İsa'nın konuşan taşı
- 6- Hazreti Ali Efendimiz'in Zülfikar kılıcı
- 7- Peygamber Efendimiz'in bineği

Bütün bunlar cennete girecek. Ashâb-ı Kefh'in durumunda ibret verici bir olay var. Herkes orayı ziyaret ediyor. Hâlbuki şehrin ortasında, caminin dibinde Danyal aleyhisselam var, peygamberdir. O hiç söylenmiyor. Ama Ashâb-ı Kefh, Benî İsrail'in velîleri, onlar söyleniyor.

Olurdum lâmeri kest

Kabul etse beni çoban reis

Bunu Mecnun diyor: “*Beni Leylâ koyunlarını beklemek için kabul etse, ölünceye kadar sürüsünün köpeği olurum.*”

Bu kelâm böyle ama bunda da bir hakikat var. Nedir hakikat? Mecnun, Leyla'nın zâhir güzelliğine, şerefine, asâletine vurulmamış. Leyla'nın yüzünde Allah'ın sıfat nurunu görmüş. O kadar güzel göstermiş ki onu, Mecnun'a Leyla'yı o kadar güzel göstermiş ki Cenâb-ı Hak. Eğer Leyla gerçekten o kadar güzel olsaydı, zenginler ona talip olurdu. Mecnun fakir, sefil. Leyla'nın babası, ailesi zengin. Mecnun fakir diye vermediler. Çok güzel olsa zenginler talip olurdu ona. Ama Cenâb-ı Hak Leyla'yı Mecnun'a o kadar güzel göstermiş ki dünyada ondan güzeli yok.

Söylenir dillerde bir Mecnûn u Leylâ her zaman

Günde yüz bin nice Mecnûn ile Leylâ'sı geçer

Her zaman söylenen, kitaplarda yazan Leyla ile Mecnun. Bilmezler ki günde yüz bin Mecnun'la Leyla'sı geçer. Yüz bin tane geçermiş. Nerede?

Kürre-yi arzda. Burada Mecnun'dan mânâ bir evliyâullâhı seven müritlerdir. Leyla'dan mânâ evliyâullâhtır.

Bir Leylânın Mecnûnuyam

Çünkü neden? Evliyâullâhta olan bir sıfat nuru vardır. Hatta evliyâullâhta zât nuru vardır. Evliyâullâhı sevmek Allah'ın sıfatlarından dolaydır. Evliyâullâhta Allah'ın sıfat nuru vardır. Allah'ın sevdirdikleri görür.

"Bilene, görene...

Köre ne?"

Bilenlere, görenlere. Ama görmek mühim değil. İnanmak mühim. Zâhirde bu göz onu görmese de ceset onu bilmesede de ruh onu hissediyor. Zaten tarıkata girmek, tarikatı yaşamak ruh ile oluyor. İnsanın ruhu; tarikatı hissediyor, anlıyor. Bunu anlamak, evliyâullâhın velâyetine inanmaktır. Görmüş veya görmemiş. Görmemişse, görmüş gibi inanmış. Evliyâullâhta olan kutsiyeti, onda olan mahâreti, onda olan kudreti hissetmiş. Evliyâullâhta Allah'ın sıfatları tecellî etmiştir. Bu sıfatlar müridi cezbediyor. Zâhirde o da bir insan. Yiyor, içiyor, yatıyor, kalkıyor, oturuyor, alıyor, veriyor. O nasıl bir insan?

Kapında kul var, sultandan içeri

Ete, kemiğe büründüm

Yunus diye göründüm

Etten kemikten maksat, cesedini kastediyor.

"Kapında kul var, sultandan içeri"

Burada ruhtan bahsediyor. Ama o ruh makamına ulaşmış. Onun ruhu Allah'a ulaşmış. Allah'ın zâtına ulaşmış. Akar sular, katreler deryaya karışıyorsa... Sanki o insanların ruhu deryadan gelmiş yağmur katresi. Yağmur katreleri birleşirse, suya karışırsa suyla beraber nereye gider? Deryaya gider. Kürre-yi arz üzerinde kaynar sular var. Bunlar nereden geliyor? Deryadan geliyor. Bunlardaki bu hareket ne? Bu akım ne? Yine deryaya gitmek.

"Her şey aslına rücû edecek. Her şey aslına rücû eder."

Öyle ise, bu suların aslı derya. Deryadan geldikleri için, deryaya gitmek isterler. Ama hepsi gitmez. En ufak bir su deryaya gider de belki büyük su gidemez. Deryaya giden nehirler var. O küçük su nehre karışırsa, nehir de deryaya gider.

İnsanların ruhu Allah'tan gelmiştir. Allah'a gitmek ister. Kendi kendine gidemiyorsa, kendinize bir vesile arayın. Onun için evliyâullâh vâsıttır. Evliyâullâhı bilmezse, evliyâullâhı bulmazsa, evliyâullâhın uhdesinden geçmezse Allah'ı bulamaz. Evliyâullâh kul ile Allah arasında bir vâsıttır. Zâhiri cesedi, bâtını ruhudur. Bizde de ruh var ama bizimki katre.

İnsan on beş yaşına girince iki yolun kavşağındadır. Birisi cennet, diğeri cehennem yolu. Sağı cennet yolu, solu cehennem yolu. Şimdi sağcı, solcu diyorlar ya. İslâm'ınki ne sağ ne sol. İslâm'ın sağı solu nedir? İslâm'ı yaşamak, yaşamamaktır. Peygamber Efendimiz Miraç yaptığı zaman, Miraç'ta bütün Peygamberlerin ruhları ile görüştü. Gitti Âdem babamızla da görüştü. Ona da selam verdi. Altıncı semâda görüştü, selam verdi ona.

— *Selamün aleyküm, yâ Ata.*

— *Ve aleyna ve aleyküm selam, yâ sâdik oğlum Muhammed.*

Böyle selamını aldı. Selamını aldı ama yine de meşgul. Durmadan sağa bakıp gülüyor. Sola bakıp ağlıyor. Peygamber Efendimiz sordu:

— *Yâ Ata, neden bu kadar meşgulsün? Sağa bakıp tebessüm edip neşeleniyorsun. Sola bakıp hüznülenip ağlıyorsun, dedi.*

Demiş ki:

— *Yâ sâdik oğlum Muhammed, sen de gel sağımdan, solumdan bak.*

Gidip bakıp da ne görsün. Sağa bakınca itaat edip de Cenâb-ı Hakk'ın cennetini kazananları, cennet ehlini görüyormuş. Onları zevkli, sefâlı görünce neşeleniyor. Sola bakıyor. Cehennem ehlini, azap çekenleri görüyor. Üzü-
lüyor.

Düşünelim ki bir babanın iki tane oğlu var. Birisi babasına itaat ediyor, diğeri isyan ediyor. Ne kadar isyan ederse etsin oğluna bir kazâ geldiği zaman baba yanıyor. Acıyor, ağlıyor.

**“Meşâyihe sadece sevgi ile değil,
ahlak ve amel ile de bağlan.”**

(1992)

İnsan zengin olur. Fakat gönlüne girmemişse fakirdir. Zengin ama fakir gönüllü. Gururu yok, kibri yok. Zenginliğini Allah yolunda harcıyor. Zenginin iki ameli vardır. Eğer mâlî amelini yaparsa zengin. Onun zenginliği onun için nur olur. Cennet amelle kazanılır. Mâlî amel de var. Bedenî amel de var.

Mâlî amel: Hac, zekât, sadaka-yı cariyeye. Halka hizmet götürürse bunlar sadaka-yı cariyedir. Cami, medrese, çeşme, yol, köprü, okul bunlar sadaka-yı cariyedir. İnsan ölüp gitse de sağ imiş gibi amel defteri kapanmıyor. Zengin olup fakir gönüllü olursa “zülcenâheyn” olur. Onun zenginliği onun gönlüne girmez. Gönlünü meşgul etmez. Fakirleri yedirir, fakirleri giydirebilir. Bütün ihtiyaçlarını giderir. Halka hizmet yerleri açar. Onun zenginliği nurdur.

Bir zengin daha vardır ki zevkine dalmış, sefâsına dalmış. Meşk yerlerinde bütün harcamalarını meşkine sarf ediyor. Onun zenginliği nârdır. Birisi cenneti kazanıyor, diğeri cehennemi kazanıyor.

Fakir olur da zengin gönüllü olursa o da zülcenâheyn. Fakir ama hiç kimsenin zenginliğinde, malında gözü yok. Hâline râzî olmuş.

Âlim olmuş, cahil gönüllü o da zülcenâheyn. Âlim ama ilminden dolayı kendisinde gurur, kibir yok. Kendisini üstün görmüyor. Câhil, isyan eden demektir.

Su ile topraktan halk edilen ceset, su ile topraktan yapılan Beytullâh’a yönelmezse ibadet kabul olmaz.

Cenâb-ı Hak: *“Ben yerlere, göklere sığmam mümin kulunun kalbine sığarım.”* buyurmuştur.

Gönül sahibi, evliyâullâhın kalbi. Hakikatte Beytullâh insanların kalbidir. Ama o kalp açılmış bir kalbe bağlanacak ki irşadın anlamı o.

İlim de insanları irşad etmez, amel de irşad etmez. Eğer ilim irşad etseydi, Mevlânâ Hazretleri’ni irşad ederdi. İmamı Rabbâni Hazretleri’ni irşad ederdi. Daha çok büyük âlimler onları irşad ederdi. Demek ki insanların ilmi bir nimetin kapısını açamıyor. O kapıyı açan evliyâullâhtır. Meşâyih olmadan o kapı açılmaz.

Gönül sahibine gönülden bağlanmak.

“Allah’ın ipine sarılın.” diye bir ayet var ya bu sevgidir.

Görünen bilinen bir ip yok aslında. Bu bir sevgidir. Meşâyih sevecek ki Allah’ı bulacak.

Rumuzlu ayetleri açan hadisler oluyor. Hadisleri de açan kelâm-ı kibârlar oluyor. Bir kelâm-ı kibâr:

İnsana sadâkat yaraşır görse de ikrâh

Yardımcısıdır doğruların Hazret-i Allah

Allah'a şükür günaha, sevaba, hayra, şerre inanmışız. Sa'yında da bulunuyoruz ama biraz laçkalık var. Tam ciddiyet yok. Hâlbuki olması lazım. Cenâb-ı Hak, dört şeyi dört şeyin içerisinde gizlemiş:

- İnsanlar içerisinde velîlerini gizlemiş. Bu insanların içerisinde Allah'a kulluk etmiş, Allah'ın indinde makbul olmuş velîler var. Bunları gizlemiş. İnsanlar içerisinde velîleri gizlemişse nasıl ki bizim hakir gördüğümüz bir kimse bakarsın ki o bir velîdir. Allah'ın indinde iyi bir insandır.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: *"Biz insanların boyuna, soyuna, güzelliğine, zenginliğine bakmayız. Kalplerine bakarız."*

O senin hakir gördüğün insan Allah'ın indinde senden üstün ve de çok makbul olabilir.

- Taatler içerisinde rızasını gizlemiş. Taatler içerisinde rızası: Büyük büyük ameller işler insan. Bakarsın onun ameli Allah'ın indinde makbul olmaz. Bir ufak amel işler insan, bakarsın onun ameli Allah indinde makbul olur.

- Dualar içerisinde icabetini gizlemiş. Hangi dua Allah'ın indinde kabul olur? O da bilinmez. Hangi dua, hangi kişinin duası, kimin duası kabul olunur? O da bilinmez. Korkmak lazım, Allah'tan havf etmek lazım.

Cenâb-ı Hak: *"Muttakî olun, muttakî olanlar kurtulur."* buyuruyor.

- İşte, günahlar içerisinde de gadabını gizlemiş. Bazen Allah büyük günah işleyene gadap etmez, küçük günah işleyene gadap eder. Büyük günah işleyen onun havfını çeker, nefsine uymuş olur. Ona Allah gadap etmez. Eğer sen küçük bir günah işleyip de onun havfını çekmezsen, sana gadap eder Allah.

Allah'a olan aşkın nihayeti yoktur. Allah'a olan ilmin nihayeti yoktur.

Rum diyarlarını fethetmeye giden İslam ordularının esirleri içerisinde Câfer-i Tayyâr'ın oğlu Abdullah da bulunuyor. Bunların kim olduklarını tetkik etmişler. Bakıyorlar ki bunlar eşraftan insanlar. Şahsiyetli, büyük insanlar, âlim kimseler. İstanbul'a gönderiliyorlar. Esir olarak Kral Kostantin'in yanına getiriliyorlar. Rum papazları, keşişleri, âlimleri, Kostantin'e rica etmişler:

— Bunları sen bize ver, dinimize çevirelim. Bunları Hristiyan dinine çevirirsek, bunlardan çok yararlanırız.

Almışlar bunları götürmüşler kiliselerine. Kilise de bunları öyle bir yere hapsedmişler, dinlerine dönmeleri için. Onlar da dönmemişler. Papazlar çâre aramışlar:

— Bunlara şarap ile domuz eti yedirirsek dönerler. Nasıl yedirelim, demişler.

— Bunlar aç kalsınlar. Mecbur kalsın yesinler.

Kilisede bunları hapsediyorlar, yanlarına da domuz eti ile şarap koyuyorlar. Mecbur kalsın yesinler diye bir hafta bekliyorlar. Bir hafta sonra inceliyorlar ki ne şarabın ağzı açılmış ne de domuz eti yenmiş. Hiç dokunulmamış. Keşişler hayret ediyorlar.

— Bunlar bir haftadır bir şey yemediler. Ama yine sıhhatliler.

Bir hafta sonra yine gidiyorlar, yine aynı.

— Bir hafta daha duralım, diyorlar.

Yine gidiyorlar, bakıyorlar aynı. Bir hafta daha duruyorlar yine aynı. Dokunulmamış. Neşeleri, sıhhatleri yerinde. Hayret ediyorlar.

Bunlara soruyorlar:

— Siz bir aydır bir şey yemediniz. İçmediniz size gâipten mi bir şeyler geliyor, diye soruyorlar.

Onlar da:

— Hayır, diyorlar. Biz Muhammed ümmetiyiz. Bize gelen Kitap'ta bir ay oruç tutmak vardır. Biz buraya girince niyet ettik. Bir ay Allah bizi muhafaza etti. Açlıktan korudu, hissetmedik.

— Peki bir ay daha hapsederseniz sizi?

— Yine bir ay daha savma -oruca- niyet ederiz. Yine Allah bizi korur.

Anlıyorlar ki bunları dinlerine çeviremeyecekler. Kostantin'e soruyorlar:

— Ne yapmamız lazım?

O arada Hazreti Ali Efendimiz bir mektup gönderiyor Medine-i Münevvere'den Konstantin'e. Diyor ki:

— Esirler içerisinde benim kardeşimin oğlu var. Câfer'in oğlu Abdullah. Onları bırakın. Azat edin. Bırakmazsanız beni oraya getirmeyin. Oraya gelirim.

Korkularından azat ediyorlar. Demek ki insan ruhun gıdasını verirse nefsin gıdasına gerek kalmıyor. Ama bizim tarikatımız riyâzet tarikatı değil, şeriat tarikatı. Şeriatta Cenâb-ı Hak ne buyuruyor:

“Yiyin, için, israf etmeyin.”

Yeter ki lokmamız helal olsun ve hadisi şerife göre olsun. Allah'ın emrine göre olsun.

Hadis-i Şerif'te Peygamber Efendimiz diyor ki: *“Midenizin boşluğunu üç taksim edin. Bir bölümü yemek, bir bölümü su. Bir bölümünü de nefes payı yapın.”* buyuruyor. Helalinden yiyin. Ne yerseniz yiyin. Tatlısını da yiyin. Etlisini de yiyin. Sütlüsünü de yiyin. Ama gâfil yemeyin.

Bizde riyâzet yok. Fakat riyâzet tarikatları var. Ne yaparlarmış? Hurma ile oruç tutarlarmış. Zamanımızda da var. Onlar öyle ki yemek, içmek arzuları kalmamış. Ölmeyecek kadar bir parça ekmek, üç beş tane zeytinle besleniyorlar. Üç beş tane hurma ile günlerini geçiriyorlar. Bizde bu yok.

Lokmamız helal olacak. Gâfil yemeyeceğiz. Gâfil yersek nefsimize yedirmiş oluyoruz. Ama huzur ile, râbıta ile yersek ruhumuza yedirmiş oluyoruz. Huzur denilince, Allah'ı anarak râbıtayı anarak yersek râbıta nuru onda tecellî ediyor.

Pis kesilen hayvan yenilmez. Müslüman kesmeyince pis oluyor. Yani *“Bismillâh, Allâhüekber”* dir onu temiz eden. *“Bismillâh, Allâhüekber”* denilmedikten sonra hayvan yenilmez. Allah'ın ismi hayvanı temiz ediyor. Allah'ı anmadan yersek onun zulmeti geçmez. Temiz olmaz, pis olur. O nefsin gıdası oluyor. Nefis de pistir. Amma *“Bismillâh”* denilirse onun pisliği gider, nuru kalır. Nur ise ruhun gıdasıdır. Gâfil yersek nefsimiz ondan gıda alıyor. Eğer huzurla yersek ruhun gıdası oluyor.

Gâfil olmayalım. Her lokmamız helal olsun. İbadetimizde eksikliğimiz olmasın. Ki biz de bu nimetlere mâlik olabilelim. Huzurla yiyelim.

Şeytan Cenâb-ı Hak'tan: *“Yâ Rabbî! Ben ne yiyeceğim?”* diye istediği zaman cennetten atıldı. Hazreti Âdem'e *“suhuf”* geldi. Onun yiyeceği içeceği, çalışacağı, kazanacağını bu suhuf'ta emredildi. Fakat İblis tekrar: *“Ben ne*

yiyeceğim?” dedi. Cenâb-ı Hak onu tenkitle: “*Yâ Mel’un! Benim ismimi, Habîbim’in ismini anmadan yiyip içenlerin yediği senin olsun.*” dedi.

Onun için lokmamız helal olacak ve ayık yiyeceğiz. Tıka basa doldurmayacağız. Midede teneffüs payı olmazsa rahatsız eder bizi. Rahatsız olunca sıhhat olmaz. O zaman ibadet sağlıklı olmaz.

Nebî, Sıddîk, Selman, Kâsım estü Câfer-i Tayfûr

Ki ba’dez bul Hasan şud bu Ali vü Yusuf est Gencûr

Tayfûr da (Beyazıd-ı Bestâmî) Evlâd-ı Resul’den. Câfer-i Sâdık Hazretleri’ni görmüş. Onun rûhâniyetinde yetişmiş. Hacca niyetlenmiş. Halk tarafından sevilmiş, tanınmış bir meşâyih.

Hac zamanı gelmiş, hazırlanmışlar. Öyle bir saat gelmiş. Toplanacaklar, Beyazıd-ı Bestâmî Hazretleri’nin başkanlığında Hacc’a gidecekler. O belli saat ve o belli yere toplanmışlar. O gelmemiş. Niye gelmedi diye merak etmişler. Bir adam yollamışlar.

— Ben gelemiyorum, demiş.

Bütün hacılar demişler ki:

— Ne eksiğin varsa tamamlayalım. Paran mı eksik nedir, diye sormuşlar.

— Yok, demiş. Mazeretim var, siz gidin Allah kabul etsin.

Gelemiyorum demesindeki sebep de şu imiş: Sabahleyin belli bir yere toplanıp gideceklermiş. Akşam 6-7 yaşlarında bir çocuk ağlayarak gelmiş.

— Niye ağlıyorsun, demiş.

— Şurada et pişirip yiyorlar da bana vermiyorlar, demiş.

Kalkmış çocuğun dediği yere gitmiş. Bakmış ki yıkık dökük bir bina. Etrafında duvarlar var, üstü yok. Orada da et parçaları var. Bir tarafta da pişiyor.

— Demiş, niçin bu çocuğa et vermediniz? Ağlayarak yolladınız.

— Haramdır diye vermedik, demişler.

— Nasıl olur? Size helal olan şey ona niçin haram olsun?

— Kaç gündür açız. Açlıktan ölmeyelim diye deredeki leşin etinden kestim getirdim. Onu pişiriyoruz, demiş.

Bunu duyunca Hac masrafının parasını onlara veriyor. Gitmemesinin sebebi buymuş. Bunu açıklamıyor. Hacc’a gitmiyor. O yıl hacılar Arafat’ta Vakfe’de iken gâipten öyle bir nidâ geliyor ki:

— Ey hüccâc, bu seneki sizin haccınızı Beyazıd-ı Bestâmî Hazretleri hürmetine kabul ettim.

Bir kaynaşma oluyor. Kim bu Beyazıd-ı Bestâmî diye soruyorlar? Fars hacılarını buluyorlar. Kim olduğunu anlıyorlar.

Demek ki insan ölmemek için haram olan bir şeyi de ölmeyecek kadar yerse haramlığı kalkıyor. Bu zamanda haram-helal ayrılığı kalmamış. Peygamber Efendimiz’in emri var:

“Ümmetimizin üzerine öyle bir zaman gelecek ki ribâ yemeyen kalmayacak. Yemeyenin de burnuna kokusu gelecek.”

Bu da şudur ki: Evet, benim faizle işim yok, diyebilirsin. Senin yok ama kardeşin, oğlun, yakın akrabaları... Bunlar yapıyorlar. Bir bardak çayını içmen, kokusunu alman demek oluyor. Tarikatımızda üç şart vardır:

• Abdestli olmak. Abdest Müslümanın silahı. Abdestli olan insan her zaman her ibadete hazır demektir -özürlü olursa başka-.

• Lokmada ihtiyat. Helal lokma aramak. Helal lokma yemeye dikkat etmek, şüpheli şeylerden kaçmak. Ama şimdi her şeye şüphe girmiş. Şüphe var. Ama kaçmak nasıl olacak? Allah'a sığınırım.

Cenâb-ı Hak: "*Muttakî olun.*" buyuruyor.

Takvâ sahibi olan kurtulur. Olmayan kurtulamaz. Ama takvâ sahibi olan kim? Cenâb-ı Hak yine bir işaretle bildiriyor:

"*Sizin en çok muttakî olanınız en çok Allah'tan korkanınız.*"

İşte şimdi muttakînin zamanıdır. Allah'tan çok korkacağız. Allah'a sığına-
cağız.

• Hıfz-ı nisbet. Muhabbetini muhafaza edebilmek. Muhabbetini taşırmayacak, bildirmeyecek. Muhabbeti neden zarar görüyorsa, muhabbetine zarar getirecek her şeyden sakınması lazım.

Onun için bizim Şeyh Efendimiz buyurdu ki: "*İhvanlar kitap okuyun. Ama okuduğunuz kitapla tarikatımıza, müridimize daha çok muhabbetiniz geliyorsa o kitabı okuyun. Eğer o kitabı okumakla, müridimize eksiklik oluyorsa okumayın.*"

Nitekim falan zamanda bir memlekette bir çatlama, patlama oldu ihvanlar arasında. Bir hoca İmam-Hatip okulunu bitirmiş. Gelmiş ihvanların içerisine kitap okumuş. Bizim tarikatımız sohbet tarikatı. Bizim ihvan kitaptan bir şey anlamaz. Bizim ihvanımız sohbet dinler. Nefsi ıslah eden, terbiye eden sohbetdir. Terakkî sohbettedir. Kelâm-ı kibârda:

*Anın dervişleri kalmaz gaflette
Çoklarını irşâd eyler sohbette
Cemâlin görenler kalır hayrette
Mest olur yiğidi Pîr-i Sâmi'nin*

Pîri Sâmi müceddiddir. Bir asrın müceddidi. Zülcenâheyn, zâhir ve bâtın ilmîni bitirmiş. Seydâ-yı Tâgi Hazretleri manevî dedemiz oluyor. Şeyh Efendimiz Dede Paşa'nın üstü Muhammed Beşir Efendi. Onun üstü Muhammed Sâmi Hazretleri. Onun üstü Abdurrahman Tâgi Hazretleri. İşte Adıyaman'la biz oradan ayrılıyoruz. Hatta Pîri Tâgi Hazretleri'ne biz onlardan daha yakınız. Niçin? Pîri Tâgi Hazretleri'nin bir halifesi Şeyh Fethullah. Ondan sonraki Hazreti Diyâuddin. Onun halifesi Ahmed Haznevî. Sülaleden hep âlim gelmiş. Hem zâhir şeriatı hem de tasavvufu öğrenmişler. Sonra Şeyh Abdülhakim Hazretleri sonra da Muhammed Raşit. O beşinci oldu.

Bize gelince birincisi Pîri Sami, ikincisi Muhammed Beşir, üçüncüsü Dede Paşa. Allah'a sığınırım, biz kendimizi meşâyih yerine koymuyoruz. Sayıya da katmıyoruz. Sayıya katmış olursak dördüncü oluyoruz. Evet, muhabbetinizi muhafaza edin, muhabbetinizi gizleyin.

*Derûnun derdini her yerde açma
Var ise gevherin meydana saçma*

Her şey gizlidir. Ama muhabbeti gizlemekte çok fayda var, çok terakkî var. Mesela hıfz-ı nispet deyince bu cezbe var ya muhabbeti taşıyor. Taşırmamak lazım. Bir yemek taşıdığı zaman azalır, köpüğü gider. Kelâm-ı kibâr:

*Köpürüp kapağın atma derviş
Sabreyle pişip kemâle eriş*

Cezbe haktır. Ama cezbeden de geçmek lazım. Cezbe çok kıymetlidir. Niçin 70 bin evrat çeken bir taliple beraber cezbe sahibi terakkî ediyor. Hâlbuki hiç dersi yok. Sen ders çekme, demişler cezben var. Zikirden mânâ kalpten Allah'ı unutmamak. Kalpte Allah'ın sevgisini taşımak. Zaten onun kalbinde bir yol bulmuş. Bir aşk tecellî etmiş. Cezbe bundan ileri geliyor. O kalbini doldurmuş taşıyor. Onu taşırmamak lazım. Taşırmazsa daha çok terakkî edecek. Zikirle de bir noktaya kadar terakkî ediyor.

Şuğul-u bâtın da fazla zikir yapanla beraber terakkî eder. Cezbeyle beraber terakkî eder. Ama bir noktada üçü de durur. Cezbesi olan cezbesinden geçecek. Şuğul-u bâtını olan da ondan kurtulacak. Fazla zikir yapan da ondan kurtulacak. Bunların hepsi bir varlık oluyor. Bunlardan da geçecek insan. Çünkü bunlar varlık oluyor. Kemâlat mahviyette, zikir sahibi zikrinden geçecek, cezbe sahibi cezbesinden geçecek. Şuğul-u bâtın da şuğulundan geçecek. Kalbini sahibine teslim edecek.

Şuğul-u bâtında, kalbine fazla düşünceler geliyor. İstemiyor geliyor. İstemiyor geliyor. Burada cihat yapıyor. Cihad-ı ekber yapıyor, büyük cihat. Bu da terakkî ediyor. Diyor ki: “*Yâ Rabbî bu mülk senin. Ben buradan muhalifleri çıkaramıyorum. Mülküne sahip ol.*” Ama bu son çâre.

İşte herhangi bir kitabı okurken fıkhî meseleleri hariç, fıkhî bizim tarikatımız istiyor. Her Müslüman'ın dinî ilmihali bilmesi isteniyor. Okuyacağımız kitap Şeyh Efendimiz'e muhabbetimizi artırıyorsa okusun. Artırımıyorsa okumasın. Herhangi bir hocanın vaazını dinleyince râbitası artırıyorsa dinlesin, yoksa dinlemesin. Herhangi bir nâfile amel işlemek istiyor, bu yanlış anlaşılıyor. Bizim tarikatımızda nâfile oruç tutmak yokmuş. Nâfile namaz kılmak yokmuş. Hayır, yanlış anlaşılıyor. Bizim büyüklerimizin ameli kitapta yazılı. Bunları yapacaksın. Bunları yapmazsan ne kadar yaparsan yap makbul değil. Bunları yap. Ondan sonra fazla olarak ne yaparsan yap. Ama bu yapmış olduğun nâfile ibadetler muhabbetini artırıyorsa işle. Artırımıyorsa işleme. Çünkü bizim tarikatımızda ancak râbita ile terakkî ediliyor. Yani meşâyihe bağlanmaktır. Ama meşâyihe sadece sevgi ve râbita ile mi bağlanacak? Ahlakı ve ameli ile de bağlanacak.

Huzur sahibine kitap okumak da mânidir. Namaz kılmak da mânidir. Niye? Onu öyle bir nispet sarmış ki hareket etmek istemiyor. Vermiş kalbini Allah'a. Oturmak, kalkmak, yemek, içmek ona şuğul oluyor. Öyle bir makama ulaşan mürit var ya namaz kılmak ona çok çetin gelirmiş. Çetinliği nedir? Secdeye varınca kafasını secdeden kaldırmak istemezmiş. Rükûya varınca rükûdan doğrulmak istemezmiş. İşte hıfz-ı nispeti taşırmayacaksınız. Cezbeyi tutmazsan zararı var. Bilmeyenler, anlamayanlar inkâr ediyorlar. Onların günahına sebep oluyorsun. Cezbe haktır, inkâr edilmez. Ama tutmak lazım.

Gelin dergâha dervişler

Dergâh neresi? Sohbet yapılan, hatme yapılan yer. Bizim tarikatımız sohbet tarikatı, râbita tarikatı, bizim tarikatımız hatme tarikatı. Hatmeye çok kıymet vereceğiz. Bizim tarikatımız hatme üzerine kurulmuş. Hatmeden büyük amel aramayı bulamazsınız.

“Çalışmak farzdır.”

(Mayıs 1991)

Allah’a olan havfin nihayeti yoktur. Bir zâhir ilmi vardır. Bir de bâtın ilmi vardır. Zâhir ilmi bâtın ilminin yanında çok küçük kalır. Allah’ın zâtı bâtın ilmi ile biliniyor. Fakat ifade edilmiyor. Zâhir ilmi Allah’ın zâtını bilemiyor. Sıfatlarından, esmâlarından bahis vardır. Esmâ nurundan bahis vardır. Fakat Allah’ın zât nurundan bahis yok.

Peygamber Efendimiz buyurmuştur: “*Bu kadar yükselmeme rağmen Rabb’imi mârifeti ile bilemedim.*”

Bu hadiste böyle. Kelâm-ı Kibârda nasıl?

Künh-i zât-ı kimse bilmez bu yola etme heves

Lâl olur dil bu arada bil ki katl olur nefes

Sen mukayyed Zât-ı Mutlak’tan sakın eyleme bahs

Fark’ı cem’i anlamaktır bu muammadan garaz

Allah’ın zâtından bahis yok. Diller lâl olur. Nefesler tükenir. Ama farktan cemden bahis olunur.

Fark, halkiyet. Cem, Allah’ın azameti, Cem’ül-cem.

Fark’ı Cem’i anlamaktır bu muammadan garaz.

Halik’ı bildin, mahluku bildinse tamam. İlim ancak bunu bildirir. Mahlûkât da var. Halkiyette farklılık var, Allah’ın halkiyeti, masnûâtı üçe ayrılıyor: Cemâdât, nebâtat, mahlûkât.

Cemâdât: yerin altında olanlar. Yedi kat yer var. Daha onun bir tabakasında neler olduğu bilinmemiş. Ne kadar bilinse bilinenlerden çok bilinmeyen, görünenlerden çok görünmeyenler var yer tabakasında. Cenâb-ı Hak ayette bildiriyor. Kıyamet kopup gidecek. Bilinmeyen, görünmeyen yerler, yer tabakasında kalacak. Görünenlerden çok görünmeyenler var. Bunlar müsâvî midir? Farklılık var bunlarda. Bir demir madeni ile bir altın madeni bir mi? Kömür de bir maden. O da yerden çıkıyor. O kadar petroler var. Madenler var. Hepsisi yerden çıkıyor.

Nebâtat: bitkiler. Her kıtada, her bölgede, her memlekette değişik değişik bitkiler var. Birinde olan birinde olmuyor. Onun için bilinenlerden çok bilinmeyenler var. Görünenlerden çok görünmeyenler var. Bunlarda da farklılık var.

Bir de mahlûkât var, canlılar deryada, karada, havada. Havada da canlılar var. Deryada da canlılar var. Ama bunlarda da farklılık var. Hayvanların hepsi bir mi? İnsanların hepsi bir mi? Ama bütün mahlûkâtın en üstünü insandır. Fakat cemâdâtтан farklı olan nebâtat. Nebâtattan farklı olan mahlûkât. Mahlûkâtın en farklısı insandır.

Cenâb-ı Hak: “*Legat halaknâ’l insâne, fî ahseni takvîm. Biz insanı kıymetli halk ettik.*” buyuruyor.

Kelâm-ı kibârda:

Bu mahlûkun kamu aslı muhabbetten yaratıldı.

Muhabbet olmasa bil kim büyütmez yavrusun hayvan

Halâyık içre insanı kamudan eyledi ekrem

Yarattı “Ahsen-i Takvîm” kıluben mazharı Rahmân

Mazhar-ı Rahmân, Allah’ın rahmetine ulaşacak insan. İnsandan başka Allah’ın rahmetine ulaşacak bir şey yok. Her şey yok oldu gitti. Ama insan yok olup gitmiyor. Allah’ın gazabına da insan dūçâr oluyor.

Dikkat edelim, Allah’ın rahmetine de insan ulaşıyor, mazhar oluyor. Gazabına da insan dūçâr oluyor. Allah’ın rahmetine mazhar olan insan, bütün mahlûkâtın en üstünüdür. Allah’ın gadabına dūçâr olan insan da bütün mahlûkâtın en aşağısıdır. Niçin? Mahlûkâta azap da yok. İncancımıza göre bu böyle. Cenâb-ı Hak bizi zarara uğratmasın. Allah hüsrana uğratmasın. Dünya için bizi zarara uğratmasın. Burada dünya için bizi zarara uğratmasın derken bu, dünya zararı değil. Yani dünya kârının, zararının peşinde bu kadar koşarsak eğer manevî kârımızı, zararımızı bilemeyiz.

Peki, kârımıza koşmayacak mıyız? Zararımızdan kaçmayacak mıyız? Evet, ticaret helal.

“*Ticaretinizi yapın.*” diye emir var.

Çalışmak farz. Peki, Allah zararı niçin veriyor bize? İmtihan için. Bu da manevî kârımız için. Burada maddî zarar aleyhimize oluyor. Ama âhirette lehimize oluyor. Evet, düşünelim, idrak sahibi olalım. Bir daha biz bu dünyaya dönmeyiz, gelmeyiz. Kârlı gidelim veya zararlı gidelim. Öldükten sonra senin zararından sana zarar var mı? Diyelim ki hep kâr ettin. Öldükten sonra senin kârından sana bir kâr gelecek mi?

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “*Bir insan ölünce onu üç şey kabre kadar takip eder: Malı, ailesi, ameli. İki döner gelir, birisi onunla beraber kalır. Ailesi ile malı döner gelir.*”

Ne kadar zengin olursa olsun bir insan kabre gidene kadar onun malını harcarlar. Bir de ailesi acı duyarak, ağlayarak gidiyor. Üzerine toprak attıktan sonra o da orada bitiyor. Ya ameli? Ameli beraber gider. Ama amel-i kabih var, amel-i sâlih var. Sâlih amelle gittikse mutlu olacağız, çok mutlu. O mutluluk dünya mutluluğuna benzetilmez. Dünya mutluluğu onunla kıyas edilmez. Ama ameli kabihle gidersek çok bedbahtız.

Orada azabı görünce: “*Yâ Rabbî, dünya âleminde sen bizi toprak halk edeydin de biz bu azabı görmeyedik.*” denilecek.

Gıyabî imanımız var. Cenneti, cehennemi göremiyoruz. Cennet de hak, cehennem de hak. Cenneti de bu dünyada kazanıyor insan, cehennemi de bu dünyada kazanıyor.

Cenâb-ı Hak sâdıkları tanıtmış bize çok şükür.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “Öyle bir ağızla dua edin ki günah işlememiş olsun.”

Bunu da bütün ulemâ araştırıyor. Acaba kimdir? Bu günah işlemeyen ağız şüphe yok ki velîlerdir. Bil-ittifak kararları, velîlerdir.

Herkesin günahı kendisinedir. Kimse kimsenin günahına bahis olamaz. Bir insan günahkâr olmakla kendisine geçmez duası. Fakat karşısındakine geçer. Niçin?

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “Her kim ki Allah için alçalırsa Biz onu yükseltiriz.”

Burada demek ki her ne kadar günahı olsa da başkasına duası geçer. Bir insanın da ne kadar ilmi, ameli olursa olsun herkesi kendisinden üstün görmesi lazım. Hüsn-i teveccühü kazanması lazım. Herkesten dua, istimdat talep etmesi lazım.

Cenâb-ı Hak “Her kim ki tekebbür sahibi olursa biz onu hakir ederiz.” buyuruyor.

Eğer ilmi var da ilminden dolayı gururlanıp kibirleniyorsa, ameli var da amelinden dolayı gurur, kibir geliyorsa, kendini herkesten üstün görüyorsa olmaz. İlim, amel çok kıymetlidir. Çok da zararı olur. İlmin zararı olur mu?

Resûlullâh emrediyor: “İlim Çin’de de olsa gidin öğrenin.” buyuruyor.

Cenâb-ı Hak: “Sizin bileninizle, bilmeyeniniz bir değildir.” buyuruyor.

Amennâ, saddaknâ. Zâhir ehlinde böyledir. Bilen bilmeyenden farklıdır. Bilen bilmeyenden farklı ise eğer her ilmin üstünde başka bir ilim var. Âlimlerde bir sır var ki avam bilmiyor onu. Bâtın ulemâda, velîlerde de bir sır var ki âlimler bilmiyor onu. Nebîlerde de bir esrar var ki velîler bilmiyor onu. Peygamber Efendimiz’de de bir esrar var ki onu diğer nebîler bilmediler.

Bütün ulemânın ilmi, geçmiş velî ve nebîlerin ilmi, bütün bâtın ulemâ, nübüvvet vârisi olan ulemâ, velâyetin vârisi olan ulemâ. Bütün bunların ilmi toplandığı zaman Peygamber Efendimiz’in ilminin yanında bir katre gibi kalıyormuş. Peygamber Efendimiz’in ilmi de Allah’ın zâtının ilmi yanında deryadaki bir katre gibi kalıyormuş. İşte ben bu kadar yükseldiğim hâlde: “Rabb’ımı mârifeti ile bilemedim.” buyuruyor. Peygamberimizi biz nasıl bileceğiz?

Künh-i zât-ı kimse bilmez bu yola etme heves

Lâl olur dil bu arada bil ki katl olur nefes

Sen mukayyed Zât-ı Mutlak’tan sakın eyleme bahs

Fark’ı Cem’i anlamaktır bu muammâdan garaz

Bir insan ilmiyle ancak fark’ı, cem’i bilebilir. Fark: halkiyet. Cem: Cenâb-ı Hakk’ın zâtı, azameti.

Halkiyette farklılık var, tâ ki cemâdâtтан tut, nebâtattan tut, mahlûkâtтан tut. Tasavvufta, tarîkatta çalışan bir kimsede, terakkî eden bir kimsede manevî hâller görülmesi nereden başlıyor? Allah’ın esmâ nuru, isimlerden; sıfat nuru, cisimlerden; zâtının nuru isimsiz, cisimsiz görünüyör.

Evvela bir insan, tecellî-i sûrî gördüğü zaman... Tecellî-i sûrî var. Tecellî-i manevî var. Tecellî-i zât var.

Tecellî-i sûrî, Cenâb-ı Hakk'ın sıfatına mahsus olan nurlardır. Fakat tecellî-i manevî ise Allah'ına zâtına mahsus olan bir nur var, o da Lafza-yı Celâl. Tecellî-i manevî lafza-yı celâl'den geliyormuş.

Tecellî-i sûrî başladığı zaman nereden başlıyor? Cemâdâtan. Tecellî-i sûrî başladığı zaman zerreden kübrâya cemâdâtı, nebâtatı, mahlûkâtı ihâta etmiştir. Cenâb-ı Hakk'ın üç nuru: Esmâ nuru, sıfat nuru, zât nuru. Esmâ nuru isimlerden görünür. Sıfat nuru cisimlerden görünür. Zât nuru isimsiz, cisimsiz görünür.

Bir talebe tahsil yaptığı zaman nereden başlıyor? Alfabeden başlıyor. Bir âlim ilme nereden başlıyor? Elif cüzünden başlıyor. Bizim zamanımızda öyle idi. Önce harfleri okuyorduk. Sonra “in, en, ün” diyorduk. Daha sonra şeddeleyorduk. Sonra onları heceleyip Kur'ân'a geçiyorduk. Burada da rûhî bir tahsil vardır. İlk başlangıcı esmâ nurudur. Esmâ nuru isimlerden başlar. Sıfat nuru cisimlerden başlar. Bir hak talibi, tasavvuf ehli bidâyetinden başlayıp da nihâyetine ulaşacak ya. Bidâyet nereden başlar? Cemâdâtan başlar. Cenâb-ı Hakk'ın halkıyeti üçe ayrılıyor: cemâdât, nebâtat, mahlûkât.

Nebâtat, cemâdâtan farklı; cemâdât da mahlûkâttan farklı. Ayrıca cemâdâta da farklılıklar var. Nebâtatta da farklılıklar var. Mahlûkâta da farklılıklar var.

Mesela mahlûkât canlılar ise bir inek ile, bir sinek bir mi? Veyahut da bir hayvan ile bir insan bir mi? Hayvanlar içerisinde de kıymet ifade edenler var, haşarât var.

Tecellî-i sûrî, yer cisimlerinden başladığı zaman yerde neler varsa onlardan görünürmüş. Madenlerden başlayıp incide son bulmuş. Çünkü inci, inci olarak yerden çıkıyor ya. İnci değişmiyor. İncinin bir yapmacığı var, bir de hakikisi var. Hâlbuki inci altından da pahalı. Veya en az altın fiyatında. Altının gramı ne ise incinin gramı daha fazla. İnci yerden inci olarak çıkıyor. Ama altın ve diğer madenler, başka maddelerden ayrılarak elde ediliyor. Onların mühendisi, aletleri, sanatkârları onları ayırıyorlar. Ama inci, inci olarak yerden çıkıyor. Yani halkiyetinde incinin bir değişiklik yok. İnciden nebâtata geçermiş.

Bitkilerden de görüne, görüne, görüne... Hurma ağacı da bütün bitkilerden üstün. Hurma ağacından hayvanata geçermiş. Hayvanatta da görüne görüne attı nihayet bulmuş. Hayvanların da en kıymetlisi at imiş. Attan insana geçermiş. İnsanlarda görünürmüş. Fakat en tehlikeli yer burası. İnsanda tecellî-i sûrî görünürse kendisi ne oluyor? Bir vartaya düşüyor. Oradan geçemiyor. Geçemiyorsa ene (benlik) davasına düşüyor. Onun için mürşitsiz âbidler, mürşitsiz âlimler helâk olmuşlar. Onun için buyruluyor ki:

*Mürşid gerektir bildire, Hakk'ı sana hakke'l-yakîn
Mürşidi olmayanların bildikleri gümân imiş
Her mürşide dil verme yolun sarpa uğratar
Mürşidi kâmil olanın gayet yolu asân imiş*

Mademki her şeyin üstünü insansa: “*Le kad halak’ne’l-insâne fi ahsen-i takvîm.*” Bir de “*Sümme redednâhu esfele-sâfilîn.*” var. İnsan her şeyin de mâdunu (aşağısı) oluyor.

Eğer insan, insanlık şerefine nâil oluyorsa:

Halâyık içre insanı kamudan eyledi ekrem

Yarattı “Ahsen-i Takvîm” kılûben mazhar-ı Rahmân

Allah’ın rahmetine lâîk olan insandır. Başka bir mahluk, Allah’ın rahmetine lâîk olamaz. Allah’ın rahmeti ise sadece cenneti değil; cemâlini kazanmak, cemâlini görmektir. Esas Allah’ın kula rahmeti budur.

Bir de var ki insan insanlığını zâyi ederse bütün mahlûkâtın mâdunu. Bütün mahlûkât Cenâb-ı Hakk’ın gadabına dūçâr olmuyor. Ama bazı insanlar Allah’ın gadabına dūçâr oluyorlar.

Allah’a şükür, çok şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Bunlar haktır, hakikattir. İslâm dininin ta gelişinden Peygamber Efendimiz’in nur-i nübüvvetinin dünyaya ilanında, velâyeti de dünyaya ilan edilmiştir, başlamıştır. Tâ ki kıyamete kadar da devam eder.

Onun için vâris-i enbiyâ ikidir. Zâhir ulemâ, Peygamber Efendimiz’in nübüvvetinin vârisidir. Evet, bazı tasavvuf kelâmalarında yazar: “*Velâyet nübüvvetten büyüktür.*” diye. Buna zâhir ulemâ karşı geliyor. “Bir velî, bir nebîden büyük” anlamına geliyor diye. Ama hayır, öyle değil. Nübüvvetten olan velâyet büyük. Peygamber Efendimiz’in en büyük mucizesi Miraç’ı. Peygamber Efendimiz’in en büyük mucizesi Kur’ân. Diğer Peygamberler yapamadı. Büyük mucizesi Miraç. Ama bunu cismi yaptı, cismi gitti.

Büyüklerin kelâmı:

“İlim istersen sabret.

Zenginlik istersen kanaat et.

Vaaz nasihat istersen ölümü düşün.”

Ey gönül sabret bu dehrin gamı gavgası geçer

Bir gün âsûde olur bu dem(i) davâsı geçer

Sabır, sabır, sabır. Her şeyin başı sabır.

Bu kesret âlemin seyrân eyledim

Sabırdan bir büyük kâr bulamadım

Şimdi bu zamanda insanlar iyi niyetli değiller. İyi muamele yapmıyorlar. Hep birbirlerini çekemiyorlar. Haset ediyorlar, buğuz ediyorlar. Birbirlerine zarar veriyorlar. Bir insan ölümü düşünmezse vaaz, nasihat tesir etmez. Ne kadar maddî varlık olursa olsun, kanaat etmezse bir insan...

Hubb-u dünya şuşul-u süflâ ile varılmaz bu yola

Bu yol hangi yol?

“Allah’tan geldiniz. Allah’a döneceksiniz.”

Râbita sahibi sevmiş, inanmış. Gönülden sevmiş. Neye bağlanmış? Allah’a, Resûlullâh’a bağlanmış. Çünkü meşâyihini sevmek, Resûlullâh’ı sevmek, Allah’ı sevmektir.

Cenâb-ı Hak buyuruyor: “Allah’ın ipine sarılın.”

Zâhirde ip yok. Bu ip, sevgi ipi.

Peygamber Efendimiz ne buyuruyor? “Birbirinizi Allah için sevin, Allah için bir araya gelin, Allah için konuşun.”

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor? “Beni sevin, sevdiklerimi sevin, kullarıma sevdirin.”

Kelâm-ı kibârda:

Uyan gaflet meyinden kalk bu derdin çâresine bak

Kemendi boğazına tak ara bul kâmil insanı

Kemend, bağ. Kimse boğazına kemend takmamış. Tasavvuf kitaplarında duyulmamış. Kelâm-ı kibârlar hadisleri, hadisler de âyetleri açıklar. Birbiri ile anlamları bağlıdır.

“İnsanlar zarardadır.”

Bu zarar âhiret zararıdır. Malın artması nedir? Kârdır. Azalması nedir? Zarardır. Bu zarar, dünya için. Sabredersek kârı vardır. Âhiret zararı ise:

“İnsanlar uykudadır, ölünce dirilirlir.”

Onun için buyuruyor ki:

Uyan gaflet meyinden kalk bu derdin çâresine bak

Kemendi boğazına tak ara bul kâmil insanı

Buyuruyor ki Cenâb-ı Hak: “İnsanlar uykudadır. Ölünce dirilirlir.”

Bu nasıl uyku? Bu nasıl dirilme? Peygamber Efendimiz, Bedir Muharebesi’nde muvaffak oldular. Müşrikleri yendiler, bunlardan ölenler oldu. Şehit olanlar oldu. Şehit olanların teker teker elbiseleri ile kanlarını yıkamadan cenaze namazlarını kıldırıldı, defnettiler.

Müşriklerin ölenleri için bir kuyu kazdırdı, hendek. Oraya gömdürdü. Kuyunun ağzına geldi. Onlara hitabetti. Dedi ki:

— Siz bana inanmadınız. Bana eziyet yaptınız. Şimdi inanıyor musunuz? O zaman inanmadınız. Şimdi Hak Peygamber olduğuma inanıyor musunuz?

Sahabeler soruyorlar:

— Ya Resûlullâh, onlar öldüler, işitiyorlar mı?

— Onlar sizden daha iyi işitiyorlar, cevabını veriyor.

İşte insanlar zarardadır. Nedir bu zarar? Amelsizlik, yoksa maddî zarar değil.

Cenâb-ı Allah: “Gaflet uykusundan uyan!” diyor.

Bilerek kimse zarar işlemez. Bu zarar maddî zarar. Görüyoruz, kurtarıyoruz.

Bir zarar var ki bizim için onu bilmiyoruz, göremiyoruz. Günah, manevî zarar işliyoruz, onu göremiyoruz.

Bu zarar cemaatimize değil. Haşa, estagfirullah inanmış, inancını da yaşıyor. Gaflette değil. Bir kelâm-ı kibâr daha var:

Eğer himmet erişmezse sana bir şeyh-i kâmilden

Adiüvler yıktılar seddi ne yatarsın garib insan

Demek ki meşâyihî olmayan, tarîkatı olmayan gâfil. Adüv, düşman (manevî düşmanlar). Senin malının, canının düşmanı değil. Bunlar iman düşmanı: şeytan, nefis, dünya muhabbeti...

Allah'a ulaştırın aşktır. Onun için Peygamber Efendimiz'e buyuruyor, Cenâb-ı Hak:

Gel habîbim sana âşık olmuşam

Bir de buyuruyor ki:

Gece gündüz durmayıp istediğin

N'ola kim görsem cemâlin dediğin

Peygamber Efendimiz'e Cebrâil (as) geldi. Âyetler geldi. Cenâb-ı Hak onu sevmiş. Yaratmış olduğu hâlde Peygamber Efendimiz'in aşkı Miraç yaptırdı ona.

Bu demi Ahmet başa tâc eyledi

Bu dem ile seyri Mirâc eyledi

Bu dem ile yedi kez Hac eyledi

Peygamber Efendimiz'in semâda ismi Ahmed'dir. Bu dünyada Muhammed'dir (sav).

Dem: nefes. Allah'a olan aşkı, Allah'a olan sevgisi ile nefeslerini teneffüs etti. Allah'a olan sevginin, aşkın nihayeti yoktur. Peygamber Efendimiz Miraç yaptı Allah'a olan sevgisinden, muhabbetinden dolayı.

Peygamber Efendimiz'in haricinde de Miraç yapanlar olmuş yine aşka düşenler. Yalnız Peygamber Efendimiz cismi ile, ruhu ile Miraç yapmış. Cismi ile göklere yükselmiş. Onu bir defa yapmış. Ayrıca defalarca, zamanlar boyunca çok Miraçlar yapardı. Her gün yapardı. Niçin? Evliyâlar dahi, en ufak bir velî yılda bir defa tecellîye mazhar olur. Allah'ın cemalini görürmüş. Daha yüksek olan velî ayda bir defa. Daha büyük olan velî haftada bir defa. Daha büyük olan velî günde bir defa mazhar olurmuş. Günde beş defa tecellîyi gören velî olurmuş.

"Muhammed Sâmi'yi gavvası bahr-i aşk-ı râ her dem"

Bu söz neyi ifade eder? Her dem, her nefeste aşk deryasına dalıp çıkarmış. Aşk deryası nedir? Cenâb-ı Hakk'ın tecellî nurunda yok oluyor.

Allah'ın esmâ nuru, sıfat nuru, zât nuru vardır. Allah'ın bin bir ismi vardır. İsimlerinin nuru vardır. İnkâr edilir mi? Edilmez.

Allah'ın sekiz sıfatı vardır. Sıfat nuru vardır. İnkâr edilir mi? Edilmez.

Bir de Allah'ın tek olan zâtının nuru vardır. Bu eşyada üçü de mevcuttur. Ama katreden deryayı halk etmiş Cenâb-ı Hak. Zerreden kübrâyı halk etmiş Cenâb-ı Hak. İlmiyle de ihâta etmiştir. Azameti ile de ihâta etmiştir. İşte zâhir bunu anlayamıyor, kaldıramıyor.

“Hizmitsiz himmet alınmaz.”

(1992)

Bedir Muharebesi'nde Medine'ye gittiler, çok açlık oldu. Yiyecek, içecek bulamıyorlar. Beraberlerinde bir şey getirmediler. Çünkü oğlu gelmiş, babası gelmemiş. Babası gelmiş, oğlu gelmemiş. Kardeşi gelmiş, öbür kardeşi orada kalmış. Kalkmış gelmişler.

Bunlarla beraber bir başka kervan da gelmiş. Cenâb-ı Hak Cebrâil ile vahiy gönderiyor: “*Yâ Habîbim! Onların mallarını alın ellerinden*” diyor. Binlerce deve bunların peşinden giderken bunlar hissediyorlar. Yol değiştiriyorlar, bulamıyorlar. Bir de Mekke'ye haber gönderiyorlar. Çabuk yetişin malımız gidiyor elden, diyorlar.

Bunlar bin tane atlı, bin tane silahlı. Bir rivayete göre Müslümanlar 113 kişi, bir rivayete göre 313 kişi geliyorlar, fakat bir kısmının atları filan yok. Birçoğu da el sopası ile geliyorlar. Yanlış yol târif ediyorlar, bulamıyorlar. Bunları bulamayınca geri dönecekler. Orada biraz istirahat ediyorlar. Suyun başında kalıyorlar. Bir taraftan da Mekke'ye haber gidiyor ki yetişin malımız gidiyor. Onlar da mallarını kurtarmak için savaşa başlıyor.

Orada bir su kuyusu varmış. Peygamber Efendimiz diyor ki: “*Bırakın, kuyuya bir zarar vermeyin.*” diyor. Sularını alıyorlar, çekiliyorlar. Ama onlar suyu kirletmek için bir şey arıyorlar.

Mekke'den gelenlerin içerisinde üç kişi, üç kodaman meydana çıkıyor savaşmak için. Bu taraftan da Hazreti Hamza, Hazreti Ali Efendimiz ve muhâcirlerden bir tanesi çıktılar, meydanda döğüştüler. Hazreti Hamza meydana çıktı. Hazreti Ali Efendimiz'e sen de gel, dedi. Sonra diğeri de geldi. Hazreti Hamza tezden rûh etti. Hazreti Ali Efendimiz de rûh etti. İhtiyarları öldürdüler. Diğeri yaşlı Müslüman'ı yaraladılar. Onları kurtarmak için Hazreti Hamza ile Hazreti Ali Efendimiz gittiler. Savaş sırasında Hazreti Hamza'ya kılıç geldi. Karşı tarafı parçaladı.

Peygamber Efendimiz o sırada, Ali'yi tut da getir, diyor. Bunlar gidip getirelim diye telaşlandılar. Ebu Cehil orada direndi. Onların da kanını almadan gitmem, dedi. Sûvâri şeklinde şeytan geldi. Meydanda idi. Meydandan kaçtı. Cebrâil indi. Peygamber Efendimiz sordu:

— Yâ Ali, o kaçan kimdi?

O da cevap veriyor:

— Yâ Resulallâh, gönlüme geliyor ki o şeytandır.

Hazreti Ali Efendimiz o sırada diyor ki:

— Yâ Rabbî, senin Habîbinin sözü geri mi kalacak? Beni ona yetiştir, diyor. Ve yetiştiriyor tutuyor.

— Şeytan ne yapıyorsun, diye soruyor.

— Bana Allah ömür vermiş, güç vermiş deyince Hazreti Ali Efendimiz dönüyor, Peygamber Efendimiz'e anlatıyor. Şeytana koşup yetişince şeytanın ne yaptığını söylüyor.

Orada durum şudur: Karşı tarafta yayalar var, atlılar var, silahlılar var bin tane. Burada Hak tarafında Peygamber Efendimiz bir avuç toprak aldı. Karşı tarafa doğru savurdu. Allah o sırada bir rüzgâr verdi. Rüzgâra emretti. O da karşı tarafın gözlerine doldurdu. Şimdi burada otuz kişinin gözleri bağlı olsa gözü açık bir insan bir anda onları mağlup eder. İşte orada kaçan kaçtı, ölen öldü. Sağ olan esir oldu.

İşte iki defa toprak atmış Peygamber Efendimiz. Birincisi Hicret'te, ikincisi de Bedir Muharebesi'nde.

Uhud Muharebesi'nde de yenildiler. Zâiyat verdiler. Orada da bir avuç toprak ataydı. Niye atmadı? Veya başka yenildikleri muharebelerde de bir avuç toprak ataydı. Niye atmadı? Demek ki o bir avuç toprak attığı zaman Peygamber Efendimiz kendi iradesinde değil, Allah'ın varlığı onda tecellî etmiş. O el Peygamber Efendimiz'in eli değil, Allah'ın eli olmuş. Küfrün karşısında çarpışıyorlar. Küfür ile iman birbirinin zıddı.

Musa Kelimullâh, Tûr-ı Sina'ya gittiği zaman kardeşine de peygamberlik gelmişti, Harun aleyhisselama. Onu yerine koyuyordu. O da onlara imamlık ediyordu. Vaaz, sohbet ediyordu. Tevrat için sekiz defa gitmiş. Fakat bir gidişinde Sâmirî isminde biri, çeşitli maden ve altınları eritiyor, bir buzağı heykeli yapıyor. Başını kızıl altından, boğazını beyaz altından, gövdesini başka renklerden, ayaklarını başka maden veya renklerden yapıyor. Allah da can veriyor. İlan ediyor. "*Gelin, diyor, gelin ben Musa'nın Rabb'isini buldum.*" Gelip bakıyorlar ki görülmemiş bir şey. O böğürme özelliği olan buzağıya tapıyorlar.

Harun aleyhisselam çok ağlıyor, feryat ediyor. "*Etmeyin, durun. Buna tapınmayın. Hele bir Musa gelsin.*" diyor.

Musa Kelimullâh geliyor ki ümmetinin birçoğu buna tapmış. Geliyor kardeşinin sakalından tutuyor.

— Ey Harun, niçin bunlara engel olmadın da buzağıya taptılar, diyor.

O da diyor ki:

— Niçin beni suçluyorsun? Ben çok feryat ettim, beni dinlemediler.

Bırakıyor kardeşini, Allah'a yöneliyor.

— Yâ Rabbî, sen buna can vermeseydin bunlar buzağıya tapmazlardı, diyor.

Cenâb-ı Hak'tan nidâ geliyor:

— Yâ Kelîmim! Benim hikmetlerime karışma.

Allah'ın cemâl sıfatı, celâl sıfatı var. Celâl sıfatının etkisi ile gadabını gösterir. Cemâl sıfatının etkisi ile rahmetini, cemâlini gösterir. Şimdi insanlar bir acayip olmuşlar. Celâl sıfatından lezzet almışlar.

Peygamberimiz “*Rahmeten lil âlemîn*”dir. İman hidâyet meselesi.

Cenâb-ı Hak “*Habîbim, Benim hidâyet etmediğime sen şefaât edemezsin.*” buyuruyor.

“*Üzülme Habîbim, ben onların kalplerini mühürlemişim. Onlar inanzmazlar.*”

Bu âyet özellikle amcası ve kendi kavmi için. Çok üzölmüş Peygamberimiz, onu ifade ediyor.

Sâir peygamberleri Cenâb-ı Hak tenkit etmiştir. Peygamber Efendimiz’i ise gönlünü alır gibi teselli ediyor. Niçin? Sâir Peygamberler kavimlerine bedduâ ettiler. O etmedi. Sâir Peygamberler kavimlerine gelen afetlere rıza gösterdiler. Peygamberimiz: “*Yâ Rabbî! Bana bağışla bunları.*” dedi.

İşte “*Rahmeten lil âlemîn*” olduğu için o kadar eziyet, o kadar çile, o kadar işkence. Bunları da atıyor. Üç defa, belki de dört defa Allah’ın gadap vahyi geldi. Geri çevirdi, affettirdi.

Allah’ın hayra rızası vardır, şerre rızası yoktur. Şerre ricat edende celâl sıfatı tecellî ediyor. Hayra ricat edende cemâl sıfatı tecellî ediyor. Dünyada Allah’ın celâl sıfatına sahip olanlar Allah’ın gadabına düçâr olacak. Cemâl sıfatına sahip olanlar, Allah’ın rahmetine ulaşacaklar. Gadabı da insanlar için, rahmeti de insanlara. İnsanlardan, cinlerden başka Allah’ın gadabına uğrayacak hiçbir mahluk yoktur. İnsanlardan, cinlerden başka Allah’ın rahmetine ulaşacak yine hiçbir mahluk yoktur.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “*İnsanları ve cinleri halk ettik ki bizi mâbud bilsinler.*”

Kudsi hadiste de: “*Biz âşikâr olmamız için insanları cinleri halk ettik.*”

İlm-i ezeli de ruhlara secde emredilmiş: “*Ben sizin Rabb’ımız değil miyim?*”

Tıfl iken ol diler idi ümmeti

Sen kocaldın terk edersin sünneti

Dünyaya gelir gelmez secdeye kapandı. Bu iltifatlar ruhadır. “*Belâ*” dedikten sonra iki secde emredilmiş ruha. “*Belâ*” diyenler olmuş, demeyenler olmuş. Diyenler Müslüman. Demeyenler ehl-i küfür. Yazıcıoğlu şöyle diyor:

“Kim ki lâ ilâhe illallâh demişse o cehennemden çıkar.”

Ehl-i nâr var, ehl-i azap var. Ehl-i nâr, Allah’ı inkâr edenler ile Allah’a şirk koşanlar. Onlar ebedî cehennemde kalır.

Ehl-i azap, Allah’a şirk de koşmamış. Allah’ı inkâr da etmemiş. Allah’ın kitabına inanmış, yapamamış. Peygamberine inanmış, yapamamış. Bunlar ebedî cehennemde kalmayacaklar.

Zaten hadisi şerife göre: “*Cehennem yedi, cennet sekiz.*”

Bir hadis var: “*Cebbâr iki ayağı ile cehenneme bastı.*”

Cebbâr, Allâhu Teâlâ’nın isimlerinden biridir. Misal, Mehmet hem sakat hem hasta, yiyeceği yok, içeceği yok. Sakat, çalışmıyor. Hasta inliyor ama hayatı var, canı var. Hasta da olsa sakat da olsa bunun yemesi, içmesi var. Dilenecek. O dilenmeyle de para verecekler, vermeyecekler. Yiyecek bir şey

bulamayınca ne yiyecek? Cehennemdekiler hasta. Bunların azığı zift, katran, Onu yiyecekler.

Bir insan, zifiri bir karanlığa girer. Karanlıkta kala kala gıdasını da görmez pis olarak yer. Karanlıktan çıkan bir şey bulup yiyebilir.

Bir hadis-i şerife göre: “*İman ehlinin ruhunu Azrâil aleyhisselam hiç incitmeden alıyor.*”

Yaş toprak olur, onun içine bir kıl düşer. Kılı çekersin, hiç toz olmadan gelir. Yerini de izini de belli etmez. İşte o şekilde alınan ruh göklere çıkar. Arş-ı âlâya çıkar.

Azap ehlinin ruhunun alınması da zahmetli, meşakkatli olmuştur. Yerlerin altlarına, karanlıklara gider. İşte insanlar var ulvî, insanlar var süflî. Aşağıya inince hayvandan aşağı olur. Yukarı çıkınca melekten yüksek olur.

“Bizim kalbimizi dirilten himmettir.”

(1992)

Hazreti Muhammed (sav) Uhud Muhârebesi’nden döndükten sonra:

— “Muhârebe-yi sağirden, muhârebe-yi kebîre döndük.” buyuruyor.

— “Muhârebeyi kebîr hangisi yâ Resulallâh?” diye soruyorlar. O da buyuruyor ki:

— “Nefis mücâdelesî. Bu, cihattan çok daha büyük.”

Hâlbuki Uhud’da mağlup oldular. Çok zayiât verdiler.

Meşâyihe gerektir tâbi erler

Sulûke giriben, tevbe ederler

Tamam fiiliyatımız elimizde, amelimiz elimizde. Ama hâlimiz elimizde değil.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “Her hâlinizle biz Azimüşşân’a rücû edin.” buyuruyor.

Burada her hâlinizle deniliyor. Sadece sıkıntılı zamanımızda mı Allah’a yalvaracağız? Hayır. Sefâli, huzurlu zamanımızda da Allah’a yalvaracağız. İyi zamanımızda da Allah’a hamdedeceğiz, şükredeceğiz, zikredeceğiz O’nu. Sıkıntılı zamanımızda da Allah’a sığınacağız.

İşte, hâlimizi de tebdil etmek için muhakkak bir cihadımız oluyor. Nasıl olacak bu cihat? Kalbimizdeki kötü düşünceleri, kötü niyetleri, vesvese veren şeyleri ne yapmak lazım? Tebdil etmek lazım.

Hevâ’yı Hû’ya tebdil et

Hava denilen bir nefes var insanlarda. “Ha” ile alınıp verilen nefes bu. İnsanlar bu nefesten haberdar olsunlar veya olmasınlar. Bir “ha” ile, hava ile girip çıkıyor bu nefes. Bu nefesleri insanlar Allah’ı zikretmeden alıp veriyorlarsa boşa gidiyor. Bunu “Hu”ya tebdil etmek Allah’ı anarak bu nefesleri alıp veriyorlar. Bu da Cenâb-ı Hakk’ın ismidir.

Cenâb-ı Hakk’ın bin bir ismi, sıfatlarının ismi. “Lafza-yı Celâl”, Cenâb-ı Hakk’ın zâtının ismi. Sekiz sıfatı var, bir zâtı var. Bin bir ismi Allah’ın sıfatlarına mahsus olan isimlerdir. Doksan dokuz “Esmâ-yı hüsnâ” var. Bu da bin bir isminden seçilen isimlerdir. Esas zâtına mahsus olan Lafza-yı Celâl’dir. Bu da insanların kalbinde yazılmış.

Cenâb-ı Hak onun için buyuruyor: “Kulum Ben sana şah damarından daha yakırım.”

Fakat insan kalbindeki Lafza-yı Celâl’i diriltiyorsa. Ne ile diriltir? “Allah! Allah! Allah!” diye diye. Ama zannetmeyelim ki 24 saat içerisinde 15 dakikalık bir zikrimiz var. Bu diriltmez onu. Bu bir hizmettir. Ama bir himmettir yine. Bizim kalbimizi dirilten himmettir. Himmeti almak için de hizmet vardır.

Ama büyüklerimiz, meşâyihlerimiz ne buyuruyorlar sohbetlerinde? Alırken unutmayın Allah'ı, verirken unutmayın. Yerken Allah'ı unutmayın, içerken Allah'ı unutmayın. Çalışırken Allah'ı unutmayın. Daima kalbinizden *"Allah! Allah! Allah!"* zikri yapa yapa bir an evvel kalbinize *"Allah!"* dedirin. Lisana getirmeye lüzum yok.

Bu nasılmış? Bir insan kalbine Allah dedirtinceye kadar sa'yı var, zorlanması var, çalışması var. Ama kalbi dirilip *"Allah"* diyorsa o zaman bırakıyor bunu. O zaman da Allah'ı unutmak istiyor da unutamıyor. Yani kendisini ne ile meşgul ederse etsin. Allah'ı unutayım diye zorlar, unutamaz.

Çünkü onda bir sıfat-ı meleke meydana geliyor. Onun için şöyle buyruluyor:

"Bizim öyle kullarımız var ki onların ticaretleri, zikirlerine mâni olmaz."

Bunlar kimler? Çalışırken Allah'ı unutmamışlar, kalpleri ile zikretmişler. Yerken, içerken, alırken, verirken, zikrede zikrede onların kalpleri dirilmiş. Harekete gelmiş, canlanmış. O yazılı olan Lafza-yı Celâl canlanıyor. Ampule cereyan gelmezse orada bir yazı var duruyor. İşte onun için insanlara:

"Kulum Ben sana şah damarından yakınım" buyruluyor.

Ama insanlar ne zaman ki o şah damarından yakın olan Allah'ı zikrede zikrede Cenâb-ı Hakk'ın nuru onda tecellî ediyor. Esmâ nuru, sıfat nuru, sonra zât nuru tecellî eder insanların kalbinde.

Hani tarîkata girdik, sana bir esmâ verdi çekiyorsun: Lafza-yı Celâl: *Allah! Allah! Allah! Allah!* Başka tarikatlarda ise Cenâb-ı Hakk'ın bin bir isminin herhangi birisini zikrediyorlar. Buradaki hikmet, kudsiyet böyle. Onun için bütün tarikatların üstünü oluyor Nakşibendî tarikatı.

Nakşibendî Efendimiz onun için buyuruyor ki:

"Sâir tarikatların nihâyet kârını, biz bidâyete getirdik."

Sâir tarikatlarda çalışırlar, çalışırlar, çalışırlar 20-30 sene bir kâra ulaşırlar. Biz onu tarîkata ilk girene veriyoruz, diyor.

Başka tarikatlar, esmâ nurundan, sıfat nuruna; sıfat nurundan zât nuruna geçiyorlar. Onlara çeşitli çeşitli esmâlar çektiriyorlar. Bütün çekilen zikirler, Cenâb-ı Hakk'ın bin bir ismi, hepsi toplanıyor, geliyor Lafza-yı Celâl'de sona eriyor.

Yeter ki biz kalbimizi Allah ile meşgul edelim. Bunun için de sa'y lazım.

Zaten Cenâb-ı Hak: *"Beni çok zikredin."* buyuruyor.

Biz irade sahibiyiz bir şeyle meşgul olduğumuz zaman unutuyoruz Allah'ı. Fakat o meşguliyet içerisinde sen sahiplisin. Senin bir râbitan var. Seni bir ihtar eden var, seni bir ikaz eden var. O da râbitandır. Velâyet parmağı vardır. Bâtin parmağı vardır. O uzanır sana, seni dürter, seni uyarır.

Zâhirde nasıl olur? Kalemin yazı yazarken kırılır veya çalışırken parmağın bir yere sıkışır veya yürürken ayağın bir yere takılır. Bunlar velâyet parmağı. Geliyor seni dürtüyor. Uyan diyor. Bir de ne var? Otobüse binmiş gidiyorsun. Vâsita ile gidiyorsun. Eğer sen kalbini Allah'a verdinse o vasıttan aldığın sesi zikir olarak alırsın. Bakarsın ki o da *Allah* diyor. Öyle midir? Amennâ ve saddaknâ, ehl-i zikir için öyledir.

Ehl-i zikir için sadece makine sesi değil bütün bu afakta olan sesler, birbirine vuran sert cisimler, bütün bu cisimlerin çıkardığı sesler zikrediyor. Onun için,

“*Kâmile her eşya olmuştur evrâd*” buyruluyor ya, her eşya kâmiller için zikir.

Zaten Cenâb-ı Hakk'ın: “*Sizin o cansız olduğunuzu zannettiğiniz cemâdât-ların hepsi beni zikreder.*” diye âyeti kerimesi var.

Kalp dirilip harekete geldikten sonra sen ye, iç, çalış ne yaparsan yap. Allah'ı unutayım desen bile unutamazsın. Çünkü kalp harekete geldi. Kalp harekete geldikten sonra, sen ye, iç. O zaman ne oluyor? Senin zâhirin halk ile, bânının Hak ile oluyor. Bunlar sa'y ile -çalışmakla- oluyor. Şeriatta da çalışmak var. Tarîkatta da çalışmak var. Hakikate geçince sen iradenden kurtuluyorsun. Sen de oluyorsun bir âlet. Yaptıklarını sen yapmıyorsun. Sen Allah'ın âletisin. Seni konuşturan Allah, seni yediren Allah.

İşte, müritlerin neticesi öyle olur. Cüz'î iradeden, küllî iradeye geçince öyle olur. Cüz'î iradesinde de bunlar var mıdır? Vardır ama bunlar saklı duruyor. Cüz'î iradede bunlar mecaz oluyor. Ondan sonra mecazdan hakikate geçiyor. Ama “*Nakş-i Cemâl*”e geçince mecazımız hakikat oluyor.

Cenâb-ı Allah nimetler halk etmiş ama tabii insanların iradesine bırakmıştır. İnsanların iradesi ile elde ettiği nimetler vardır. İradesi ile elde edemeyeceği nimetler vardır. Ama iradesi ile elde edeceklerini elde edecek. Edemeyeceklerini Allah ihsân edecek. Allah'ın çok ihsânı vardır. En büyük ihsânı bizi Müslüman halk etmiş. Bizim inancımız var. İncamız dahilinde, günah-sevap, hayır-şer var. Bunlara da inancımız olacak.

Allah'ın bütün emirlerini tutacağız. Tarîkattaki hizmetlerimizi göreceğiz.

“*Hizmitsiz himmet alınmaz.*”

O zaman zâhirdeki çalışmalarımız, şeriattaki amellerimiz, tarîkattaki hizmetlerimiz ne yapıyor? Büyük nimetimizin kapısına götürüyor. Ama o kapıya gitmezsek, o kapı bize gelmez. Musa Kelimullâh Peygamber idi. Her yerde Allah'la konuşabilirdi. Ama maksadının kapısı Tûr-i Sinâ oldu. Bizim de maksadımızın kapısı var.

Peygamberler, dünyaya peygamber olarak gelmişler. Velîler ise senin benim gibi insan olarak gelmişler. Fakat velîler, insanlar içinden seçilmişlerdir. Ayrıca sa'yıları ve çalışmaları ile de velî olmuşlardır.

Bir velînin maneviyattaki gücü, kuvveti velî olmayan insanlarla bir değil. Bu dünyada yaşayan beş milyar insanın kuvvetini, gücünü eritseler, birleş-tirseler bir velînin gücü ve kuvveti kadar olamaz. Niye? Çünkü evliyâullâh demek Allah'ın gücü onda tecellî ediyor. Allah'ın sıfatları onda tecellî ediyor. İşte o, Allah'ın âleti olmuş. Gücünü kuvvetini nereden alıyor? Allah'tan alıyor.

Hakikate ulaşmak, insanların ruhunun makamına ulaşmasıdır. Allah'tan gelen ruhun Allah'a ulaşmasıdır. Bu yükselme de tarîkatla olur.

“Mal, mülk Allah’ındır, biz emanetçiyiz.”

(11 Ekim 1991)

Allah bizi Müslüman halk etmişse inancımızı yaşayacağız. Eğer inancımızı yaşamazsak nereden belli olacak Müslüman olduğumuz? İslâm’ın yaşantısı “*Lâ ilâhe illallâh, Muhammediün Resûlullâh.*” Hepsi bu ifâdenin içinde. “*Lâ ilâhe illallâh*” Allah’a inanmak, Allah’ın kitabı Kur’ân’a uymak. “*Muhammediün Resûlullâh*” Muhammed’e (sav) uymak. Muhammed’e (sav) tâbi olmak.

Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor: “*Ben geldim, bu dünyadan gidiyorum. Ümmetime iki şey bıraktım: Kitap ve Sünnet’im. Kitap ve Sünnet’ime sarılanlar kurtulurlar. Kitap ve Sünnet’ime sarılmayanlar helâk olurlar, yok olurlar, mahvolurlar.*”

Ölmemizle mi yok olacağız. Ölmekle ancak cesedimiz yok oluyor. Ruhumuz âlem değiştiriyor. Dünya bir âlem, âhîret de bir âlem. Fakat dünya geçici bir âlem. Âhîret geçici değildir.

Âhîrette bitmez tükenmez, sonu gelmez bir hayat var insanlar için. Çok lüks bir hayat var. Dünyada bu hayatın bir zerresi yok. Âhîrette çok sıkıntılı, bunaltılı, meşakkatli bir âlem de var. Onun da sonu yok, biteceği yok. Onun için ölümü unutmamak lazım. Âhîreti unutmamak lazım.

Ölüm; dünya hayatına son veriyor, âhîret hayatına başlangıç oluyor.

“*Her nefis ölümü tadacaktır.*”

Zaten bu dünyada bir kişi kalsaydı, Peygamber Efendimiz kalırdı. Çünkü dünya onun için halk edilmiş. Gökler, yerler, melekler hepsi onun için halk edilmiş. Âşıklardan bir tanesi ne buyuruyor:

*Ey bî-vefâ dünya senin elinden
Peygamber-i âhir zaman ne etti?
Güvenilmez düzenine, dengine
Ebubekir, Ömer, Osman, Ali ne etti?*

*İntikâmın aldı nice kâfirden
Elinden mumu var çağlanır nurdan
Eritti Kâbe’yi puttan küfürden
Aliyyullâh gayrı âsar etti*

Nübüvveti yayması için, kâfiri yenmesi için Cenâb-ı Hak ona fırsat halk etti. Kuvvet verdi, cennetten verilmiş bu kuvvet. Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz için Peygamber Efendimiz şöyle buyuruyor:

“*Hasan, Hüseyin Efendimiz’in nuru ile Allah-u Teâlâ arz-ı âlâyı süslemiş. Âhîrette de onların nuru ile cenneti süsleyecek.*”

Onun için Cenâb-ı Hak dünyada bunlara çok büyük çileler vermiş. Hiçbir zaman rahat, ferah yüzü görmemişler. Ondan sonra da şehit olmuşlar.

*Görün şehzâdeler n'oldu birisi sararıp soldu
Biri susuz şehîd oldu bu aşkın macerasından*

Şehzâdeler, Hasan ve Hüseyin Efendilerimiz. Hani onlar Allah'ı çok sevdiler, Allah da onları çok sevdi. Onlara çok büyük aileler verdi. Ama âhirette de Cenâb-ı Hak cenneti onların nuru ile süsleyecek.

*Kenan illerinden gitti Mısır'a
Arz eder hüsnünü Bağdat, Basıra
Güneş hicâbundan inmezdi yere
Zeliha Yusuf-ı Kenan'ı nettin*

*Hakk'ın emrettiği yola giderdi
Vâlidesine canın fedâ ederdi
Bin deveyi bir akçaya güderdi
Yemen illerinde Veysel Karânî*

Bunlar Allah'ın çok sevdiği, çok makbul insanlar. Bunlar gittikten sonra bizler mi kalacağız bu dünyada? Bizler de gideceğiz. O gideceğimiz yere nasıl gideceğimizi bilelim. Ne götüreceğimizi bilelim. İnsan bir yolculuğa çıkacağı zaman yirmi dört saat önceden veya bir iki gün önceden hazırlığa başlıyor. Parasını, vâsitasını, her şeyini ayarlıyor. Bunlar olmazsa nasıl gidecek o yolculuğa? Bizim de işte böyle bir âhiret yolculuğumuz var. Orada bize vâsita lazım, azık lazım, iman lazım.

Peygamber Efendimiz öyle buyurmuş:

“Yâ Ayşe, yolumuz uzak. Oraya arkadaşını al, silahını al, vâsita bul.”

Bunların hepsi nedir? Ameldir. Arkadaşımız da vâsitamız da azığımız da hepsi amelimiz olacak. Amelimiz olmazsa eğer, o yol çok uzak, çok çetindir. Orada eşkıyalar çok. Meşakkatlidir.

Onun için Peygamber Efendimiz: *“Ben gidiyorum. Ümmetime iki şey bıraktım: Kitap ve Sünnet'imı bıraktım. Ümmetinden her kim ki Kitap'a, Sünnet'e sarılıyorsa onlar kurtuldular. Kitap'a, Sünnet'e sarılmayanlar helâk olurlar.”*

Bir de buyuruyor ki: *“Küfrün fişkırıldığı zamanlarda...”*

İşte, küfür fişkırıyor şimdi. Ne kadar İslâm beldeleri varsa hepsi küfrün baskınsındalar şimdi. Onlar ne kadar azap görüyorlar. Biz de küfrün baskınsındayız. Ama yavaş yavaş aydınlığa çıkıyor. Çıkacağız inşallâh. Yâ Rabbî, sen merhamet et. Sen hidâyet et. Sen merhamet et. Sen kurtar diye yalvaracağız.

Cenâb-ı Hak: *“Kulum iste vereyim”* diyor.

Müslümanları bu küfrün baskısından sen kurtar, diye dua edeceğiz. Yalvaracağız, isteyeceğiz küfrün fişkırıldığı zamanda. Küfür deryaları arzı istilâ edecek. Kelâm-ı kibârda:

*Âb-ı yok, tufanı çok deryaya düştüm gel yetiş
Dehr elinden bir kuru dâvaya düştüm gel yetiş*

Dehr, dünya. Dünya arzuları, dünya istekleri kuru davaya düşürdü beni diyor. Kuru dava; iyi günümüz, kötü günümüz, bütün yaşantımız kuru dava. Hepsi yok oluyor.

Ab, su. Su yok, fırtınası çok bir derya. Bu bizim içimizde olan nefsimizin fırtınası. Nefs-i emmârenin fırtınası. Bir taraftan da arz üzerinde, dünya üzerinde küfrün fırtınası.

İşte: “*Küfür hâkim olduğu zamanlarda, küfür deryaları çalkalandığı zamanlarda ümmetinden Kitap ve Sünnet’e sarılanlar, Nuh Tufanı’nda Nuh’un gemisine binip kurtulanlar gibi kurtulacaklar. Ama Kitap’tan, Sünnet’ten ayrılanlar da Nuh Tufanı’nda boğulup gidenler gibi boğulup gidecekler.*” buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Bu zamanda tarikatı olanlar mutludur. Kelâm-ı kibâr:

*Eğer himmet erişmezse sana bir şeyh-i kâminden
Adular yıktılar seddin ne yatarsın gâfil insan*

Bu kelâm meşâyihî, mürşidi olmayanlara söylenmiş. Adu, düşman. Ey gâfil insan, bir şeyh-i kâmil bul ki onun duası seni kurtarsın. Allah’ın emridir bu.

Cenâb-ı Hak: “*Öyle bir ağızla dua edin ki günah işlememiş olsun.*”

Kimin bu ağız? Evliyâullâh, Allah’ın velîleri, Allah’ın sevdikleri, Allah’ı sevenler. Cenâb-ı Hak onların duasını alın, diyor. Onların duasını alın ki kurtulasınız. Meşâyihî olanlar için ne var?

*Gönlüme nakşoldu hubbu Cemâli
Terk eyledim cümle kıl ü kâli
Dünya-perestlerin çok ise mâli
Bizim de İmâm-ı zamanımız var*

Bir de şöyle buyrulmuş:

*Canım fedâ olsun Resûlullâh’a
Bizi kabul etti âli dergâha
Emreyledi şeyhim Muhammed Şâh’a
Çıkardı zulmetten Bedraya bizi*

Zulmet, şeriatı tarikatı olmayan; vaaz, nasihat dinlemeyenler. Bunlar karanlıktalar. Ama karanlıkta olduklarını bilmezler. Niçin? Uykuda oldukları için. Uyuyan insan gecenin karanlığını da bilmez. Ama ayık insan gecenin karanlığını bilir. Bilirse karanlıktan kurtulmak ister.

*Cümle işler Hâlik’indir
Kul eli ile işlenir*

Bize irade vermiş. Onu farz kılmış. Ona sahip olacağız. Bu cüz’î irademizi şerre sarf etmeyeceğiz. Günah, şer, haram var. Bunlara sarf etmeyeceğiz.

İnsanları azaba, firaka düşüren üç şey var: Günah işler, hayrı yok, şer işler. Helal lokması yok, haram lokması var. Bu insan ne oldu? Güzelliğini kaybetti, aşağıya düştü. Eğer iradesini kullanarak sevap işler, hayır yapar ve helal yerse yükselir. Kıymetini kazanır.

Bir insan varmış. Bu günah-ı kebâirleri işliyormuş. Günah olduğunu da biliyor. Bir türlü bunları terk edemiyor, alışkanlık. Nefis sahibi, nefis zorluyor. Nefisten kurtulmak çok çetindir.

Nefis nedir? Kitap'a, Sünnet'e uymayan arzulardır. İşte böyle birisi İbrahim Ethem Hazretleri'ne gitmiş, zamanın meşâyihine. Meşâyih olmazdan önce Belh padişahı imiş. Padişahlığı terk etmiş. Daha genç padişah, yeni evli. Her şeyini terk edip gitmiş. Ama bir sebep var. Ona ikaz oldu. Genç padişah iken ava çok meraklı imiş. Veziri ile beraber on kişiler. Cevval, akıllı, herkesin kendisini sevdiği bir padişah, cesur. Ava çıkmış. Gezmişler, dolaşmışlar, acıkmışlar. Vezirine demiş ki: "Getirin, açın azığımızı." On kişi orta yere yayılmışlar. Yemek yerlerken tepeden bir karga, bir parça ekmek kapmış, kaçmış. Padişah ve diğerlerinin dikkatini çekmiş. "Bu on kişinin ortasından bu ekmeği bu karga alamaz. Bu cesaretle bir hikmet vardır." diye düşünmüşler. Padişah çok akıllı. "Takip edin bu kargayı. Bunda bir sır, esrâr var." demiş. On kişi ormanı taramaya başlamışlar. Kargayı arıyorlar. Bir tanesi kafasına kadar ağaca sarılı bir adam görmüş. Bu karga götürmüş olduğu ekmeği gagası ile tutmuş, ona yediriyor. Bunu görünce, diğer arkadaşlarını çağırıyor. "Gelin, ben buldum." demiş. On kişi toplanmış oraya. Padişah da gelmiş oraya. Bu tablo karşısında padişahta öyle bir ayılma olmuş ki. Padişahta dünya zevki, sefâsi hiçbir şey kalmamış. Tabii onlara sezdirmemiş. "Bir karga ağaca bağlı bir insanı besliyorsa neyime lazım benim bu kadar saltanat?" demiş, afallamış. Herkes avda yoruldu da ondan oldu zannetmiş. Gece olmuş, yatağına yatmış. Sabah bakmışlar padişah yok. Sağa bakmışlar bulamamışlar. Sola bakmışlar bulamamışlar. Çıkmış gitmiş. Terk-i diyâr etmiş. Bir meşâyih bulmuş. Kendisini ona teslim etmiş.

Varını yağmaya verip İbrahim Edhem gibi

Arayıp Hızr-ı zamanı bulmayan derviş midir?

Hızr-ı zaman, meşâyihdir. Her müridin meşâyihini onun Hızır'ıdır.

Başka bir kelâm-ı kibârda:

Hızır mürşid-i kâmilidir o zulmet kalb-i câhildir

Cevâhirlere şeriatı özün kurtar cehâletten

İşte İbrahim Ethem tacını, tahtını terk etmiş. Bir meşâyih bulmuş. 7 sene aç, açık, çıplak hizmet etmiş. Baş açık, yalın ayak mürşidine hizmet etmiş. Daha çok uzun hikâyeleri de... Sonunda irşad olmuş. Şeyh Efendisi ona: "Haydi sen de onları topla başına. Onlara sohbet et, onları irşad et." demiş. Nasıl ki meşâyih olunca bunun bir etrafı oluyor, ismi her yerde duyuluyor. İbrahim Ethem isminde bir meşâyih var diye duyulunca halkı geliyor, götürmek istiyorlar. Yine geleceksin, padişahımız olacaksın diyorlar. Diyor ki gidin ben daha gelmem artık.

Allah bize rızık veriyor ki biz ona itaat edelim diye. Biz ona isyan mı edelim? İtaat edersek rızık var. Bu mülk onundur, kalbimiz onundur, vücut mülkü de onundur. Nedir bu? Vücut mülkü elimiz, gözümüz, ayağımız, dilimiz, kulağımız. Bunların her birisi bizim için nimettir. Bunları Allah vermiştir bize, emânet kılmıştır. Kelâm-ı kibârda geçer:

*Bu mal sende emânettir
İşin dâim hiyânettir
Kamu nefse siyânettir
Ne çok sevdin bu boş hanı*

Diyor ki: Bunlar sende emânet. Niye hiyânet ediyorsun ki? Hiyânet etmene sebep nedir? Bu boş hanı sevdiğin için. Bütün hataların başı dünya muhabbeti. Dünyayı seven her günahı işler.

Peygamber Efendimiz'in Hadisi: *"Bütün hataların başı dünya muhabbeti."*

Dünyayı severseniz her hatayı işlersiniz. Peki: Yemeyelim mi? İçmeyelim mi? Giyinmeyelim mi? Tabii yiyeceğiz, içeceğiz, giyineceğiz. Ama Allah'a kulluğumuzu da yapacağız. İnsan beşerdir, ihtiyaçları vardır. İhtiyaçlarını gidermezse ölür. Yer, içer, giyer de Allah'a itaat etmezse, Allah'a kulluk etmezse olmaz. Allah'ın nimetlerini yiyor.

Bir insan bir yere misafiriğe gider. Hane sahibi ona çok ikram eder. Son derece ona hizmet yapar. Misafirin de buna karşılık ona teşekkür ve dua etmesi gerekirken kalkar kapıları, pencereleri çarpıp eşyaları oraya, buraya fırlatırsa bu olur mu? İnsanlık mıdır? İnsanlığa yakışır mı? Bunu insan yapmaz. Hayvan iyiliği bilmez, insanlığı bilmez.

Onun için burada en büyük insanlığı, en büyük ikramı Rabb'imiz bize ihsân etmiştir. Bir defa yoktan var etmiş. Bize sıhhat vermiş. Bize bol rızık veriyor bu zamanda. Bizden önceki çağlarda, bizden önceki nesillere Cenâb-ı Hak hiç böyle bol rızık vermemiş. Böyle safahat vermemiş. Ama hiçbir asırda da insanlar bu devrin insanları kadar münkir olmamıştır. Münkirlik etmemişler. Yalnız bu durum, cemaatimizin dışında. Allah'a şükür, Allah bizi az da olsa, karınca kararınca itaat edenlerden etmiş. Az da olsa şükredenlerden etmiş. Az da olsa nimetimizin kadrini bilenlerden etmiş. Nimetimizin kadrini bilmek ne ile olur? İncancımızı yaşamakla, ibadetimizle olur.

Allah'ın bize vaadi de bu: *"Kulum sana vermiş olduğum nimetlerin kıymetini bilirsen nimetlerini çoğaltırım, yükseltirim, büyütürüm. Bilmezsen elinden alırım."*

Allah inananlara âhirette mükâfatını verecek. İsyân edenlere cezasını verecek. Dünyanın mükâfatı vardır. Nedir bu? Varlığımız, sağlığımız, huzurlu olmamız. Dünyanın cezası nedir? Hastalığımız, fakirliğimiz, illetimiz. Ama bunlar da imtihan için geliyor. Büyük belâlar, büyük çileler peygamberlere gelmiş. Peygamber Efendimiz üç gün yiyecek bulamadı. Karnına taş bağladı. Cenâb-ı Hak: *"Habîbim! İstiyorsan Uhud Dağı'nı senin için altından halk edeyim."* dediği hâlde dilemedi. Niçin? Senin benim için istemedi.

— *"Yâ Rabbî! Sen ümmetimi fakirlikle mi yarlıgarsın? Zenginlikle mi?"*

— *"Ben ümmetimi fakirlikle yarlıgayacağım."*

Yani demek ki Cenâb-ı Hak fakirlere fakirliklerinden dolayı acıyor. Kusurlarını fakir oldukları için bağışlayacak. Yarlıgamak bu demek. *"Ben ümmetini fakirlikle yarlıgayacağım."* Ne kadar merhametli.

Cenâb-ı Hak Kur'ân-ı Kerîm'de: *“Onun kadar ümmetine hâris, onun kadar ümmetini seven, onun kadar ümmetini kayıran hiçbir peygamber olmadı.”* buyuruyor.

Kâfirler zengin, Peygamber Efendimiz fakir. Zenginliklerinden dolayı Peygamber Efendimiz'in nübüvvetini kabul etmediler. Fakir diye, yetim diye onu hakir gördüler. Nübüvveti ona lâıyk görmediler. Peygamberliği ona lâıyk görmediler. Onlar ne kadar yükselirlerse yükselsinler yani zengin olsunlar ama yine fakirler onlar.

Cenâb-ı Hak ne buyurdu: *“Onlar zenginlikleri ile senin üzerine gurur getiriyorlar. İstiyorsan ben seni onlardan zengin yaparım. Uhud Dağı'nı senin için altın hâline getireyim. İstedığın yere yürüteyim. İstedığın yerde, istediğin gibi harca.”*

İstemedi Peygamber Efendimiz. Ümmeti için istemedi. Gerçi burada fakirlik dünya azabıdır. Biz istemeyelim fakirliği. Ama Allah'tan gelirse râzı olalım. Zenginlik de istemeyelim. O da bizim için tehlikelidir. Ancak *“Yâ Rabbî! Bizi muhannete muhtaç etme. Açlıkla, çıplaklıkla bizi imtihan etme.”* diyeceğiz.

“Ey Habîbim, her umurun orta hallisi hayırlıdır.”

Orta hallisi hangisi? Fazlası yok, eksigi yok. Eksigi olursa o da bir azaptır. Fazlası olursa o da bir azaptır. Eğer fazlasını muhafaza edemezse, israf ederse, gayrimeşru yerlere, zevkine, sefâsına dalarsa, harcarsa ne olur? Onlar, onun için ateştir.

Cenâb-ı Hak kulunu bilir. Zenginliği taşıyabilir mi, taşıyamaz mı? Taşırsa verir, taşıyamazsa vermez. Ama biz hayırlısını isteyelim.

Hazreti Musa Kelimullâh Tûr-i Sina Dağı'na gidiyormuş. Allah ile konuşuyormuş. Vahiy orada iniyormuş. Tevrat kitabı kısım kısım geliyormuş. Ümmetinden bir tane hanım ile bey varmış. Bunlar o kadar inanmışlar ki Hazreti Musa'ya. Demişler:

— Yâ Kelimallâh, sen Tûr-i Sina'ya gidiyorsun Rabb'inle konuşmaya. Biz bilemiyoruz bizim için zenginlik mi hayırlı, fakirlik mi hayırlı? Rabb'inden dile bize.

Hazreti Musa Kelimullâh gitmiş söylemiş:

— Yâ Rabbî, Sana her şey âyan. Filanca kulun benimle böyle bir istekte bulundu. Hakkımızda zenginlik mi hayırlı, fakirlik mi hayırlı bilemiyoruz, diyorlar.

Cenâb-ı Hak:

— Yâ Kelîm'im! Git o kuluma söyle ki onun 40 sene ömrü var. 20 sene ona zenginlik verdim. 20 sene fakirlik verdim. Hangisini evvel istiyorsa istesin.

Musa Kelimullâh gelip onlara söylüyor. Onlar da kendileri istişâre yapıyorlar. Diyorlar ki:

— Biz önce zenginliği isteyelim olur ki fakirliği geçiririz. Zenginlik içerisinde malımız çok olur. Şuğulumuz çok olur. Bizi gâfil eder. İmanımıza zararı olur. Fakirlik sonra olursa yalvarmamız, duamız daha iyi olur, diyorlar.

Bunu böyle talep etmişler kendi akıllarınca. Musa Kelimullâh, Cenâb-ı Hak'â söylüyor. O da tamam diyor. Onlara bilinir bilinmez, görünür görünmez öyle bir zenginlik veriyor. Fakat bunlar bu zenginliği çoğaltmıyor, yığmıyorlar. Oradan alıp buraya veriyorlar. Allah'tan geleni Allah yolunda harcıyorlar. Yirmi sene tamam oluyor. Fakirlik gelmiyor. Bunlara bir korku düşüyor. Acaba Allah bize bir kahr mı yaptı? Niçin fakirlik gelmedi bize, zenginlik devam ediyor. Koşuyorlar Hazreti Musa'ya:

— Bize inâyet et, bizi kurtar. Acep Cenâb-ı Hak bize kahr mı etti?

Yine Hazreti Musa Tûr-i Sina'ya gidince:

— Yâ Rabbî, Sana her şey âyan. Sana böyle bir istek var.

Cenâb-ı Hak:

— Yâ Musa, git söyle o kullarıma, onları zenginlikle imtihan ettim. O yirmi sene fakirliği de çevirdim zenginliğe.

Allah bizi zenginlikle imtihan ediyor. Fakirlikle de imtihan ediyor. Ama biz bu zenginlikte imtihanı verebilir miyiz, veremez miyiz? Zenginliği isteriz. Ama hakkımızda hayırlı olur mu, olmaz mı bunu bilemeyiz. Onun için biz hayırlısını isteyelim.

Allah zenginliği verir. Hazreti İbrahim aleyhisselam'a lütfundan vermiş. O kadar zenginlik vermiş ona. Ki biz millet-i İbrahim'deniz. Malı durduğu yerde artıyor. Mesela bir bardak oluyor iki bardak. Ekin ekiliyor. Ambara bin teneke buğday kaldırıyor, oluyor iki bin teneke.

Hace-i Ahrâr Hazretleri -silsilemizde geçer-, onun da malı durduğu yerde artıyor. Bu lütfundan oluyor. Ama Cenâb-ı Hak İbrahim aleyhisselam'ı imtihan etti. Bir melek gönderdi ona. Melek gitti İbrahim aleyhisselam'a Cenâb-ı Hak'ı zikrediyor. Methederek:

— *“Subbûhun, Kuddûsün Rabbunâ ve Rabbu'l melâiketi verrûh.”*

İbrahim aleyhisselamın öyle hoşuna gidiyor. Diyor ki:

— *“Rabb'imî sen bir daha böyle medh ü sena et, malımın yarısını sana vereyim.”* diyor. O bir daha medhedince o yine doymuyor. Diyor ki:

— *“Sen bir daha medhet, malımın hepsini sana vereyim.”* Üç defa medhetmekle ne kadar malı varsa hepsini terk ediyor.

Bir de Hazreti Musa devrinde Kârûn o kadar zenginmiş ki mücevherât dolu hazineleri varmış. Ona da Cenâb-ı Hak zekât emri veriyor. “Vermeyeceğim, kimse bana karışamaz.” diyor. “Bu malı ben kazandım, kimse bana karışamaz.” deyince Cenâb-ı Hak, ailesi ile, kendisi ile malı ile yere batırıyor.

Cenâb-ı Hak demek ki zenginlik verir ama kahrından verir, lütfundan verir. Kul kendisi isterse Allah kahrından verir. Kul istemeden verirse lütfundan verir. Lütfundan verilen zenginlik nurdur. Nura götürür insanı. Kahrından verilen zenginlik nârdır. Nâra götürür insanı. İşte bunlar da olmuş.

Peygamber Efendimiz'in sahabelerinden Salebe bin Hatip vardı. Peygamber Efendimiz'e o kadar muti ki beş vakit namazı onun arkasında kılıyor. Hiçbir vakti kaçırmıyor. Seherlerde, hazerlerde daima sohbetinde. Bir gün nasıl olmuşsa, Allah âhir âkibetimizi hayır getirsin, Salebe: "Ya Resûlullâh fakirliği taşıyamıyorum artık." demiş. "Canıma yetti. Allah'tan bana koyun iste." demiş.

Çünkü o zaman zenginlik koyundan geliyormuş. Sanat yok, fabrika yok, yatırım yok. Bilhassa Arap çölünde zenginlik koyundan oluyordu. Allah koyunu bereketli halk etmiş. Koyun var ki senede çift yavru veriyor.

Hazreti Musa Kelimullâh Firavun'dan kaçtı. Şuayp aleyhisselam bir peygamber. Bilmeyerek onun yanına vardı. Şuayp aleyhisselam'ın gözleri kör. Âsâ da orada imiş. Ta ki cennetten Hazreti Âdem indiği zaman cennette Hazreti Âdem'e emânet verilen âsâ. Bütün peygamberlere verile verile vasiyet edilerek gele gele Şuayp aleyhisselam'da kalmış. Vasiyet şu: "Bu âsânın sahibi var. Sahibi gelir isterse ver." Hazreti Musa buraya gelince bakıyor ki bir kalabalık var. Bir kuyu var, kuyunun kenarlarında su çekiyorlar. İki tane çocuk da geride duruyor. Erkekler birbirlerine devrediyorlar. Bunlar geride duruyorlar. Şuayp aleyhisselam'ın kızları bunlar, geride duruyorlar. Erkekler gidince koyunlarını sulayacaklar. Hazreti Musa bunları görünce mübarek kendisi de celalliymiş. Bunlara bir tehdit savuruyor.

— Çekilin! diyor. Onlar dağılıyor. Kızları çağırıyor.

— Getirin koyunları sulayın, diyor. Koyunları sulayıp eve erken gidiyorlar. Her gün geç gidiyorlarmış. Babaları soruyor:

— Kızım bugün niye erken geldiniz, diye.

— Baba orada bir garip var. Biz orada bir kenarda duruyorduk. O geldi, erkekleri kovdu. Aldı kovayı, suyu çekti. Biz de koyunları suladık geldik, diyor.

— O kimdi? O garibi niye getirmediniz? Gidin getirin.

Çocuklar geliyorlar Hazreti Musa'ya:

— Haydi, babam seni istiyor, misafir edecek seni, diyorlar.

— Bizim babamız da peygamber, diyorlar. Giderlerken kızlar önde gidiyor. Rüzgâr esiyor, etekleri savruluyor. Onlara diyor ki:

— Siz geriden gelin de etekleriniz görünmesin.

Bunu gittiklerinde babalarına methederek anlatıyorlar. Babaları da bu misafirle konuşuyor. Çok hoşuna gidiyor:

— Benim iki kız çocuğum var. Gözlerim görmüyor sen bana evlatlık yapar mısın? Sana istediğin kadar ücret vereyim. Benim koyunlarımı güder misin?

O da diyor ki:

— Bu sene yavruleyen koyunların erkek yavrularını verirsen şanssıma. Ertesi sene değışiriz, diyor.

O sene koyunların hepsi erkek yavru oluyor.

— Bu sefer de erkekler senin olsun, dişiler benim.

O sene de hep dişi yavruluyorlar. Böylece bir iki sene içerisinde çoğalıyor koyunları. Ama ilk gelişinde anlaştılar. Hep beraber, her zaman bu köyün koyunlarının otladığı bir muhit var. Bir bölüm otlak çok çiğnenmiş, otları az. Bir muhit de var ki otları çok. Koyunları olatmaya gidecek. Şuayp aleyhisselam diyor ki:

— Çubuğu ver.

Gidiyorlar çubuk getirmeye. O âsâ ellerine geliyor, âsâyı getiriyorlar. O da Şuayp aleyhisselam'a emânet ya.

— Getir bakayım hangi çubuğu veriyorsun, diyor. Elliyor.

— Götür bunu başkasını getir, diyor.

Başkasını getiriyor. Yine bakıyor ki o âsâ.

— Değişmemişsin sen bunu, diyor.

— Yok, baba değiştim, diyor.

— Ben değiştim ama yine o oldu, diyor.

— O zaman tamam. Bunda bir esrâr var. Ver diyor, âsâyı alıyor. Canavarların, ejderhaların olduğu otlığa geliyor. Oranın otları çok olduğu için koyunlar yiyorlar, doyuyorlar. Yatmaya başlıyorlar. Yatmaya başlayınca âsâ orada yatıyor. Uyanınca bakıyor ki orada bir ejderha parçalanmış. Asa da kanlı duruyor. Ondan sonra geliyor. İkinci bir sefer yine oraya götürüyor. Yine bir ejderha parçalanmış. Orada birisi de duruyor. Oradan birileri geliyor.

— Yâ Musa, korkma o ejderhayı tut, diyorlar. Ejderhayı tutuyor. Bakıyor ki âsâ oluyor. Âsâ sahibini buldu şimdi. Âsâyı alıp gidiyor.

Evet, Salebe bin Hatip, Peygamber Efendimiz'den koyun istedi. O da:

— Zenginlik isteme. Hak'tan hayırlısını iste, diyor.

Ertesi gün yine istiyor. Peygamber Efendimiz yine:

— Ya Salebe, koyun isteme, Hak'tan hayırlısını iste, diyor.

Üçüncü sefer de çok fazla ısrar edince:

— Haydi, Allah sana koyun versin, diyor.

Koyun veriyor. Sakat, makat bir iki koyunu oluyor. Onlar yavruluyorlar, yavruları yavruluyor. Derken bir sürü koyunu oluyor. Salebe vakit namazlarının birisini, ikisini, üçünü, dördünü, beşini derken koyun sayısı arttıkça cemaate gelemiyor. Daha sonra cumadan cumaya gelmeye başlıyor. Sürüler sahibi oluyor. Fakat öyle bir hâl oluyor ki cumalara dahi katılmıyor. İbadetini yapamaz hâle geliyor. Malının zekâtını bile vermiyor. Demek ki Allah hakkımızda her şeyin hayırlısını nasip etsin.

“Sâdıklarla olun.”

(13 Eylül 1991)

Dertsiz kimse yoktur. Her birinizin bir türlü derdi vardır, sıkıntısı vardır. Herkesten şikâyetler duyuyoruz, işitiyoruz. Şikâyetsiz kimseyi görebilmek çok az, çok ender. Allah Cenâb-ı Hak imanımızı, amelimizi muhafaza etsin. Dünyada Müslümanların dertleri olur. Ama şikâyetçi olmazsak daha hayırlı olur. Çünkü şikâyetçi olunca Allah'tan gelene râzı olmuyoruz. Râzı olacak, şikâyetçi olmayacak ki Allah'tan geldiğini bilsin.

Mademki biz Allah'tan gelene mâni olamıyoruz, karşı duramıyoruz. Râzı olalım, sabredelim ki ecrini, mükâfatını bulalım. Bu zamanda insanlarda zillet çok, o da yine kendi eksikliğimiz. Kendi noksanlığımız. Kulluğumuzu tam olarak yapamıyoruz da onun için Cenâb-ı Hak çile veya belâ veriyor.

Bizi bu dünya âleminde Allah Müslüman halk etmiş. Neyse çilemiz de olursa olsun. Belâmız da olursa olsun. Allah imandan ayırmasın. Allah ona da hazım versin. Müslümanların dünyadaki çekmiş olduğu mihnetler ya belâsıdır ya çilesidir. Eğer kulluğunu yapamıyorsa cezasıdır. Kulluğunu yapıyorsa çilesidir. Ceza demek âhiretteki çekeceği cezayı burada çekiyor demek.

Çile âhirette makamını yükseltir. Onun için Cenâb-ı Hak peygamberlere de büyük büyük iptilalar vermiş, çileler vermiş. Onların kullukta eksiklikleri yokmuş, kulluklarını tamam yapmışlar. Fakat Cenâb-ı Hak onlara daha büyük belâlar, çileler vermiş. Amennâ ve saddaknâ. Öyle ki onların âhirette makamları yüksek olacak. Dereceleri yüksek olacak.

Biz avam kısmıyız. Zaman icabı fitne zamanındayız. Kurtaramıyoruz, karşımıza çıkıyor. Sağımızda karşımıza çıkıyor. Solumuzda, arkamızda nereye dönsek karşımızda. Kulluğumuzu yapamıyoruz, Allah bize ceza veriyor. O da Allah'tan geliyor. O da bir nimettir. Sâlih Baba Divanı'nda:

*Kalmadı gönümün sabrı ârâmı
Mürüvvet bâbında eyle keremi
Burda temiz eyle her bir dâvâmı
Bırakma mahşer-i kübrâya bizi*

Râbitasına söylüyor, meşâyihine söylüyor. Çünkü râbita sahibinin alması, vermesi râbitasındandır. Ne demektir? Ne geliyorsa râbitasından bilir. Neyi varsa râbitasına teslim eder. İlmi mi var? Ameli mi var? Daha güzel mârifeti mi var, mahareti mi var? Hepsini râbitasına teslim etmesi lazım. Râbitasına teslim etmezse bir kelâm var:

*Sarraflığı öğrenmeyen bu gevheri boncuk sanır
Varır verir yok nesneye bilmez kaç a sattığını*

Evet, Allah emek zâyî etmez. Çalışanın emeğinin karşılığını verecek Cenâb-ı Hak. Ama dünyada da verecek, âhirette de verecek. Dünyada verince

de onda güzel huylar, güzel sıfatlar tecellî edecek. Fakat bunları kendisinden bilirse eğer, işte o zaman ne yapar? Zâyi eder. Sarraf değil, cevherin kıymetini bilmiyor, verilen cevheri zâyi ediyor.

Bütün güzel hâllerimizi, güzel amellerimizi râbitamıza vermemiz lazım ki o muhafaza eder. Biz muhafaza edemeyiz. Niye muhafaza edemeyiz? Varlık olur bizde. Varlık olunca da benlik, gurur olur. Şeytanî sıfat olur. Benlik ve gurur da insanları helâk ediyor.

Beni benlik harab etti

Dilimde kuru davadır

Râbita sahibi her şeyini râbitasından alır. Ne demektir bu? Her daraldığını, her bunaldığını râbitasından ister. Şurada şu müşkül işim var, bunu kolaylaştır. Şu derdim var, derdimin dermanını ver. Zâhirde doktorların tedavi edemeyeceği hastayı evliyâullâh tedavi eder. Nasıl tedavi eder? Derdi o veriyor. Bize derdi vermesi tedavi ediyor. Bizim anlayışımıza göre ne kadar yanlış. Derdi bize niye veriyor? Derdi veriyor ki terakkîmiz olsun. Derdi veriyor ki noksanlığımızı bilelim, eksikliğimizi bilelim. Ona yalvaralım, Allah'a yalvaralım, Resûlullâh'a yalvaralım. Bu da değişir müritten müride. Bir fark var mıdır? Yoktur. Evliyâullâh da yetkili. Cenâb-ı Hak ona yetki vermiş. Evliyâullâhta Cenâb-ı Hakk'ın sıfatları tecellî etmiş. Allah'ın onda tecellî eden sıfatı ile yetkisi vardır. Bir hastayı tedavi ediyor. Nasıl tedavi ediyor? Ruhunu tedavi ediyor, ceset önemli değil.

Derman arardım derdime

Derdim bana derman imiş

Biz bunu da ters anlıyoruz. Hakikatini anlayamıyoruz. Hâlbuki insanın derdi derman olur mu? Derdinden kurtulmak için derman arar. Biz esas derdimizi bilsek, mühim olan derdimizi bilsek, bütün dertlerimiz derman olur bize. Esas bizim derdimiz Allah'tan ayrılmamız. Allah'tan ayrı düşmemiz. Budur bizim derdimiz. Biz bunu bilirsek daha bizde dert kalmaz, yok olur gider. Öbür dertler bizim elimizde âlet olur. Allah'a yalvarmamız için bize vesile oluyor.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor? "*Her hâlinizle biz Azimüşşâna rücû edin, bize sığının.*"

Peki, biz böyle yapamıyoruz. Dert olduğu müddetçe sığınacağız. Rahatlık olduğu müddetçe Rabb'ini unuttur. Nefis nimetini takdir etmez. Ancak sıkıntıyı görünce Rabb'ini tanır, Rabb'ine yalvarır.

Allah'a şükür, çok şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Bugünümüze çok şükür. Bu nimetimize çok şükür. Bu fırsatımıza çok şükürler olsun. Allah bugünleri aratmasın bize. Yevmü'l-beter vardır. Kelâm-ı kibâr:

Yılı yıldan iyidir derken

Günü gündenden beter gördüm

Biz bunu anlayamıyoruz. Zâhire bakılınca bir zamanlar Müslümanlar için sıkıntı vardı. Yurtlar, okullar, Kur'ân kursları yoktu. İmam-Hatip okulları, ilahiyatlar yoktu. Şimdi bunlar var. Var ama kifâyetsiz. Hürmet gidiyor, âdet gidiyor, şefkat gidiyor. Küçüklerden büyüklere saygı kalmıyor. Yine biz

şükredeceğiz ki Allah bize mürşid nasip etmiş. Ama ona çok inanacağız, çok teslim olacağız. Onu çok seveceğiz. İşte, râbîta budur. Râbîta ona bağlanmak, rabtolmak. Bu da Allah'ın emri. Evliyâullâhi sevmek, ona bağlanmak Allah'ın emridir. Bu bizi kurtaracak. Kelâm-ı kibârda geçer:

Bırak bu mâsivâ ile hevâyı

Mâsivâ, dünya; hevâ, dünyadaki arzularımız. Bunların hepsi havadır, boşunadır. Yok oluyor bunlar.

Pîr-i Sâmi gibi bul rehnûmâyı

Pîri Sâmi'den mânâ meşâyihdir. Her müridin meşâyihini kendisine göre delildir, eğer bağlanırsa.

Delil eyle o zât-ı evliyâyı

Bu berzâh âlemin geçmek dilersen

Bekâ gülşânına geçmek dilersen

Berzâh, inananlar için bu dünya âlemidir, karanlıktır.

Peygamber Efendimiz'in emri: "Dünya müminin zindanıdır."

Demek ki dünya kâfirlere cennettir.

Talip; talep eden, dileyen.

"Talip, sa'yında doğan gibi olsun. Sebâtında da kelp gibi olsun." diyor.

Allah doğanda da bir hassa halk etmiş. Yani insanlar arasında ne kadar bed (kötü) ahlaklı bir insan olsa, onda da bir hassa vardır. Bilemiyoruz, Cenâb-ı Allah halk etmiştir. Mademki Allah'ın zâtından ayrılmış gelmiş. Ondan bir ruh taşıyor. Onda da bir hassa vardır.

Bir insan da ne kadar güzel olursa olsun ne kadar iyi huylu olursa olsun onda da bir noksanlık vardır. Çünkü noksan sıfattan beri olan Cenâb-ı Hazreti Allah'tır. Noksanlığını o insan da bilemez, başka.

Hayvanlarda da bir hassa halk etmiş Cenâb-ı Hak. Mesela doğan kuşunda ne vardır? Bir sürat var. Öyle bir sürat ki görmüş olduğu avı alıyor. Av kurtulmuyor. Neden? Süratten dolayı. Kelpte de bir hassa halk etmiş Cenâb-ı Hak. Ne var? Onda da sebat var. Ağasının kapısını bekliyor. Aç da kalsa bekliyor.

Onun için biz talip isek eğer sa'yımızda doğan gibi, sebatımızda da kelp gibi olacağız. Bizden bu isteniliyor. Başka bir şey istenilmiyor.

Rüya göreyim, hâl göreyim, kerâmete ulaşayım; bunlar yok. Bunlar varlık oluyor. Bunlar bizi oyalıyor. Yolumuzdan geri koyuyor. Bütün hizmetlerimizi öyle süratli, öyle istekli, öyle azimli yapacağız ki bu yaptığımız hizmetlerimizden de hiçbir şey beklemeyeceğiz.

Meşhur İbrahim Edhem Hazretleri, Belh Padişahı, yedi sene tacını tahtını bırakıp gitmiş. Süflî bir hayata girmiş. Bir defa şeyh efendisinden himmet istemiş. Süflî hayat derken haşa zâhir görünüşte. Karnı doycak kadar yemek yemiyor. Sırtı yeni elbise görmüyor. Bir pardösüsü varmış sırtında (setr-i avret) vücudunu örtmek için. Doksan tane yaması varmış. Şeyh efendisinin dergâhına yedi sene odun çekmiş. Her sabah kalkıyor. Halatını boynuna atıyor. Dağa çıkıyor, odunları alıp getiriyor dergâha. Yedi sene boyunca her

gün bunu yapıyor. Bir gün, beş gün, on gün, bir ay değil. Üç ay, beş ay değil. Yedi sene bu hizmeti görmüş. Yedi seneden sonra yine âletini eline alıp oduna giderken şeyh efendisine demiş ki:

— Efendim bana bir himmet edin.

Şeyh Efendisi tenkit etmiş:

— Yürü, sen himmeti kazandın mı ki himmet istiyorsun. Haydi yürü. Bostancı bostanının su zamanını bilir, demiş. Azarlamış. Göndermiş. Başka bir dervişe görev vermiş. Demiş ki:

— Ayaklarına mahmuz tak. Şu Belh Padişahı İbrahim Edhem gidiyor. Onun arkasından kavuş. Onun çıplak ayaklarını o mahmuzla vur gel. O döner sana bakarsa yüzüne tükür. Yüzüne tükürdüğün zaman elbet bir şey söyler. Ne söylerse gel bana haber ver.

O gidiyor zaten dervişler pek sağına soluna bakmazlar. Çünkü nazarı dikkate almazlar. Bu zamana göre değil. Eğer bu zamanda sağına soluna bakmazsan seni araba çığner. Neyse. Derviş, İbrahim Ethem'e kavuşuyor. Mahmuzlarla ayağına çarpıyor. Vurdukça kan akıyor. İki oluyor, üçüncüde dönüp bakıyor. Derviş yüzüne tükürüyor. Şöyle bir ifâdede bulunuyor:

— Git babam, senin dediğini ben Belh'te bıraktım.

Bu cevabı alıyor, dönüp geliyor. Şeyh efendi soruyor.

— Yaptın mı görevini?

— Yaptım Efendim. Emriniz üzerine tabanlarına, çıplak ayaklarına vurdum, vurdum deldim. İki defa vurduğumda bakmadı. Üçüncü defa vurduğumda döndü, baktı; tükürdüm yüzüne. Şu ifâdede bulundu: “Git babam, senin dediğini ben Belh'te bıraktım.”

Şeyh Efendisi:

— Hâlâ Belh'i unutmamış, diyor. Yani Belh'teki padişahlığını hatırlıyor.

O zaman hiddet vardı, gadap vardı. O zamanki hâlimle ben sana bir şeyler yapardım. Şimdi ben hiddetimi, gadabımı Belh'te bıraktım, demek istemiş. Ama o Belh kelimesi ağzından çıkmış. Gelince kovuyor şeyh efendisi.

— Git, sen Belh'i unutmamışsın, bir de benden himmet mi istiyorsun, diyor.

Onun için “*can gitmeyince canan ele geçer mi?*” Candan mânâ ruhumuz. İnsanın canı çok kıymetlidir. Her şeyini canı için yok edebilir. Ama canını ne için yok edeceğini bilemez. İşte canını da yok etmesi lazım ki cananı bulsun. Cenâb-ı Hak öyle buyuruyor:

“*Kulum ver beni de al beni.*”

Yani beni almak istiyorsan beni ver diyor. “Ben”den mânâ Cenâb-ı Allah bize ruh üflemiş, odur. Benim sana üflemiş olduğum ruhu bana ver ki “Ben”i bulasın. Onun için:

*Kıyamazsın başa cana, irak dur girme meydana
Bu meydanda nice başlar kesilir, hiç soran olmaz*

Biz değil canımıza, malımıza da kıyamıyoruz. Evladımızdan da geçemiyoruz. Maddî zararımız olsa dayanamıyoruz veya evladımızın bir eksiği noksanı olsa, onda bir hastalık, arıza olsa dayanamıyoruz.

Hâlbuki evlat senin ama o sana emânet verilmiş. Onun Rabbi var. Onu dilerse hasta eder. Dilerse sağ eder. Dilerse sakat eder. Dilerse sağlam eder. Niye bizi etkiliyor. Etkilememesi lazım. Ancak bizde bir can. Allah'a verebiliyor muyuz? Evlat onun, can da onun. Ceset de onun, hepsi onundur. Çünkü halk eden o, yoktan var eden o.

Evladımızı çok severiz. Her kim olursa olsun dünyada evlat sevgisi her şeyden fazladır. Yani bir anne-baba evladı için malını, her şeyini yok edebilir. Ama Cenâb-ı Hak evlada fitne diyor. Niçin? Evladımızı da Allah'tan çok seversek o da fitne olur. Hâlbuki evlat bize emânet verilmiştir. Emanete hıyânet yapmayacağız. Nedir bu? Evladımızı aç koymayacağız. Çıplak koymayacağız. Ata haklarımızı yerine getireceğiz.

Ama bunu da yapmıyoruz biz şimdi. Bunu da yapamıyoruz. Bu cemaatimiz için değil. Peki, yapmış olsa ne olacak? Evladımızın malından fazla, sıhhatinden fazla imanını düşüneceğiz. Onun âhiretini düşüneceğiz. Yani ona ilim ve iman aşısı yapacağız.

Evladımızın üzerimizde üç hakkı var:

- Birincisi nedir? Doğunca güzel isim koymak lazım. Ama şimdi nedir? Aykut, Beykut, Volkan vs. isimler koyuyorlar. Güzel isimler konacak. Sünnettir bu. Bize bazen tanımadığımız birisi geliyor. Cemaatimizin dışında. Gelen kişinin kıyâfetine bakıyorsun ki bu sanki ecnebi diye düşünüyorsun dış görüntüsüne göre. Fakat ismini sorduğunuz zaman İbrahim, Hasan, Ahmet, Mehmet diye söyleyince o zaman inanıyoruz ki bu Müslüman çocuğuymuş da mahrum kalmış amelden, imandan. İlmi bilgisi yok, bir şey öğretmemiş.

Bizim Müslümanlar ne yapıyorlar? Güzel isimleri bırakıyorlar. Hiç manası olmayan isimleri koyuyorlar. Annenin babanın evladına olan birinci görevi ona güzel isim koymak.

- İkinci görevi dini ilmi hâlini öğretmek, onu evlendirmek, istikbalini de düşünmek vardır. Ona köşk, apartman koyacak değilsin. Tahsil yaptıracaksın. Önce maneviyat öğretilecek. Maddiyatla uğraşyoruz. Maneviyat ona çocukken öğretilecek.

Çok şükür, Allah'a bin şükür ki bizlere bu nimeti vermiş. Burada bu cemaatimiz toplanmış. Ama her aileden bir tane gelmiş. Aile denilince bir ev halkı da ailedir. Yakın akrabalarımız da ailedir. Teyzeler, dayılar, amcalar, kardeşler, halalar, bunlar da değişmemiş. Bazen öyle oluyor ki aileler 80-100 nüfus olmuş. Bunlar düşünülecek. Bunlar dînî görevimizdir, vecîbemizdir. Akraba hakkı düşünülecek. Akraba korunacak. Sadece maddiyatı değil onun da maneviyatı korunacak. Sen ve ben inanmışız, inancımızı yaşıyoruz. Kardeşimizin de inancımızı yaşamasını isteyeceğiz. Onlar için de gönül azabı, vicdan azabı duyacağız. Bunların çocuklarından vicdanımız sızlayacak. Allah, Cenâb-ı Hak Habîbi hürmetine dalâlette olanları hidâyete getirsin.

Dalâlette olan kim? Ameli olmayan. Amel Allah'ın emridir. Bizim kulluk görevimizdir. İşte herhangi birimizin akrabasında dalâlette olan varsa bunlara acıyacağız. Ama acıyamıyoruz. Bizdeki eksiklik, noksanlık da budur.

Büyüklerimizden Saadettin Kaşgârî Hazretleri, Nakşî halifelerinden, büyük evliyâullâhtır. Kendisi evlâd-ı Resûl'den, seyyidlerden. Babasının adı Saraban. Saraban'ın bir katar devesi var. Bunlarla ithalat, ihracat yapıyor. Ticaret yapıyor, dolaşılıyor. Oğlu da yedi yaşında. Bir tek oğlu. Sevdiği için, bu mesleği öğretilsin diye beraber gezdiriyormuş. Gitmiş olduğu yerde almışlar, satmışlar. Satış anında bir alavere, bir anlaşmazlık olmuş. Başlamışlar münakaşaya. Bu anlaşmazlık kuşluk vakti başlamış. İkindiye kadar devam etmiş. Bu çocuk da yanlarında ikinci vakti durup dururken yere kapanıp figan ediyor, ağlıyor. Bunlar tartışmayı bırakıp çocukla ilgileniyorlar. Özellikle babası onu alıp bağrına basıyor. O da:

— Bende bir şey yok bırakın beni, diyor.

— Niye ağlıyorsun, diyorlar.

— Ben size acıdım da onun için ağlıyorum, diyor.

— Bizde ne var? Bize niye acıdın, diyorlar.

— Niye acımayayım? İşte şu saatten şu saate dünya için çeneleriniz yoruldu. Bir tane salavat-ı şerife, kelime-i şehâdet getirmediğiniz. Bir taneniz Allah'ı anmadınız. Niye ağlamayayım, diyor.

Şimdi bizler de akrabalarımız için, aile efradımız için ağlamamız gerekirken ağlayamıyoruz. Ağlayacağız, içimiz sızlayacak. Yoksa hâşâ estağfirullâh, cemaatimiz inanmış, itikat etmiş. Takvâdır inşaallâh. Ama zamanımıza göre.

Cenâb-ı Hak: *"Muttakî olun! Muttakî olmayan kurtulamaz. En çok muttakî olan, en çok Allah'tan korkan."*

Bizde inşaallâh... Bir müritte Allah havfi de vardır, Allah sevgisi de vardır. Bizde letâif makamları vardır. Her tarîkatta da olur. Letâif makamlarında olanlarda bir tat duyma olur. Letâif makamları onda açılır veya açılmaya yüz tutar. Bir de havf makamı vardır. Havf bir haşarattan, bir hayvandan korkmak değil. Havf Allah havfi. Acaba biz Allah'a kulluğumuzu yapabiliyor muyuz? Allah'ın rahmetini kazanabiliyor muyuz? Vermiş olduğu bu kadar sıhhatin, nimetin karşılığını veremezsek Allah bizi mesul eder.

Bir de akrabamızın, çevremizin havfını duyacağız. Allah, Cenâb-ı Hak hepinizden râzı olsun. Hepimizin Allah'a karşı olan havfını artırsın. Allah'a karşı sevgisini artırsın. Allah'a karşı ibadetini, Cenâb-ı Hak sıhhatini artırsın.

Bunları yapacağız. Mademki tarîkate girdiysek, tarîkat bu işte. Ahlakımız güzel olacak. Merhametli, şefkatli olacağız. İnsanlara acıyacağız, onlara iyilikte bulunacağız. Kim olursa olsun kimseyi incitmeyeceğiz. Sadece akrabamız, komşumuz değil, gayrimüslim de olsa incitmek yok. Haset, gurur, kibir yok.

Tarîkattan insan hakikate ulaşır. Hakikate ulaşmak için bunlardan, hepsinden geçecek. Hırsından, tamahından, gadabından geçecek. Tevâzu ehli olacak, büyüklere saygılı, küçüklere şefkatli olacak. Fakirlere acıyacak. Eğer

bunlar olmazsa yerimizde sayarız. Tarîkatı anlayamamış oluruz, yaşamamış oluruz. Tarîkattan maksat hakikate ulaşmak. Ahlak-ı hamîde sahibi olacağız. Kelâm-ı kibârda buyuruyor:

*Erit cismin çıkar zubûrlarını
Sedef ol lû' lû mercâna gel gel
Dil ile göz kulak kapılarını
Kapayıp sohbet-i Cânân'a gel gel*

Sohbet-i cânân işte burası. Burada çok faydamız, çok yararımız var. Bilelim veya bilmeyelim. Bu sohbetler, hatmelerimiz, amellerimiz bizi ne yapıyor? Sâfileştiriyor, sadeleştiriyor. Ahlak-ı zemîmeler çıkmadan ahlak-ı hamîde gelmiyor. Bir kelâm-ı kibâr var:

*Söğütte hiç biter mi tatlı elma
Yarılıp, sarılıp aşlanmayınca*

Bir söğüt ağacında elma olur mu? Olmaz ama erbâbı onun başını keser. Aşı yapar. O zaman meyvesini verir. İşte ahlak-ı hamîdeler, ahlak-ı zemîmeler böyledir. Bunu da kim yapıyor? Evliyâullâh yapıyor. Aşığı o yapar. Kötü huy-larımızı atmak bizim kârımız değil. Onu ancak onlar yapar. Bizim görevimiz hizmet görmek. Hizmet görelim ki himmet alalım.

Seni hayvan iken insan eder şeyh

İnsan hayvan olur mu? Ameli yoksa hayvandır. Kötü ahlaklarını atmamışsa yine hayvandır. Cenâb-ı Allah insanı güzel halk etmiş. İnsanın güzelliği yüz güzelliği değil ahlak güzelliğidir. Zâhirde cismi ne kadar çirkin olursa olsun, o çirkin cismin içinde bir güzel cisim var. Zâhirde de ne kadar güzel olursa olsun, o güzel cismin içinde çirkin köpek sıfatlı bir cisim vardır. Onun için insanlarda ruh-i hayvanî, ruh-i sultanî var.

Ruh-i sultanî kim? Şeriatı, tarîkatı olan. Ruh-i hayvanî kim? Şeriatı, tarîkatı olmayan. O cismin içerisindeki sıfat, hayvan sıfatındadır. Ölür, mahşerde tekrar kalkarken o sıfatla kalkacak.

Gönüller şehrine mihmân eder şeyh

Mihmân, misafir. Öyle bir gönüle mihman olursun ki bir evliyâullâh tarafından sevildinse. Gönlüne girdin, misafir oldun. Onun gönlüne girdin mi tamam sen nimetine ulaştın. Ama onu sevmekle sevilirsin. Sen onu gönünde öyle bir zaman yaşatacaksın ki onun gönlüne de sen girebilesin.

Bir kimse elli yaşına girmiş, altmış yaşına girmiş. Allah'a hiçbir ibadeti olmamış. Allah'a kulluğu yok. Oruç tutmamış, namaz kılmamış. Üstelik günahlar işlemiş. Fakat altmış yaşında ayılmış. Uykudan uyanır gibi uyanmış. Bu da Allah'ın lütfudur. Kulluğunu bilmiş, eksikliğini bilmiş. Benim bu eksikim nerede tamamlanır? Yaşını isyan ve günahla geçirmiş bir insan hayvan sıfatında. Eğer bir meşâyihî tanırsa, Allah hidâyet ederse, derse ki benim derdimin dermanı meşâyihîte. Edersem tevbe Allah da beni kabul edecek. O zaman sıdk u sadakatla gelip ondan ders alırsa, boy abdesti alıp tevbe namazı kılmakla... Vücudundaki günahlar onu hayvan sıfatına sokmuş. Boy abdesti almak ve tevbe namazı kılmakla o günahlar vücudundan silkiniyor, dökülüyor. Hayvan sıfatından kurtuluyor insan.

İçirir bir kadeh aşkın meyinden

Aşkın meyi, Allah sevgisi verir sana. Meşâyih mi verir sana? Amennâ meşâyih verir Allah sevgisini.

Çünkü Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “*Beni sevin, sevdiklerimi sevin.*”

Tabii ki meşâyih verecek.

“*Beni sevin ama sevdiklerimle seversiniz Beni.*” diyor.

Gedâ iken seni sultan eder Şeyh

Gedâ, kul. Sultan, padişah.

Olursun ‘men aref’ sırrından âgâh

“*Nefesini bilen Rabbini bildi. Nefesinden ayık olan Rabbinden ayık oldu.*”

Nefesinden haberi yoksa Allah’tan da haberi yoktur. Nefesinden haberi olan kim? Nefesi çıkarken Allah, nefesi girerken Allah... Bundan haberdar olan Allah’tan haberdar olur. Allah’ı hakke’l-yakîn o biliyor. Allah’tan gayri değil, Allah’tan ayrı da değil.

Âriflerin kıyâmeti dâimdir

Kulubu hep mâsivâdan sâimdir

Kulub, kalb. Sâim, oruçlu demek. Onların kalbleri mâsivâdan oruçludur. Onların kalbine mâsivâ girerse kalbi bozular.

Biz inanmış olarak Ramazan’da orucumuzu tutuyoruz. Orucumuz bozular diye ne kadar dikkat ediyoruz. Hatta kokulu bir şey bile koklamıyoruz orucumuz bozular diye. Ağzımıza bir şey alamıyoruz. Niye? Orucumuz bozular diye. Bozulursa ne olur? Cezalanırız. Altmış gün cezası var. İşte âriflerin kalpleri de mâsivâdan korunmazsa bozular. Bunların cezası nedir? En azı, boy abdesti alıp yirmi dört saat ağlıyorlarmış. Hatta üç gün ağlayan, beş gün ağlayan oluyor. Bir nefesini boşuna geçirmiş unutmuş diye. Eğer bir nefesini boşuna geçirirse ârif sayılmıyor.

Biz gaflette isek, Pîrim kâimdir

Bırakmaz berzâh-ı süflâda bizi

Allah’a şükür bu bize yeter. Biz hepimiz ârif olamayız. Ama Allah nasip etmişse, çalışmamız olursa, hizmetimiz olursa, himmet almışsak biz de oluruz. Onların halkiyeti farklı değildir. Onlarda bir ayırım yoktur. Ancak ayrımları: imanları, amelleri. Yoksa ceset olarak bir fark yoktur. Bizde ne varsa âriflerde de var. Onlarda ne varsa bizde de var. Onlar kemâl sıfatlarla muttasıf oluyor. Noksan sıfatlardan kurtarıyor. Onlar gönlümüze bir sevgi verirler. O sevgi girince gönlümüze, dünya sevgisi çıkar. Ârifler kıyamete de hakke’l-yakîn inanmışlar. Hâlbuki kıyametin kopacağı haktır, ama ne zaman kopacağı bildirilmemiş. Peygamber Efendimiz’e defalarca sormuşlar. Ama ne zaman kopacağına dair bir tarih bildirmemiş. Yalnız kıyametin âlâmetlerini açıklamışlardır.

Peygamber Efendimiz en son görüşmelerinde Cebrâil’e sormuş:

— Yâ garındaşım, bizden sonra yeryüzüne inecek misiniz?

— İneceğim yâ Resûlallâh.

— Bizden sonra nübüvvet yoktur. Niçin ineceksiniz?

— Yine görevli ineceğim, yâ Resûlallâh.

— Nedir göreviniz?

— On defa ineceğim, vazifeli olarak.

— Nedir bu vazifeler?

1- Birinde ineceğim, ulemânın ilmini götüreceğim.

“Âlim bozulmazsa âlem bozulmaz.” Ne kadar âlim olursa olsun ilmini az bir maddiyata yasarsa olmaz.

2- Birinde de geleceğim, mülkî âmirlerin adâletini götüreceğim.

3- Birinde de geleceğim, zenginlerin kanaatini götüreceğim.

4- Birinde de ineceğim, fakirin sabrını götüreceğim.

5- Birinde de ineceğim, hayrı, bereketi götüreceğim.

6- Birinde de ineceğim, hürmeti, itaati götüreceğim.

7- Birinde de ineceğim, şefkati, merhameti götüreceğim.

8- Birinde de ineceğim, edebi, hayâyı götüreceğim.

9- Birinde de ineceğim, Kur’ân’ı götüreceğim.

10- Birinde de ineceğim, imanı götüreceğim.

Şimdi bunlar tamam olmuş. Ulemâ menfaatlerine göre karar veriyor. Müderris yok. İlmî kavrayış yok. Mülkî âmirde adâlet yok. Zenginlerde kanaat yoktur. Fakirde sabır yoktur. Hürmet yok, büyükten küçüğe şefkat yok. Bunların hepsi tamam. Ne kalmış? Kur’ân’la iman. Kur’ân da yok. Var ama satırda var. Hükmü yok, tatbikatı yok. Bir tek iman kalmış. İman da çok azalmış. Divanda şöyle geçiyor:

Bu halkın çoğu kâl ehli

Kâl ehli, ameli yok. (Hayvanî sıfatta)

Kimi olmuş vebâl ehli

Vebâl ehli; âlimi, hacısı, hocası vebâlden kurtaramıyorlar kendilerini. Halkın hakkı geçiyor onlara. Niçin? Menfaat düşündükleri için. Az da olsa geçiyor.

Gâyet azdır kemâl ehli

Başka bir kelâmda:

Dertli yürek âh eyleme

Derdine dermân ara bul

Her yerde derdin söyleme

Derdine derman ara bul

Bir kâmil insan ara bul

Senin derdini her yerde bilemezler. Ancak bir kâmil insan ara bul, ona söyle. Senin derdinin dermanı odur. Bu dertli yürek, manevî dert.

Bu halkın çoğu cinnîdir

Mümin olana kinnîdir

Bazıları var sünnîdir

*Cinni bırak can ara bul
Bir kâmil insan ara bul*

Bize iki şey lazım: Çok şükredeceğiz. Bu zamanda bu nimeti Cenâb-ı Allah bize vermiş. Bir taraftan da çok havf duyacağız. Cenâb-ı Allah bu nimeti bizden almasın, âmin...

Bir de biz tamamen bu tarikat nimetini tadamıyoruz. Tarikatın nimetini tatmak, amelini işlemek demektir. Tarikatın dört şartı var. Adab denilen şartından hiç haberimiz yok. Onlar manevî doktorlarımız. Bizim derdimizi bilmişler. Derman vermişler. Nedir bu derman? Zâhir adabını kaldırmışlar, adaptan mesul olmuyoruz. Ama zâhir adabımız olmayınca nimetimiz büyümmez; azalabilir, küçülebilir.

Ama gönülden olsun yapacağız. Zâhir adabını gönülden yapmak için, her zaman, her yerde, her işimizde râbitamız karşımızda olsun. Onun karşısında dayız. Her hareketimizin düzgününü yapalım. Söylememiz, yememiz, içmemiz, almamız, vermemiz, çalışmamız gâfil olmasın. Gâfil yapmayalım, ayık olalım. Mesela bu bardağı alıp koyacağız. Tak, diye koymayalım. Şeyh Efendimiz'in karşısında nasıl koyarsak öyle koyalım. Her işi böyle düzenli yapmak, sessiz, sakın yapmak. Çok terbiyeli, nezih, kibâr işlemek lazım her sözü, her hareketi. İşte zâhir adabımız budur. Bu şart olacak.

Zâhir adabını kaldırmışlar, kolaylaştırmışlar. Ama bâtın adabı kalkmamıştır. Râbita-yı hayâlin önemi bu. Nedir bu? Meşâyihimizin zâhir cismini, zâhir hareketlerini düşünmek, hayâl etmek. Bütün hareketlerimizi de onun hareketine benzetmeye çalışalım. Çay içtiğini, su içtiğini gördün. Nasıl içiyorsa sen de öyle iç. Oturmasını gördün, nasıl oturuyorsa sen de öyle otur. Yemek yemesini gördünse sen de öyle ye, taklit et. Bunlar bâtın âdâbidir. Allah'a şükür, bin şükür Müslüman halk etmiş, tarikatımız var. En büyük amel meşâyihlerimizi sevmek.

Çünkü Cenâb-ı Hakk'ın emri bu: "*Sâdıklarla olun.*" ayet-i kerimesi emridir.

Bir de müjdesi var: "*Dünyada kimi sevdinizse âhirette de onunla beraber olacaksınız.*"

Allah aşkınızı, muhabbetinizi artırsın. Allah cemalinden kandırsın sizi. Allah Habîbi'nin, Resûlullâh Efendimiz'in nübüvvet nurundan kandırsın. Hazreti Pirimiz'in velâyet nurundan kandırsın. Allah korktuklarımızdan emin etsin. Korktuğumuz da var. Umduğumuz da var. Korktuğumuz şey imansızlık olsun. Amelsizlik olacak, yoksa fakir olacağız, hasta olacağız.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: "*Dünyada havf duyana, âhirette ona korku yoktur.*"

Yani dünyada benim azabımdan, gadabımdan korkan, âhirette azap ve gadap duymaz. Zaten Allah'ın azâbından, gadabından korkarsak günah da işlemeyiz. İbadetimiz de olur, Allah'ın emirlerini tutarız. Yasaklarından da kaçırız. Cenâb-ı Hakk'ın gadabı cehennemde cezadır. Cenâb-ı Hakk'ın rızası da cennette sefâdır. Kazanmak için cehennemden korkacağız. Cenneti de umacağız. Cehennemden korkmak günahlardan kaçınmaktır. Cenneti um-

mak ise amelleri işlemektir. İslâm dini duymak, işitmek değildir. Tatbikat dinidir.

Tarîkat ve şeriat Allah'ın emri. Tarîkatı ve şeriatı Peygamber Efendimiz bize bırakmış. Bu cemaatte ikisi de var. Ama yalnız ne var?

Bu hadis çok geçer. Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:

“Utlubul-ilme minel-mehdi ilel-lahd. (Doğuştan, ölünceye kadar, ilim öğren.)”

Mademki şeriatı yaşayacaksak amellerimizdeki eksikliklerimizi tamamlayalım. İşlemiş olduğumuz ameli bilerek yapalım. Gençler öğrenebilir. Yaşlılar da hiç olmazsa kendisine yetecek kadar. Mesela almış olduğu abdesti nasıl alacağını öğrensin. Namazını nasıl kılacağını öğrensin. Bunlardan kurtuluş yoktur. Bizim tarikatımız şeriat tarîkatı. Yasak olan şeylerden tam kaçmak. Mesela hanımlar için ne vardır? Tesettür. Tesettürümüzü tam yapalım. Daha ne var? Hanımlar için, başta geliyor, beylerine hürmet.

Tabii beyin de hanımına göre bir hakkı var. Hanımın da beyine göre bir hakkı var. Beyi de ne yapacak? Aç koymayacak, çıplak koymayacak, dövme-yecek, rahat ettirecek. Açılmasına rıza göstermeyecek. Rıza gösterirse yine mesul olur. Cenâb-ı Hak kudsi hadisinde buyuruyor ki:

“Hanımlar için ikinci bir secde emretseydim, beylerinize secde edin diye emrederdim.”

Onun için biz Allah'ın kanununa uyalım. Mesela inanmış bir hanım. Allah'ın emri olan ibadetini yapacak. Tarîkat onların da hakkıdır. Mademki tarîkat ruh ile ilgili ise ruhta erkeklik, dişilik yoktur. Hanımın ruhu ne ise erkeğin ruhu da odur. Akılda biraz noksanlık halk etmiş Cenâb-ı Allah. Bu da hanımlar için kolaylıktır. Fakat ruh tarîkatla ilgilidir. Onların ruhuna olan iltifat hanıma da olur, erkeğe de olur.

Şimdi ne oluyor? Bir hanım geliyor. *“Ben ders alacağım ama beyimin haberi yok.”* diyor. Alırsın diyoruz.

Burada şunu ifade edeceğim; beylerimizi iki yerde dinlemeyeceğiz: Birincisi: Böyle vaaz nasihat hususunda dinlemeyin.

“Din nasihatıdır.”

İlim öğrenmede dinlemeyin. Eğer vuruyor, dövüyor, baskı yapıyorsa, o zaman da gizli yapın. Bu cemaatin içerisinde beyinden gizli gelen varsa söylemesinler. Ben beyimden gizli geldim. Makbul olur mu? Olur. İlim öğrenmek gizlenebilir.

İkincisi amel işlemek, namaz kılmak. Mesela tarîkate girdi. Beyinin haberi yok. Zikrini gizli yapar. Tarîkate girebilir. Onun haricinde nerede olursa olsun beyini dinleyecek.

Bu zamanda tarîkatı inkâr edenler vakt-i saadette olsalardı, nübüvveti de inanmazlardı.

**“Meşâyhini seviyor musun?
Meşâyhini sevenleri de seveceksin.”**

(18 Ekim 1991)

Allah aşkınızı muhabbetinizi artırsın. Allah ilminizi, bilginizi artırsın. Allah şerefınızı, makamınızı yükseltsin maddî-manevî. Allah maddî-manevî, zâhir-bâtın korktuklarımızdan emin etsin. Allah ahir akibetimizi hayır getirsin. Allah tarikatımızı anlamak, yaşamak nasip etsin. Allah'a şükür. Çok şükür, bin şükür, nihâyetsiz şükürler olsun. Böyle zamanda bize en büyük ihsânı nasip etmiş. Eksiği ile noksanı ile amellerimizi Cenâb-ı Hak kabul buyursun. Kabul eder inşallâh. Bir kelâm vardır:

*Kusurum çok diye Sâlih ayağın kesme bâbından
Ulûvvi himmeti çoktur tamam eyler O, noksanı*

Sâlih Allah'a olan inancını yaşıyor. Ayağın kesme babından demek tarikatın hizmetleridir. Yoksa biz meşâyihimizin kapısında nöbet tutacak, bekleyecek değiliz. Amellerini işler, izinde olursak kapılarında olmuş oluruz. Onların kapısı Allah kapısı, Hak kapısı.

Amellerimiz eksik de olsa onlar çok himmetleri ile tamam ederler. Yalnız eksiklerimizi bileceğiz. Mesela bir ev hanımı evinin eksiklerini, evin reisi olan beyine bildirecek ki o da getirsin. Burada biz de eksiklerimizi bileceğiz ki onlar da tamamlasın.

“Kişi noksanını bilmek gibi irfân olamaz.”

İnsanlarda en büyük ilim kendi noksanını bilmek.

Bir şey istediğimiz zaman hayırlısını isteyeceğiz. Kabre ışık kazanmak amelle olur. Zikirle, fikirle, ibadetle... Zikir denilince namaz kılmak zikirdir, Kur'ân okumak zikirdir. Allah'ı bin bir ismi ile anmak zikirdir.

Bizim için efdâl olan kalbî zikir. Eğer bir insan Kur'ân-ı Kerîm'in manasını bilmiyorsa Kur'ân-ı Kerîm'i de okumak bir zikir ama Allah'ı kalbinden zikretmek daha efdâl oluyor. Zikirlerin en efdali Lafza-yı Celâl'dir.

Çünkü Cenâb-ı Hak: *“Kulum, Ben sana şah damarından yakınlık buyuruyor.”*

Şah damarı nerede? Herkesin şah damarı kalbindedir. Bütün vücuda yayılmış olan, dağılmış olan 366 damarın başı. Birleşmiş olan yeri. Oradan yakınlık diye buyuruyor Cenâb-ı Hak. Allah bize bu kadar yakınsa, bizde bu unutkanlık niye? Bu gaflet niye? Niye unutuyoruz Allah'ı? Her şeyi düşünüyoruz da her şeyi kalbimize alıyoruz da Allah'ı niye kalbimize almıyoruz? İşte gaflet var bizde. O gafleti gidermek lazım.

*Günden güne derdim artar
Varsam Lokman'a Lokman'a*

Dertten mânâ bizim gafletimiz. Lokman'dan mânâ da Allah için bir araya gelip, Allah için sohbettir. Dinî sohbetler bilmeyenlerin, bilenlerden öğrenmesidir. Din nasihatten ibarettir. Nasihat da hem vaaz hem sohbettir. Vaazı hoca efendi kitaptan okur, kürsüden halka anlatır. Ama sohbeti meşâyih kitaptan okumaz. Anlattıkları kitaptandır. Ama onların kalpleri olmuş kitap. Evliyâül-lâhın kalbi kitaptır. Kur'ân-ı Kerîm'in hakikati onların kalbinde tecellî ediyor. Onun için sohbet vaazdan çok kıymetlidir. İnsanları ikaz eden, insanları irşad eden sohbettir. Kelâm-ı kibârda nasıl geçiyor:

Ânın dervişleri kalmaz gaflette

Kim? Evliyâullâhın dervişleri. Siz, Evliyâullâhın dervişisiniz. Derviş olmasanız buraya niye gelesiniz? Buraya ziyafete mi geldiniz? Düğüne mi geldiniz? Menfaate, maddiyata mı? Niye geldiniz? Allah'a şükür. Her işinizi, her düşüncenizi attınız. Kalbinizde Allah sevgisi ile Allah arzusu ile Allah rızası için buraya dini sohbet dinlemeye geldiniz. Öyle ise siz dervişsiniz. Ama bu ayıklık sadece burada olmasın. İşinizde de gezerken, yerken, içerken, alırken, verirken ta ki meşgul olduğumuz zamanlarda bile mümkün olduğu kadar Allah'ı unutmayalım. Kalple insan bir şey düşünürse, elinin işlemesine bir mânisi olmaz. Yeter ki insan bir ağâhlık, bir ayıklık elde etsin. Ayıklık nedir?

Eli kârda, gönü yârda

Zâhirde çalışırken, insanlarla teşriki mesâide bulunurken, kalbi de Allah'ı unutmaz. İşte insanlarda mahâret bu, mârifet bu, kemâlat bu, kıymet bu. Bu da tarîkatsız olmaz. Sohbetimizin başında ne ifade ettik. Allah tarîkatımızı anlamak, yaşamak nasip etsin. Tarîkatın dört şartı var:

Bir mürid;

- 1- Meşâyihini çok sevecek,
- 2- Meşâyihini büyük görecek,
- 3- Meşâyihini irakta olsa bile yakında görecek,
- 4- Meşâyihine cansız bir âlet gibi teslim olacak.

Tarîkatın bu şartlarını insan bir de yaşarsa, muhakkak ve muhakkak ki hakikate dâhil olur. Hakikate dâhil olunca:

Dervişler halîm olur

Giydiği kilim olur

Hulki mülâyim olur

Ben derviş olamadım

Hakkı da bulamadım

Dervişler halîm olur, çok yumuşak olurlar. Giydiği kilim olur, onlar ne giyseler nefislerinin arzusu ile giymezler. Nakşibendî Efendimiz ne giyerse taze bir aba veya pardösü ne giyerse dermiş ki: "Bu filanca hocanın, ben emânet giydim, dermiş, öleceğim, ona verilecek." dermiş.

Böyle düşünülürse ona sevgisi olmaz, ona meyletmez. Giymede, yemede sevgisi olmazsa insanların ne yerse yesin ne giyerse giysin. Yeter ki nefsin bir arzusu olmasın. Nefsin arzularını terk etsin.

*Ânın dervişleri kalmaz gaflette
Çoklarını irşad eyler sohbette
Cemâlin görenler kalır hayrette
Mest olur yiğidi Pîr-i Sâmî'nin*

Mest, sarhoşluk. Zâhirde alkollü maddeler içenler var. Onlar ne söylediklerini bilmiyorlar. Ne yaptıklarını bilmiyorlar. Vuruyorlar, kırıyorlar, küfrediyorlar. Her türlü edepsizliği yapıyorlar. O değil. Bu şeytanî sarhoşluk. Bir de rahmanî sarhoşluk vardır.

*Bu aşk bir bahr-i ummandır
Buna haddi kenâr olmaz
Delilim sırrı Kur'ân'dır
Bunu bilende âr olmaz*

Aşk, bir bahr-i ummandır. Bunun haddi kenarı, hududu olmaz. Aşk demek sevgi demek insanların gönlünde. Allah sevgisi. O da insanların gönlünde. Diğer sevgiler de insanların gönlünde. Bir kelâm daha var:

*Eğer âşık isen yâre
Sakın aldanma agyâre
Düş İbrahim gibi nâre
O gülşanda yanar olmaz*

Sen de âşıkım diyorsan eğer, İbrahim aleyhisselam gibi âşık ol. Onun kadar Allah'ı sev. Onun kadar Allah'a bağlı ol. İbrahim aleyhisselam oğlunu o kadar çok seviyor ki, çok sevdiği bir tane oğlunu kesecek. Bıçak kesmedi, başka. Ama Cenâb-ı Hak ne buyurdu:

“Yâ İbrahim, ben İsmail'i kes demedim. İsmail'e olan sevgini kes.”

O zaman İsmail'e olan sevgisi kesildi. Yoksa İsmail'i çok seviyordu. Ama o zaman Cenâb-ı Hak ne yaptı? Koskocaman Nemrut'un ateşini ona cennet bahçesi etti.

Burada bu sözler bütün ehl-i aşka söylenmiş. Sadece İbrahim aleyhisselam'a değil. O zaten macerayı yaşamış, geçmiş, gitmiş.

Yârdan mânâ, Allah. Âşık demek, Allah'ı seven. Sen de Allah'ı seviyorum diyorsan eğer, Allah'tan başka bir sevgi olmasın gönlünde. Çünkü o sevgiler perde oluyor, kesiyor. Allah'ın sevgisini kesiyor senden. Bir kelâm daha var:

*Gör âşıkı ol mâhı şakkeyledi parmağı
Teşneleri kandırdı parmakları ırmağı*

Bu kimi kastediyor? Peygamber Efendimiz'i. Âşık odur ki doğmayan Ay'ı doğdurdu, iki parça etti. Önünde Kâbe'yi tavaf ettirdi yedi defa. Peygamber Efendimiz'in peygamberliğini tasdik etti, çıktı gitti. Susuzluktan bütün ümeti helâk oluyordu. Çeşmeleri parmaklarından akıttırdı. Ordusunu, ümmetini kandırdı. Âşık budur.

*Sen seni âşık sanma bir beyhûde âh ile
Var etti özün anlar ol nûr-u ilâh ile*

Sen de aşıkım deyip de kendini kandırma. Onlar canlarını da yok ettiler. Allah sevgisi karşısında mallarından, canlarından her şeylerinden geçtiler. Canlarından da geçtiler ki âşık olabildiler.

*Mecnûn'u görün n'etti Leylâ'daki âh ile
Ferhâd da Şirin için gör neyledi dağ ile
Her birisi bağlandı bir ahenin bağ ile
Sen seni âşık sanma bir beyhûde âh ile
Var etti özün anlar ol nûr-u İlâh ile*

Evet, Mecnun da Leyla'ya âşık idi. Ama Leyla'ya olan aşkı onda o kadar büyüdü o kadar çoğaldı ki... O aşk onu o kadar ihâta etti ki kendisi yok oldu. Yok olmaktan maksat arzuları yok oldu. Yemekten geçti, içmekten geçti. Uyku yok, yemek yok, hiçbir şey yok. Gece-gündüz dağlarda ağlayıp geziyor. Ne zaman ki Leyla'nın aşkı onu ihâta etti. Kendi varlığı da yok olunca o zaman hakikate ulaştı. Hakikat ne? Sadece Leyla'nın yüzünde gördü Allah'ın güzelliğini, Leyla'nın yüzünde Allah'ın sıfat nurunu gördü. Cenâb-ı Allah ona o şekilde gösterdi. O kadar güzel gördü ki her şeyini bu aşka verdi. Canından da geçti. Canından da geçince ne oldu? Bu sefer kendisi de oldu Leyla. Bütün eşya oldu Leyla. Sadece Leylâ'da gördüğü Allah'ın sıfatının nurunu, bütün eşyada gördü. Bunu ifade ediyor.

Ferhat ne yaptı? Ferhat da Şirin için dağları deldi. O zaman âlet yok, edavat yok. Bir günde bin kişinin yapacağı işi yapıyor. Ne yaptırıyor buna? Şirin'in sevdâsı yaptırıyor. Bunda da yeme yok, uyku yok. Gece-gündüz dağlarla, taşlarla uğraşılıyor. Neticede dağı delip de suyu akıttığı zaman Şirin'i ona verecekler. Bir taş kalmış. Onu da delince tamam oluyor. Seviniyor ki tamam ben işi bitirdim. Şirin'i bana verecekler. Bu sevgi onda iyice çoğalınca bakıyor ki kayanın önündeki kaya Şirin. Elindeki külüngü daha vurmamış. Atmış havaya külüngü, havadan düşerken tepesine gelmiş. O da öyle gitti. Ama önündeki kaya Şirin olmuş. Bütün taşlar, kayalar Şirin görünmüş.

Her birisi bağlandı bir ahenin bağ ile

Avlandı, bağlandı diyor. Neye bağlandı? Bunların sevgisi ile bağlandı. Bunların sevgisi ile esas maksadına ulaştı.

*Sen seni âşık sanma bir beyhûde âh ile
Var etti özün anlar, ol nûr-u ilâh ile*

Peki, ondan sonra:

Gör neyledi pervâne bir şem-i çerağ ile

Pervane kelebek, kepenek. Cenâb-ı Hak ona da ateşi şirin göstermiş, o da kendisini ateşe atıp yakıyor.

Bülbül düşüp efgâna bir gonca-i zağ ile

Bülbül de solacak, geçen bir güle bağlanmış, onca ah u figanı var.

Her birisi bend oldu bir türlü dûzağ ile

Burada onlar aşk-ı mecazdan, aşk-ı hakikate ulaşmışlar. Biz aşk-ı hakikat taşıyoruz. Aşk-ı mecaz, nefsi ile sevilenler. Aşk-ı hakikat, Allah için sevilen.

Allah'a şükür biz meşâyihimizi Allah için seviyoruz. Öyle ise aşk-ı hakikati taşıyoruz. Fakat biz bunun zerresini taşıyoruz. İşte bu zerresini büyütelim, çoğaltalım. Sevgi çoğalınca gaflet azalır. Sevgiyi ne ile çoğaltacağız? Bu sohbetlerimizle, amelimizle, derslerimizle sevgi çoğalacak.

İnsanın gönlünde birtakım arzuları olur. Bu arzuların içerisinde en büyük arzusu, en çok arzusu hangisinde ise o gelir aklına. Çok arzu ettiği, hiç aklından çıkmaz. Biz de Allah için sevmiş olduğumuz meşâyihimizi, tam sevelim. Onun sevgisi ile kalbimizi dolduralım. Allah sevgisi, Resûlullâh sevgisi, meşâyih sevgisi birdir. Hiç değişmez. Meşâyihi Allah için seviyorsak, meşâyihte de Allah'ın nuru var. Meşâyihte de Allah'ın sıfatı var. Meşâyihi seven Allah'ın rızasını kazanıyor.

Bizim tarikatımızda aşk ile terakkî ediliyor. Evet, amel ve ibadet de var. Ama daha çok aşk ile terakkî ediliyor. Bir de aşkı olanın ameli makbul oluyor. Aşkı olmayanın ameli Allah'ın indinde makbul olmuyor. Çünkü aşkı olmayanın amelinde bir maksat vardır. Şöhret vardır, riyâ vardır. Bir gösteriş olabilir. Bunların hiçbirisi olmasa bile yine bir maksadı vardır. Ben bu ameli işleyeyim de Allah bana ecir versin, sevap versin diye düşünülür. Bunlar bir maksattır.

Aşkı olanın hiç böyle bir maksadı yoktur. Kuldur, kulluğunu işler. Makbul olan da budur. İnsanların bir kısmı amellerini, hayırlarını cehennemden korktukları için yaparlar. Bir kısmı cenneti arzu ettikleri için yapar. Haktır, Allah'ın gadabından korkarak ibadet yapmak doğrudur. Allah'ın emridir. Bir de vardır ki hiç bunları düşünmeden amel işliyor. İşte kul olan budur.

Ey zühd ile bana veren tebşire-i cennet

Biz münkir-i Mevlâ değiliz nâra ne minnet

Diyor ki, ey zühd, takvâ sahibi sen cenneti niçin bana methediyorsun? Ben cennet için kulluğumu yapmıyorum. Nâr, cehennem de münkirler için. Biz münkir de değiliz. Rabb'imizi tanımışız, Rabb'imizi bilmişiz, Rabb'imizi sevmişiz.

Âşık olanın maksûdu matlûbesi ru'yet

Ru'yet, Allah'ın cemâlini görmek. Allah'ın cemâlini kul, varlığı ile göremez. Kul varlığı yok olacak ki görebilsin. İnsanlarda bir maddî göz var, bir de manevî göz var. Bir başının gözü var, bir de kalbinin gözü var. İnsanlarda, bir başında olan kulak var, bir de kalbinde olan kulak var. Bir başında olan dil var, bir de kalbinde olan dil var. İnsanların bir vücut eli var, bir de manevî eli var. Bunlar işte âşiklarda olur. Bunlar sâdıklarda olur. Bunlar velîlerde olur. Niçin? Onlar Allah sevgisi karşısında amellerini de yok etmişler. Amellerini yok edemeyen bu nimete ulaşamıyor. Amelle Allah'a yaklaşıyor.

Cenâb-ı Allah öyle buyuruyor: “Kulum bana nâfile ibadetle yaklaşır.”

Onun için çok büyük âlim Niyazi Mısri Hazretleri şöyle buyurmuş:

Savm u salât u hac ile sanma biter zâhid için

İnsan-ı kâmil olmaya lazım olan irfân imiş

Savm ile salât ile hac ile zâhidin işi bitmez. Kâmil insan olmak için irfân lazım. İrfân nedir? Kalp ilmi, manevî ilim, harfî savtı -sesi- olmayan bir ilim.

Kitaptan okunmayan bir ilimdir. O öyle bir ilim ki o ilmin hocası ancak ve ancak Hazreti Allah. Müzakerecisi Hazreti Resûlullâh. Sen bu kalbi Allah sevgisi, Allah aşkı ile tamamen doldurursan o zaman o ilim sende tecellî eder. O ilim senden doğar. İlhamî olarak doğar. Buyuruyor ki:

*Bir kimseye kim yâr ola tevfik-i hidâyet
Gönlünde tulû eyler ânın aşk u muhabbet*

Tulû: doğar.

Allah'ın hidâyetinin de nihâyeti yoktur. Bize hidâyet etmiş Müslüman halk etmiş. İkinci hidâyeti Habîbi'ne ümmet etmiş. Üçüncü hidâyeti bu zamanda bizi isyan eden, fesat ümmetten etmemiş. Bu kaçınıcı ihsân? Dördüncü ihsânî tarikat nasip etmiş. Beşinci hidâyet tarikatımız tamam olur da hakikate geçerse cemâlini gösterecek. Hakikate geçmeyenler Allah'ın cemâlini göremezler.

Peygamber Efendimiz bir hadiste buyuruyor ki: “*Kişi ameli ile cenneti kazanamaz.*”

Allah'ın fazlı, tevfiği ile kişinin mertliği birleşirse, kişi cenneti kazanır. Allah'ın cenneti kişiye ikram etmesi, bağışlaması; kişinin de mert olması. Mertlere ikram edermiş Allah. Bu mertlik sadece malından mertlik değil, canından da mertlik olacak. Çünkü niçin?

Cenâb-ı Hak: “*Kulum ver beni de al beni*” diyor.

“*Beni bulursun ama beni vereceksin ki beni alsın.*”

Onun için: “*Can gitmeden, cânân ele geçmez.*” diyorlar.

Bedensiz bir güzel gördüm efendim

İlikten, damardan, kandan içerü

Cânân illerinden sordum efendim

Bir can vardır gizli candan içerü

Canın içinde bir gizli can varmış. Ama senin benim canımda değil bu. Evliyâullâhın canının içerisinde bir can var. Niçin? O, canını canana vermiş. Canan onun içerisine gelmiş. Canan onun içerisinde tecellî etmiş. Varlığını yitirmiş. Burada erkek, kadın diye bir şey yoktur. Erkek, kadın aynı ruhu taşır ancak bu erkeklik dişilik cesette. Ruhta böyle bir şey yok. Ruhlar bir yerden gelmiştir. O yere erkeğin ruhu da gider. Hanımın ruhu da gider. Yani sadece erkeğin ruhu mu Allah'a vâsıl oluyor? Hanımın ruhu da vâsıl olur. Hanımlar da “vâsıl-ı illallâh” olurlar. Allah'ın vermiş olduğu ruhu, onlar da Allah'a verebilirler, vermesini bilseler, verebilseler. Çünkü can çok kıymetli. İnsanlar canı için her şeyi yok eder. Malından, mülkünden her şeyinden geçer. Ama canını niçin verecek? Bilemez onu. Hâlbuki can vermeden canan ele geçmez. Cânândan maksat Hazreti Allah. Candan maksat bizim ruhlarımız.

Allah'ın vermiş olduğu ruhu Allah'a kim verebilir? Aşka dûcâr olan verir. Bir de şöyle bir kelâm var:

*Kün fekânın sırrına ermek ne hâcet bizlere
Aşka ermektir murâdım nâm u nişân istemem*

Bir de var ki:

Başını top eyleyip gir vahdetin meydanına

Vahdet, Allah'ın birliği. Allah'ın varlığını kazanmak için bir meydan var. Oraya gir ki onu kazanasın. Ama başını kes, al. Ondan sonra gir o meydana. Onun için:

*Kıyamazsan başa cana, ırak dur girme meydana
Bu meydana nice başlar, kesilir hiç soran olmaz*

Ama bu görünen bir şey değil. Ancak yaşayan bilir. Onun için,

*Geçmeyenler bilmez çarh-ı çemberi
İçmeyenler bilmez âb-ı kevseri*

Geçmeyince çarhı çemberi ne bilsin. İçmeyince de âb-ı kevseri bilmez. Öyle ise aşk insanların içinde gizli bir şey. Bunu kim bilebilir? Kimse bilmez. Ama bu insanların kalbindeki aşk tamamen insanların kalbini doldurmuşsa tamam. Eğer biraz boşluk varsa o boşluğa evlat sevgisi de girer. Mal sevgisi de girer. Başka arzular da girer. Allah sevgisi çoğaldıkça, diğer bütün sevgileri atar, çıkarır. Canını Cânân'a verir.

Bir gizli cân vardır candan içerü

Bir de buyuruyor ki:

*Canım demem ben bu tendeki cânâ
Eğer vâsıl eylemezse Cânân'a
Âhir bu dert beni eyler divâne
Dermân için sen Lokman'a gelmişem*

Lokman, meşâyih; derman, arzusuna ulaştırmak. Arzusu nedir? Allah'a ulaşmak. Biz Allah'a ulaşamayız. Bizi Allah'a ulaştıracak birisi var. Meşâyih ulaştırır. Evet,

*Başını top eyleyip gir vahdetin meydanına
Kıl gazâ-yı Kerbelâ gir kendi nefsin kanına*

Burada gazâ-yı Kerbelâ'dan niçin bahsediliyor? Ta ki Hazreti Âdem'den beri dünya üzerinde küfür ile iman arasında savaşlar oldu. Çok büyük savaşlar oldu. Bunların içerisinde İslâm'a en çok acı duyuran ne oluyor? Kerbelâ Vakası. Hazreti Hüseyin Efendimiz Kerbelâ Çölü'nde, ailesi ile beraber susuz şehit oldu. Onlara çok fazla zulüm oldu. Dünyanın kuruluşundan beri yapılan en büyük savaş o. Ama İslâm için, inananlar için. Çünkü inananlar, Ehl-i Beyt'e sevgi bağlayamazsa, Resûlullâh'ı sevemez. Resûlullâh'ı sevemeyince de Allah'ı sevemez.

Ehl-i Beyt denilince sadece evlâd-ı Resûl'den olan Fâtıma evlatları değil. Evliyâullâhın ekserisi Ehl-i Beyt'tir. Çoğunlukla Ehl-i Beyt'tendir. Hazreti Ali Efendimiz'in ismi Elâ'dır. "Elâ" ise bütün Ehl-i Beyt'e bu isim verilmiştir. Bütün velîler bu ismi taşıyorlar. Kerbelâ Vakası, Müslümanlar için çok büyük bir vaka'dır. Çok büyük bir acı duyulmuştur. Geçmişte ve gelecekte Kerbelâ Vakası'nı duyanlar çok acı duyuyorlar.

Bundan kırk sene evvel cemaatlere Yazıcıoğlu'nun "Ahmediye, Muhammediye" kitaplarını okurdum. Ağlamaktan kırılırlardı. Bir de Kerbelâ Vakası'nı, Osmanlıcasından okurduk. Biz ağlamaktan okuyamıyorduk. Cemaat de

ağlamaktan yerlere seriliyordu. Onun için çok büyük acı duyurmuştur Kerbelâ Vakası İslâm'a. Nefsini yenen Kerbelâ Vakası'nı yapıyor. Kendi nefsinin yendinse, kendi nefsinin ıslah ettinse o zaman Kerbelâ Vakası'nı yaptın. Savaşı kazandın sen.

*Seyri kıl uşşâk-ı Mevlâ nice kıyar cânına
Terk-i cân etmektir ancak aşkı sevdâdan garaz*

Uşşâk-ı Mevlâ, Allah'ı seyredenlere bakın. Onlar nasıl canlarına kıyıyorlar, terk-i can olmuşlar. Allah'tan gelen o çok kıymetli ruh, terk-i can olmakla Allah'a gider.

Kulluk görevleri çok önemlidir. Başkalarına malî yardım yapamıyorsan, ona dilinle yardımcı ol. Sabır tavsiye et. Bunu da dilinle yapamıyorsan kalbinden dua et. "Yâ Rabbî; şu kardeşimin şu ihvanımızın derdi ne ise şu darlıktan kurtar." diye dua et. Bunlar ihvanlıkta çok önemlidir. Çünkü biz ihvan olmak için birbirimizin kârına ve zararına ortak olacağız. Bu hem maddî hem de manevî. Zâhir şeriatla herkesin kârı, zararı kendinindir. İster amel ister ticaret olsun kendinindir. Ama tarîkatta, herkesin kârı kendisinin değil. Eşitlik var, müşterek.

Ayette "Müslümanlar kardeştir." diyor.

Kardeş, kardeşin müvekkili. Tarîkatta eşitlik var. Yani sen çok zenginisin. Bu zenginlik de amel zenginliği. Âhireti kazanmışsın, ihvan kardeşine o kârından vereceksin. Müsâvi olacak kârımız. Hakikatte de hiç yok. Demek ki şimdi zâhir şeriatla herkesin kârı kendinin. Tarîkatta herkesin kârı kendinin değil, ortaktır.

Hakikatte hiç kimsenin kendi de yok kârı da yok. Hakikate geçince ne sen var ne de ben var. Ne seninki var ne de benimki var. Hepsi Allah'ın. Tasavvuf kelâmıdır:

*Umûrun Hakk'a tefviz et n'ederse ol eder yâ Hû
Aradan benliğin mahvet gözet neyler kader yâ Hû*

Umûrun deyince neyin varsa hepsini Allah'a teslim et. Kendi benliğini de kendi varlığını da ona teslim et. O ne ederse eder. "Neylerse güzel eyler" buyurmuşlar. Yeter ki biz teslim olalım da o her şeyi güzel yapar.

"Fırsatı ganimet bil." diye bir kelâm-ı kibâr vardır. Fırsat nedir? Ganimet. Ganimet her şeyin bolluğu. İnsanlar her şeyin bol olmasını isterler. Ama istenilecek bolluğu bilmezler. Âhîret bolluğu isteyeceğiz. Âhîret bolluğu ne imiş? Fırsatmış. Fırsat da ne imiş? Dünyaya bir defa gelişimiz. Fırsat da ne imiş? İnsanların bir defa gençlik çağında bulunmaları. İhtiyarlığa geçenler bir daha gençliğe geçemiyorlar. Dünyadan gidenler, bir daha dünyaya gelemiyor. Zararlı gitti ise eğer o zararı ödeyemez. Kârla gitti ise eğer, o kâr dünya kârına benzemez. Dünya kârı birden yok oluyor, o yok olmuyor. Âhîret kârı azalmaz, eksilmez, yok olmaz.

İskender (Zülkarneyn) Hazretleri'nin güçlü bir ordusu var. Sedd-i İskender'i yapmış. Mağripten maşrıka kadar gitmiş. Dünyayı hâkimiyeti altına almış. Hep gittiği yerleri ıslah etmiş. Ama Müslüman bir hükümdar. Bunun kuvvetli bir ordusu var. Bütün beldeleri fethede, fethede mağribe kadar gitmiş.

Mağribte bir Müslüman memleket var. Oradan da hacca geliyorlar. Neyse Mağribe gitmiş. Orada bir gece karanlıkta ordusu ile beraber yürüyüşte, ordusunun atlarının ayağındaki nallar taşlara vurdukça ateşler çıkarmış. Bu ordunun askerleri üçe ayrılmış:

Bir bölümü bu taşlar kıymetli taş demiş. Ne kadar boş kaplar varsa doldurmuşlar. Götürebildikleri kadar almışlar.

Bir kısmı da demiş ki: “Bunlar taş. Acaba alsak işe yarar mı, yaramaz mı?” demişler. Almışlar ama az almışlar.

Bir kısmı da: “Bunlar taştır, ne yapacağız?” demiş. Hiç almamış.

Bunlar karanlıktan aydınlığa çıkmışlar. Bu taşlardan çok alanlar bakmışlar ki mücevherattan daha kıymetli bu taşlar. Onlar zengin olmuşlar. Az alanlar pişman olmuşlar, eyvah diyorlar. Hiç almayanlar da müflis. Onlar da kendi kendilerine dövünmüşler.

Burada İskender'in ordusundan mânâ, bu dünyadan gelip geçen insanlar. Taşlardan mânâ, kıymetli taşlar deyip de çok amel işleyenler. “Acaba bunlar işe yarar mı yaramaz mı?” diyenler de az amel işleyenler. “İşe yaramaz.” deyip de almayanlar hiç amel işlemeyenler. Onlar da dövünüp çalınmışlar. Zaten dövünüp çalınacaklar. Çalınıp dövünmekle kalmayacak, azap görecekler. Evet, biz de az amelle kalmayalım. Amelimizi de pîrimize teslim edelim. Eğer amelimizi kendimizden bilirsek, o zaman Allah korusun varlık olabilir. Amelimize riyâ girebilir.

Riyâ ile olan amel seni nârdan halas etmez.

Eğer bu cemaatin içinde Allah korusun böyle düşünen olabilir. Onun için ikaz ediyoruz. Buraya gelirken “Gitmezsem ayıp olur veya ben de gidip göreyim.” diyerek gelmeyeceğiz. Bunların çok faydası olmaz. Olur, ama çok az olur faydası. Buraya inanarak, sıdk u sadakatle gelmek lazım. İnanarak gelmek lazım.

Buranın bir manevî hastane olduğunu bileceksiniz. Burada bir manevî doktor olduğunu bileceksiniz. Burada bir manevî tedavi olduğunu bileceksiniz. Manevî hastane nedir? Zikir yerleridir. Zikir halkalarıdır. Bizim tarikatımız zikir tarikatıdır. Bizim tarikatımız sohbet tarikatı, bizim tarikatımız hatme tarikatı, bizim tarikatımız râbîta tarikatıdır. Bunların hiç birbirinden farkı yoktur. Bunlar birbirine takviye oluyorlar.

Siz buraya gelmeseniz sohbet nereden olacak? Ama siz de sohbet var diye geliyorsunuz. Hatmeye hatme için gidiyorsunuz. Yalnız orada gıybet yapmayın, mâlâyânî konuşmayın. Siyasetten konuşmayın. Beyit okuyun, ilahi okuyun. Kelâm-ı kibârları okuyun. Kasetler varsa, sohbet kasetleri dinleyin. Bildiğiniz kadar, anladığınız kadar tarikattan, meşâyihden bahsedin.

Burada kalbiniz tam olursa, inancınız tam olursa, orada bir himmet olur. Hiç ummadığınız kimse, aşka gelir. Beyit okur, sohbet eder, ondan sonra amelinizi işler gidersiniz.

Bir de amelinizde laçkalık olmasın. Belli bir saatte amelinizi işleyin. Onda da ekseriyete tâbi olun. Hatmeye katılan cemaatin çoğunluğu hangi saatte hatmeye oturmak istiyorsa o tarafın sözüne tâbi olun. O tarafın sözü ile

hareket edin. Herkesin saati müsait olmaz. Bazıları vardır hatme saatinden önce gelir. Hatme saatinden sonra oturur öyle gitmek ister. Bazısı da vardır ki tam hatme saati gelir. Hatme okunur, hemen gitmek ister. İşte sırf hatme için gelen bakar ki hatme saati uzadı, zamanında oturulmadı. Bir daha gelmez. Ama hatme bittikten sonra gitmek isteyen gider. Kalmak isteyen kalır. Vakti olmayanları zamanı olmayanları kaçırsınız hatmeden. Hiç kimseyi kaçırmayın hatmeden. Sebebi siz olursunuz. O hatmeden kaçan kimse sevabını alamaz. Siz de buna sebep olduğunuz için, müşterek olursunuz. Vebâlini alırsınız, vebalde kalırsınız.

Hatmemiz büyük amel. Hatmemizin aşkını Cenâb-ı Hak hepimizin gönlünde doğursun. Hatmeden geri kalmayın. Hatme için birbirinize küsüp, darılıp gelmemezlik etmeyin. Kime küseceksiniz, kime darılacaksınız? Bir insan imama darılmışsa, camiye gitmesin mi? Namaz kılmasın mı? Burada da hatme cemaatinden bir kişiyi sevmiyorum diye hatmeden geri kalmak çok yanlış. Çok büyük vebâli vardır onun. Sevin birbirinizi, Allah için sevdiniz birbirinizi. Allah için sevilen sevgiye, hiçbir sevgi uymaz. Eğer birbirinize darılırsanız olmaz. Çünkü Allah için olan sevgiye hiçbir şey girmez. Mürit Mecnun sıfatlı olmalıdır.

Bir Leylâ'nın Mecnûn'uyam cânân ilinin cânıdır

Bir dilberin meftûnuyam bu cânânın kurbanıdır

Meşâyahini seviyor musun? Meşâyahini sevenleri de seveceksin. Hem de “Ben seviyorum. Herkes sevsin benim sevdiğimi.” diyeceksin. Şunu sevmiyorum demek veya şunda şu eksik sıfat var demek. O zaman sen Mecnun sıfatlı değilsin. Mecnun sıfatlı olmak için meşâyahini herkese sevdireceksin. Sevenleri de seveceksin. Hem de diyeceksin ki: “Bu da Şeyh Efendim’i sevmiş, tanımış. Bunun Şeyh Efendim’in yanında itibarı daha fazladır. Eksiklik bendedir.” diyeceksin.

Eğer dostta kusur görürsen bir tane dost bulamazsın. Dost Allah için sevilendir. Eğer kusur görmezsen, dünyanın halkı hep senin dostundur.

“İhmallikten korkalım. Tembellikten korkalım.”

(1 Kasım 1991)

Allah sonumuzu hayır getirsin. Allah iki cihan iyiliği versin. Cenâb-ı Hak aldanmışlardan etmesin. Dünya ile aldatmasın. Dünyayı sevenleri dünya aldatır. Sevmeyenleri aldatamaz. Biz kul olarak hizmetimizi görmezsek, dünya bizi hizmetçi yapar.

“Biz insanları ve cinleri halk ettik ki bize itaat etsinler.”

Nasıl ki insanlar mabudunu bilmemişler; güneşe tapmışlar, puta tapmışlar, buzağıya tapmışlar. Şirk koşmuşlar Allah’a.

Hazreti İsa’ya Allah’ın oğlu demişler. Bir şirk var bir de ehl-i küfür var. Ehl-i küfür, Allah’ı inkâr edenler. Ehl-i şirk, Allah’a ortak koşanlar. Allah’tan başkasını mâbud edinip de ona tapınanlar. Bunların hiç kurtuluşu yoktur. Bunlar cehennemden hiç kurtulmayacaklar.

Biz ehl-i küfür değiliz. Ehl-i şirk de değiliz. Fakat bir de ehl-i azap var. Biz ehl-i azaptan korkalım.

Allah insanlara rızkı veriyor. Fakat insanlar kendi sa’yı ile kendi çalışması ile rızkını helal de ediyor, haram da ediyor. Helali da rızıktır, haramı da rızıktır. Mesela şu suyu getirmişler buraya koymuşlar. Tertemiz, buz gibi su. Ben buna haram olan şaraptan affedersiniz bir damla bıraksam sonra içsem, helal olan bu suyu haram yapıp içmiş olurum. İşte insanların rızkı böyledir. Kendi sa’yı ile kendi iradesinin katkısı ile helal rızkını haram ediyor. Onun için

“İbâdet on bölüm, dokuzu helal lokma.”

Bir insanın Allah’a olan inancını yaşaması için tabii Allah’ın emirleri var, ibadetleri var. Bunların hepsinin on misli helal lokma. Bu da şimdi zamanımızda yoktur. Bundan da sakınalım. Bundan da korkalım. Allah’a yalvaralım. Helal lokma yoktur diye kendimizi böyle bırakalım mı? Havfını da mı çekmeyelim? Yine mümkün olduğu kadar haramdan kaçınalım.

Bir haram var biliniyor. Bir de helal var biliniyor. Bir de var ki haram mı, helal mi bilinmiyor. Niçin bilinmiyor? Helal, haram karışmış birbirine de onun için seçilmiyor, bilinmiyor. Seçilmiyor diye, her rastgeleni yiyelim mi? Her rastgeleni yapalım mı? Öyle ise bildiklerimizden kaçınalım. Bilmediklerimizden de Allah’a sığınalım. Korkusunu çekelim.

Niçin? Dünyaya bir daha gelmeyiz. Ne için geldiğimizi bilelim. Allah’a inanmışız. Âhirete inanmışız. Cennete, cehenneme inanmışız. Cehennemde azap var. Cennette mükâfat var, zevk var, sefâ var. Öleceğimize de inandık. Er veya geç öleceğiz. İnsan öldükten sonra az da yaşasa çok da yaşasa bir oluyor. Genç olmuş, ihtiyar olmuş bunlar önemli değil.

Genç ölmekte de yine bir fayda var. Eğer bu genç azap ehli ise azabı az iken ölüp kurtuluyor. Allah'ın da lütfü ihsâmı oluyor. Veyahut da on beş yaşında öldü ise hiç azabı olmuyor. Çünkü on beş yaşından sonra mükellef oluyor insan.

Peki, altmış yaşına kadar yaşayan bir insanın kırk beş yıllık günahı ile otuz yaşına kadar yaşayan on beş yıllık günahı bir olur mu? Olmaz. Onun için gençler şanslı oluyorlar.

Eğer amel, ibadet ehli ise onun kalması daha kârlı oluyor. Cennette herkesin yaşantısı bir değil. Cehennemde de bir değil. Aynı bu dünya misali gibi. Fakat bu sadece misal olarak. Yoksa dünya mihnetli, meşakkatli bir yer. Âhiret öyle değil. Âhiretin azabı da bir bakımdan çetin, bir bakımdan kolay görünüyor. Azabın hafif yeri var, zor yeri var. Cehennemde birden yüze kadar dereceler var. Birbirinden farklı. İnsan azabın hafif yerinde olur da dünya azabından biraz daha kolay olabilir.

Hadisi Şerif'te Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: *“Ana rahmindeki bir çocuğa, nasıl orası dar ise Müslüman'a da bu dünya o kadar dardır. Âhirete inanmış. İman etmiş bir Müslüman'a bu dünya o kadar dardır.”*

Onun için dünyaya dârı mihnet, dâr-ı meşakkat, dâr-ı berzâh, dâr-ı fenâ gibi isimler verilmiş. “Berzâh” ismini Peygamber Efendimiz vermiş.

“Bu dünya müminin zindanı, kâfirlerin cenneti.” diye buyurmuş Peygamber Efendimiz.

Bu dünya meşakkat âlemi. Bu dünya karanlık. Bu dünya berzâh. Onun için kabir de bir insan için ya çok dar ya çok geniş. O kadar geniş ki dünyadan geniş. O kadar zevkli ki cennet bahçesi. O kadar dar, o kadar sıkıcı bir yer ki cehennem çukuru.

İşte bunları düşünmek lazım. Mademki Müslüman olmuşuz kabir de bizim yolumuz. Kabirden geçeceğiz. Kabir, dünya ile âhiret arasında bir köprü. Oradan geçeceğiz. Şehrin ortasından akan bir nehrin bir tarafından diğer tarafına geçmek için köprü lazımdır.

Kabirde, dünya sona eriyor. Âhirete de başlangıç oluyor. Dünya hayatı sona eriyor. Âhiret hayatının başlangıcı o köprüdür. Oradan geçecek insanlar. Ama bu kabir dediğimiz yer var ya orası çok uzun da olur, çok kısa da olur. Orası çok safâlı da olur, çok cefâlı da olur.

Peygamber Efendimiz öyle buyuruyor: *“Kabir sizin için ya cennet bahçelerinden bir bahçe veya cehennem çukurlarından bir çukurdur.”*

İkisinden biridir. Peki, kim yapıyor bunu? Sen, ben. Cennet bahçesi de yapıyoruz, cehennem çukuru da yapıyoruz. Bizi, Allah insan olarak halk etmişse onu tanıyalım. Ona itaat edelim. Allah'ı tanıdık, ona itaat ettiysek kabri cennet bahçesi yaptık. Yoksa orası çok dar, çok sıkıcı bir yer.

Kabri cennet bahçesi olursa bir insanın, orada ne kadar yattığını bilemez. Bin sene, on bin sene ne kadar yattığını bilemez. Oradan insan günün birinde kalkacak. Tamamen bu dünya yok olacak. Bütün ruhlar gelip bu dünyadan geçecek. Bu insanlar yine dirilip kalkacaklar. Herkes olduğu yerden topraktan kalkacak. Cisim halk edilip kalkacaklar. Kabri cennet bahçesi olan bir insan kalktığı zaman sanki oraya dün girdi, bugün çıkıyor. Diyor ki:

— Burası ne güzel yerdı. Niye biraz daha burada beni bırakmadınız, diye hayıflanıyor.

Eğer kabri cehennem çukuru idiye o da kalkınca seviniyor. Hâlbuki nereden kurtulacak? Yağmurdan kaçarken, doluya tutulacak.

— Heyhât ben kurtuldum zannettim ama burası oradan daha çetinmiş, diyecek. Yâ Rabbî, bizi toprak halk etseydin de bu günleri görmeseydim. Hayvan da olmayaydım, toprak olaydım, diyecek.

O hayıflanıp korkan insan ne yapacak cennete geçince?

— Burası daha iyi imiş, diyecek.

Bunlarla karşılaşacağız. İnanıysak böyle. Onun için şimdiden çâresine bakalım da mihnete, meşakkate düşmeyelim.

Ruh hem ezeliğir hem ebediğir. Cenâb-ı Hakk'ın zâtından ayrıldığı için kabre giden ruh, yok olmuyor. Madde olan ceset yok oluyor. Mânâ olan ruh yaşıyor. Mânâ olan ruhu kurtarmak lazım. Günahı bu ceset işliyor, azabı ruh çekiyor. Onun için:

Bu garib illerde kalma âvâre

Can bedende iken kıl buna çâre

Isırdırlar seni çok semmi-mâre

Dahi nef'i vermez döktüğün kan yâş

Sen gurbetçisin diyor. Dünyaya âhireti kazanmak için geldin. Âvâre olma, boş durma. Çalış, kazan! Nereyi kazan? Kabri kazan. Kabir azabında ateşten yılanlar olacak. Yılanlar seni yerler, sana sarılırlar. O zaman gözlerinden yaş yerine kan akar. Çâresi yoktur, kurtulamazsın.

“Muhakkak her nefis ölecektir, ölümü tadacaktır.”

Öldükten sonra da bunlarla karşılaşacaktır. Herkesin günahı kendi azabı olacak. Herkesin nimeti, kendi ameli olacak. Aşık öyle buyurmuş: “Cehennemde tek bir dal odun yok. Herkes ateşini bile kendi götürür.”

Cehennemde odun, kömür yanmaz. Cehennemde ancak günah kazananların ateşi olur, onu yakar. Onun için bu üç günlük dünya bizi aldatmasın. Aldanmayalım. “Üç günlük dünya” derler, bu hadisi şerifin mealidir.

Peygamber Efendimiz öyle buyurmuş: *“Bu dünya üç günlük.”*

Bir gününü evvel gidenler götürüyor. Bir günü de yaşayanlar için. Bir günü de gelecekler için. Şimdi bizim bir günümüz var. Bir gününü bizden evvel gidenler götürmüş. Bir günü de bizden sonra gelecekler götürecektir. Yani bu nedir? Ölüm günü. Bu dünya âleminde bu günler, bu aylar gelip gidecek. Bu bize çok görünen günler bir de bakıyoruz ki yok olmuş. Beş yıl da olsa yok oluyor. On yıl da olsa yok oluyor. Ne kadar ömrümüz varsa hepsini geçirdikten sonra yok oluyor.

Öyle ise senin bir günün var, o yok olmaz. O ölüm günü yok olmayacak. Ne ile karşılaştınsa o seninle beraber. O yok olmaz. Bugün hasta idin yok oldu. Yarın hasta idin yok oldu. Nelerle karşılaştın? Kâr ettin, zarar ettin. Huzurlu oldun, huzursuz oldun, insanlardan eziyet gördün. Bunların hepsi yok oluyor. Yok, yok, yok, hepsi yok oluyor. Ya ölüm günü?

“İnsanlar ölünce ayılırlar.” buyuruyor Cenâb-ı Hak.

İnsanlar uykudadır. Ölünce dirilirler. İşte senin bir günün var. Ölüm gününde ne çıktı ise karşına onunla berabersin. Düşün işte o bir gün için...

Allah'a şükür, çok şükür. İnananlar için bu sözlerimiz. Siz inananlardan-sınız. Sizi inancınız buraya getirdi. Neye inandınız? Allah'a inandınız, Peygamber'e inandınız. Vâris-i enbiyâ olan velilere inandınız. Günaha-sevaba, hayra-şerre inandınız, şeriata-tarîkâta inandınız. Bu inancınız sizi toplayıp getirdi buraya. Ama şimdi zamanımızda yollar çok. Bir tane sağlam yol var. Onu seçmek lazım. Hepsi sakat yollar, bir tane sağlam yol var. O da Kitap, Sünnet yolu. Şeriat, tarîkat budur.

Şeriatsız, tarîkatsız yol da sağlam değil. Kitap'sız, Sünnet'siz yol sağlam değil. Ama şimdi bu zamanda bizim şeriatımız, tarîkatımız, Kitap'ımız, Sünnet'imiz; müşdidimiz, meşâyihimiz. Çünkü neden? Sünnetlerin yerini bidatler almış. Kitap yaşanılmıyor. Kitaba tâbi olamıyor. İnsanlar şimdi tâbi olamazlar. Hür olanlar değil. Memur olanlar, vazifeli olanlar, görevli olanlar bunlar Kitap'a uyamıyorlar. Kitap, şeriattır; şeriata uyamıyorlar. Kitap, şeriatın kanunu. Şimdi şeriatın bahsi de olmuyor. Hâlbuki İslâm'ı yaşayan şeriat, şeriati yaşayan İslâm.

Bir meşâyihin peşinden gidebiliriz. Meşâyihin maddiyatla alakası yoktur. Meşâyih devlet memuru değildir. Meşâyihde sadece maneviyat vardır. Ama onda da bir siyaset vardır. Evliyâullâhta da siyaset vardır. Evliyâullâhın zâhiri halk ile bâtını Hak ile. Zâhiri halk ile yani halka uyuyor. Zâhiren zaten kendisi halk ile ama bâtını Hak ile. Hiç ayrılmıyor Hak'tan.

Zâhir; Hakk'ı, bâtını seçmiyor. Bâtını kabulleşiyor. Niçin bu böyle oluyor? İki kimse kavga yaptığı zaman birisi inanan, diğeri inanmayan iki kimse kavga yaptığı zaman İslâm uğrunda mahkemelere düşseler, dini savunamı cezalandırıyorlar. Dine hakaret edene ceza vermiyorlar. Böyle değil midir? Ama böyle kalmayacak tabii. Bu dünyanın ömrü varsa, din inkılabı uğramıştır. Bundan kurtulur. Ömrü yoksa küfürle durur. Ta ki ileriden beri, tarihler boyu inkılaplar olmuş.

Ama çok şükür, bin şükür. Allah'a şükürler olsun. Öyle sıkıntılı zamanlar vardı ki Kur'ân'ı elimize alamıyorduk. Kur'ân okuyamıyorduk. İki Müslüman bir araya gelince Allah kelimesi konuşamıyorduk. Şimdi çok şükür kurtulmaya doğru gidiyor. İnşallâh kurtulacak.

Neyse bunlar Cenâb-ı Hakk'ın halkiyetidir zaten. Cenâb-ı Hak şerri de halk ediyor. Hayrı da halk ediyor. Ama şerre rızası yok. Rızası olmayan şeyi niye işleyelim? İşlemeyelim. Rızası olmayan bir şeye de rıza göstermeyelim. Biz şer işlemiyoruz ama işleyenlere rıza göstermeyelim.

Onun için dinde cihat var: El ile cihat. Dil ile cihat. Kalp ile cihat. İnsan eli ile cihat yapamazsa dili ile yapacak. Dili ile cihat yapamazsa kalbi ile cihat yapacak. O devirler geçti. Eli ile cihat yapamaz insanlar. Dili ile yaparken, onu da yapamadı. Onlar geçti. Ondan sonra kalbi cihada düştü. Onu da yapamadı insanlar. Eksikliğimiz bu.

Ama şimdi Allah'a şükür. El cihadı yok, açılmadı. Bunu nereden anlıyoruz? Bundan on beş sene evvel Şeyh Efendimiz evlerde gizli gizli hatme

yapardı. Hatta nerede olduğunu biz bile bilmiyorduk. Öyle bir zaman geldi ki biz de öyle yapıyorduk. Hatme için yer değiştiriyoorduk. Evlerde okuyorduk yerimiz belli olmasın diye. İki hatmeyi aynı yerde okursak bilinirdi, yer değiştiriyoorduk. Sohbetimizi gizli yapıyorduk.

Ama şimdi Allah'a şükür, sohbetimiz de âşikâr, hatmemiz de âşikâr, teveccühümüz de âşikâr. Camide yapıyoruz Allah'a şükür. Bundan 8-10 sene evvel Bayburt Müftüsü camide hatme okumaya müsaade etmiyordu. Şimdi bize korku yok, baskı yok. Şimdi de biz Allah'tan korkalım. İhmallikten korkalım, tembellikten korkalım, Allah'a sığınalım. En büyük felaket bu. Tembelleri Cenâb-ı Hak sevmiyor, tenkit ediyor.

Buradaki tembellik amel tembelliğidir. Niçin?

Cenâb-ı Hak: *"Vel asrı innel insâne, lefi husr."* *"İnsanlar zarardadır."* Allah'ın emri.

"Biz kulumuzu mallarının azalması ile de imtihan ederiz. Korku ile imtihan ederiz. Mallarının, canlarının azalması ile de imtihan ederiz."

Mal ne ile azalır? Büyük büyük zararlar gelir, mal azalır. Malların azalması ile de imtihan ediyorsa bu zarar maddî zarar.

Bir diğer zarar da manevî zarardır. Bu da amelde olan eksiğimiz. Yalnız Cenâb-ı Hak insanların yapamayacağı şeyleri emretmemiştir. Yapabileceklerini emretmiştir. Allah Âlim'dir, Allah Kâdir'dir. Bilmiyor mu? O bizi bizden iyi biliyor. Onun için hep yapabileceğimiz şeyleri emretmiş.

"Nâfile ibadet ile bana yaklaşabilirsiniz" demiş.

Ancak nâfile ibadeti kimler yapar? Görevi olmayanlar, boş vakti olanlar yapar. Meşgul olanlar nâfile ibadet yapamaz.

Onun için Peygamber Efendimiz: *"Meşguliyet gelmeden boş vaktinizin kıymetini bilin."* diyor.

Bunu değerlendirin. Demek ki meşguliyet zamanında nâfile ibadet yapılmıyor. Farz olan amel yapılır. Farz olan amel meşguliyeti dinlemez. Hasta bile olsa, ayakta iken namazını kılamıyorsa oturduğu yerde kılsın. Daha çok kılamayacak durumda ise işaretle kılsın. Onu da kılamıyorsa kalp ile kılsın, düşünerek kılsın.

Bir de devamlı çalışan kimseler *"Ben çalışıyorum, çalışmak da ibadettir."* diye düşünebilirler. Eğer namaz kılmıyorlarsa, çalışmak ibadet olmaz. Çünkü sekiz saat ibadet var, sekiz saat çalışma ibadet sayılabilir. Sekiz saat de istirahatinizi yapın. Ölçü bu, sınır bu.

Meşâyihin emri Resûlullâh'ın emridir. Resûlullâh'ın emri Allah'ın emridir. Meşâyihin emri aslında Allah'ın emridir. Mademki Cenâb-ı Hak bir kuluna ilhâmî olarak bildiriyorsa...

Veysel Karânî Hazretleri'ne sahâbeden bir tanesi ziyarete gidiyor. Hazreti Ömer'in medh ü senası üzerine gitmiş, görmüş. Gittiği zaman hemen:

— *"Ve aleyküm selam filan oğlu filan"* demiş. Sahabe şaşırmış:

— Daha yeni görüşüyoruz. Benim filan oğlu filan olduğumu nereden bildin, demiş.

— Bana O kimse haber verdi ki O'ndan gizli nesne yok.

O'ndan gizli nesne olmayan kim olur? Allah.

Nasihat istemiş.

— Sana nasihat, ölümü düşün. Sana nasihat: Annen gitti, baban gitti, çevrenden tanıdıkların gitti. Âhir zaman Peygamberi gitti, Ebubekir gitti, Hazreti Ömer gitti, deyinince şaşırıyor. Çünkü sahabe Medine'den ayrılırken Hazreti Ömer sağ imiş.

— Hayır, o sağ demiş.

— Hayır, gitti gitti o da gitti. Senden sonra o da gitti, demiş.

Tekrar sormuş:

— Sana bunları kim haber veriyor?

— Bana O kimse haber veriyor ki O'ndan gizli nesne yok.

Onun için burada Evliyâullâhın sözü, Allah'ın sözü, Allah'ın emri demek işte bu oluyor. Allah ona ilhâmî olarak bildiriyor. Meşâyih emriyle olduğu için bizim tarikatımız hak bir tarıktır. Tarikatların hepsi haktır. Meşâyih haktır, Allah yolu haktır o yolun bilgisi, bilicisi olduğu için.

Bizim tarıktaki hizmetlerimiz de meşâyih emri ile olduğu için haktır. Yirmi dört saat içerisindeki sekiz saat ibadetimiz tamam oluyor. Nasıl tamamlanıyor? Dikkat edelim beş vakit namaz, beş saat. Üç saati nerden alacağız? Eğer günlük dersinizi yapmazsanız sekiz saat ibadeti yapmış sayılmazsınız. Teheccüd namazınızı kılmazsanız sekiz saat tamamlanmış değil. Hatmeye oturmamışsanız sekiz saat ibadet tamam değil.

Evvabin namazı girmiyor 8 saat ibadete. Evvabin namazı akşam namazı ile beraber kılındığı için ayrı bir saat sayılmıyor. Ama teheccüd namazı başlı başına bir namazdır. Günlük dersimiz ayrı zaman içerisinde, hatmemizin saati ayrı. Böylece sekiz saat ibadet tamamlanmış oldu. Bunlardan başka ne var?

“Kulum bana nâfile ibadetlerle yaklaşır.” buyuruyor.

Bunlar nâfile ibadet ama emir hududunda bunlar farz gibi oluyor. Zaten Cenâb-ı Hak sekiz saat ibadet emrediyor bize. Sekiz saatin beş saati, beş vakit namaz ise, üç saati de tarikatımızın hizmetleri. Hizmet gördüğümüz saatler bunlar emir hududunda olduğu için farza giriyor.

“Kulum bana nâfile ibadetlerle yaklaşır.”

Cenâb-ı Hak her şeyi zıddiyetli halk etmiş. İki zıt bir arada yaşamaz. Her şeyi çift halk etmiş, o çift şeyler bir arada bulunmaz. Nasıl? Bakınız gece ile gündüz, hastalıkla sağlık, varlıkla yokluk, sefâ ile cefâ, acı ile tatlı, karanlıkla aydınlık, ateşle barut. Bunlar hep birbirinin zıddı. Bunlar bir arada yaşamazlar. İnsanda sefâ olursa cefâ olmaz. Cefâ olursa sefâ olmaz. Zenginlik olursa fakir olamaz. Fakirlik olursa zengin olamaz.

Boş vakitlerimizin kıymetini bilelim. Sinemaya, parka gideceğimize hanımlar olsun, erkekler olsun... Hanımların da zevkleri var, gezmeleri var. Oralara gidecekse oturup ibadet yapsa, zikir etse, Kur'ân okusa, namaz kılsa daha iyi olur. Yani âhiret, dünya ile amel ile kazanılıyor. Bu dünya misafirhânedir. Kelâm-ı kibârda geçer:

Biz misafiriz ve lakin biz de mihmân bekleriz

Kâmil insan bulmuşuz, bâbında ihsân bekleriz

Mihmân, misafir demek.

Allah'ın ihsânı, kâmil insanın kapısındadır. Allah ihsânını, kâmil insanın kapısında bahşedecek. O da meşâyihimiz, meşâyih olan inancımız, meşâyihimize olan teslimiyetimiz. Büyük ihsân bundan dolayı olacak. Biz bu dünyaya misafir geldik, gideceğiz. Ama bizim de bu dünyada misafirimiz var. Kim o misafirimiz? Hangi haneye kondurabiliriz o misafiri? Dünya hanesine değil, gönül hanesine kondurmak, gönül hanesine davet ettiysek...

Evliyâullâhta Cenâb-ı Hak'ın velâyet nuru var. O nur bizim kalbimizde. İşte râbitanın önemi bu, râbitanın kıymeti bu. Yoksa râbitanın zâhirine aldanmayalım biz. Her kim ki meşâyih insanlardan farklı görmüyorsa; o da bir insandır, beşerdir diye görüyorsa o, tarîkatı anlamamış, yaşamamış.

Ama evliyâullâh insanlardan seçilmiş kul, Allah'a yakın gitmiş, Allah'ın sevdiği kul olmuş, Allah'ın sıfatları onda tecellî etmiş. Onun kalbi olmuş Allah'ın evi. Evliyâullâhın kalbi Allah'ın evidir. Hakikatte Beytullâh insanların kalbidir.

Cenâb-ı Hak kutsî hadisinde buyuruyor ki: *“Ben mekânlara sığmam, mümin kulumun kalbine sığarım.”*

Kelâm-ı kibârda:

*Kâbe inşa-yı Halil'dir sendedir Beyt-i Celil
Sensin Allah'a delil ruhu sultan el meded*

Diyor ki, Kâbe'yi Halil yaptı. Halil İbrahim Peygamber Beytullâh'ı yaptı. Beytullâh ne demek? Allah'ın evi. Diyor ki o evi Halil yaptı. Senin evin Evliyâullâh'ın kalbidir, onu sen yaptın. Sen ancak oraya sığarsın. Başka bir yere sığmazsın.

İşte dünyaya misafir olarak geldik, gideceğiz. Gönül bir mülktür. Biz misafirimizi gönül hanesine, gönül sahibini bulup oturturduysak hanemiz de misafirini buldu. Biz de misafirimizi, mihmanımızı tanıdık. Eğer bulamadıysak yazık olsun bize, evvâh! Allah korusun, Allah muvaffak etsin.

Onun için Allah'a şükür bu nimet hepimizde var. Bunu büyültmeye çalışın. Evliyâullâha olan inanç insanlarda aynı değildir. İnsanların hulusuna bağlı. İnsan evliyâullâhı ne kadar büyük görürse ona o kadar yaklaşabiliyor. Onu ne kadar büyük görürse kendisi de o derece feyiz alıyor. Kalbi büyüten muhabbettir. Kalbe sahibini getiren muhabbettir. Mecnun ne demiş?

Ararken Leylâ'yı, buldum Mevlâ'yı

Bir de:

Bil emânettir muhabbet sana Mevlâ'dan gelir

Muhabetimiz yok demeyin. Eğer buraya bir taklit için gelen varsa korksun. Allah'tan korksun. Gideyim bakayım ne yapıyorlar diye gelip bakıp sonra da taklit edip anlatıyorsa... Allah'tan korksun, velîlerimizden korksun, bir tokat yer. Eğer inarak geliyorsa, Allah için toplanıyorlar diye düşünüyorsa o güzel, o gelsin. Bir muhabbet vardır. Az da olsa o muhabbet onu getirmiştir.

Tarîkat haktır. Tarîkat sohbeti haktır. İnsanların kalbini safileştiren tarîkat sohbetidir.

“Tarîkat, Peygamber Efendimiz’in yolu...”

(13 Haziran 1991)

*Söylenir dillerde bir Mecnûn u Leylâ her zaman
Günde yüz bin nice Mecnûn ile Leylâ’sı geçer*

Burada Mecnun, inanmış, teslim olmuş bir mürittir. Leyla’dan mânâ, meşâyihdir.

Mecnun Allah’ın sıfat nurunu Leyla’da gördü, kendisinde gördü, eşyada gördü. Evliyâullâhta Allah’ın sıfat nuru mevcut, esmâ nuru da mevcut, zât nuru da mevcut. Onun için buyuruyor ki:

Bir Leyla’nın Mecnun’uyam cânân ilinin cânıdır

Cânân ilinden gelmiştir. Onun canı hepimizin ruhu. Cânân ilinden, Allah’tan geldi. Ama cânân ilinin canı değildi ilk gelişinde. Onlar geldikten sonra bir daha gitmiş. İkinci gelişidir, ikinci gelişini ifade ediyor. Bu da nedir?

“Mûtû kable ente mûtû. (Ölmeden evvel ölin.)”

Cenâb-ı Hakk’ın bir emri var ya. Ona mazhar olmuş, o tecellî etmiş, varlığından kurtulmuş. Bir insan varlığından kurtulunca hakikat varlığına ulaşır.

Bir dilberin meftûnuyam bu cânânın kurbânıdır

O güzele gönül vermiş. Bir mürit hakikaten râziye, marziye makamına ulaşırsa, cânını cânâna vermiştir. Kelâm-ı kibârda:

Bu nefsin râziye, marziyye eyle

Alıp dost iline kurbana gel gel

Dosttan mânâ, Allah’tır. Kurbana gel gel, Allah için nefsin bütün arzularını terk etmiş. Nefsinden geçmiş.

“Seb’ül-Mesânî”dir yüzü, nutk-u Mesîha’dır sözü

Seb’ül-Mesânî, Fatiha sûresi. Nutk, nefes. Mesih, Hazreti İsa.

Meşâyihin yüzünde Fatiha Sûresi yazılıdır. Kim okursa onun gönlü fetholur. Başka kelâmda:

Vechinde yazılmış Seb’ül-Mesânî

“İnnâ fetehnâ”dan verir nişanı

Senin nefesin Hazreti İsa’nın nefesidir, diyor. Bunda hilaf olamaz.

Çünkü “Benim ümmetimin velîleri, Benî İsrail peygamberlerinin derecesindedir.” diye buyuruyor Peygamber Efendimiz.

Hazreti İsa ise Benî İsrail peygamberi. Ümmet-i Muhammed’in velîleri Benî İsrail peygamberleri derecesinde olursa, tabii ki onun nefesi Hazreti İsa’nın nefesi olur. Hazreti İsa’nın nefesi ne yapmış? Mürdeleri, ölüleri diriltmiş. Evliyâullâhın nefesi de mürde kalpleri diriltiyor.

Nur-i Muhammed’dir özü

Vârisi enbiyâ olunca, Peygamber Efendimiz’in nuru da mevcut onda. Peygamber Efendimiz’in nurunu ondan önce nebîler taşıdı. Ondan sonra da

vâris-i enbiyâ olan velîler taşıyorlar. Peygamber Efendimiz son peygamber olduğu için kıyamete kadar velîler taşıyacak. *Mevlid-i Şerif*'i dinliyorsunuz:

*Hak Teâlâ çün yarattı Âdem'i
Kıldı Âdemle müzeyyen âlemi*

Âlem, bildiğimiz, gördüğümüz bu dünya âlemi. Dünya âlemi ne ile ziynetlenmiş? İnsanlarla. Âdem'le dünyayı süsledi. Allâhu Teâlâ buyurdu ki: “*Biz Âdemi yeryüzüne halife gönderiyoruz.*” Melekler secde etti. İblis secde etmedi. İblis itiraz etti. “*Ben ateşten halk edildim. O topraktan halk edildi. Ateş topraktan üstündür. Ben secde etmem.*” dedi.

Melekler tereddüt ettiler. İtiraz etmediler. Baktılar ki noksan sıfat. “*Biz ibadet yapmaya yetmiyor muyuz ki bu noksan sıfatı halk ettin ve yeryüzüne halife gönderiyorum.*” diye emrediyorsun. Cenâb-ı Hak: “*Sakin olun meleklerim! İtiraz etmeyin. Benim bildiğimi siz bilemezsiniz.*”

Melekler tekrar Cenâb-ı Hak'tan istiğfâr dilediler. “*Affet yâ Rabbî! Tabii sen Âlîmsin. Âlim-i sırr-ı hafîsin. Senin bildiğini biz bilemeyiz.*” Ama burada melekler neyi gördüler? Hazreti Âdem'in cesedini gördüler. Ruhundan haberleri yok. Zaten can da yok. Ama Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “*Kendi ruhumdan ruh üfledim.*” O ruh hepimize üflenmiş. Allah Âdem'e dedi:

*Mustafa'nın nurunu alnına koydu
Bil Habîbimin nurudur bu nur dedi*

İşte böyle peygamberlerden gele gele. Peygamber Efendimiz'e geldi. Ama Peygamber Efendimiz'de tümü, tamamı tecellî etti. Peygamber Efendimiz'den önceki peygamberlere bölünmüş idi. Çünkü bir asırda çok peygamber yaşamış. Peygamber Efendimiz'in nuru hangisinde? Hepsi de taşıyorlardı.

Peygamber Efendimizden sonra da velîlere taksim edilmiştir bu nur. Velîler taşıyorlar bu nuru. “*Nur-u Muhammed'dir özü*” diye bu kelâmın anlamı bu.

“Seb'ül-Mesânî”dir yüzü

Evliyâullâh'ın yüzünde Fatîha Suresi var. Kim okursa ilmin merkezine dalmış olur. İlmin noktasını bulmuş olur. İlim bir noktadır, o da nedir? Allah'ı bilmek, Allah'ı bulmaktır. Allah'ı bilmek nasıl? İlme'l-yakîn bilen insan Allah'ı bilmiştir ama bulmuş değildir. Ancak hakke'l-yakîn hem bilinir hem bulunur. Bilen, bilinen bir şey var. Arıyor bulunmuyor. İlim böyledir. Bildirir, aratır, ayne'l-yakîn yaklaştırır. O da ameldir.

İnsan ne kadar amel işlerse o derece Allah'a yaklaşır.

Zaten Cenâb-ı Hak'ın emri: “*Kulum bana nâfile ibadetle yaklaşır.*” buyuruyor.

Bilinen bir şeyin bulunması için mürit aşka dūçâr olacak. Allah aşkı ile yanacak ki varlığı ortadan kalksın. Amennâ ve saddaknâ. Evliyâullâhın vechinde (yüzünde) Fatîha Suresi yazılıdır. Başka bir kelâm:

*Înâyet kılssa bana Hak
Hak'tan oku gel sebak
İlmi ledünnî bir verak
Pîrimde ol şân gizlidir*

Evliyâullâh, ledünnî ilmini sana melek okutur gibi okutur. Ama sen onun yüzünde Fatîha Suresi'ni okuduysan eğer. Bütün Kur'ân-ı Kerim'in mânâsı

Fatiha Suresi'nde mevcuttur. Fatiha Suresi'nin mânâsı da "Bismillâh"ta mevcut. Bismillâh'ın mânâsı da "be" harfindeki bir noktada mevcut. O bir nokta da evliyâullâhın iki kaşının arasındadır. Açtın okuduysan, işte ledünnî ilmini buldun. Çünkü niçin?

İki kaşısı arasından azmeder Mevlâ'ya hat

Yani Allah'a giden yol, evliyâullâhın iki kaşının arasından gider. Onun için evliyâullâhın iki kaşının arasına râbıta yaptırıyorlar. Tarikatımızda böyle. Eğer aşka dûcâr oldunsa ilmin merkezine daldın. İlmin noktasını buldun. Başka bir kelâmıda:

*Bir noktada pinhân imiş
Gör neyledi bu aşk beni*

Bir noktada gizlidir, diyor. Neymiş o? O da Allah aşkı. Allah aşkı senin kalbinde tecellî ettiyse, o bir noktadan mânâ, senin kalbinin açılmasıdır. O aşk açacak senin kalbini. O kalp açılırsa işte ilmin merkezine daldın.

Ol cân içinde cân imiş

Can, evliyâullâh. Onun içindeki can nedir? Allah.

Cenâb-ı Allah: "*Ben yere göğe sığmam, mümin kululumun kalbine sığarım.*" buyurmuş.

Buradaki mümin kulun kalbi, senin benim kalbim değil. Bizim kalbimiz muhalefet ambarı olmuş. Ne zaman ki bir Müslüman'ın bin bir meşakkat karşısında Allah'ı hiç kalbinden çıkmıyorsa; yerken, içerken, yatarken, kal-karken, gezerken, alırken, verirken Allah'ı hiç unutmuyorsa, işte onun kalbinde. Allah'ın esmâ nuru tecellî etmiştir. Onun kalbinde hem sıfat nuru tecellî etmiştir hem de zât nuru tecellî etmiştir. Ne buyurdu sonunda?

Arş-ı muazzam başıdır

Arş-ı âlâdan bahis yok. Arş-ı âlâ çok büyük. Büyüklüğünü anlayalım ki sayısı belli olmayan melekler, nice varlıklar, büyük hikmetler vardır. Arş-ı âlâda sayısını ancak Cenâb-ı Hak bilir. "*Arş-ı muazzam başıdır*" demek, arş tan büyük başı.

Hem "Gâbe Gavseyn" kaşındır

"*Gâbe Gavseyn ev ednâ*" ayet-i kerimesi var ya. Peygamber Efendimiz'in hakkında nazil olan bir ayettir.

"*Gâbe Gavseyn ev ednâ (Habîbim sen bana iki kaşın yaklaştığı kadar yaklaştın.)*"

İşte evliyâullâhın kaşısı "Gâbe Gavseyn" kaşındır, diyor.

Ol akl-ı evvel cûşudur

"*Kün*" emrinin fermânıdır

Cenâb-ı Hak her şeyi "kün" emrinden halk ediyor. Fakat velîler de beşer. İnsan olarak gelmişler, zâhirde böyle. Bir cisimle gelmişler. Anaları, babaları vardır. Memleketleri vardır. Onların bir de bânınları var. Bir insan bânından büyürse, yetişirse... Zâhirde yetişmek nedir? Fakülte bitirir, profesör olur, çok büyük âlim olur, dünyada bir numaralı insan olur. Bu zâhirdedir. Bâtında yetişmek öyle değil. Bâtında yetişmek nedir? Ruhu yetişiyor, ruhen gelişiyor, büyüyor. Ruhun gelişmesinin, büyümesinin esrârını akıllar almıyor. Ruhtan bahis yoktur.

Sordular ruhtan Resûlullah cevabın vermedi

Peygamber Efendimiz ruhu bilmez miydi? “Ebu’l-ervâh” o. Ruhların anası. Bir anne kaç tane çocuğu olursa olsun hepsini bilir. Bildiği hâlde bahsetmedi. Yalnız Cenâb-ı Hak bildiriyor:

“Habîbim sana o ruhtan soranlara söyle ki ruh Rabb’imin emrindedir.”

Şimdi ruhlarla ilgili kitaplar yazıyorlar. Saptıyorlar insanları. Ruh masumdur, mesul olan nefistir, isyan eden nefistir. Nefis isyan edince ruh ceza çekiyor.

Evet, Allah’a şükür, çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Cenâb-ı Allah, hepinizi arzunuza ulaştırsın. Tarikatımızı anlamak, yaşamak nasip etsin. Tarikatı anlamak, yaşamak için evvela şeriatla bir eksiğimiz olmayacak. Ondan sonra da meşâyihle fazla inanacağız. Hayatımız, memâtımız: meşâyihimiz. Bakınız:

Hayatı memattır, mematı hayat

buyuruyor. Hayat, diri. Memat ölü. Ölü olan kalbimiz. Hangi kalp ölü? Zikretmeyen kalp, Allah’ı unutmuş. Allah hiç aklına gelmiyor. O kalp ölüdür. Diri kalp hangisi? Allah’ı hiç unutmayan. Yani ben ölü idim, diriltti diyor. Nasıl diriltmiş? Gâfil olan kalbini, mülevves olan kalbini temizlemiş. Bütün muhalefetten, hatalardan temizlemiş. Ne ile temizlemiş? Bir aşk ile. Çünkü insanlar evliyâullâhsız aşka dücâr olamıyorlar. Meşâyihsiz aşka dücâr olamıyorlar.

Evet, aşk-ı mecazdan çok azını aşkı hakikate döndürmüşler. Onlar da ender. Allah’ın sıfat nurunda kalmışlar. Zât nuruna ulaşamamışlar. Meşâyih aşk-ı mecaz değil, aşk-ı hakikattir. Meşâyih aşkı, müridi esmâ nuruna tez geçirir. Sıfat nuruna geçirir. Zât nurunda yok eder. Onun için:

Gül bülbülü gördü çıktı kabından

Bülbüller uyandı kalktı habından

Pervaneler geçti ateş bâbından

Gül bülbülü gördü çıktı kabından, bizim zâhirde anlayışımıza göre bu kelâm çok ters geliyor. Niçin? Bülbül daima gül bahçesinde, gül dalında bekler ki gül nasıl açacak diye. Böyle iken gül bülbülü bekliyor ki açsın. Burada gülden mânâ evliyâullâh. Çıktı kabından demek, evliyâullâhın velâyeti. Bülbülden mânâ da müridin ruhu. Evliyâullâh en evvel velâyetini müridin ruhuna gösteriyor veya tanıtıyor. Nefis görmüyor ama. Mademki bir mürit evliyâullâha inanmış teslim olmuşsa onun ruhu evliyâullâhın velâyetini görmüştür. Evliyâullâh velâyetini ona göstermiştir. Mürit de gafletten uyanmıştır.

Başka bir kelâmda da müritten mânâ, bülbül. Gülden mânâ, Evliyâullâh.

Mürşitler benzer güle

Derviş benzer bülbüle

Sev Hakkı seven ile

Ben derviş olamadım

Hakkı da bulamadım

Allah’ı sevmeyen derviş olamaz. Hakiki Allah sevgisi bir insanın gönlünde olursa, onun gönlünde başka bir arzu olmaz: ne dünya ne âhiret ne mal sevgisi ne evlat sevgisi. Kendi canını da sevmez. Onun için:

Başımı top eyleyip gir vahdetin meydânına

Kıl gazâ-yı Kerbalâ gir kendi nefsin kanına

Seyr kıl uşşak-ı Mevlâ nice kıyar cânına

Terk-i cân etmektir ancak aşkı sevdâdan garaz

Bir insanda Allah sevgisi, Allah aşkı olmazsa, Allah sevgisine dūçâr olmazsa terk-i can olamaz. Terk-i can olmayınca da cânânı bulamaz.

Buyuruyor ki: “*Kulum ver beni de al beni.*”

Neyi verip de onu alacağız? Allah’ın bizde neyi var? Allah bize çok nimetler bahşetmiş. Görmemiz, işitmemiz, bunların hepsi Allah’ın lütfu değil mi? Bunlarla Allah kazanılmaz, hayır.

“*Kendi ruhumdan ruh üfledim*” buyuruyor.

Allah’tan gelen o ruhtur. Eğer o ruhu Allah için verdiysen Allah’ı aldın.

Te’âlallâh ne hûb zibâ yaratmış kâmil insanı

“Nefahtü fîhi min ruhi” deminde kılmış ihsânı

İşte sana üflenlen odur. Allah’tan gelen de odur zaten. İnsanların canı çok tatlıdır. Her şeyi canı için yok eder. Canını ne için yok edeceğini bilemez. İşte meşâyih bildiriyor: Senin nimetin bu. Yolu da budur. Nimetin şuradadır. Onun bahası da şudur.

Yol nedir? Şeriat, tarikat.

Nimetin nedir? Ru’yetullâh.

Bahası nedir? Can vereceksin.

Can gitmeden cânân ele geçer mi? Niçin diyor ki:

Cânım demem ben bu tendeki cânâ

Eğer vâsil eylemezse cânâna

Âhir bu dert beni eyler divâne

Dermân için sen Lokman’e gelmişem

Elhamdülillâh çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Allah nime-timizin münkiri etmesin. En büyük nimeti bize vermiş. Bizi Müslüman halk etmiş. Sevgili Habîbine ümmet etmiş. Bize vârisi olan velîlerini tanıtmış, sevdirmiş.

“*Hiç nimet olur mu bundan ziyade*” idrak eden böyle buyurmuş. Tarikatı tadan böyle buyurmuş. Tasavvuf kelâmı bu.

“*Hiç nimet olur mu, bundan ziyâde.*”

Nedir bu?

Şeyhim benim sultan imiş

Hak’tan bize ihsân imiş

Can derdine dermân imiş

Görün beni aşk n’eyledi?

Âhiri derviş eyledi

Sâmi gibi bir Hazrete

Gönderdi beni vuslate

Eriştirip bu devlete

Vuslat neredeymiş? Evliyâullâhta. Niçin? Çünkü Evliyâullâh Hak kapısı, Allah kapısı. Evliyâullâhın gönlüne girdiysen eğer Allah’ı buldun. Gönlüne nasıl gireceksin? Sevgi ile, hizmet ile. Tarikatın dört şartı var: Muhabbet, ihlâs, edep, teslim. Muhabbet, meşâyihini çok seveceksin. Canından fazla seveceksin. Peygamber Efendimiz, Hazreti Ömer’e sordu:

— Yâ Ömer bizi ne kadar seviyorsun?

— Nefsinden sonra en çok sizi seviyorum yâ Resûlullâh.

— Sen kâmil mümin olamamışsın. Bizi nefsenden fazla seveceksin.

Ondan sonra ondaki sevgi öyle bir çoştı ki nefsini sevmeyi. Nimetimiz büyüktür. Cenâb-ı Hak bizi küfürde bırakmamış, Müslüman halk etmiş. Küfürde olanlar da Allah'ın kulu, onları da Allah yarattı, onlar da beşer. Onların cesetleri de topraktan halk edilmiş. Onlara da ruh üflenmiş. Hâlik bir, madde bir, baba bir. Onlar da Hazreti Âdem'in evlatları.

Hazreti Peygamber Miraç yaptığı zaman, semânın her katında Peygamberlerle konuştu. “Tarîkat yok.” diyenler çok yanılıyorlar. Tarîkat yok demek küfür. “Tarîkatın zamanı değildir.” diyenler de yanılıyorlar. Çok yanlış söylüyorlar. Allah kuluna zulmetmez. Kul kendini zulme sevk eder.

Hiç kuluna zulmeder mi Mevlâsı

Kulun çektiği kendi cezâsı

Eğer şimdi tarîkat olmasaydı, bu zamanın insanlarına Allah zulmetmiş oluyor. Tarîkat nedir? Tarîkat Peygamber Efendimiz'in yolu. Tarîkatı bir insan yaşarsa Peygamber Efendimiz'e mânen yaklaşır.

Vakt-i Saadet'te Peygamber Efendimiz'in yüzünü gördüler. Canlarını, mallarını fedâ ettiler. Sohbetlerinde, savaşlarında, namazlarında beraberlerdi. O kadar mucizelerini gördüler. Ama Veysel Karânî Hazretleri Peygamber Efendimiz'i hiç görmedi. Zâhirde hiç görmedi. Ama Veysel Karânî Hazretleri kadar hiç kimse, sahabeler bile onu bilemedi, anlayamadılar. Onlar Peygamber Efendimiz'in cesedi ile beraberlerdi. Ama Veysel Karânî ruhu ile beraberdi. İşte burada da şeriat cesetle ilgili, tarîkat ruh ile ilgili.

Şeriat, tarîkat yoldur varana

Hakikat, mârifet andan içerû

Bizim ehl-i sünnet âlimleri “Ru'yetullâh haktır, vardır ama dünyada göremezler.” diyorlar. Bâtın ulemâ da buyuruyorlar ki: “Her şey dünyada kazanılıyor. Dünyada göremeyen âhirette de göremez.” Öyle midir? Öyledir. Çalış, kazan sen de gör. Onun için Yunus Emre'nin:

Sensin benim cânım cânı

Sensiz kararım yok durur

Cennette sen olmaz isen

Vallâh nazarım yok durur

Yemin ediyor ki cennette sen olmazsan, cenneti ne yapacağım. Ama kim o? Cenâb-ı Hazreti Allah. Cennette sen cemâlini göstermezsen ben cenneti ne yapacağım diyor. İstemem diyor. Başka bir kelâmında zaten açıkça söylüyor:

Cennet cennet dedikleri

Bir köşk ile birkaç hûri

İsteyene ver onları

Bana seni gerek seni

Bizim mevcut olan divanımızda da var:

Cemâlin şem'ine müştâk olanlar

N'eder cennetteki ebrârı Leyli

Cemaline âşık olanlar, cennetin süsünü, varlığını, eşyasını ne yapacak? Her şeyin dünyada misali vardır. Mecnun gibi, Ferhat gibi daha çok aşk-ı mecazlar var. Ama aşk-ı hakikati görenler az olmuş.

“Şeyh’ini unutmazsan O’nun yanındasın.”

(7 Haziran 1991)

Sağlık da geliyor Allah’tan, hastalık da geliyor Allah’tan. Bizi bizden daha iyi bilen var. Belki hastalığın bizim için sağlıktan daha hayırlı olduğunu bilen var. Amennâ öyledir. Biz bilmiyoruz ama fakirliğin bizim için zenginlikten daha iyi olduğunu bilen var.

Rabb’imiz bizi halk etmiş, bizi bilir. Zenginlik ile mi biz Rabb’imizi buluruz, fakirlikle mi? Peygamber Efendimiz fakirlik diledi. Allah ona zenginlik veriyordu da almadı. Cenâb-ı Hak “Erhamerrâhimîn” adâletlidir, merhamet sahibidir, âdildir. Bir kuluna hem dünyada hem âhirette azap etmez. Bir kuluna dünyada fakirlik vermez. Azap etmişse âhirette ona azap etmez. Yalnız fukara-yı sâbirinden olacak. Gözü onun bunun malında, yemesinde, giymesinde değil. Onu bunu istemek değil. Çarpmak, kırmak, vurmak değil.

Tefrikadan kurtulalım. Tefrika iyi değil bizim için. Tefrika nedir? Allah’tan gelen hayrı, şerri bilmezsek tefrika oluyor. İnsanlar hayır işler, şer işlerler. Sen hayırlı insansan şerri işleme, hayrı işle. Cenâb-ı Hakk’ın şerre rızası yoktur. Hayır işleyen kimdir? İyi niyetli ve insanlara daima iyilik düşünendir. Şerli insan kimdir? Daima şer işleyen ve insanlara zararı dokunandır. Biz her zaman hayır düşünüp hayır kazanacağız, şerden de kaçınacağız. Her ne kadar hayır işliyorsak, şerden kaçınıyorsak kaçınalım. Biz de bir insanız. Cemiyet içerisindeyiz. Akrabamız var, çevremiz var. Bunlar içerisinde şerli insanlarla karşılaşırız. Bunlardan bize zarar geliyor. Bunlar bize eziyet ediyorlar. Bunları ne yapacağız? Onları Allah’tan bileceğiz. Allah’tan bize gelen iptila üç türlü gelir: İllet, gillet, zillet.

İllet: Hastalıkla gelen.

Gillet: Fakirlikle gelen.

Zillet: Yürek oynatması, üzüntü, sıkıntı, eziyet.

Zamanımızda bunların üçü de vardır. Fakat gillet azdır; zillet çoktur, illet çoktur. Ne kadar bu hastalıklar çoğaldı. Araştırdığımız zaman hiçbir tane sağlam adam var mı? En sağlam adam gitse doktora onda da bir hastalık bulacaklar. Zillet ise herkesin bir taraftan bir üzüntüsü var. Bir ailede bir kanser hastalığı olduğu zaman, Allah korusun Müslümanları, ne oluyor orada? Bir insanda illet var. Ama ailenin bütün insanlarını zillete düşürüyor. Kanaat olmayınca fakirlik de baş gösteriyor. Kanaat olmuş olsa fakirlik yok.

İşte fukarayı sâbirinden olmak. Allah’ın mağfîretine uğramaktır. Cenâb-ı Peygamber Efendimiz bize acıdı, bizi kayırdı. Bizim için zenginlik istemedi. Zenginlik Peygamber Efendimiz’e bir şey yapmaz. O bizi düşündü.

Onun ashabından olan damadı Osman-ı Zinnûreyn Hazretleri bir gün Peygamber Efendimiz'e orduya harcamaları için bir torba altın getirip veriyor. "Ya Resûlullâh bunu orduya harca." O torbadaki altını döküyor önüne, parmaklarını içine koyarak altınları karıştırıyor. Hazreti Osman-ı Zinnûreyn Hazretleri'nin yüzüne bakıyor. Yanında sahabeler var. Diyor ki: "Bunlar Affan oğluna zarar vermez."

Peki, ümmeti olan Hazreti Osman'a zarar vermiyordu da bu altınlar Hazreti Resûlullâh'a mı zarar verecek? Niye "Uhud Dağı'nı altın halk edeyim." dedi de kabul etmedi. Bakın dikkat edin.

— Yâ Rabbî sen isyan eden ümmetimi fakirlikle mi yarlıgıyacaksın, zenginlikle mi, diye sordu.

— Ben ümmetini fakirlikleri ile yarlıgarım, fakirliklerine bağışlarım.

— Ben ümmetim için fakirliği kabul ettim yâ Rabbî.

Bu ne kadar ümmetini seven Peygamber. Bu ne kadar ümmetini kayıran Peygamber. O bizi bu kadar sevmiş kayırmış da biz kendimizi niye düşünmüyoruz? Biz kendimizi niye kayırmıyoruz? Biz Sünnet'i terk edersek bize kim şefaet edecek? Nasıl kurtulacağız daha. Allah'ın emri de bu değil mi? İnanmış olduğumuz bizi yoktan var eden Allah'ın emri de bu değil mi?

Nasıl bir emri var bize: "Habîbim bana itaat eden, sana tâbi olsun."

Habîbinden gelen emir bize geliyor. İtaat nedir? Kur'ân. Kur'ân'a kim inandı ise, kim Kur'ân'a tâbi oldu ise Allah'a itaat etti.

"Sana tâbi olmayan bana itaat etmiş değildir."

Onun için burada hanımlar için de sünnet var, erkekler için de sünnet var. Sözüünüz, özünü, işiniz, kıyâfetiniz, yaşantınız Sünnet'e ve Kitap'a uygun olsun. Sade fakirlik de sizi kurtarmaz. Zenginlik de kurtarmaz insanları. Muhakkak, zengin de olsa fakir de olsa Sünnet'e ve Kitap'a uymak mecburiyeti var.

Kitap'ımız Kur'ân, Peygamberimiz Hazreti Resûlullâh. Allah'ın cemâlini insanlar görürler. Niçin, bizim bu ruhlarımız Allah'ın zâtından ayrılmış gelmiş? Bu ruh yine Allah'ın zâtına gitmek ister? Ama nefis zulmediyor ona. Nefis de bu cesedimiz.

Bu ten kuşu hevâ ile heveste

Murg-u cânım feryâd eyler kafeste

Bu ten kuşu: Nefsimiz, cesedimiz. Murg-u cân, ruhumuz. Kafesten mânâ esaret. Ruhumuz kafese hapsedilmiş bir kuş gibi oradan çıkmak için bağırp duruyor. İşte bizim de cesedimiz kafes olmuş, ruhumuzu hapsedmiş. Bu ruh oradan çıkmak ister. Nasıl çıkacak? Bir insan şeriatın, tarîkatın emirlerini işlerse ruhu kafesten çıkmış olur.

Oların ruhlarının yok kararı

Dolaşırlar zemînü âsumânı

Olar bu âlemi devrân ederler

Ararlar derde düşen nâ-tüvânı

Nâ-tüvân, mecbur. Bu da çok önemli bizim için, çok önemli. Cenâb-ı Hak bizi noksan sıfatla halk etmişse, noksanlığımızın icabı. Bu dünyada bizim çilelerimiz var, bizi bu çilelerden kurtaracak kim olacak? Râbıtımız. Çilelerden kurtulmak demek gelen hastalığa râzı olmak. Gelen fakirliğe râzı olmak. Gelen zillete râzı olmak. Bu niçin böyle oluyor? Râbıtımız olmazsa olmaz. Çünkü “Eşeddül belâ” fermanı var.

Cenâb-ı Hak: “Şiddetli belâyı peygamberlere verdik. Onların içinden hafifini de velilere verdik. Onların hafifini de Müslümanlara, inanmış ve inancını yaşayanlara, dinini yaşayanlara verdik.”

Eğer biz Müslümanlık davasında isek niye rahatlık istiyoruz ki? Rahatlık istiyorsak eğer, o zaman Müslümanlık davasında bulunmayalım.

Nefsimizin esaretinden ruhumuzu kurtaran, meşâyihimizin himmeti, Şeyh Efendimiz’in duası. O kurtarıyor. O zaman anlıyor ki dünya arzuları aldatıcıymış. Nefsin arzularından vazgeçebiliyor muyuz? O zaman bizim için hastalık da önemli olmuyor. Celâli Baba ne buyurmuş:

*Gazâ-yı belâdan kurtulmaz başım
Günbegün artıyor, yürekte cûşum
Celâli yâd ile görülmez işim
Bu dertli sînenin dermânı geldi*

Şeyh Efendisi gelmiş de ona söylemiş. Dertli sîne, dertli vücut. Dertli vücudumun dermanı geldi. Evet, insanların vücudunda çok dertler oluyor. Fakat bunlar önemli değil. Esas insanın bir derdi var.

*Derman arardım derdime
Derdim bana derman imiş*

Ben diyor derdime derman ararken derdim bana dermanmış. Burada insanların derdi, derdine derman ise niye doktora gidiyor? Niye derman arıyor? Bir dert var ki o dert derman oluyor insanlara. O derdi bildikten sonra daha hastalığı da kalmıyor vücudunda. Esas derdini bildiği zaman dertleri bitiyor.

Mesela bir büyük balık olur. Bütün balıkları yutar bitirir. İşte esas dert de diğer dertleri siler süpürür. Peki, esas derdimiz nedir?

*Bürhan aradım aslıma
Aslım bana bürhan imiş*

Bürhan, kurtuluş. Ben kurtulmak isterken, derman ararken aslım beni kurtaracakmış. Aslını bilenler, aslını düşünenler kurtuldular. Derdim de bana dermanmış. Derdimi bildimse daha niye derman arayayım.

Bu dert nedir? Bu dert Allah’tan ayrılışımız. Derman nedir? Allah’tan ayrılan ruhun Allah’la birleşmesidir, Allah’a ulaşmasıdır. Aslımız nedir? Aslımız Allah’tan gelen ruhumuz. Cesedimiz ne? Toprak. Bugün var, yarın yok. Ölmeyen var mıdır? Yok. Ölmeyen kalsaydı Peygamber Efendimiz kalırdı. Hepsisi onun şerefine halk edilmiş.

İnsanların bu görmüş olduğumuz vücudu eğer Allah’a kulluğunu yapıyorsa büyüyor. Çok kıymetli oluyor. İnsanlar çok büyüktür. Çok kıymetlidir. İnsanlar çok büyük, çok da küçük varlık. Hem büyük varlık insanlar çok

kıymetli hem çok da adi, kıymetsiz. İnsanlar insanlık şerefine nail olursa büyük varlık oluyor, çok kıymetli oluyor ve çok da güzel oluyor. Niçin?

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: *“Biz insanı kendi sûretimizde halk ettik.”*

Burada yanlış anlaşılmasın. Cenâb-ı Hakk'ın ruhunda bir sıfat-ı subûtiyesi var. Onun da sekiz sıfatı var. İnsanlarda da sekiz sıfat var. İnsanlardaki noksan sıfat. Ondaki kemâl sıfat. Bir insan noksan sıfatından kurtulup kemâl sıfata ulaşırsa daha güzel olmaz mı? İşte Allah, Cenâb-ı Hak o sıfata bürünmüş. *“Biz insanı kendi sûretimizde halk ettik.”* demişse bizim bu sûretimize değil. Bizim sûretimizin içerisinde bir sûret daha var. Ama eğer Allah'a kulluk ediyorsak, o sûret çok kıymetli. Allah'tan sonra kıymetli olan odur. Allah'a isyan ediyorsak o sûret var ya bütün sûretlerden, hepsinden çirkindir. Bütün hayvanların en âdisi domuz vardır, ondan da aşağıya düşer insan. Ondandır çirkin olur insan. Bu ne? İnsanların iç âlemi. Dış tarafı değil, dış görünüşü değil.

Affedersiniz, domuz, köpek, eşek gibi pis hayvanları, televizyonlarda görüyorsunuz. Mesela Beyaz Saray'a koyarlar mı? İşte cennet de çok lüks bir yer. Böyle çirkin vücutları oraya koyarlar mı? Öyle ise insanlar bu dünyada hem cennete lâyık bir cisim kazanıyorlar hem de cehenneme lâyık bir cisim kazanıyorlar.

Cenâb-ı Hak: *“Biz insanı çok kıymetli halk ettik. Zâtımın nuruna ancak insan ulaşır, melekler bile Zâtımın nuruna ulaşamaz.”* buyuruyor.

Meleklerde noksan sıfat yok. Noksan sıfat nedir? Yalan söylemek, hırsızlık etmek, içki içmek, kumar oynamak, adam öldürmek... Bunlar değil. Ya nedir noksan sıfat? Bizim yememiz, içmemiz, uyumamız, hasta olmamız, ihtiyar olmamız, yorulmamız, usanmamız... Bunlar nedir? Noksan sıfat. Meleklerde bunlar yoktur. Yeme yok, içme yok, uyku yok, yorulma yok, hastalanma yok, ihtiyarlama yok; zikirleri de nur, cisimleri de nur.

Böyle olduğu hâlde, eğer insan insanlığını kazanırsa o melekten kıymetli oluyor. Cenâb-ı Hak melekleri sıfat nurundan halk etmiş. Sıfat nurunda kalıyorlar. Terakkî yok, tenzilat yok. Düşmek de yok, çıkmak da yok. İnsanlarda hem düşme var hem de çıkma var. Hem yükselme var hem de alçalma var.

Allah râzı olsun hepinizden. Allah arzunuza ulaştırsın. Cenâb-ı Hak, gayemizi bilmek nasip etsin. Gayenize ulaşmak nasip etsin. Evet korkmayın. Allah'a şükür, çok şükür, bin şükür.

*Âriflerin kıyâmeti dâimdir
Kulûbu hep mâsivâdan sâimdir
Biz gaflette isek pîrim kaimdir
Bırakmaz berzâh-ı süflâyâ bizi*

Bir de buyuruyor ki:

Ehl-i aşkın derdinin dermânı vuslattır beğim

Hepiniz ehl-i aşksınız. Ama aşkınızı muhafaza edin. Çoğaltmaya bakın, büyültmeye bakın. Her şey küçükten büyür. Aşk, Allah sevgisidir. Onu büyüte büyüte kalbiniz tamamen onunla dolar. Aşkın neticesine ulaşırsınız. Aşkın neticesi ne?

*Aşk ânındır, âşık oldur, mâşuk ol
Âhir ândan âna varır cümle yol*

Ruh, Allah'a nasıl gider? Dünyadan geçer, âhiretten geçer, nefsinden geçer, canından geçer Allah'a gider.

Sanma ki kaçar âşık olan cevri ü cefâdan

Cefâ tefrika oluyor. Cefâ nereden geldi? Allah'tan. Sefâ nereden geldi? Allah'tan. İki de bir yerden geldiyse ikisini de alacağız. Bu ne demek? Yani sağlık bizim için ne ise hastalığın da öyle olması lazım. Hastalıktan şikâyetçi olmayacağız. Yalnız niçin hastalıktan kaçacağız? Amel işlemek için. Zevk için, sefâ için, rahatlık için değil. Hasta olmuş, amel işleyemiyoruz. Hastanın da ona göre ameli var. Hasta olarak işlemediğimiz eksik amellerimiz, sağlıklı olup da amel işlemeyenlerden daha hayırlı olur.

Mademki “*Ve bil kaderi hayrihî ve şerrihî*” fermanına inandıysan, Müslümanız elhamdülillâh, Âmentü'nün şartlarına inanmazsak Müslüman olamayız zaten.

Bir binanın var olmasında altı cihet vardır. Bu vücutta da böyle, ne olursa olsun. Bir vücut var mı? Bunun altı ciheti vardır. Bu bardak bir cisim mi taşıyor? Bunun önü var bir cihet. Arkası var bir cihet. Sağı var bir cihet. Solu var bir cihet. Üstü var bir cihet. Altı var bir cihet. Eğer bunun altı ciheti olmazsa burada sıhhat olmaz. Bu tavan olmasa yağmurdan, doludan nasıl muhafaza edileceğiz? Tabanı olmasa nerede oturacağız? Sağı var, solu var, arkası, önü var. İşte imanın bütünlüğü de altı şarttır. Bir tanesi olmazsa olmaz. Bu altı şartın bir tanesi de “*Ve bil kaderi hayrihî ve şerrihî.*” Buna inanmak. Ama bu sözde kalıyor. Tatbikatına geçemiyoruz. İmanın taklidinden tahkikine geçmek lazım.

*Bulam dersen eğer ayn-ı imâni
Çalış ki olası şeyhinde fâni
Sana senden yakın olanı tanı
Bu berzâh âlemin geçmek dilersen
Bekâ gülşanına geçmek dilersen*

Bu tasavvuf ve tarikat kelâmıdır. Ama zâhirde de şeriatımızda da “*Ve bil kaderi hayrihî ve şerrihî*” fermanı varsa bu ne demek oluyor? Hayır da gelir Allah'tan, şer de gelir Allah'tan. Hayır nedir bizim için? Sağlık. Hayır nedir? Varlık. Şer nedir? Fakirlik. Hayır nedir? Kıymet, itibar, insanlardan görmüş olduğumuz hürmet. Şer nedir? İnsanlardan görmüş olduğumuz eziyet, üzüntü. Bunların hepsi Allah'tan geliyor.

İşte bu fermana göre hastalıkla, sağlığı bir bileceğiz. Tefrika yapmıyoruz. Mâşuk kim? Allah. Âşık? Allah'ı seven kul. Aşk, kulda tecellî eden Allah sevgisi. Aşk, âşık ile mâşuğu birleştiriyor. Bunun menbaı Peygamber Efendimiz. Başlangıcı, başı, anası Peygamber Efendimiz.

Çünkü Hatice Validemiz'le evlendikten sonra fakir hayattan zenginliğe geçti. Çok fakirlik çekmişti. Zengin bir hanım ile evlendi. Çok güzel bir hanım ile. Hatice Validemiz Mekke'de tek bir hanımmış. Onun o kadar çok talipleri

varmış ki hiçbirini almamış. Hiç birisi ile evlenmemiş. Çok akıllı, çok güzel, çok zengin. Malını, canını Peygamber Efendimiz'e fedâ etti.

Öyle olduğu hâlde kaçıyor hanımından, Hira Dağı'na gidiyor. Nur Dağı'na gidiyor, orada Rabbi ile Allah ile baş başa kalıyor. Hiçbir canlının gözüne görünmesini istemiyor. Bir ses kulağına gelmesini istemiyor. Kırk gün oraya gitti. Orada ruhî terakkî yaptı. Oraya cismi ile gitti. Ama onu oraya götüren Allah sevgisi idi. O aşkı orada büyüttü, büyüttü, büyüttü ne oldu? O aşk onun Burak'ı. Ne buyuruyor:

*Gece gündüz durmayıp istediğin
N'ola ki görsem Cemâlin dediğin
Gel Habîbim sana âşık olmuşam*

Cenâb-ı Hak Peygamber Efendimiz'e âşık olmuş. Onu çok sevdiği için, sevdiğinden dolayı yükseliyor. Peygamber Efendimiz'de olan Allah sevgisi. Sevilen de Allah. Ne oluyor? Sevgi birleştiriyor. Müritte de aşk ne yapar?

*Aşk ânındır, âşık oldur, mâşuk ol
Âhir ândan âna varır cümle yol*

Aşk ne yapar? Allah'tan gelen ruhu Allah'a ulaştırır. İlim, amel ulaştırmaz; ilim, amel yaklaştırır. İnkâr edilmez hâşâ.

Ehl-i aşkın derdinin dermânı vuslattır beğim

Vuslat, ulaşmak. Buradaki dert nedir? Allah'tan ayrılması. Ulaşmak isterse dermanı bulur.

*Ehl-i aşkın derdinin dermânı vuslattır beğim
Sen benim derdime derman olamazsın ey hekim*

Burada da doktorlara, ey hekimler diyor ehli aşkın derdinin dermanını siz yapamazsınız. Siz onun derdini bilemezsiniz. Derman da veremezsiniz.

*Öyle bir Sultan'a hâdim olmuşam âlemde kim
Bir nefesi ayrı değil Hazret-i Mevlâ ile*

Hâdim, hizmetçi. Yetmez mi bu bize? Yeter. Kıymetini bilelim. Hepiniz ehl-i aşkınsınız. Hepinizin mâşuğu var. Meşâyihimizin emri tarîkatta yapmış olduğumuz amellerimiz, sohbetlerimiz, hatmelerimiz, namazların peşlerinden virdlerimiz var. Bütün namazların peşinden on bir defa "lâ ilâhe illallâh" üç defa salâtü selam "Allâhümme salli ala Muhammedin ve alâ âli Muhammed." Veya "Allâhümme salli âlâ seyyidinâ Muhammedin ve âlâ âli seyyidinâ Muhammed, bi adedi külli dâim ve devâim ve bârik ve sellim aleyhi ve aleyhim teslîmen kesîrâ."

Salavatlar çok ama salavatların en efdali bu. Seçmiş almışlar. Niçin en efdali oluyor? "Bi adedi küllü dâim ve devâim" demek adetsiz, sayısız, küllî. Her zaman dâima. Külliyetle salat ü selam getiriyoruz sana. "Ve bârik ve sellim aleyhi ve aleyhim teslîmen kesîran kesîrâ." Teslimen, teslim olarak. Daim, devamlı. Kesir, çok. Çokların çoğunluğu ile salât ve selâm getiriyorum.

Bu virdlerimizi ihmal etmeyin. Büyüklerimizin ameli. Bunları yaparsak biz de sultanların hâdimi oluyoruz. Sultanlar kim? Meşâyihler. Hâdimler kim? Meşâyihlerin müridleri. Hizmetlerini göreceğiz. Kelâm-ı kibârda geçer:

*Mâsivânın illetinden pâk edip bu gönlümü
Kıl Tarîk-i Nakşibendin hâdimi Allah için*

Bakınız, ne kelâm bu! Allah'a şükür hepiniz Nakşibendî Tarîkati'ndansınız. Hâdimsiniz şimdi, hizmetçisiniz şimdi. Ama hizmetinizde azimli olun, ciddi olun, samimi olun. Hizmetimiz nedir? İşte, Evvâbîn namazı, Teheccüd namazı, hatmemiz, günlük virdimiz. Namazların peşlerinden olan virdlerimiz. Bunları ihmal etmeyin. Sabah namazının peşinden Yâsîn. Beş vakit namazın peşinden okunacak "Lâ ilahe illallâh" on bir tane. Üç defa salat u selâm, peşinden Salaten tûncînâ. Bunlar aynen günlük yapmış olduğumuz Lafza-yı Celâl'le olan virdimiz gibidir.

Yalnız namazınızı kıldınız işiniz acele. Yolcusunuz virtlere zaman yok. Yürürken de yaparsınız onu. Virdleri oturarak yapmak şart değil. Müsait olursanız oturarak yaparsınız. Yoksa namazı kılar, aşırı okursunuz. Virdleri de giderek okursunuz. Herhangi bir harekette bulunabilirsiniz, acil işiniz varsa. Yalnız müsait olanlar virdlerini yaptıktan sonra beş on dakika da huzur yapsalar daha da efdal. Bunları mutad edineceğiz ki o zaman hâdim olalım.

Tarîkatta hizmet çok önemlidir, çok kıymetlidir. Allah'ın indinde de Resûlullâh'ın indinde de hizmet çok önemlidir. Çünkü emir hududunda oluyor. Allah'a şükür siz ehl-i sünnettensiniz. Hayvanî sıfatta değilsiniz, beşerî sıfattasınız. Melekî sığata geçmek için çalışın, geçin. Geçmezseniz hiç değilse noksan sığattan kurtulmuş, kemâl sığata ulaşmış olan mürşidinize bağlanın. Ama inancınız tam olsun.

Tarîkatın dört şartı var: Muhabbet, ihlâs, âdap, teslim. Mürit bunlarla terakkî ediyor. Bunlar olmazsa mürşidi olanla, mürşidi olmayanın farkı nedir? Mürşidi olan da beş vakit namazını kıyor, olmayan da kıyor. İbadetini yapıyor, farz olan amelleri işliyor. Eğer insanın kalbi açılırsa ki bu da tarîkatın şartları ile oluyor. O küçücük kalp çok büyük oluyor. Onun için evliyâullâhın bir tanesi buyurmuş ki: "*Zâhirde dünya harmanında ben bir taneyim. Ama bâtında, maneviyatta dünya benim harmanımda bir tanedir.*"

Öyle midir? Amennâ, öyledir. Muhabbet, Şeyh Efendimiz'i çok sevmek. İhlâs, onu büyük göreceksiniz. Zâhirdeki cismi evet insan. Ama bâtında öyle değil. Onun cisminin içinde bir cisim var. Öyle bir cisim ki içerisinde olan cismin de gözü var, kulağı var, eli var, dili var. İşte o göz şarkı, garbı görür. O cisminin içindeki cisimde olan kulak şarktakinî, garptakinî işitir. O cisminin içerisindeki olan dil, zâhir dillerin konuşamadığını konuşur. Bütün ulemânın konuşamadığını konuşur. Mademki evliyâullâh Allah'ın sıfatı ile sıfatlanıyorsa, işte bunlar olur.

Âdap, onun zâhirini-bâtınını bir bilin. Huzurunda nasıl duruyorsanız, uzaklarda, iraklarda olduğu zaman da huzurundaki gibi olun. O sizden ayrı değil. Siz de ondan ayrı olmayın. Siz ondan ne zaman ayrı olursunuz? Unutursanız o zaman ayrı düşersiniz. Unutmazsanız ayrı değilsiniz.

Teslimiyet, ona cansız bir âlet gibi teslim olmak. Ben cansız bir âletim o beni hareket ettiriyor. Meşâyihimin önünde ben ölmüş bir cenâze gibiyim.

Beni sağa çeviriyor, sola çeviriyor. Yıkıyor, beni yatırıyor, kaldırıyor, gezdiriyor, dolandırıyor. Niye biz yol alamıyoruz?

Sâlihâ bir kimseye yol aldırın ihlâsıdır

Yol alamıyoruz değil, alıyoruz. Mademki amelimiz var, şeriatımız var, imanımız var, tarikatımız var. Allah'ın emirlerini yapıyorsunuz. Bir de meşâyihin emirlerini yapıyorsunuz. Yol alıyorsunuz ama âheste âheste, ağır ağır gidiyorsunuz. Ya nasıl ola ki çabuk gidelim? Bir insan var ki yola çıkmış. Bu yolu bir insan kırk senede gider. Bir tanesi kırk ayda gider. Bir başkası da kırk günde gider. Kırk dakika gider. Bir dakikada gider.

Total karınca niyetlenmiş, Hacc'a gidecekmiş. Bunlardan bizim alacak hissemiz var. Her kelâmın bir hakikati var. Bunun hâlini görenler, bilenler demişler ki: "Ey hayvan senin zaten hâlin ortada; ayağın da total üstelik. Senin önünde deryalar var, nasıl geçeceksin? Dağlar var, nasıl aşacaksın?" Karınca "Evet, ben gidemem. Ama bu yolda ölmek isterim." demiş.

O anda bir kartal gelmiş konmuş. Kartalın ayağına yapışmış. Kartal uçmuş, götürmüş bunu. Deryaları da geçirmiş, dağları da geçirmiş. Beytullâh'a götürmüş. Kartaldan mânâ meşâyihin velâyeti. Karıncadan mânâ da müridin ruhu. Bizim ilmimiz, amelimiz işte o total karıncanın hesabı gibi. Bir himmet olursa bizim için kırk günlük yol, kırk dakika olabilir. Amennâ. Nasıl olur ama? İşte tarikatın bu dört şartını elde ederseniz olur. Kırk günlük yol, kırk dakikaya düştü. Onun için:

Bulam dersin eğer ayn-i imâni

Çalış ki olasın şeyhinde fâni

Şeyhinde fâni olmak için tarikatın bu dört şartı olacak. Peki, yok mu? Bizde var, olmazsa gelmezdik buraya. Var ama bunun cüz'îsindediniz. Küllîsine ulaşın. Küllîsini elde ederseniz o zaman uzak yolunuz yaklaştı.

Allah, âhir akibetimizi hayır getirsin. Allah muhabbetimizi muhafaza etsin. Ama biraz da sizin sa'yınızla olacak.

Cenâb-ı Hak: "Kulum iste vereyim." buyuruyor.

Cenâb-ı Hak bize muhabbet ihsân etmişse bunun muhafazasını da ondan isteyelim. "Yâ Rabbî, sen muhabbetimizi muhafaza et. Yâ Rabbî, sen Pîrimizin izinden ayırma. Yâ Rabbî, sen Pîrimizin eteğinden elimizi kaydırma."

Bu ne demektir? Eğer ona olan sevgimiz gönlümüzden çıkarsa eteğinden elimiz kayar. Elimiz etekten kaydı. Bizim tarikatımızda kabiliyet şart. Nakşibendî Efendimiz buyuruyor ki: "Biz kabiliyet de veririz. Hiçbir tarikatta bu yoktur." Kabiliyet, yani biz müridin kalbini değiştiririz. Kelâm-ı kibârda buyuruyor ki:

Kâbiliyyet bizde olmazsa meşâyih neylesin

İster ise mürşidi olsun Muhammed Hazreti

Kabiliyet veririz diyor. Ama senin bir kabın var kirlenmiş, eskimiş. Dâima yemek yiyeceğin bir kap veya senin için çok lazım olan bir kap kirlenmiş, paslanmış, eskimiş. Bir tanesi tazeler o kabı, taze kap verir. Eğer onun kıymetini bilersen o kap artık eskimez de kirlenmez de paslanmaz da.

Herhangi bir insan var ki kullandığı âlet sanki taze alınmış gibi. Hâlbuki yıllar boyunca kullanmıştır. Bazısı da vardır ki tezden eskitir onu. O verilmiş olan kabiliyet, kalbimiz. Kalbimizi muhafaza edeceğiz. Onlar muhabbet vermekle veya onların himmeti nazarı, manevî görevleri var, hizmetleri var. Niçin?

*Türlü nimetler verir lâyük değil isem de ben
Gönderir mimârını tez tez bu dil-i viranuma*

Kirlenmiş, paslanmış bu kalbimi mühendisle düzeltir. Yıkılmış, harap olmuş kalbimi bir mühendis nasıl imâr ederse evliyâullâh da benim kalbimi imâr ediyor, diyor. İmâr etti, yaptı bütün çarığını, çürüğünü pakladı. Tamir etti yahut da tazeledi onu. Götürüp onu kirlettinse bir imâr eder, iki imâr eder bırakır onu. İşte ihvanlar ders tazeliyorlar ya buna dikkat etsinler. Tabii bunların bir şüphesi oluyor. Yaparım diyor, yapamadığını anlıyor. Dersini çekmedi veya bir kusur işledi. Alırım, yaparım diyor. Alıyor yine yapmıyor. Hizmetleri yapamıyor.

Evet, hanımlar için teveccüh yok ama teveccüh ile hatme birdir. Hatmede ne okunuyorsa teveccühte de o. Yalnız zâhir şeriat olduğu için hani bir erkek mahreminden başkasına el süremez. Teveccühte de ebyât (beyitler) okununca el sürülüyor. Onun için hanımlara teveccüh olmuyor. Hanımlardan da teveccüh yapan olsaydı o da hanımlara yapardı. Çünkü teveccüh erkeğin amelidir.

Her tarîkatta da teveccüh yoktur. Hâşâ, estağfurullâh. Biz bundan varlık duymayalım. Övünmüş olmayalım. Şeyh Efendimiz'in emri. Bize teveccühü emrettiği zaman 8-10 kişiye yetki verip ders vermeyi emretmiş idi. Ama teveccüh emrini bu günahkâra verdi. Emir verildiğinde yaz mevsimi idi. Köyde oturuyorduk. Gittik kimseyi bulamadık. Üç gün sonra Şeyh Efendimiz'e gittik. Benden yaşlı olan onunla rahat konuşan arkadaşı, Şeyh Efendimiz'in ihvan kardeşi olan arkadaşı cevap verdi:

— Yapamadık.

— Niye yapamadınız? dedi, celâllendi. O arkadaşı dedi ki:

— Kimseyi bulamadık.

— Beş kişi bulamadınız mı? Beş kişi ile teveccüh olur.

Şimdi o da değil. Teveccüh bize emredilince bizim üzerimize ağır bir yük, yani bir dağ getirildi kondu. İtimat edin böyle. Yani demek istiyorum ki teveccüh herkese emredilmiyor. Bununla da biz övünmeyelim de. Emredilmişse yapmak mecburiyetindeyiz. Ama hanımlara yok teveccüh. Teveccühü hanım yapamadığı için hanımlara teveccüh yok. Fakat hatme ile teveccüh bir.

Teveccühte beyit okunuyor. Eğer değişen bu ise hatmenin sonunda bunu da okuyun. Mühim olan feyiz almanızdır. Feyiz almak için de kalb-i selim olacaksınız. Kalbinizde olan bütün düşünceleri her şeyi çıkarıp atacaksınız. Hatmenin büyük amel olduğuna inanacaksınız.

Hatmede silsile okunurken bütün ervahın geldiğine inanacaksınız, başta Resûlullâh Efendimiz'in. Bütün Şeyh Efendilerimiz'in isimleri okunurken onların geldiklerine inanacaksınız. Zaten hadis de var, ayet de var hatmenin hakkında. Peygamber Efendimiz ahabına buyuruyor:

— Cennet bahçelerine girin. Meyvelerinden yiyin.

— Ya Resûlullâh, cennet bahçeleri nerelerdir? Meyveleri nelerdir?

Buyuruyor ki:

— Cennet bahçeleri zikir halkaları, meyveleri oradan almış olduğunuz feyiz, muhabbet.

Daha çok hadisler var. Daha çok âyet-i kerîme var. Kelâm-ı kibârlar hep âyete, hadise dayanıyor. Divanda ne buyuruyor:

Nakşibendîler kurunca halkayı illâyî hû

Keşfolur arz u semâvât arş-ı âlâ hû çeker

Hatmeye büyük bir amel olduğuna inanarak kalb-i selîmle oturmuşsanız oradan aldığınız feyiz, muhabbet sizin teveccühünüz işte.

Cezbe haktır. Cezbeye muhalefet olmaz. Cezbeyi inkâr küfürdür. Ama cezbenize sahip olun. Onların da günahına sebep olmayın.

Geçmeyenler bilmez çarh-ı çemberi

İçmeyenler bilmez âb-ı kevseri

Cezbesi olmayanlar cezbeden ne anlar? Bilmeyince inkâra düşer. İnkâra düşünce günah olur.

Cezbe demek gayri ihtiyârî, irade dışı demek. Cezbeyi inkâr eden kişiler gidip elini cereyana dokundursun bakalım. İnsan kendine hâkim olabilir mi? Bu zâhir cereyan öldürür insanı. Manevî cereyan da aynı zâhir cereyan gibidir. Yalnız öldürmez insanı ama iradesini alır. İradesiz hareketler yaptırır. Evliyâullâhta mademki Allah'ın sıfat nuru varsa bir mürit de onu görmüşse... Zâhiri görmese bile, ruhu görmüştür. İnanmak, sevmek, mürit olmak bu zaten.

“Sevdim seni seydâ-yı cihân hayır ve şerde”

(31 Mayıs 1991)

İnsanların çoğalması için Hazreti Âdem’le Havvâ’ya Allah’tan emir geliyor. Her sene çift çocuk doğuruyorlar. Bunlardan birisi oğlan, birisi kız oluyor. Bir sene önceki doğanlarla, bir sene sonrakiler evleniyor. Mesela bu sene bir oğlan, bir kız doğmuş. Bunlar becâyîş olarak evleniyorlar. Bu sene doğan kız, gelecek sene doğan oğlanla, bu sene doğan oğlan gelecek sene doğacak kızla evleniyorlar. İşte kitaplara inanmak bu. Hazreti Âdem’e inmiş suhufta bildirilmiş olan bu emirlere. Bunlar nasıl evlenebilirler diye kabul etmemek küfürdür. Onlar Allah’ın emrini işlediler, haktr.

Her nebînin dînî kitabı kendi zamanında idi. İdris aleyhisselam’a gelen on suhuf da Şît aleyhisselam’a gelen elli suhufun hükmünü kaldırdı. O da Allah’ın emri. Hazreti İbrahim’e gelen suhuf da onunkini değiştirdi. Devam etti tâ kitap gelinceye kadar. Hz. Musa’ya Tevrat indi. Zebûr Dâvud aleyhisselam’a indi. Hz. İsa’ya İncil geliyor. Peygamber Efendimiz’e de Kur’ân iniyor. Allah’ın kanunları değişiyor. Yani Allah kanunları değiştiriyor. Ona diyor sen şöyle şöyle yap. Ötekine diyor sen şöyle şöyle yap.

Bunların bizim için önemi nedir? İşte Allah’a inanmak, kitaplara inanmak, peygamberlere inanmak, meleklere inanmak. “*Ve bil kaderi hayrihi ve şerrihi*” fermanına inanmak. Öldükten sonra dirilmeye inanmak. Bunların birisine inanmazsa imanı tam olmuyor. Bir de bunların tatbikatı: murâkabe, muvâzene, müşâhede.

Murâkabe, bizim için râbıtaadır. Râbıta bizim için çok önemlidir. Bizim hakkımızda hayırlı olmayan şeyleri unuttururlar. Hayırlı olan şeyleri de bildirirler.

Muvâzene; fiiliyâtında düzen, ölçü sahibi olmalı, düşünerek hareket etmeli.

Müşâhede, inançtır. Mübtedî gayba inanma, müntehi görme anlamına gelir.

**“Evliyâullâh, kendi için değil,
ne kadar müridi varsa onların hafvını çeker.”**

(4 Temmuz 1992)

Burada birbirimizden farkımız yok. Farklılar varsa doktorlar var, müftüler var, hocalar var. Bizim ne hocamız var ne de müftülüğümüz var. Bir kulum. Korktuğum sizin hulusunuz, ihlâsınız. Allah hulusunuzun, ihlâsınızın meyvesini yedirsin. Allah bu günahkâr kulu da sizin hulusunuza, ihlâsınıza bağışlasın. Ben sizin dediğiniz adam değilim. Allah sizin dediğiniz gibi etsin. Ben korkuyorum ki sizi aldatmış olurum. Hep korkum bu, hep sıkıntım bu. Hicap duymam da bu. Ama Allah’a şükür, çok şükür, bin şükür Rabb’imizin lütfuna, ihsânına. Allah bugünlerimizi aratmasın. Allah bu nimetimizin münkiri etmesin.

Allah’ın emri: *“Allah için bir araya geliniz. Allah için birbirinizi sevin. Allah için konuşun.”*

Biz de Allah’ın emrini böyle tatbik ediyoruz. Allah riyâdan saklasın. Cenâb-ı Hak sonumuzu hayır getirsin.

“Din nasihattir.”

Siz buraya nasihat dinlemeye geldiniz. Fakat bizim nasihat etmeye yetkimiz yoktur. Nasihat ancak âlimlerin, hocaların kârı, onların hakkı. Ama burada da bir iltifât-ı ilâhî var ki Allah’ın bir iltifâtı var ki: *“Söyleyene bakma, söyletene bak.”*

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: *“Sizin o cansız gördüğünüz taşlar da beni zikreder.”*

Bunlar zikir yapıyorlar ama kimler için?

Lâ’yı iskât eyleyenler daim illâ hû çeker

Bu zikirdir. İnsan her şeyi “lâ” yok ederse, var olan kim olur? Evvel o, âhir o, zâhir o, bâtın o. Evveline inandık, âhirine inandık, zâhirine inandık. Niye göremiyoruz?

Allah: *“Evvel de Ben, âhir de Ben.”* diyor. *“Görünen de Ben, görünmeyen de Ben.”* diyor.

Burada *“Ve hüve âlâ külli şey’in alîm.”* oluyor.

Allah’ın bin bir isminin nuru var. Bu tarikatların her birisi Allah’ın bin bir ismi ile zikir yapıyorlar. Her tarikatın zikri değişiyor. Fakat hangi tarikatın sâliki olursa olsun bir esmâ çekiyor. Yapa yapa onda esmâ nuru tecellî eder. Çekmiş olduğu esmâ ile esmâ nuruna ulaşırsa onda tecellî eder. Esmâ nuru isimlerden tecellî eder. Bakınız:

Gönülden perde-hicâb açıldı

İlm-i ledünnîden bezmi içildi

Cümle esmâ birbirinden seçildi

Herbiri bir günâ elvân eyledi

Hicap, perde. Gönüldeki bu perde, hicap nedir? Gaflet tabii. Bu ne ile açılır? Ne ile atılır? Zikrullâh ile. Zikrullâhı da insan erbâbından alacak.

Mübârek Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri, bizim hatme-i hâcemizin kurucusu. Bu daha doğmadan Hızır aleyhisselam babasına müjdelemiş. Babası da çok âlim olduğu için Hızır aleyhisselam'la görüşürmüş. demiş ki: "Senin bir oğlun olacak. İsmi de Abdülhâlik koydum ben. Ama öyle bir insan olacak ki, öyle bir velî olacak ki ayakları evliyânın omuzunda olacak." Çocuk doğuyor, dünyaya geliyor. Fakat Malatya'da yaşıyorlarmış. Hiçbir başka amacı olmadan sırf oğlunu yetiştirmek için işini, evini, toprağını terk edip Buhâra'ya göçüyor. Orada çok pahalı, verimli bir medreseye oğlunu veriyor. Bu medresede okuyor, zâhir ilmini bitiriyor. Hocası ile tefsire başlıyorlar. Fatiha'dan, Bakara Suresi'ne iniyorlar. 8. cüzde âyeti açıklıyor. Hocasına diyor ki:

— Hocam bu âyet-i kerîmede Allah (cc) buyuruyor ki: "*Beni hâsseten kalbinizden zikredin.*"

O hocadan çok talebeler gelip geçmişler. Mezun olup gitmişler. Fakat hiç birisi onu incelememiş, sormamış; o sormuş.

— Hocam Cenâb-ı Hak: "*Beni hafî, kalbinizden zikredin.*" buyuruyor.

Tekrar bir hadisi getirmiş karşısına. Hazreti Resûlullâh da: "*Eşşeytâni ecridin indi Âdeme*" hadisini okuyor. Burada Resûlullâh buyuruyor: "*Şeytan sizin kalbinizdeki amellerinize vesvese vermekle iftihâr eder.*"

Hocası demiş ki: "*Oğlum sen bu zikri bir ehlienden bulacaksın. Ehlienden alacaksın. Ondan soracaksın. Ledünnî ilmidir. Bunun bir erbâbı vardır.*" demiş geçmişler. Bunun erbâbı kimdir? Ehli kimdir, diye çok düşünmüş.

Cenâb-ı Hak: "*Kulum iste vereyim diyor.*"

O isteyince Hızır aleyhisselam gelip onu bulmuş. Hızır aleyhisselam gelip onu buluyor. Otur oğlum, diyor ona sohbet ediyor. Bugün bu yerde, yarın başka yerde. Onu nerede bulursa oraya gelip buluyor. Sohbet ediyor, onu yetiştiriyor.

Öyle yetiştiriyor ki "Tayy-i mekân- Gayb-i rical" makamına ulaştırıyor. Zâhir ve bâtin ilminin birleştiği Yusuf Hemedânî Hazretleri'ne teslim ediyor. Elinden tutuyor, götürüp veriyor: "*Al, bunun tasavvufta hiçbir eksiği kalmadı. Zâhirde âdab eksikliği varsa tamamla da icâzetini ver.*" demiş. Yusuf Hemedânî Hazretleri'nin dergâhında bir süre kalmış. Fakat ona gel benden de bir zikir al dememiş. Ona icâzet vermiş. İşte üveysî oluyor. Hızır aleyhisselam'dan geliyor.

Nakşibendî Efendimiz de üveysî. O da Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri'nin ruhâniyetinden yetişmiş oluyor. O da Emir Külâl Hazretleri'nden icâzet alıyor. O da evlâd-ı Resûl'den. Büyük bir evliyâullâh. Bugün Bursa'daki Emir Sultan Hazretleri oğludur. Dört tane oğlu vardı, dört oğlundan birisi.

Evet, neyi ifade edecektik? İşte, "*Oğlum, demiş, zikri erbâbından alacaksın ki şeytan ona el atmasın.*" Onun için Allah'a şükür.

*Tarîkat cümle haktır olmaz zagi
Ki dört misbâhı var birdir çerağı
O misbâhın on ikidir budacı*

Tarîkatların hepsi hakır. Hiçbirini inkâr etme. Tarîkatlar çoktur.

Hadis-i şerif vardır: “Allah’a giden yollar, mahlûkatın nefesinin adedince.”

Ama bunu biz anlayamayız. Rumuzlu hadisleri ehli bilir, ehli anlar. Bilir bildiremez, anlar anlatamaz.

Bizim anlayacağımız şudur ki: Allah bin bir ismi ile zikredilir. Herhangi bir ismi ile zikredince o esmânın nuru onda tecellî edecektir. Kalbinde tecellî eder. O esmânın nuru büyür, büyür. Bu sefer sıfat nuru tecellî eder. Bir insanda esmâ nuru isimlerden tecellî eder. Sıfat nuru cisimlerden tecellî eder. Taştan tecellî eder. İnsandan tecellî eder. Ağaçtan tecellî eder. Kuştan tecellî eder. Cisim taşıyan canlı, cansız hepsinden tecellî eder. Bir de Allah’ın zât nuru var, zâtının nuru. Bunlardan insan geçiyor ki velî olabiliyor. Bin bir isminin nuru var bir de sekiz sıfatının nuru var.

Ruh Allah’tan gelmiştir. Ancak zât nuruna ulaşınca kemâle ulaşılıyor. O zaman “Mûtû kable ente mûtû” sırrına mazhar oluyor insan. “Ölmeden evvel ölü.” diye Peygamber Efendimiz (sav) buyuruyor ya. Demek ki insan esmâ nurunu isimlerden görür. Sıfat nurunu da cisimlerden görür. Fakat zât nurunu isimsiz, cisimsiz görür.

Bu yolda en tehlikeli olan da Allah’ın sıfat nuruna ulaşmaktır. Allah’ın sıfat nurundan geçemezse orada tehlike var, kendini Allah görür. Zât nuruna ulaşınca sen de yok olursun, can da yok olur. Eşya da yok olur, cisim de yok olur. Derya gibi bir nur tecellî etti. Hepsi yok oldu. Âyet-i kerîme vardır. Sırf bu konu ile ilgili bir sayfadır. Manzum olarak:

Orta yerden götürürler seni ben

Ol denizde garka vara cân u ten

Hepsi yok oldu. Bütün bu karaların hepsini okyanusa doldursalar ne olur? Yok olur. Okyanus yutar mı? Yutar. İlim adamları ölçmüşler, biçmişler yazıyorlar da. Dünyada en büyük dağ Himalaya Dağı, zirvesi Everest Tepesi. Onu okyanusa bıraktığın zaman, okyanus onu yutar. Okyanus ne kadar da yüksekte kalır. Dağ aşağıda kalır. Nasıl ki derya coştığı zaman hepsini yok eder...

Allah’ın zât nuru da tecellî edince isim, cisim yok olur. Sen de yok olursun, ismin de yok, eşya yok. Kim var?

Orta yerden götürürler seni ben

Ol denizde garka vara cânı ten

Kendini kendi göre kendi bile

Bâkisini diyemez gelmez dile

Aşk ânındur âşık oldur mâşuk ol

Âhir ândan âna varır cümle yol

Âşık imdi varlığın ver yokluğa

Yokluk içinde sana varlık doğa

Kul iken sultan olursun tâ ebed

Vav’ı gitti evhad’ın kaldı Ehad

İşte, demek ki tasavvufta, tarîkatta sâlik evvelâ esmâ nuruna ulaşır. Esmâ nuruna ulaşmadan sıfat nuruna geçemez. Bu esmâ nuruna da mutlaka Cenâb-ı Hakk'ın bir ismini zikrederek ulaşır. Zikrini de kesinlikle erbâbından alacak. Erbâbından alınmazsa lalkala-yı lisanda kalır, kalbe inmez. Tabii ki çalışmak lazım, inanmak lazım.

Şeriat, tarîkat, hakîkat, mârifet. Bir defa şeriat tamam olacak. Şeriat tamam olmazsa tarîkatta onun yeri yok. Tarîkatı da tamamen anlayıp yaşayacak ki hakikate geçebilsin. Hakikatte de ilerleyince mârifete geçiyor. Mârifet son. Hakikate geçemeyen velî olamaz. Her hakikate geçen de mârifete ulaşamaz. Tarîkatı anlamış yaşamışlar sonra hakikate geçmişler. Hakikate ulaşmak için insan kendi varlığından geçiyor. Allah'ın varlığına ulaşıyor.

*Şeriat, tarîkat yoldur varana
Hakikat, mârifet andan içerû*

*Bil şeriat emri nehyi bilmek imiş ey gönül
Hem tarîkat râh-ı Hakk'a gelmek imiş ey gönül
Mârifet Hak ile meşgul olmak imiş ey gönül*

Nakşibendî Efendimiz Hazretleri'ne sormuşlar:

— Efdal-i zikir “*lâ ilahe illallah.*” Sizin için de bu efdal-i zikir midir?

O da buyurmuş ki:

— Efdal-i zikir “*lâ ilahe illallah*” ama bize göre değil. Bize göre o ibadettir. Bizim için efdal olan zikir, kalbi Allah ile meşgul etmektir.

Onun için her beş vakit namazın peşinde vird olarak on bir defa “*lâ ilahe illallah*” okuyoruz. Nakşibendî Efendimiz'den tâ bugüne kadar gelmiştir. Farz namazlarda selamdan sonra beş defa “*Estağfirullâh*” ondan sonra “*Allâhüm-me ente's selâm ve minke's selâm*” okuyoruz.

Bunun da sebebi şu: Peygamber Efendimiz günde yetmiş defa istiğfâr yaparmış. Biz de bunu şöyle taklit ediyoruz: Beş vakit namazın farzlarından sonra beş defa “*Estağfirullâh*” çekiyoruz, yirmi beş oluyor. Yirmi beş tane de günlük dersimizde çekiyoruz, oldu elli. Yirmi beş istiğfâr da hatmemizde okuyoruz oldu, yetmiş beş.

Evet, Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri hatmemizin kurucusu. Bu onun ameli. Fakat onun tasavvufta üstadı Hızır aleyhisselam. Sohbetinde yetiştirmiş onu. O zaten medrese ilmini bitirmiş. On iki ilmi bitirmiş. Fetvâ vermek için dört mezhepten icâzet almış. Bir de ayrıca tasavvuf ilmini (Ledünnî ilmini) Hızır aleyhisselam'dan okumuş. Kelâm-ı kibârda geçer:

Okuruz dersi areften Hızır'ın olduk mahremi

Aref dersi nedir? Allah'ı hiç unutmamak.

“Nefesinden ayık olan Rabb'inden ayık oldu.”

Biz nefesimizden ayık olamıyoruz ki. Nefesimizden ayık olmak şudur ki: Yirmi dört saatin içerisinde 24 bin nefesi varmış bir insanın. Bu nefesin hepsini ayık, zikirle geçirmesi lazım. Bir tanesi gâfil geçse o zaman âriflerden sayılmıyor.

Allah'a şükür, çok şükür, bin şükür, Allah nimetimizin münkiri etmesin. Burada söyleyene bakma, söyletene bak. Bizim ilmimiz yoktur. Medrese ilmimiz yok, kültürümüz yok, tahsilimiz yok. Ama işte:

*Evvelâ bir pîre teslim olmayan derviş midir?
Eşiğinde baş koyup cân vermeyen derviş midir?
Harfi savtı olmayan bir şehre basmayıp kadem
"Allemel-esmâ" rumuzun bilmeyen derviş midir?*

Harfi savtı olmayan şehirden mânâ gönüldür.

*Vârını yağmaya verip İbrahim Edhem gibi
Arayıp Hızr-ı zamanı bulmayan derviş midir?
Günde yetmiş kez hitab-ı "İrcii"den bî-haber
Fedhulî sırrından ağâh olmayan derviş midir?
Her sıfattan Zât-ı Hakk'ı bilmeyen derviş midir?*

Buradaki olayın teferruatı diğer sohbetlerde de ifade edildi. İbrahim Ethem Hazretleri Belh Padişahı iken tâcını tahtını bırakıp bir şeyhe bağlanmış. Yedi sene hizmet ettikten sonra Şeyh Efendisi'nden himmet istiyor. O da ona kızıyor. Bostancı bostanını sulayacağı zamanı bilir, diyor. Kovuyor, o da gidiyor. Kıyâfeti değişmiş, kişiliği değişmiş. Tam mânâsı ile derviş olmuş. Bu vaziyette gidiyor memleketine. Saraya varıyor, ama onun padişah olduğunu kimse bilmiyor. Bilseler zaten arıyorlardı. Kurbanlar kesecekler.

Sarayın nöbetçileri onu almak istemiyorlar. O da bir gece kalıp gideceğim diyor. Hayır, kalamazsın diyerek, döverek merdivenlerden aşağıya yuvarlıyorlar. Kafası gözü kanlara bulanıyor. Sabaha kadar orada tarlalarda kalıyor. Sabah olunca ağlayarak şeyhinin memleketine doğru dönüyor.

Geliyor şeyhinin memleketine. Tabii orada yedi sene kaldığı için kaç tane kapısı var? Nereden girilecek, biliyor. Şeyh Efendisi iki tane dervişe emir veriyor. Diyor ki: "Belh Padişahı geliyor. Polis kıyâfetine girin kapıda bekleyin. Hangi kapıdan girmek isterse dövün de onu içeri koymayın." diyor. "Bütün kapıları dolaşmak ister. Hangi kapıya giderse oraya gidin bırakmayın." diyor. "Ne zaman ki öldüreceksiniz bâri bu kapıdan içeriye akıtın kanımı, dışarı akıtmayın derse, o zaman bırakın gelsin."

Dervişler aldıkları emri uyguluyorlar. Kaç tane kapı varsa hepsine gidiyor. Her kapıda dayak yiyor. En son kapıda diyor ki: "Öldürseniz de ben buradan gireceğim. Yalnız öldürecekseniz kanım içeri aksın." diyor. "Kanımı dışarı akıtmayın." deyince bırakıyorlar giriyor. O zaman buna himmet ediyor. Yani buna hilâfeti veriliyor. Haydi git, tekkeni kur. İnsanları topla, onları irşad et. İrşat sohbetidir. Sohketsiz irşad olmaz. İnsanı kitap irşad etmez. İnsanı amel irşad etmez. İrşat ettirecek sohbetidir.

Bu da gidiyor derya kenarında tekke yapıyor. Etraftan üçer, beşer halk toplanıyor. Yeri belli oluyor, duyuluyor. O zaman halkı geliyor ki bunu götürsünler padişah yapsınlar. O da derya kenarında oturmuş, cübbesini yamıyor. Zaten cübbesinde doksan tane yama varmış.

— Haydi, seni götürceğiz. Yedi yıldır arıyoruz, artık bırakmayız, demişler.

— Diyor ki ben gelmem. Siz padişahınızı bulun.

— Olmaz götüreceğiz, diyorlar.

— Peki bir şartım var, diyor. Yerine getirirseniz gelirim.

— Nedir, demişler.

İğneyi atmış deryaya:

— Bu iğneyi bulup getirirseniz ben de gelirim, demiş.

Onlar demişler ki:

— Hiç deryadan iğne bulunur mu? Sen bunu bahane ediyorsun. Biz seni yine götüreceğiz.

Anlamış ki yine kurtulamıyor. O zaman manevî gücünü onlara göstermiş.

— Siz aciz kaldınız. İğneyi getiremiyorsunuz ama benim iğnem gelir şimdi. Deryaya seslenmiş: Ey balık! Allah'ın izniyle benim iğnemi getir.

Bir balık iğne ağzında başını sudan uzatmış, iğneyi getirmiş. Hepsi görmüşler. Korkmuşlar, daha götürelim dememişler.

— Gidin babam, padişahınızı bulun. Ben daha size padişahlık yapamam. Belh'te padişahlık yaparken insanları yönetiyordum. Allah beni maneviyat padişahı yaptı. Bakın balıklara da sözümü geçiriyorum. Evet:

Varını yağmaya verip İbrahim Edhem gibi

Arayıp Hızr-ı zamanı bulmayan derviş midir?

Demek ki derviş bir evliyâullâhı bulacak. O da dervişten derviş olmuş. Derviş demek Allah için her şeyden geçmiş.

Biz dünyaya bir vâsıtâ ile geldik. Bir vâsıtâ ile gideceğiz. Biz ot gibi topraktan çıkmadık. Hepimizin annesi babası var. Cismimize vâsıtâ olmuş. Cenâb-ı Hak da cesede ruh üflemiş. Ruh öyle bir şey ki esrârına beşerin aklı ermiyor. Ruh nereden gelmiş? Semâdan gelmiş, arş-ı âlâdan gelmiş. Allah'tan gelmiş.

“*Elestü bi rabbiküm.*” fermanı var. Ama bütün ruhlar bu fermâna “*evet*” dememiş. Hepsi evet deseydi, hepsi Müslüman olurdu. Küfür olmazdı.

Küfrün de olması, cehennem de olması, Allah'ın celâl sıfatından. Allah'ın celâl sıfatı olmasaydı küfür olmazdı. Küfür olmayınca da cehennemi halk etmezdi Allah. Niçin? “*Ve bil kaderi hayrihi ve şerrihi*” fermanı varsa, bir de Cenâb-ı Hak'ın celâl sıfatı, cemâl sıfatı varsa bütün şerler celâl sıfatının tecellîsidir. Bütün hayırlar da cemâl sıfatının tecellîsidir.

Burada aldanmayalım! Celâl sıfatının tecellîsi ise burada kulun neyi var? Farz olan cüz'î iradesi var. Farz olan sa'yı var. Allah'ın şerre, küfre rızası yoktur. Ama kul istiyor. Allah da halk ediyor. Allah bize emirlerini ve yasaklarını bildirmiş. Akıl ve irade vermiş. Akıl ve irademizi nereye kullanırsak orayı kazanırız. Şer işlediysen, şer seni cehenneme götürecektir.

Cenâb-ı Hak'ın isimleri çok. Bir de Rahîm ve Rahmân isimleri vardır. Rahîm ve Rahmân isimleri dünyada tecellî ediyor. İsyân edenlere de itaat edenlere de Cenâb-ı Hak aynı muameleyi yapıyor. Muamele eşit. Yani bu kadar günah işleyenlere de Allah rızıklarını veriyor. Onların rızıklarını veriyor, sıhhatini veriyor; itaat edenlere de veriyor. O zaman Cenâb-ı Hak itaat edenlerin rızığını versin, isyân edenlerin rızığını vermesin. Niye veriyor? Bu dünyada iki kelâm vardır isyân edenlere:

Verir kullarına mühlet, velâkin eylemez ihmâl

Allah, ihmal etmeyecek isyan edenleri.

Kâfirin verdi murâdın, ya senin vermeye mi?

Kâfirin murâdını dünyada veriyor, bizimki âhirette. Ama korkalım ki sonumuz nasıl olacak?

Biz âhireti dünyadan çok seveceğiz. Âhirete önem vereceğiz. Dikkat edelim! Dünyayı düşündüğümüz kadar âhireti düşünmüyoruz. Dünyaya çalıştığımız kadar âhirete çalışmıyoruz. Çalışmamız gerek.

Cenâb-ı Hak: *“Dünyaya da çalışın, âhirete de çalışın.”* buyuruyor.

“Dünyaya çalışın, dünyada kalacağınız kadar. Âhirete çalışın, âhirette kalacağınız kadar.”

Burada da bir rumuz var. Nedir? Buradaki rumuz biz dünya hayatı ile âhireti karşı karşıya getiremeyiz. Niçin? Âhîret hayatı sonsuzdur. Âhîret hayatında rakam yok ki büyük rakamı küçük rakama bölesin. Mesela bin biri ona böleceksin veya milyonu ona böleceksin. Âhîret hayatının belli bir rakamı yok ki dünya hayatına bölerek, dünyaya ne kadar çalışacağımızı, âhirete ne kadar çalışacağımızı bilelim. 24 saatin 23'ünü âhirete çalışsak 1 saatini dünyaya çalışsak. Yine dünyanınki çok olur, âhîretinki az olur. Ama Allah buna da bir sınır çizmiş. Kulum 8 saat çalış, mâişetin için helalinden. 8 saat ibadetini yap, 8 saat istirahat. İşte ölçü bu.

Helal kazan diyor. Mesela bir sürü lokantalar vardır. İçkili lokantalar haramdır. İçkisiz lokantanınki helaldir. Kahveler vardır. Oyunsuz kahvenin kârı helaldir. Oyun oynanan kahvenin kârı haramdır. Ama bu diyecek ki ben oyun oynatmayınca kimse gelmiyor. Gelmesin Allah senin rızkını verir. Acından mı öleceksin? Kim acından ölmüş ki. Bu kadar işsizler var.

Kitap'ta, Sünnet'te dilenmek yasaktır. Ama hasta çalışmıyor, sakat çalışmıyor. Onlara haram değildir. Helal lokma şart. Zamanımızda helal lokma da bulunmuyor. Çok çetinleşti. Helal lokma yok diye kendimizi birakalım mı? Soracağız.

Hadis vardır: *“Allah'a olan ibadetin hepsi on bölüm yapılırsa dokuzu helal lokma.”*

Şimdi helal, haram çok karıştı. Elde etmek, bulmak çok çetinleşti. Yalnız helal lokma yok diye aramayalım mı? Sormayalım mı? Kendimizi bırakmayalım, korkusunu çekelim.

Peygamber Efendimiz'in emridir: *“Zaman gelir ki ribâ yemeyen kalmaz. Yemeyenin de burnuna kokusu gider.”*

Mademki bu faizler varsa, rüşvetler varsa, gayrimeşru yerler varsa, küfür-hâneler varsa helal lokma bulmak çetin. Yemeyenin burnuna kokusu gider. Bu nedir? Senin paran helal ama kardeşinin kazancı gayrimeşrû. Ona da gidiyorsun, geliyorsun. Akrabadan kopmak olur mu? Kardeşinden kopmak olur mu? Kopamazsın. Sen istemiyorsun; o istiyor, o geliyor. Veya akrabadan birisi. Eşinden dostundan bir tanesi, bir kilo meyve al gel yiyelim diyor. Yemeyelim diyebilir misin? Veya bir bardak çay ısmarlıyor. İçmem diyebilir misin? İçmem deyince onu inciteceksin. Veya kendini belli edeceksin. Bu adam çok takvâ, çok sofı diye düşünecek. Bu da tehlikeli.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “*Müttakî olun. Müttakî olan kurtulur. Müttakî olmayan kurtulamaz.*”

Ama “*Sizin en çok müttakî olanınız, en çok Allah’tan korkanınız.*”

Demek ki burada takvâ havf ile. Bu zamanda takvâ olmak için havfımız olacak. Bütün yediğimizizin, kazandığımızın, harcadığımızın, konuşmamızın, yürümümüzün veya işimizin, aile efradımızın... Devlete karşı bir görevimiz var. Ailemize karşı bir görevimiz var. Komşumuza karşı bir görevimiz var. Bunları acaba yapabiliyor muyuz? Yerine getirebiliyor muyuz? diye havfını çekmek lazım. Korku duymamız lazım.

Velîlerdeki havf onları terakkî ettiriyor, aşağı düşürmez. Nedir onlardaki havf? Onlarda havf makamı açılmış. Evliyâullâhın havfı, bir milyon insanın taşımış olduğu bir havf ile beraber olamaz. Ne kadar takvâ sahibi olurlarsa olsun. Eğer müptedî ise, irade sahibi ise, küllî iradeye geçmemişse, bir velînin havfı ile beraber olamaz. Çünkü velîlerdeki havf üzerlerine tevdi edilen görevin havfı. Ulaşmış oldukları makamın havfı. Yani bir evliyâullâh kendi için değil de ne kadar müridi varsa onların havfını çekiyor.

Onun için Allah’a şükür. Allah bize bu nimeti bahşetmişse onun kadrini bilelim, kıymetini bilelim. Tarîkatın nimetinin sonu yok. Makamının sonu yok. Tarîkatın havfının sonu yok. Hele nimetinin sonu yok.

Niçin? Neden? Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “*İnsanlar ulvî, insanlar süflî.*” Ulvînin mânâsı, gökleri aşar melekleri geçer. Süflînin mânâsı, hayvanlardan aşağıya düşer.

Tarîkatta ruhun terakkîsinin sonu yoktur. Terakkî ediyorsa ruh terakkî ediyor. Niçin?

Cenâb-ı Hak: “*Gâbe Gavseyñ, ev ednâ*” buyurmuş Peygamber Efendimiz hakkında. “*Habîbim sen bana iki kaşının yaklaştığı kadar yaklaştın.*” Buyuruyor.

Öyleyse bir insan ne kadar yükselirse yükselsin o, “Gâbe Gavseyñ” makamına gidemez. Oraya kadar yol açık.

Himmet-i evliyâ bize yâr iken

Şâh-ı Nakşibendî ser-hünkâr iken

Şâh-ı Nakşibendî Efendimiz kadar yükselen olmamış. Reis-i Evliyâ seçilmiş. Hünkâr, padişah demek. Ser-hünkâr, çok ilerde padişahlardan daha ilerde. Padişahlardan daha üstün bir padişah.

Seyyid Tâhâ Sıbgatullâh var iken

“Gâbe Gavseyñ”e dek seyrânımız var

Himmeti evliyâ; bizim pirlirimiz, bizim silsilemizdeki velîler, irşad memurları, tebliğ memurları değil. Tebliğ memurlarında o kadar yükselme olmaz. Ama irşad memurlarında olur.

Onun için bizim silsilemizdeki velîlerin himmeti çok büyüktür, çok boldur. Onların himmeti bizim ile beraber olursa diyor. Şâh-ı Nakşibendî Efendimiz de ser-hünkâr. Buradaki anlam şudur: Mademki bu tarîkat, Nakşibendî Efendimiz’in ise bu tarîkatta çalışanlar Nakşibendî Efendimiz’e gidinceye kadar buradaki meşâyihlerden, her meşâyih kendi makamına kadar götürür, kendi makamından ileri götürmez.

Bu neye benzer? Bir usta var, çırağını yetiştirir. Kendisi ne bilirse onu öğretir. Ama çırakta kabiliyet varsa, kendisinden daha üstün bir usta bulur. Maharet, mârifet sahibi olur. Bazı çıraklar kendi kabiliyeti, kendi zekâsından dolayı, ustasından daha ileri geçiyor. Zâhirde bu böyle oluyor. Ama mâneviyatta her meşâyih kendi makamına kadar müridini götürür. Oradan ileriye geçiremez. Fakat mürit geçebilecek durumda olursa, onu silsiledeki büyükler geçirirler. Nakşibendî Efendimiz'e kadar ilerletirler, o makama dâhil ederler. Kelâm-ı kibârda onu ifade ediyor:

Himmet-i evliyâ bize yâr iken

Bizim büyüklerimiz -hâşâ estağfirullâh- hepsi yetkili. Nakşî'nin on iki kolu var, sadece bizim kolumuz değil. Mademki Nakşibendî Efendimiz yetkilidir. Sair kollardaki terakî eden bir müridi ileriye götürecektir bir üstat lazım. Çünkü meşâyihini geçecek. İşte o zaman onu Nakşibendî Efendimiz'e götürür. Çünkü o reis-i evliyâ seçilmiş. O "Gâbe Gavseyin" makamına ulaşmış. Oraya kadar götürürse o götürür. Ondan başkası götüremez. Mektubat'ta, Reşahat'ta yazılıdır: "Eğer arz üzerinde Hâce Abdülhâlik evlatlarından bir tane bulunsaydı, Mansur'u oradan geçirirdi." Nakşibendî Efendimizin nispeti. Hilâfeti dünyaya dağıldıktan sonra Mansur'daki hâl bir kimsede görülmemiş.

Nice Mansûr'a söylettin "Enel-Hakk"

Tarihler boyunca dillerde söylenen kitaplara yazılan nice Mansur'lar var. Buradaki mânâ nice velîler "Ene'l-Hak" makamını geçtiler. Geçmeseler velî olamazlardı. Ama Mansur makamını ifşâ etti, dile getirdi. Dile getirince:

Kendini kendi bile kendi göre

Bâkisini diyemez gelmez dile

Velîler orayı geçiyorlar. Geçmeseler velî olamazlar. Yalnız dile getiremiyorlar. Dile getirmek zâhire suç oluyor. Şeriata da ters düşüyor.

Cenâb-ı Hak: "Ruh Rabbinin emrinde." buyuruyor.

Öyle ise onu Mansur'un ruhu söyledi.

Mansur değil can söyledi

Cân içre cânân söyledi

Ol Ruh-u sultan söyledi

Keşf eyleyip esrârını

Demek ki Mansur değil ruhu söyledi. Nemrud da "Ene'l-Hak" dedi. Ama Nemrud'un nefsi söyledi. Kelâm-ı kibâr:

Latîf-i âlemin ara duracak yer mi bura

Latîf-i âlem, çok kibâr, çok leziz bir yerdir. Cennettir yani. Söyleyen Mansur değil, Mansur'un ağızından Allah konuşmuş. Olur mu böyle şey? Olmazsa Cenâb-ı Hak kutsî hadisinde: "Konuşan dili benim." buyurmuyor mu? Kul Allah'ın sıfat nuruna ulaşırsa Allah'ın sekiz sıfatı kulda tecellî eder.

Onun için Cenâb-ı Hak: "Konuşan dili benim dilim. İşiten kulağı benim kulağım. Gören gözü benim gözüm. Uzanan eli benim elim. Düşünen aklı benim aklım." buyuruyor.

Kim bunlar? Velîler. Kim bunlar? İradesinden geçmiş, Allah'ın kudretine, kuvvetine dâhil olmuş.

“Veliler Peygamber’in vârisleridir”

(20 Haziran 1992)

*Medhe lâyıık şeyhimiz var
Zemme lâyıık nefsimiz var*

Mesela bir müride yapılan hizmette, hürmette, iltifatta mürit oradan kendine bir pay ayırmasın. Benim iyiliğimden, benim bildiğimden bu iltifatlar bana yapılıyor diye düşünmesin. Allah korusun onun düşmesi kolay olur.

Bu cemaatle biz nereden tanıştık? Bizi kim tanıştırdı? Elli yaşına kadar topraklarda çalışırdık. Hayvanlarla uğraşırdık. İlmimiz de yok, tahsilimiz de yok. Bu da Allah’ın bir ihsânı. Kul da Allah’ın, ihsân da Allah’ın. Pîrimiz olmasaydı bu günahkârı tanımazdınız. Şeref sizin, himmet de Pîrimiz’in. Allah makamınızı yükseltsin.

Büyüklerimiz buyuruyor: “*Sen senliğinle zuhûra geldinse kork. Seni sensizlik zuhûra getirdi ise korkma.*”

Bu nedir?

*Medhe lâyıık şeyhimiz var
Zemme lâyıık nefsimiz var*

Mademki biz râbıta sahibiyiz. Kâmil mükemmil mürşidimizi tanıdık. Öyle ise methedildiğin zaman de ki Pîrim’i methediyorlar. Pîrim’in himmeti olmasaydı, beni kim tanırdı? Kusurlarımı kim affederdi? diye düşün.

Evet amennâ. Evliyâullâh kusurları, ayıpları örter. Mademki evliyâullâh ise Allah’ın sıfatları ile sıfatlanmıştır, ama örtme dünyada oluyor. Âhirette her şey açık. İnsanların kendisinden haberi yok, uykuda. Niye geldiğini bilmez. Ne yaptığını bilmez. Kârını bilmez, zararını bilmez. Ama bu kâr, zarar manevî. Maddî kâr ve zarar görünür. Onun için insanlar ölünce ayıpları ortaya çıkar. Allah onları setretmiştir. Veliler de setretmiştir. Onun için:

“Âlâyı, ednâ’yı seçmek mürşidi kâmilin işi değıldir.”

Mürşitler bu iyidir, bu kötüdür diye seçmez. Ne var ki:

Senin gördüklerin ayıbı veliler setreder cümle

Senin, benim gördüğüm ayıpları veliler setreder. Bir de amel fakirliği ve amel zenginliği var. Allah’ın indinde amel fakirliği, amel zenginliğinden daha efdâl. Bu nereden kaynaklanıyor?

Peygamber Efendimiz Miraç yaptığı zaman Cenâb-ı Hak soruyor:

— Habîbim bana ne hediye getirdin? diye soruyor.

— Yâ Rabbî, sen ganisin. Senin hazinelerin dolu. Muhtaç olan benim. İhtiyacı olan benim. Fakirliğimle geldim. Yokluğumla geldim, diyor.

Bu amel fakirliği. Ameli güzel işler, işlememiş gibi düşünür. Bir de var ki amel işlemiyor, o değil. Amel için gelmişiz dünyaya. Amel zenginliği nedir? Ben yaptım, ben ettim. Benim şu kadar zenginliğim var. Oruç tuttum,

namaz kıldım. Şu hayır-hasenâtı yaptım. Bunları gözümüzün önüne getirirsek olmaz.

Ama bir de var ki yapamadım diye düşünüyor. Allah'ın indinde makbul olan o oluyor. Bütün ilmini, amelini râbitadan bilersen eğer, amel fakirliği oluyor.

Allah'a şükür, çok şükür, bin şükür. Allah'ın en büyük ihsânı, bizi Müslüman halk etmesi, bir mürşid ihsân etmesi.

*Şeyhim benim sultan imiş
Haktan bize ihsân imiş
Can derdine dermân imiş
Görün beni aşk n'eyledi
Âhiri derviş eyledi*

En büyük ihsân bir şeyhi olması.

Âşık, seven. Mâşuk, sevilen. Aşk; sevenin sevgisi, sevenin sevilene karşı sevgisi. Bunların hepsi bir harf olur, Allah'tan gelen ruh Allah'a ulaşırsa.

*Kendini kendi göre, kendi bile
Bâkisini diyemez gelmez dile*

Her şey yok oluyor. Mansur dile getirdi, suç oldu. Mansur'u astılar.

*Âşık imdi, varlığın ver yokluğa
Yokluk içinde sana varlık doğa*

Bu nimetlere velîler mazhar olmuşlar. Öyle olmasaydı velî olamazlardı zaten.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “Biz velîlerimizi yeşil kubbemizin altında gizledik. Onları bizden başka kimse bilmez.”

Sen, ben nasıl bileceğiz?

Bir fıkra vardır: Hızır aleyhisselam camide imiş. Hoca da vaaz ediyormuş. Çok kıymetli, çok mânâlı vaaz ediyormuş. Hızır aleyhisselam'ın yanında oturan birisi varmış. O da huzurda imiş. Hızır aleyhisselam onu uyuyor zannetmiş, dürtmüş. demiş “Kalk uyan! Hoca çok güzel vaaz ediyor.” Yüzüne bakmış yine başını önüne eğmiş. Yine gözlerini yummuş. O, ikinci defa yine dürtmüş. “Kalk!” demiş. “Bu vaaz ele geçmez, bunun kelâmları çok kıymetli, çok mânâlı. Bunları dinle.” Yine yüzüne bakmış. Yine gözlerini yummuş. Üçüncü sefer Hızır aleyhisselam'ın yakasına sarılmış. “Eee! Hızır insanları bu kadar rahatsız etmez. Senin Hızır olduğunu söylersem daha kurtulamazsın.” demiş.

Hızır aleyhisselam Allâhu Teâlâ'ya müracaat etmiş. “Yâ Rabbî, demiş, benim defterimde bunun ismi yok. Velî ise ismi defterimde yok. Velî değilse benim Hızır olduğumu nereden bildi?” Cenâb-ı Hak da: “Beni sevenlerin ismini ben senin defterine yazdırırım. Benim sevdiğilerimi ben gizli tuttum. Senin defterine yazdırmadım.” diyor.

Velîler vâris-i enbiyâdır. Mademki peygamberlere inandıksa, velîlere de inanacağız.

**“Bilmediklerinizi öğrenin.
Cehâletin karanlığına dalmayın.”**

(17 Haziran 1992)

Allah imanınızı muhafaza etsin. Allah, Cenâb-ı Hak iki cihanda yüzünüzü ak etsin. İki cihanda aile efradınızla, beylerinizle mesut olasınız. Allah’a şükür, çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun. Bu zamanda insanlar helal, haram, hayır, şer, günah, sevap bilmiyorlar. Allah bize tarikat nasip etmiş. Allah bize sevdiklerini sevdirmiş. Sevdiklerini tanıtmış, sevdiklerini bildirmiş. Bu büyük bir nimettir. Bu bize ihsândır, lütfudur. Bu bizim iyiliğimizden, bildiğimizden değil. Evet, buyurmuş ki:

Değil iyiliğimden ya bildiğimden

Bu bizim iyiliğimizden, bildiğimizden değil. Allah’ın lütfudur, ihsândır. Allah’ın ihsânı olduğunu bileceğiz ki Cenâb-ı Hak büyütsün, çoğaltsın. Allah’ın halk etmiş olduğu nimetlerin nihayeti yoktur. Zannetmeyelim ki dünya nimetleri ile kalacağız. Nimeti, dünya nimeti bilip de dünya nimetleri ile kanaanlar aldanmışlardır. Allah inanana da inanmayana da sıhhat veriyor, rızık veriyor. Ama asıl nimet bu değil. Asıl nimetleri kazanmak için vermiş Cenâb-ı Hak bu nimetleri. Evvel beden ilmi, sonra din ilmi.

Beden ilmi, dünya maddiyatıyla ilgili. Mademki Cenâb-ı Hak bizi beşer halk etmiş; yemek, içmek, hastalık oluyor, sağlık oluyor. Yeme var, içme var, sıcak-soğuk var. Bunlardan korunmak için beden ilmi lazım. Dünya ilmi kazanmak, harcamak, maddiyatla ilgili. Ama bizim için önemli olan din ilmi. Allah bizi inananlardan halk etmişse bizim için önemli olan din ilmidir. Din ilmi ise âhiretle ilgilidir. Bu da imanla, amelle, âhiretle ilgilidir. Eğer âhiret ilmi olmazsa, bu dünyada ne kadar yerse, içerse, gezerse, ne kadar lüks hayat yaşarsa yaşasın, bunlar hep aldatıcıdır. Niçin?

Bir kişi isterse olsun, cihan mülküne şah

Cihan, dünya. Dünyanın padişahı olsa diyor;

Sarılır bir kefene devlet-i Dârâ’sı geçer

Bir kimsenin gamı var mı? İmanını yaşıyor mu? Dünyada hiçbir şeyi olmasın. Gam değil. Fakat dilenmek bizim mezhebimize göre, bizim tarikatımıza göre yasaktır. Eğer yiyeceği, giyeceği yoksa dilenir. Aç kalmışsa bana giyecek bir şey verin der. Ama hiçbir şeyi yoksa dilensin de, imanı olsun da, dünyası olmasın. Ama dünya onun da olsa imanı yoksa onun için hüsrân vardır. Büyük büyük zararlar vardır. Onun için:

Gam o değil gide dünya gele din

Gam odur ki gide din gele dünya

İnsanın dünyada hiçbir şeyi olmasın. Dini olsun yeter.

Sana fayda vermez evlâd u iyâlin

Senindir hep kazandığın vebâlin

Diyor ki, malından evlâdının hiçbirinden fayda göremezsin. Senindir hep kazandığın vebâlin.

Eğer sen amelsiz gittinse... Amelsiz demek, insanlar mademki bu dünyada doğmuşlar, yaşıyorlar. Yemeleri var, içmeleri var, işleri var. Almaları var, vermeleri var. Bunlarda muhakkak vebâl de var, sevap da var. Her bir hareketinde, her bir sözünde vebâl kazandı gittiyse kabirde onun azabı olacaktır. Cenâb-ı Allah aldanmışlardan etmesin, Habîbi hürmetine.

Bizden önce birçok insan gelmişler, gitmişler. Bizden sonra da birçok insan gelecekler. Biz de geldik gideceğiz. Aldanmışlar kimler? Sadece dünya ile uğraşanlar. Şöyle yiyeyim. Şöyle kazanayım. Şöyle harcayayım. Hep zevkini sefasını düşünenler. Bunlar aldanmıştır. Hem de ne kadar aldanmıştır, bunları biliyor musunuz?

*Bu garip illerde kalma avâre
Can bedende iken kıl buna çâre
Isırdırlar seni çok semmi-mâre*

Diyor ki sen bu dünyaya geldin ki âhireti kazanasın. Kazandıysa kurtuldu, kazanamadıysa yandı. Bu yanma, bu azap bitmez, tükenmez. Eğer canın bedende iken kazanamadıysa müflis gittin, sermayen yok. Kabir azabında yılanlar olacak, ısıracaklar. Hem de ateşten yılanlar ısıracaklar. Isırdıkları zaman gözlerinden yaş yerine kan aksa kurtulamazsın.

Öyle ise bunlar haktır, doğrudur inandıkça. Allah bizi Müslüman halk ettiyse, Kitap'ımıza inandıkça, Peygamberimiz'e inandıkça bunlar Allah'ın sözleri, Peygamberimiz'in sözleri. Bunları düşünüp korkacağız. Kendimizi burada iken kurtarmamız gerekiyor.

Her insan ölecek. O kabre girecek. Ağası da kölesi de o kabre girecek. Zengini, fakiri, delisi, akıllısı... Hangi milletten olursa olsun, hangi soydan olursa olsun o kabre girecek. Kabir onlar için cennet bahçesi de cehennem çukuru da. Kabrin azabını duyanlar, azabından kurtulmak için çalışırlar. Bu çalışma nedir? İbadet, amel. Başka nedir? Doğruluk. Başka nedir? Bütün günahlardan, yasaklardan kaçınmak. Bu da nedir? Allah'ın emirlerini tutmaktır. Bunları yaptıysa kazandı. Kabir senin için cennet bahçesi oldu. Dünyanın en sefâli yerini düşünün oradan bile lükstür.

*Gezeriz hayvan-ı nâtık misâli
Ekl ü şurbtan gayrı ne kârımız var
Kesret-i sevk içre çok lâübâli
Söylemeden gayrı ne kârımız var*

Ne diyor burada? Hâşâ cemaatimiz için değil. Ameli olmayanlara diyor. Hayvan gibi gezerler diyor.

*Gönlüme nakşoldu hubb-u cemâli
Terk eyledim cümle hep kıl-u kâli
Dünya perestlerin çok ise malî
Bizim de İmâm-ı zamanımız var*

İmâm-ı zaman, meşâyihtir. Hub: sevgi. Cemâl: yüz. “Yüzünün sevgisi gönlüme nakış gibi işlendi” diyor. “O işlenince dünya çıktı” diyor. “Terk

ettim, çıkardım, attım.” diyor. “Dünya perestlerin gönüllerinde dünya malı var, dünya sevgisi var. Benim de gönlümde zamanın imamı var.” diyor.

İmam, topluma baş olmak. On bin kişiye imam olmuş. On bin kişi ona uymuş. Nerede uymuş? Kitap'ta, Sünnet'te uymuş.

Meşâyih hem şeriatta hem tarîkatta imamdır. Hem amelde imamımızdır hem de ruhî terakkîde imamımızdır. Meşâyih; ibadette, amelde uymuşuz. Maneviyatta da kalpten de ona öyle inanmışız ki Allah'a bizi götürecektir. Allah'a bizi ulaştıracaktır. Dünyada, âhirette nefsin, şeytanın hilesinden, hurdasından bizi o kurtaracak. Âhiretin azabından kurtaracak. Kıyametin azaplarından, dehşetlerinden bizi kurtaracak. Cennete de o ulaştıracaktır. Biz Allah'ın cemâlini de onunla seyredeceğiz.

Çünkü “*Ve kûnû me'a's-sâdıkin*” fermanında iki mânâ var. “İlmi ile âmil olan.” Hem ilmi var hem de ilmimi yaşıyor. İlim demek bilmek, amel demek. Bildiğini işlemek, yapmak.

İlmi ile âmil olan bir âlimle dost olun onu sevin. Onun sohbetine gidin. Bilmediklerinizi öğrenin. Cehâletin karanlığına dalmayın.

Câhil kimdir? Günah işleyen, haram yiyen, günahları işleyen. Âlim kimdir? Günahlardan korkan. Şerden, günahattan, haramdan korkan. Yoksa insan ilmi olmakla âmil olamaz. Biliyor ama bildiğini yapmıyor. Diğeri de bilmiyor ama bilmediğini öğreniyor. *Reşahât*'ta yazar, Evliyâ-yı Kebîr isminde bir meşâyih. Daha tarîkate girmeden hocasından okuyormuş. Çok okumuş hocasından. Hocası da Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri. Bizim Hatm-i Hâce'nin kurucusu. Aynı zamanda teveccühü yapan zât. Onun zamanında oluyor bu olay.

Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri kasaptan et almış, eti sardırılmış. Ambalajlı, içerisi görünmüyor. Eve götürüyor. Evliyâ-yı Kebîr de ona rastlıyor. “Efendim, elinizdeki paketinizi ben taşıyayım.” diyor. O da vermiş. Evine kadar gitmişler. Ayrılırken diyor ki “Bu paketin içerisindeki et. Biraz sonra gel. Yengen pişirsin de yiyelim.” O da peki diyor.

Bir saat sonra hanımı eti pişiriyor. Beraber yiyorlar. O eti yerken gönlünde bir sevgi oluşuyor. “Sevilen sevdirmedikten sonra, seven sevemez.” Sevdirdi ama nasıl sevdirdi? Bir ufacık paketi evine kadar taşıdı. Onun da hoşuna gitti. Onun için sevdirdi.

Aslında Evliyâ-yı Kebîr'in hocası başka birisi idi. Ayrıca “Kebîr” ismi ona sonradan verildi. O sevgi onda o kadar ileri gitmiş ki artık onu okutmaz, dershâneye götürmez olmuş, ilmimi de bitirmek üzereymiş. Bir gün gitmiyor, iki gün gitmiyor. Hocası bunu aramaya başlıyor. Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri'nin sohbetinden ayrılamıyor ki gitsin. O kadar çok seviyor onu ve sohbetlerini.

Sonra hocası bunu aramış. Demişler ki: “Gitmiş, Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri'ne mürit olmuş.” Hocası çok kızmış: “Vay gitti, o cahillere mi uydu?” demiş. İşte ben şöyle yaparım, böyle yaparım, demiş. Aramış, bulmuş.

— Niye gelmiyorsun? demiş.

— O da hocam ben artık ders öğrenemiyorum, demiş.

— Niçin diye sorduğunda cevap vermiş:

— O mübareğin sevgisi o kadar içime doldu ki, ders yapamıyorum. Satırlara bakıyorum, satırlar birbirine karışıyor demiş.

Hocası tenkit etmiş. Aradan birkaç gün geçmiş. Yine bununla karşılaşmış, kızmış. Üçüncü defa rastlamış, yine kızmış. O gece hoca bir günah işlemiş. Günah-ı kebâir işlemiş. Bir taraftan da hocası olduğu için saygı gösteriyor. “Niye bana böyle yapıyorsun?” demiyor. Ama üçüncü karşılaşmalarında, hoca ağzına geleni söylüyor, söylüyor, o da susuyor. En son ayrılırlarken diyor ki:

— Hocam sen gece şu günah-ı kebâiri işlersin, gündüz de Allah yolunda gidenlerin yolunu kesersin, diyor.

O zaman hoca sanki kurşunla vurulmuş gibi şaşırıyor. Bunların hak yolunda olduğunu, üç günde kerâmete ulaştığını kabul ediyor. Bu defa hoca ayaklarına kapanıyor.

— Aman diyor. Hakkını bana helal et. Sizin yolunuz da hak şeyhiniz de hak, sözünüz de hak. Beni de o dergâha kabul edin, diyor. Onu da götürüp dergâha kabul ettiriyor.

İşte buradan anlıyoruz ki meşâyih sevgisi ne büyük sevgidir ki dünyayı bir defada içerisinden çıkarıp atıyor. Allah'ın emri olan ilmi de atıyor insan içinden. İlimin de bir makama kadar geçerliliği var. O ilimden de geçmesi lazım. Geçemiyor, mürşitsiz geçemiyor o ilimden. İlim de bir perdedir. İlim de bir varlıktır. Götürür, götürür bir istasyona kadar götürür. Orada kalır. Oradan öbür tarafa da bir vâsıta lazım. Allah'a giden vasıtalar: ilim, amel; şeriat, tarikat, hakikat, mârifet.

Şeriat, satırdaki ilim. Tarikat, kalpteki olan ilim. Kalpteki ilim Allah sevgisi ile Allah aşkı ile elde edilir. Medreseden, hocadan elde edilmez bu. Herhangi bir sanatkâr ister ki çırağını kendisinden fazla usta etsin. Ki o da ondan iftihâr duysun. Hocalar da isterler ki talebeleri ilerlesin. Ama hepsine değil, hangisi ilerleyecekse ona önem veriyorlar. Zeki olana, kavrayacak olana önem veriyorlar.

Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri'ne de hocası çok önem veriyormuş. Onu âlim çıkarsın da kimmiş bunun ustası desinler.

“*Meth-i nakış, nakkâşa yakışır.*”

Yani ne demek olur? Bir nakış gördünse, beğendinse, o nakışı methetme. O nakışı işleyeni methet. Nakışta ne var ki? Nakış olmamış ki. Onu bir işleyen olmuş. Öyleyse maharet işleyendedir. İşleyen methedilecek.

Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri nasıl ki bir paketini taşıması ile Evliyâyı Kebîr'i kendisine cezbetti, ona Allah sevgisini hissettirdi. Meşâyih sevgisi, Resûlullâh sevgisi, Allah sevgisi üçü de aynıdır. Onu kendine bend edince ona satır ilmini daha okutmaz olmuş. “Kitabı açıyorum, yazıları okuyamıyorum.” demiş. Hocası bile onu zor anladı. Hocası âlim olduğu hâlde onun günahını bu ilmi öğrenen bildi. Câhil kim? Şeytan. Hâlbuki şeytan çok âlim idi.

Bu denli ilme mâlik iken İblis

Senin ilmini bilmedi o telbis

Câhil, günah işleyen, isyan eden. Âlim, gûnahtan korkan, Allah'tan korkandır.

Allah ne buyuruyor: “Herkes bildiği ile amel ederse, bilmediklerini biz Azimüşşân öğretiriz.”

Nasıl bildirecek? İlhamla bildirecek, kalbine doğduracak. Kalp Allah'ın mülkü değil mi? Kalp Allah'ın evidir. Kalbi sahibine teslim edersek oradan doğanlar Cenâb-ı Hak'ın kelâmlarıdır, Allah'ın emirleridir. Bilmeyerekten senin kalbine gelir o. Bilerek değil.

Zâhir ulemâ da kalbinden konuşur. Ama o dolmadır. Bir kuyuya su dolurursun o da bir süre sonra biter. Ama su kuyudan kaynarsa biter mi? Bitmez. Buradan anlayacağımız şu: İnanmış mı kim olursa olsun. Neye? Allah'a. Neye? Âhirete, kitaplara, meleklerle, öldükten sonra dirileceğine, hayır-şer, varlık-yokluk, sefâ-cefâ hep Allah'tan gelir. Bir de günahlara inanmış, sevaplara inanmış. Öyle ise orada ne var? Günahları bilmiyor. Ama bir günah duymuş. Annesinden, babasından, onu yapmıyor. Diğer günahları öğrenir. Kimden öğrenecek? Âlimden gidip öğrenecek. Bir gûnahtan kaçmazsa, öğrenmezse öbürlerini sormaz, öğrenmez. Bir amel olarak onda birini öğrenmiş, onu işlerse öbürlerini de öğrenir.

Demek, herkes bildiğinin âlimi.

Cenâb-ı Hak “Herkes bildiği ile amel ederse, bilmediklerini biz Azimüşşân öğretiriz.” buyuruyor.

Bu zâhirde anlaşılan, bilinen bir öğrenme; aklın, mantığın kabul edeceği şekil. Bir de bu mantığın dışında olan:

Akl-ı cüz etmez ihâta akl-ı kül sensin gönül

Onun için bu tarîkatın esaslarını, makamlarını, nimetlerini bu akıl almaz. Beşer akli ancak zâhirde görünenleri, bilinenleri alır.

Cenâb-ı Hak, bir de buyuruyor ki: “Bilmediklerini, onun kalbinden doğdururuz.”

Musa Kelîmullâh'a Allah-u Teâlâ: “Yâ Musa! Sen o ilimden bir harf bilmiyorsun.” dedi. Onu Hızır aleyhisselam'a gönderdi. Ledünnî ilmini ondan öğrendi. Zâhirde Hz. Musa'ya Tevrat gelmişti.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “Sizin bileniniz ile bilmeyeniniz bir değilsiniz.”

Bilen bilmeyenden farklıdır. Tabii farklıdır. Bugün bir tahsil görmüş ile görmemiş bir midir? Bir Kur'an'ı okuyanla, Kur'an'ı okumayı bilmeyen bir midir? Az okuyanla, talimini görmüş olan aynı mıdır? Mesela burada yüz tane cemaat olsa, hepsi Kur'an'ı yüzünden okusa. Bir tane de hâfız olsa o da okusa. Muhakkak ki o hâfız, yüz tane okuyandan daha üstündür. Medrese ilmini okumuş, âyetlerin hadislerin mânâsını biliyor. Bilenle bilmeyen bir değildir.

Hâfız olan, Kur'an'ı hıfz etmiştir. “Hâfız” Allah'ın isimlerindedir. Hıfz etmek, muhafaza etmek. Onun için Hâfız sıfatı verilmiştir. Onda hâfız sıfatı tecellî etmiştir. Ama yüz tane hâfız bir âlimin yerini tutmaz. Mânâsını bilen bir hocayla yüz tane hâfız bir olmaz. Yüz tane, bin tane hoca da bir velî ile beraber olmaz. Çünkü o hocaların ilimleri dolma, kaynama değil. Ledünnî ilmi kaynamadır.

Bu da Allah'a olan sevgisine, Allah'a olan inancına bakar. Allah'a olan itaatine bakar, ilmi az ama fevkalâde itaat ediyor Allah'a. Bir de var ki ilmi çok ama tatbikatı yok. Allah hepinizden râzı olsun. Allah hepimizi nefsim de dâhil, büyüklerin izinden ayırmasın. Pîrimiz'in eteğinden elimizi kaydırmayın. Pîrimiz'in sevgisini gönlümüzden almasın.

Cenâb-ı Hak "*Vekûnû me'a's-sâdıkîn (Sâdıklarla beraber olun.)*" buyuruyor.

Sâdık olun demiyor. Öyle olmuş olsaydı burada meşâyihe gerek yoktu. Herkes kendisini yetiştirirdi. Herkes kendisi sâdık olurdu. Bir Müslüman'a, bir müşrid şarttır. Meşâyihsiz, mürşitsiz olmaz. Meşâyihsiz, mürşitsiz olan bu zamanda yolunu kaybeder, yolunu saptır.

Ehl-i bidat yolları var, ehl-i sünnet yolu kaybolmuş. Allah'a giden yol Kitap, Sünnet'tir. Kitap-Sünnet olmazsa Allah'a giden yol değildir. Cesedin hepsi toprağa gider. Ruh Allah'tan geldi, Allah'a gidecek. Ama ne ile gider, nasıl gider? İman, amel, ihlâs ile gider. Şeriat Allah'ın emridir. İman, ihlâs, amelden ibarettir. Din, bilmek; amel işlemektir. İhlâs da bütün amellerini maddiyattan, menfaatten, riyâdan korumak. Hiçbir maksat menfaat düşünmeden bu dünyada bir makam, mevki düşünmeden Allah rızası için yapıyorsa ihlâs budur. Allah'ın indinde geçerli amel de budur. Çünkü:

Riyâ ile olan amel seni nârdan halas etmez

Çünkü amellerin başında namaz geliyor.

"Riya ile namaz kılanlar Veyl Deresi'nde azap görecektir." buyruluyor.

Hâlbuki namaz başta gelen ibadettir. Allah'ın emirlerinin hepsinin başında namaz geliyor. İbrahim aleyhisselam meleklere dedi ki: "*Siz benim yardımuma gelmeyin, Rabb'im beni görüyor. Siz aradan çıkın.*" dedi.

Peygamber Efendimiz'e de bütün dünya müşrikleri bir yetim olduğu hâlde, fakir olduğu hâlde üzerine hücum ediyorlar.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor? "*Habîbim ben sana yeterim.*"

Dünya hep senin düşmanın olsun, ben sana yeterim. Ne kadar teşebbüse geçiyorlar. Yine Hz. Muhammed'i yok edemiyorlar. Çünkü onu Allah muhâfaza etti.

Niceleri yâr der gönlü binâda

Nicesinin gönlü bey ü şirâda

Bunlar Allah'ın emirleri. Allah'ın emirleri deyince zinâyâ Allah'ın emri yoktur. Allah yasaklamış zinâyı. Ama bunların da olacağı Allah'ın emridir. Emir deyince kul istiyor, Allah da halk ediyor. Kul istemezse Allah halk etmez.

"Kulum iste vereyim." diyor.

Ne istiyorsun? Apartman verir. Murad etmişse veriyor. Yalnız burada bizim bir inancımız var ki biz dünyayı istemeyelim. Âhireti isteyelim. Dünyadaki isteklerimizi de anlayamadığımızdan dolayı, biz de apartman isteriz. On tane dairemiz olsun bir tanesinde oturalım, dokuzunu kiraya

verelim de rahatça yaşayalım. Ama Müslüman olarak Allah bunu bize vermez. Âhiret istiyorsak, hayırlısını istiyorsak Allah bunu bize vermez.

“*Kulum iste vereyim.*” derken bu istek ikiye ayrılıyor: Âhiret, dünya. Dünyayı istedinse âhireti isteyemezsin. Zaten âhireti kazanamazsın. Âhireti istedinse dünyayı isteyemezsin. İstesen de vermez Allah.

Hepiniz görüyorsunuz çarşılarda, pazarlarda gençler birbirlerini arkadaş edinmişler, geziyorlar, tozuyorlar. Bunlar zinâ değil mi? Zinâ. Sonra bir zengin gelirinin bir kısmını oraya bağlamış. Kadın-kız peşinde bu zinâ değil mi? Bu da çoğalmış şimdi.

Niceleri yâr der gönlü binâda

Niceleri yâr der gönlü zinâda

Nicesinin gönlü bey ü şirâda

O yâr kimdir bilemedim ne çâre

Allah sevgisi, Resûlullâh sevgisi ile elde edilir? Resûlullâh ne ile sevicek? Vâris-i enbiyâ olan velîleri ile. Niçin? Peygamber Efendimiz, Sıddık-ı Ekber Efendimiz’e nasıl bir vasiyette bulunmuş hasta iken mübârek: “*Ebûbekir namazı kıldırısın. Size nasihatı o yapsın. İmamınız olsun. Hutbeyi okusun.*” Bu emir olduktan sonra bütün sahabeye, Sıddık-ı Ekber Efendimize özel emri var:

“*Yâ yâr-ı gârım Ebubekir, sana biat etmiş olan bana biat etmiş olur. Sana biat etmeyen, bana biat etmiş değildir. Senin kabulün benim kabulüm. Senin reddettiğin benim reddimdir. Senin kabul ettiğini ben kabul edeceğim. Senin reddettiğini ben reddedeceğim.*”

İşte bu tarikat böyle. Bu emir hep birbirine devir yapmış gelmiş. Tâ ki ikinci bir defa tazelenmiş.

Ubeydullâh Hazretleri, Nakşibendî Efendimize âşık olmuş. Ona kavuşamamış, onun rûhâniyetini görmüş. Onun ruhunu görmüş. Ona kavuşamadığı için çok müteessir olmuş. Meşâyih arıyor, arıyor, bulamıyor. Çünkü Nakşibendî Efendimiz’in rûhaniyeti onu almış. Ona akmış. Onu daha hiçbir meşâyih alamıyor. Neticede Nakşibendî Efendimiz’in halifelerinden en genci olan, çok âlim Yakub-u Çerhî Hazretleri’ne rastlamış. Ondandır ders almak istemiş. Onun yüzünde de alacalıklar varmış, yüzünü sevmemiş. Elini uzatmış, “*Tut bu elden.*” demiş. “*Bu el Nakşibendî Efendimiz’in eli. Nakşibendî Efendimiz, bana buyurdu ki: Senin elinden tutan benim elimden tutmuş olur. Senin kabulün benim kabulüm. Senin reddin benim reddim.*” diye. O çekmiş elini vermemiş. Gönlüne gelmiş ki ben bunun yüzünü sevmedim. O zaman farkına varmış. “*Sen bu yüze râbîta edemiyor musun? Öyle ise bu yüze râbîta et.*” demiş. Manevî yüzünü göstermiş. Düşmüş, bayılmış, dayanamamış.

Böylece bu emir Yakub-u Çerhî Hazretleri’nde tazelenmiş. Tarihi de yakındır, çok uzak değil. Şah-ı Nakşibendî Efendimiz, reis-i evliyâ. Geçmişte ve gelecekte ne kadar evliyâ varsa hepsinin başı seçilmiş. Peygamber Efendimiz’e âşık olanlar, rüyâda görmek isteyenler görürlermiş. Peygamber Efendimiz onlara dermiş ki: “*Bizi görmek için niye bu kadar üzüldünüz. Niye bu kadar müteessir oldunuz. Bizi görmek isteyenler Muhammed Bahaddin’i*

görsünler. Onu ziyaret etsinler. Onu ziyaret edenler bizi ziyaret etmiş oluyorlar. Onun sohbetini dinleyenler, bizim sohbetimizi dinlemiş olurlar." Peygamber Efendimiz'i rüyâlarında görenlere böyle emredermiş. Nakşibendî Efendimiz üveysî olduğu için, Peygamber Efendimiz zikirleri şöyle yap, müritleri şu şekilde yetiştir diye emretmiş.

Nakşibendî Efendimiz'in bir emri var. Buyuruyor ki: "*Ben Bârigâr-ı Resûlullâh'tan içeri girdim.*" Bârigâr-ı Resûlullâh, nurdan atlas çadır. Yani fenâ fi'r-resûl olmuş. Nübüvveti dâhil olmuş.

Evet, içeri girdim diyor. "*Ol Hazret sâir velîlere yapmış olduğu ikramdan fazla olarak bize ikramda bulundu.*" Bütün hepsi vâris-i enbiyâ olduğu hâlde. İkrâm da şudur: "*Benim kabrimin yüz fersah mesafede dört yönüne (Sadece Doğu değil, Batı-Kuzey-Güney) defnedilen cenazelerinin kabir azabının şefaati bana verdi.*"

Ama iman ehli için, bu da her iman ehli için değil. Ameli olmayan iman ehli azap görecek. Azap biticidir, geçicidir; ama nâr ise geçici değildir. Eğer insanların imanı var da ameli yoksa o tabii azap görür. Günahına göre, dünyadaki cezasına göre azap görür. Azap geçicidir, o kadar yanar.

Bir de var ki ehl-i nâr var. Onlar ebedî kalır cehennemde, ebedî çıkmazlar. Evet, bunların kabir azabını kaldırdı. Allah bunlara şefaati edecek. Halifelelerinden Alaaddin'e de (aynı zamanda damadı) kırk fersahlık bir yerin şefaati verildi. Bizim tarikatımızda da en ufak bir velîye bir bölgenin, bir fersahlık yerin şefaati verilir.

Onun için hanımefendiler yolumuzu seçmek için tarîkâta girmek lazım. Bir mürşide bağlanmak lazım, sapık yollardan, bidatlerden kurtulmak için. Mürşitsiz olmuyor. Mürşid insanları irşad eden, bilmediklerini bildiren. Hakkında hayırlı olan bilmediklerini bildirir. Hakkında hayırlı olmayan bildiklerini unutturur.

İrşad kalpten sevmektir. Bu da ancak Allah'ın rızasını kazanmak, Allah'ın cennetini kazanmaktır. Allah'ın cemâlini kazanmak, Allah'ın cemâlini görmektir. İrşadın bir anlamı da bizim kapalı olan kalplerimizin açılması gerekiyor. Kalplerimiz açılmazsa irşad olamayız. Her şeyi kalp duyuyor. Acıyı, üzüntüyü, sevgiyi, sefâyı, cefâyı kalp duyuyor. Ama bu kalbi insan Allah'a tamamen verirse, Allah'a teslim ederse, Allah'ın rahmeti de o kalpte tecellî eder.

Allah'ın rahmeti nedir? Allah'ın sevgisi ile tecellî edecek olan Allah'ın nurları. Esmâ nuru, sıfat nuru, zât nuru tecellî ederse işte o kalp açılmıştır. Eğer biz Allah'ı hiç unutmazsak 366 damardan Allah'ın feyzi, nuru o kalbe geliyor. İşte kalp o zaman şâd olur.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: "*Sizin kalbinizi ancak zikrullâh doyurur. Başka bir şey doyurmaz.*"

Öyle ise zikrullâh ile o kalp doyarsa o kalbe bir şeyler girmez. Eğer zikrullâh ile doymazsa o kalbe çok şeyler girer. Hepsi nöbetleşirler, kavga yaparlar. O der, ben gireceğim. Diğeri der, ben gireceğim. İşte bunlar dünya arzularıdır.

“Şeyhi olmayanı şeytan kandırır.”

(25 Haziran 1992)

En büyük nimetimiz meşâyihimizin olması Allah’a şükür. Büyük âlim Niyazi Mısrî Hazretleri tasavvufa girince ne demiş:

*Öyle sanırdım ayrıyam
Dost gayrıdır ben gayrıyam
Benden görüp işiteni
Bildim ki ol cânân imiş*

Yâr’dan mânâ, Allah. Diyor ki ben zannederdim o ayrı, ben ayrı. Ben anladım ki bana keşfedildi ki benden görüp işiten o imiş. Bir de buyuruyor ki:

*Sağı solu gözler idim
Dost yüzünü görsem deyû
Ben taşrada arar idim
Ol cân içinde cân imiş*

Cesedin içerisindeki ruh, makamına ulaşırsa ayrı mıdır? Değil. Gayrı mıdır? Değil. Mesela bir insanın azasından bir parmağını kaydırmış olsa. Bu parmak koca vücutta bir parça. Parmak çok küçük. Bunda can da yok. Ama bu parmak vücuda birleşirse büyük bir cisim olur.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor? “*Ben kendi ruhumdan ruh üfledim.*”

İnsanlara üflemiş. Kendi ruhundan üflenmişse bu ruh gider.

“*Her şey aslına rücu edecek.*”

Allah’ın emridir. Ruhun aslı Allah’tan gelmiş, Allah’a gider. Şeriat, tarikat, hakikat, mârifet ile gider. Vefî demek Allah’a kulluğunu yapmış demektir.

*Mâlikimin mülküne mihmân oluram kime ne
Sâni’in sun’un görüp hayrân oluram kime ne*

Mâlik, sahip. Yerlerin, göklerin her şeyin sahibi kimdir? Allah’tır. Mâlikin mülkü derken, hiçbir şey yok iken o vardı. İnanmışsak amennâ. Allah’ın varlığı ezelî ve ebedî. Allah’ın zâtından başka, bütün bu mahlûkât, halkiyyet sonradan var edilmiş. Nasıl var edilmiş? Allah yoktan var etmiş. “Ol” demiş, olmuştur. “Olma” deyince hepsi yok olacak. Her şey yok olacak. Allah’ın zâtı kalacak. Âyet-i kerîmesinin gereği olarak insanlar da yok olacak. İnsanlarda bu tecellî ediyor.

Peygamberlere inandığımız gibi velîlere de inanacağız. Peygamberler olmadığı zaman halka hizmeti kim görmüş? Allah’ı bu insanlara tanıtan kim olmuş? Velîler olmuş. Hazreti İsa ile Peygamber Efendimiz arasında altı yüz küsur sene geçmiş. Hazreti İsa’yı asacaklardı. Astıklarını zannettiler. Bu altı yüz sene İncil’i neşreden kim oldu? On bir kişi idi. Onlar da kaçtılar. Her birisi bir memlekete gizlendiler. İncil’i neşrettiler.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “Ben Peygamber göndermediğim kavime azap etmem.” diyor.

Zaman gelmiş, asırlar geçmiş peygamber gelmemiş. Bazı dönemler var peygamberlerin onu, yüzü, otuzu bir arada gelmiş arz üzerinde. Hazreti İsa ile Peygamberimiz arasında altı yüz yıl. Peygamber gelmedi diye Allah o yıllarda yaşayan insanlara azap etmeyecek mi? Edecek. Niçin? Vâris-i enbiyâ olan velîlerini yolladı. Bir Peygamber gidince, öteki peygamber gelinceye kadar onun kitabı, dîni feshedilmiyor. Velîler peygamber değil ama peygamberin vekili oluyorlar.

Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri üveysidir. Hızır aleyhisselam onu öğrenci gibi önüne almış, yetiştirmiş. Zaten Gücdüvânî Hazretleri Nakşibendî Efendimiz’in de manevî şeyhi.

Nakşibendî Efendimiz onu görmemiş. İkisinin arasından, iki buçuk asır geçmiş. Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri’ni, Hızır aleyhisselam yetiştiriyor. Nakşibendî Efendimizi de Gücdüvânî Hazretleri’nin rûhâniyeti yetiştiriyor. Sade o değil, Nakşibendî Efendimiz’i dört büyük evliyâ yetiştiriyor. Bunların hiçbirini görmemiş. Abdülkâdir Geylânî Hazretleri, Necmeddin-i Kübrâ Hazretleri, Ahmed-i Çeşdî Hazretleri ruhuna eğitim yaptırmışlar. Kelâm-ı kibâr:

*Aşkına Hazret-i Pîr-i Tâgi'nin
Reis-i Evliyâ din çerâğının*

Reis-i evliyâ, Nakşibendî Efendimiz. Din çerağı, dinde onun kadar hizmet gören olmamış. İslâm’ı onun kadar yayan olmamış.

Hakikat bahrinin, çâr ırmağının

Pîr, mürşid. Pîran, silsile. Bizim silsilemiz, altın zincir halkadır. Pîr-i pîran, kendi pirinden başlayarak bütün silsiledeki pirlere, hatta Peygamber Efendimiz’den yardım talep ediyor.

*Destgirim ol cemî-i pîr ü pîran hürmeti
“Küntü kenz”in padişahı, ruh-ı sultan hürmeti*

Küntü-kenz’in padişahı, Hazreti Allah. Cenâb-ı Hak’ın zâtının büyüklüğünü kendisi biliyor. Kimse bilmiyor onu. Ruh-i Sultan, Peygamber Efendimiz.

Demek ki velîler, peygamberler olmadığı zaman halka ışık tutmuşlar. Halkı karanlıklardan kurtarmışlar. Dalâletten hidâyete çevirmişler. Mevlânâ: “Ne olursan ol gel demiş.” Bu ne? Ne kadar günah işledinse, ne kadar isyan ettinse ettin yine gel diyor. Çünkü niçin? Allah’ın rahmeti bol. Allah’ın rahmetinin nihâyeti yoktur. Yeter ki kul ne kadar günah işlemişse, günah işlediğini ve Allah’ın da rahmetinin bol olduğunu bilsin.

Şeriatta benlik yoktur. Tarîkatta benlik perdedir, berzâhtır. Benlik insanın Allah’a giden yolunu keser. Şems’in kullandığı “Ben” kelimesi onun başının kesilmesine sebep oldu. Her ne kadar onu makamına ulaştırmışlarsa da onun şehit olduğu yer, onun makamıdır.

Hazreti Ali Efendimiz’in makamı var, şehit olduğu camide. Ama cesedi orada yok. Ama yine oraya bir türbe yapmışlar. Birçok velî vardır ki bunların birkaç tane makamı vardır. Yunus Emre, Veysel Karânî ve başkaları. Birkaç yerde türbesi var. Peki, hangisindedir bunların? Hangisinde olduğu bilin-

miyor. Ama nasıldır? Birisindedir ama diğerleri makamıdır. Çünkü bir evliyâullâhın olsun, bir nebînin olsun kırk gün bir yerde iskân etmişse, oturmuşsa orası makam sayılır ve orası ziyaret de edilir, ziyaretgâhtır.

Çünkü neden? Yerde şeref yok. Şeref insanlarda. Allah'ın makbul olmuş bir kulu, bir velîsi nerede olursa orası şereflidir. Kırk gün iskân etmişse orası makamdır. Zikri ehlinde almak çok önemlidir. “Şeyhi olmayanların şeyhi şeytandır.” Şeytan kandırıyor. Çok abitleri kandırmış.

Cenâb-ı Hak: “Sizin bileniniz ile bilmeyeniniz bir değilsiniz.” buyuruyorsa, bugün zâhir ilmi olandan, zâhir ilmi olmayan farklıdır. Zâhir ilmi olandan da bâtın ilmi olan farklı. Zâhir ilmi, bâtın ilmine hiç ulaşamaz. Bir kovaya su doldursanız kullandıkça biter. Ama kaynar bir kuyunun suyu bitmez.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “İnsanlar ulvî, insanlar süflî.”

Ulvînin mânâsı gökleri aşar, melekleri geçersiniz. Süflînin mânâsı hayvanlardan aşağıya düşersiniz.

Burada İmâm-ı Âzam'ın bir sohbetini aktaralım. İmâm-ı Âzam talebeleri ile gidiyormuş. Zaten onu talebeleri yalnız bırakmazlarmış. Ulemâlar kitaplarında bundan bahsediyorlar. “İmâm-ı Âzam ortada bir yıldız, talebeleri etrafında ay gibi. Yürüdükleri yerlere nur saçıyorlar.” diye.

Yine böyle gidiyorlarmış. İmâm-ı Âzam'ı sevmeyen birisi ile karşılaşmışlar. Adam inanmış değil. İnanmak, ehl-i beyti sevmektir. Onlar (Râfîzî) biz de seviyoruz diyorlar ama yalancılar. Bu nasıl sevgi: Kitap yok, Sünnet yok, ibadet yok, gusül yok. Bunlar bize de karşıdır. Bunlardan bir tanesi İmâm-ı Âzam'a kasıtlı bir soru soruyor. Yine biliyor ki İmâm-ı Âzam onu koruyacak. Aksi hâlde o hakareti yapamazdı. Bir siyah köpek geçiyormuş oradan. “Dur yâ İmam, bir sorum var sana.” demiş. Durmuş. “Ya imam şu köpeğin kılları mı hayırlı, senin sakalının kılları mı hayırlı?” Bunu söyler söylemez talebeler üzerine yürümüşler. Parça parça edecekler. İmâm-ı Âzam heyecanla, şiddetle. “Durun! Durun! Eğer elinizi sürerseniz, size hakkımı helal etmem.” demiş. Talebeler donmuş kalmış. İmâm-ı Âzam hemen tefekkür yapmış. Cevap vermiş:

— Ben eğer Allah'a olan kulluğumu yaparsam, Allah beni cennete koyacak. O köpek ise cennete gelmeyecek. O zaman benim sakalının kılları köpeğin kıllarından hayırlı olur. Eğer ben Allah'a isyan edersem Allah beni cehennemine koyacak. O köpeği cehenneme koymayacak. O zaman benim sakalının kıllarından, o köpeğin kılları hayırlı olur.

O zaman Râfîzî de düşünmüş doğrudur sözün yâ İmam, haktır sırrın demiş. Bana imanı târif et demiş.

Hiçbir velî mürşitsiz yetişmez. Mevlânâ, İmâm-ı Rabbani hepsi birer mürşid eğitiminden geçmişlerdir.

“Fakir olmamak için çalışalım.”

(9 Haziran 1992)

Allah aldanmışlardan etmesin. Her şeyin hayırlısını isteyelim. Zengin olmayı düşünmeyelim. Düşünmekle zengin olmayız. Ne kadar koşsak ne kadar çırpınsak zengin olamayız. Fakirlikten de korkalım. Bu zamanda fakirlik de çok zor. Her yolun ortası hayırlıdır. Ortası nasıldır? Fazlası da yok, eksigi de yok. Kimseye de muhtaç değil. İhtiyacından da fazla bir şey yok. Fazla olunca da taşıyamıyor insan.

Yemede, içmede, eşyalarda bir sınır var. O sınırı taşımamak lazım. Ama taşıyor insanlar. Avrupa'nın âletleri, Avrupa'nın yaşantıları, Avrupa'nın âdetleri gelmiş, girmiş içimize.

Yine de onlara gıpta ediyoruz. Biz onların neyine gıpta edeceğiz? Yaşantılarına değil, çalışmalarına gıpta edeceğiz. Dünyaya fazla çalışıyorlar. Allah da veriyor. Ama biz hem dünyaya çalışacağız. Hem âhirete çalışacağız. Çünkü dünya da Müslüman'ın âhiret de Müslüman'ın. Onlar her ne kadar zenginler, varlıklılar. Daha sıhhatli oluyorlar ama onlar ehl-i dünya. Dünyada onların her istediklerini Cenâb-ı Hak verecek. Ama onların âhirette bir arzusu, isteği olmayacak.

Âyet-i kerîme ne buyuruyor: “Müslümanlar o kâfirlere imrenmeselerdi, müşriklere imrenmeselerdi biz onların tavanlarını altından, tabanlarını gümüşten halk ederdik.”

Allah alîm tabii. Dünya zevkine düşen âhireti kaybeder.

Cenâb-ı Hak: “Biz insanlarda bir tane kalp halk ettik.”

İki tane halk etmedik ki birine dünyayı koysun birine bizi.

Amel iki türlüdür: Bedenî amel, malî amel. Malî amel ne ile olur? Malî imkân var ise ne yapıyorlar? Âhiret için mi harcıyorlar kazandıklarını? İhtiyacından fazlasını âhiret için harcayan yüz tane zenginden on tane çıkmaz. Gayrimeşrû yerlere, Kitap'a, Sünnet'e uymayan yerlere harcıyorlar. Allah'a şükür bunlar cemaatimize değil.

Bu zamanda zenginlik ateştir. Fakirlik de ateştir. İkisinden de korkalım. Fakir olmamak için çalışalım. Evvel beden ilmi, sonra âhiret ilmi. Bir insan ihtiyaçlarını karşılamak için çalışacak ki ibadetini yapabilsin. Zenginler için ne buyuruyor:

Hevâ-yı nefsin e tâbi olanlar,

Bular kande bulur darü'l-emânı

Nefsinin arzusuna uyanlar, kabirde darlıktan kurtulamazlar.

Alamazlar özün nefsin elinden

Beşerdir dâim ol eyler ziyânı

Ömür cevheridir kadri bilinmez

Sakın gafletle geçirme zamânı

Ömür cevheri çok kıymetli, altından daha kıymetli. Bütün kıymetli madenlerden daha kıymetli. Allah nefse, şeytana uydurmasın. Sonumuzdan da korkalım. Allah sonumuzu hayır getirsin.

Dün buraya enişтели, kayınlı birisi geldi. Bir tanesi selam verdi. Diğeri selam vermeden geçti oturdu. Meğerse adam keşmiş, hiç ayık değilmiş. Buraya sohbet dinlesin diye getirmişler. Önce ibadete çok düşkünmüş. Şimdi kötü arkadaşlarının etkisi ile içkiye müptela olmuş. Geldi oturdu selam da vermedi. Yüzünde nur eseri de kalmamış. Çay geldi, ona da ikram etmek istediler. Bir de baktık kayboldu. Epeyce de cemaat vardı. Kaçtı gitti. Onu getiren müteessir oldu. Hanımı da gelmiş o da müteessir oldu.

“Kişi, kişinin rahmanı, kişi kişinin şeytanı. Kişi refikinden azar.”

Bu da Peygamber Efendimiz’in hadisi. Burada bize olan uyarı: Müslümanların dört tane manevî düşmanı var. Hepsinden en kötü olan da kötü arkadaş.

Manevî düşmanımız şeytandır. Buna, Allah yetki vermiş. Vesveseyi şeytan veriyor bize. Diğer düşmanımız nefs-i emmâremiz. Şeytan ona vesveseyi, her şeyi aklımıza getirmeyi öğretiyor.

İnsan; Allah’a, Peygamber’e inanmakla, huzur yapmakla, salavat getirmekle, şeytan vesvesesinden kurtulabiliyor. Gönlüne getirdiği bir şeyi bakıyor ki Kitap’a, Sünnet’e uymuyor. Onun şeytandan olduğunu biliyor. Nefsinin arzusu şeytana uyuyorsa günahı işletir. Allah’ın emirlerini yapıyorsa sevap işletir. Elimizdeki silah: Eüzü besmele, salavat, tevhid.

Sizlere defalarca rahat oturun diyoruz.

“Emir âdâbın üzerindedir.”

Osmanlı padişahlarından birisinin dört tane veziri varmış. Vezirlerinden bir tanesini çok severmiş. Onunla çok muhabbet yaparmış, öbürleri de kıskanmış. Padişah bunun farkındaymış. Bir altın işlemeli kıymetli bardağı varmış. Bir gün vezirin birisinden su istemiş. O bardağa doldurmuş, getirmiş. Padişah suyu içmiş sonra vezirine demiş ki bardağı vur kır, kıramamış.

— Efendim bu zât-ı âlinize mahsus bir bardaktır. Çok kıymetlidir. Ben kıramam, demiş.

Sıra öbür vezire gelmiş. O da kıramamış. Üçüncüsü de kıramamış. Bu sefer o çok sevdiği vezirinden istemiş.

— Şu bardağı kır, deyince vurmuş kırmış.

Padişah sormuş:

— Diğeri bu bardağı kıramadı. Sen ne cesaretle bu bardağı kırdın?

— Efendim bu bardak çok kıymetli, ama sizin sözünden de kıymetli değil, deyince Padişah:

— Bakın anladınız mı, onu neden çok sevdiğimizi?

Evet, emir âdâbın üzerindedir.

Bu cemaatin içerisinde, çok çok olsa diz çökülü oturmaya alışkın on tane vardır. Alışkın olmayanlar üç dakika, beş dakika oturur dizleri ağrıyınca ne olur? Bir zahmet olur, azap olur. Bundan dolayı kaçır, daha gelmez. “Oraya gidiyorum, dizlerim ağrıyor. Herkesten ayrı otursam olmaz, onlar gibi otursam dizlerim ağrıyor.” der.

“Sensin bize bizden yakın görünmezsin hicâp nedir.”

*Hiç sana kulluk etmedim
Râh-ı rızâna gitmedim
Hem buyruğunu tutmadım
Cürmüm ile geldim sana*

*Senden utanmadım hemân
Ettim günah gizli ayân
Vurma yüzüme el amân
Cürmüm ile geldim sana*

*Hadden tecâvüz eyledim
Deryâ-yı zenbi boyladım
Malum sana ki neyledim
Cürmüm ile geldim sana*

Burada tecâvüz sınırını aşmak. Deryâ-yı zenb, günah deryası. Cürmüm ile geldim sana, isyanımla günahımla geldim sana. Günahını bilmek gibi bir kurtuluş yoktur. Kim günahını bildi, Allah'ın azametini sığındı ise o kurtuldu.

*Kuddûsi isyanda şedîd
Kullukta bir battal pelid
Lakin senden kesmem ümid
Cürmüm ile geldim sana*

Çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun.

“Manevî fakirlik Allah’ı kazandırır.”

(18 Haziran 1992)

Evet, Efendiler, Allah’a şükür. Cenâb-ı Hak bu nimetleri bize ihsân etmiş. Evvela Müslüman halk etmiş. Müslümanlardan seçmiş. Çoğunlukta olan küfürde bırakmamış bizi. Habîbi’ne ümmet etmiş. Ümmetten de seçmiş bizi.

Hristiyanların kilisesi var. Yahudilerin havrası var. Mecusiler ateşe tapıyorlar. Sığıra tapanlar, güneşe tapanlar var.

Müslümanız Allah’a şükür. Fakat biz yaşıyoruz. Yaşamayan, ben de Müslümanım der ve cennet de benim der. Hani amel? Amel yok. Bunlardan da Cenâb-ı Hak bizi seçmiş. Şeriatımız var, tarikatımız var. Hakikate ulaşırsınız inşallâh. Bize en büyük ihsân mârifete ulaşmaktır.

İlim insanları yükseltiyor. Ama aslında ilim insanları alçaltacak ki Allah yükseltsin. Âlim olanlar tabii ki seçilmişlerdir.

Cenâb-ı Hak da ne buyuruyor: “Sizin bileninizle, bilmeyeniniz bir değilsiniz.”

Bilen bilmeyenden farklıdır. Ama bu bilmenin de kaç türlü anlamı var? Bir âlim olmakla ben biliyorum demek mi oluyor? Yunus Emre ne demiş:

İlim ilim bilmektir

İlim kendin bilmektir

Sen kendini bilmezsin

Ya nice okumaktır?

İlimden mânâ, kendini bileceksin. Kendini bilmedikten sonra sen âlim değilsin. İlim bir taraftan zâhirden ilim sahibini yükseltir. İlim sahibini yükseltir ama ilim sahibini halk yükseltecek, kendisi değil. Kendisi ilminden dolayı yükselirse, onu Allah hakir eder. Çünkü ilminden dolayı yükselmek demek, kendisinde gurur, kibir oluşması demek oluyor. Halkı kendisinden aşağı görmek demek.

Bir âlim tarîkate girmezse ilminden geçemiyor. Şeriatta ilim, ibadet, hayır çok kıymetlidir, çok geçerlidir zâhir âlimlere göre. Ama tarîkatta bunların hiçbir kıymeti yoktur. “Ameli güzel işle. İşlememiş gibi bil.” diyor.

Bir hadis vardır: “Kişi ameli ile cennete giremez.”

Ancak nasıl girer cennete? Allah’ın fazl u tevfiği, kişinin mertliği ile girer. Yani kişiye Allah cenneti ikram ederse, kişi de mert olursa cennete girer. Burada mertlik denilince nefsi yenmektir. Tarîkatta ne var? Canı vermek var. Cânân’ı bulacaksın. Cânân’dan mânâ Allah.

İki türlü fakirlik vardır: Maddî fakirlik, manevî fakirlik. İkisi de geçerlidir. Maddî fakirlik cenneti kazandırır. Manevî fakirlik Allah’ı kazandırır.

Bütün meleklerin, cinlerin, insanların ilmi toplandığı zaman Peygamber Efendimiz’in ilminin yanında, deryada bir katre gibi kalırmış. Böyle iken

Miraç'ta “*Yâ Rabbi! Fakirliğimle geldim, yokluğumla geldim.*” dedi. Cenâb-ı Hakk'ın bu çok hoşuna gitti. Amel fakirliği budur.

Nakşibendî Efendimiz'in, Muhammed Pârisâ Hazretleri'ne iltifatları, methiyeleri çok farklı imiş. Ulemâ bunu araştırıyor. Niçin, neden bu kadar terakkî etmiş? Amel ise, hepsi işlemiş. Velâyet ise hepsi velâyete ulaşmış. Ama velâyete geçenlerde de farklılık vardır. Velâyet ki velîlerde de farklılık var. Ulemâ inceliyor. Muhammed Pârisâ Hazretleri diğerlerinden farklı ne amel işlemiş ki bu dereceye ulaşmış? Diyorlar ki Muhammed Pârisâ Hazretleri bütün tasavvufta, şeriatta olan amellerinin kârını, kemâlini yokluk deryasına atmış. Sahip olmamış da onun için bu kadar terakkî etmiş. Emsallerini geçmiş. Emsali velîler içerisinde mârifete ulaşmış. Şeriatını, amelini, ibadetini, tarîkatını yapacaksın da bunlara hiç itibar etmeyeceksin. Hepsini yok edeceksin. Gönlünden çıkaracaksın. O zaman en yüksek makama da ulaşsın.

Âşık imdi varlığını ver yokluğa

Bu yokluk âşıklarda olur. Âşık olmadan yokluk olmaz. Âşık olmayanın ilmi varlıktır. Ameli gözünde bir varlıktır. Kerâmeti gözünde bir varlıktır. Âşıklar ilmi de atıyor, ameli de atıyor. Kerâmeti de istemiyor. Kerâmetten geçmezse âşık değildir. Âşık olmayan kerâmetten geçemez. Kendini ibadete verecek. Fazla ibadetle de yol alınır. Fakat aşk ile daha seri gidilir. Aşka dûcâr olmayanın büyük amelinden, aşka dûcâr olanın küçük ameli makbuldür. Niçin? Aşka dûcâr olmayanın ameli gözüne dağlar gibi görünür de onun için. Ama aşka dûcâr olanın ameli gözüne görünmez. Hepsini yok eder. Neticede hakiki varlığı o olur.

Zâhir şeriatta ilim, ibadet çok önemlidir. Tarîkatta bunların yaşanması var. Tatbikatı var da önemi yoktur. Kıymet verilmiyor. Niçin? Tarîkata geçen bir insan Allah'a, râbitaya öyle rabtoluyor ki muhabbet, ihlâs, âdâb, teslim ile.

Teslim olan mürit bir âlettir. O bir nakıştır. Nakışın neyi vardır? Nakışın bir hüneri olmaz. Nakışı işleyendedir mârifet. Nakış medhedilmez. Nakkâş medhedilir. Bir âletin nesi var? Onu çalıştıran bir ustası var. Bir insan tarîkatta ihlâs denen bir sıfatı elde ederse, muhabbeti olur. Bunlar birbirine bağlıdır.

Muhabbet olmazsa ihlâs olmaz. İhlâs olmazsa muhabbet olmaz. İhlâs olmazsa âdap olmaz, âdap olmazsa ihlâs olmaz. Âdap olmazsa teslimiyet olmaz. Teslimiyet olmazsa âdap olmaz. Bunlar tarîkatın şartları. Sen cansız bir âletsin. Öyle ise ilim de senin değil, amel de senin değil. Hiçbiri senin değil.

Evet, Allah'a şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun ki Allah bu zamanda bu nimeti nasip etmiş.

**“Ruh sana emanettir.
Beden de sana emanettir.
Muhafaza edersen Allah’ı memnun edersin”**

(12 Haziran 1992)

*Söz ile bir kalbe doğmaz ledünni
Bütün âzâları dil olmayınca
Nefs-i emmârenin bilinmez fendi
Gönül şehri bahr-ı Nil olmayınca*

*Söz ile bulunmaz bir sâdık muhib
Derde düşmeyince aranmaz tabib
Her bir şukûfeye konmaz andelib
Mademki içinde gül olmayınca*

*Her bir âşık vâsıl olmaz yârına
Berdâr olmayınca vuslat dârına
Pervâneveş düşüp aşkın nârına
Mansur gibi yanıp kül olmayınca*

*El çek mâsivâdan bırak bu câhı
Râz-ı derûnundan eylegil âhı
Cânân ellerinin açılmaz râhı
Varıp bir kâmile kul olmayınca*

*Pîr-i Sâmî gibi sâhib irşâdı
Bulup kapısında kılak feryâdı
Hiçbirimiz bulamazık necâtı
Bizim delilimiz Ol olmayınca*

*Sâlih bu sözlerin yalan olamaz
Her beşer sûretli insân olamaz
Her bir kimse ehl-i irfân olamaz
Kırk yerden yarılmış kul olmayınca*

Sâlih’in sözleri yalan olamaz. Her beşer suretli de insan olamıyor. İnsan olabilmek için “ehl-i irfân” olacakmış. Ehl-i irfân olmak için de kılı kırk yerinden yarılacakmış. Ehl-i irfân olmak için kalp ilmi olacak. Ama kalp ilmini insanlar ne ile elde ediyor? Allah’a olan aşk. Allah’a olan korku. Allah’a olan itaat. Sadece aşkla olmaz. İtaat olacak. Korku olacak. Mesela

sünnetin dışında çok mezhepler var ki bunlar ehl-i aşk ama ehl-i sünnet değiller.

Onun için Sâlih'in bu sözleri yalan değil. Ama bu beşer görünenler de beşer değil. Çünkü küfrü yaşayan da beşerdir. İmanı yaşayan da beşerdir. Bu beşer olarak görünen cisimlerde, bu örtüdür. Esas sureti olan görünmeyenin örtüsü oluyor. Beşer olmak için kılı kırk yerden yaracak. Hiç kırk yerden yarıyor mı? Allah korkusu, Allah aşkı, Allah'a olan itaat kılı kırk yerden yarar. Bizde Allah'a şükür muhabbet var. Ama "ehl-i itaat" olacaksınız. Takvânız olacak. Korkunuz olacak.

Muttakî olan kurtulur, diyor. Muttakî kim?

"Sizin en çok muttakî olanınız, en çok Allah'tan korkanınız."

Allah bizi noksan sıfatla halk etmiş. Cânân ilinde olan Allah'ın zâtıdır. Allah'ın azametidir. O yol kapalıdır. O yolu kim açar? Ancak bir kâmile kul olunca, o açar. Bu nedir? Meşâyihe olan inanç, meşâyihe olan sevgi, meşâyihe olan saygı. Meşâyihe olan sevgi Allah'adır. Meşâyihe olan inanç Resûlul-lâh'adır.

Meşâyih sana noksanlığını bildirir. Noksanlığını bilersen onu ikmâl edersin. İkincisi senin kalbini temizler. Kalbin temizlenmezse, mesela kirlî bir tabağın içerisine ne koyarsan kirlenir. Kalbimize gelen mâsivâ, dünya, şughul bizi yolumuzdan da geri koyuyor. Bizi rahatsız, huzursuz da ediyor. Ancak bu dünyayı ve çeşitli düşünceleri kalpten silen ne oluyor? Meşâyih sevgisi. Kalbi silinen ne olur? Kalbi açılır. İrşat sahibi seni şad eder.

Hiçbirimiz bulamazık necâtı

Necât, ateşten kurtulmaktır. Hiçbirimiz cehennemden kurtulamayız eğer o delilimiz olmazsa.

Söz ile bir kalbe doğmaz ledünnî

Ledünnî, kalp ilmi.

Bütün âzâların dil olmayınca

Bütün azaların dil olmayınca, onun kalbinden ledünnî ilmi doğmaz. Bütün azaları yasaklardan korumaktır. Bütün azaları Allah'a yöneltmek, Allah'a itaat ettirmektir. O zaman ne olur? Allah'ın inâyeti ile Allah'ın hidâyeti ile bir mürşidin himmeti ile ne olur? Azaların zikir yapar.

Bir de var ki zâhir şeriatı bu azaları yasaklardan korumak. Elimiz, gözümüz, kulağımız, dilimiz isyanın âleti bunlar. İtaatin de âleti bunlar. Yasak-lara gözümüzle bakmazsak, kulağımızla dinlemezsek, dilimizle konuşmazsak, yasaklara elimizi uzatmazsak, yasaklara ayağımızla gitmezsek ne olur? Şâd oluruz.

Söz ile bir kalbe doğmaz ledünnî

Bütün âzâların dil olmayınca

Bütün azalarını, Allah'a yönelteceksin. Dilden mânâ zikir, bütün azaların zikir yapacak.

Zâhir şeriatı göre bütün azalarını yasaklardan korursan, bir de meşâyihe inanırsan, şeyhine hizmet görürsen, bu sefer ne olur? Kalbin inanır. Kalbin

inanması ile beraber kalbin zikir yapar. Kalbin zikir yapınca bütün azalara akseder. Bir arabanın, bir kamyonun motoru çalışınca ne oluyor? Bütün aletlerinde bir hareket meydana geliyor. Motor çalışmazsa eğer hiçbir yerde ses yok, hareket yok.

İşte insanların kalbi de bir motor. Ama iki görevi var: Görünen zâhir görevi. Vücutun kanını toplar ve damarlara ulaştırır. İkincisi 366 damarın merkezi. Kalp zikir yapmaya başlayınca bütün azalara yayılır. “Sultanî zikir” olur. Bu da kalbin görünmeyen, tarîkatta bilinen görevi. O zaman Cenâb-ı Hak’ın sayısız “kesîran” zikir yapın demesi tecellî ediyor.

Bir binada 366 pencere olsa hepsinden güneş gelse ne olur? Bina pırıl pırıl aydınlanır. 366 damardan da Allah’ın feyzi gelirse, o kalbe 366 çeşmeden su gelirse o kalp çağlayan olur.

*Söz ile bulunmaz bir sâdık muhib
Derde düşmeyince aranmaz tabib*

Cenâb-ı Hak: “Biz insanı çok kıymetli halk ettik. Kendi ruhumuzdan ruh üfledik.” buyuruyor.

O ruh bize emanettir. Neye benzer bu? Çok kıymetli bir şeyi zamanında birisi sana vermiş. Çok kıymetli bir şey olan o emaneti sen temiz tutsan, muhafaza etsen onu memnun edersin. Ruh da sana emanettir. Onu muhafaza edersen Allah’ı memnun edersin. Eğer muhafaza etmezsen, ihânet edersen sana ceza verir. Ceset de sana emânet. Ne diyor:

Ten senin, bu can senin cânân senin

Daha benden ne istiyorsun her şey senin yâ Rabbî, diyor. Yunus Emre ne demiş:

*Sen dizdirdin beni sen dizdin beni
Çün ayıp için yarattın bedeni*

Beni ben dizmedim. Sen yarattın beni diyor. Ama ayıbımızı, noksanımızı bilemiyoruz. Bilsek zaten kurtulacağız. Allah’ın halk etmiş olduğu nimet o zaman anlaşılacak. Cenâb-ı Hak Kur’ân’ı göndermiş, Peygamber göndermiş ki bilelim.

“Gıybetten sakınalım.”

(30 Haziran 1992)

İnsanların bulunduğu bölümler; Hubb-ı dünya: Dünya sevgisi olanlar. Bunlar cehennemden kurtaramazlar. Ehl-i dünya, Ehl-i nâr, Şuğul-u süflâ: Düşünceler. Yani bir zaruri düşünceler var, bir de keyfi düşünceler var. Zaruri düşünceler mâni olmuyor. Keyfi düşünceler mâni oluyor.

Hubb-ı dünya şuğul-u süflâ ile varılmaz yola

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “Allah’tan geldiniz dünyaya. Yine Allah’a döneceksiniz.”

İşte yolculuk bu yol. Hubb-ı dünya ile bu yolu gidemez. Şuğul-u süflâ da gidemez. Gider ama bu yolu bitiremez. Niçin? Şuğulu mâni oluyor. Bu yol ne ile biter? İnsanlar tam manası ile gafletten kurtulacak ki bu yolu bitirmiş olsun.

“Mûtû kable ente mûtû” sırrına mazhar olacak ki bitirmiş olsun. İnsanlar melekî sığata geçecek ki bu yolu bitirmiş olsun. Mesela hayvanî sıfat var ibadeti olmayanlar için. Namaz yok, abdest yok. Günah, sevap bilmiyor.

Beşerî sıfat, tam manası ile Allah’ın yasaklarından kaçmış. Günahlardan kaçmış. Ameli var, günahı yok. Bu nedir? Kitap’a, Sünnet’e uyan cemaat, cenneti kazanmış, hayvani sıfattan kurtuluyor.

Melekî sıfat, bu nedir? İnsanlarda olmayan bir güzellik elde ediyor. İnsan melekî sığata geçince beşerden üstün oluyor. Melekten de üstün oluyor. Gaflet gömleğini atmış oluyor.

Cenâb-ı Allah: “Beni çok zikredin.” buyuruyor.

İşte o insan Allah’ı hiç unutmaz. Yer, içer, konuşur, akrabasına gider, işçilerini çalıştırır. Amir olur, memurlarına emreder Allah’ı hiç unutmaz. İşte o zaman ne oluyor? O yolculuğu tamamlamış oluyor. Allah’tan geldi. Allah’a gitti. Onun için:

Hubb-ı dünya şuğul-u süflâ ile varılmaz yola

Şimdi hubb-ı dünya yok bizde. Tasavvufa, tarîkata kim inanmışsa, mürşîdinin sevgisi kimin gönlünde var ise onda hubb-ı dünya olmaz. Her şey zıddiyetinin karşılığında yok olur. Allah her şeyi çift halk etmiş. Zıddiyetli halk etmiş. Bizde şuğul-u süflâ var.

Bunda da şuğul iki türlü olur: Allah’ın emri, nefsinin emri. Nedir? Açlık, insan aç kalınca hasta olur, zayıflar, ölür bile. Çıplaklık da böyledir. Zarurettir bunlar. Bunları yerine getireceksin.

Diğer şuğul nedir? Mesela buzdolabın var da daha iyisini istiyorsun. Çamaşır makinen var da daha modernini istiyorsun. İşte alacağın bir şey var. Onu alamadığın müddetçe o sende şuğul. Aldın borçlandın, bu sefer o borcu ödemediğin müddetçe o sende şuğul olur. Bunlar mânidir. Şuğuldan da kurtulmak lazım. İşte:

Hubb-ı dünya şughul-u süflâ ile varılmaz yola

Ehl-i kanaat, ehl-i sabır olalım. Ehl-i kanaat olursak eğer, kendimizden yükseğine bakmayız. Kendimizden aşağısına bakarız. O zaman râzı oluruz. Şughuldan kurtulmuş oluruz. Ehl-i sabır olursak amelimizi de rahatlıkla yaparız. Zevki, sefâyı istemeyiz. Şughuldan kurtulmuş oluruz, yolculuğu bitirmiş oluruz. Her işi mahallinde düşünelim. Her kelâmı mahallinde konuşalım. Gıybetten sakınalım. Mâlâyâniden kaçınalım. Şöyle aldım, şöyle sattım, şöyle yedim, şöyle gezdim demek mâlâyânidir. Muhabbetinizi azaltır. Bir mecliste mâlâyânî konuşuluyorsa oraya gitmezsiniz. Çünkü muhabbetinizi azaltır.

Evet, olur bir akrabanız veya tanıdığınız vardır. Eğer kederi filan olmuşsa, gurbetten gelmişse, hastası varsa, tanıdığınız kimsenin kızı veya oğlu olmuştur. Gider gözyaydın edersin. Karşılaştığınız zaman selam verirsiniz. Hâl hatır edersiniz olur biter.

Bir yerde ki gül yoktur ol gülşâneye varmam

Hem sohbet-i pîr olmayan hâneye varmam

Diyor. Orada ne var? Mâlâyânî var. Tarîkatı olmayan, mürşidi olmayan birbirlerine övünürler. Konuşurlar, o der ben böyle aldım. Diğeri der, ben şöyle sattım. Bu tip konuşmalar kalbi karartır. Kitap okuyun. Tarîkatınızdan, râbitanızdan bildiğiniz kadar konuşun. Çünkü bunlar muhabbetinizi artırır. Gaflete fırsat vermez. Yani önemli olan gaflette olmayacağız. 24 saat içerisinde râbita ile gafletimizi azaltacağız. Allah'ı biz düşünemeyiz. Düşünemeyince unuturuz. Meşâyihî düşünebiliriz. Meşâyihin bir sıfatı var. Bir mekânı var. Şeyh Efendimiz'i hayâl edersek Allah'ı hiç unutmuyoruz.

Ne alıyorsak “*Bismillâh destur*” de. Ne koyuyorsun “*Bismillâh destur*” de. Buradan kalkıyorsun “*Bismillâh destur*” de kalk. Oturacaksın “*Bismillâh destur*” de otur. Şu sürahiye uzandın. “*Bismillâh destur*” de uzan. Kapıdan çıkıyorsun, bir vesâite biniyorsun. Bir vesâitten iniyorsun. Hep *Bismillâh destur! Bismillâh destur! Bismillâh destur!* de.

Bismillâh Allah'ın adıyla; destur da Şeyh Efendin'den izin almak. Mademki Şeyh Efendimiz'i büyük gördükse, tarîkatımızın ihlâs diye bir şartı var. İnsanın her hareketinde müsaade alması lazım.

Bir de tarîkatın âdâbı var. Meşâyihimiz nerede olursa olsun biz onu göremiyoruz ama o bizi görüyor. Öyle ise ondan müsaade al. İcabında burada bir büyük olsa, şu bardağı alacak olsanız “Müsaade eder misiniz bardağı alabilir miyim?” demelisiniz. Âdap budur. Yapmıyorsa âdap yok.

Eğer biz meşâyihimizi büyük görüyorsak, ki ihlâs budur, huzurdayız demektir. Huzurda olan bir insan da “*Bismillâh destur*” der. Bu hem bir âdaptır hem de ayıklıktır. Eğer alırken, koyarken “*Bismillâh destur*” demedince, âdapta eksiklik bıraktın ve gaflette oldun. İşte böyle ola ola ne oluyor? İnsanda bir sıfat, bir meleke, bir alışkanlık meydana geliyor.

İnsan gaflette iken, râbitası aklına geldiği zaman veya her ibadete yöneldiği zaman kendisini zorluyor ki gâfil olmasın, sa'y ediyor ki unutkanlığını atsın, gafletini atsın. Daima muhabbeti ile beraber olsun. Daima Allah sevgisi ile beraber olsun, Allah'ı unutmasın.

Aslında bir müridin râbîta karşısında, Allah kalbinde olacak. Râbîta senin aynandır. Râbîta senin kalbinin bekleşisidir. Eğer Allah'ı unuttunsa, o senin manen tependen aşağıya kamçı ile vuruyor. Râbîtanın târifi budur. Şeriat kamçısı var. Onunla vuruyor. "Niye unuttun sen", diyor. "Rabbini niye unuttun", diyor. Yoksa ders yapanlar 'Şeyh, Şeyh' diye mi yapıyor veya namaz kılarken 'Şeyh, Şeyh' diye mi kılıyoruz? Namazın şartları vardır, onları yerine getiriyoruz. Kıyamda kıraat okuyoruz. Rükûda "Subhânerabbiye'l azîm" diyoruz. 'Şeyh, Şeyh' mi diyoruz?

Yalnız râbîta bir gönül bekleşisidir. Gönümüzü muhafaza ediyor. Yani râbîtalı olursak, Allah'ı unutmuyoruz. Allah'ı unutmak ise Allah'ın sadece lafzında kalmamaktır.

Mânâ nedir? Kur'ân-ı Kerîm'de Fatiha'yı okuduğumuz zaman, zammı sure okuduğumuz zaman lafzını okuyoruz. Mânâ deyince Allah yok. Ama onu okurken Allah da kalbimizde ise mânâ odur. Mânâ nedir? Görünmeyen, mânâ var ama görünmüyor. Var olup da görünmeyen Allah'ın lafzı gelmiş bize, kelâmı gelmiş, Kur'ân gelmiş. Onları okumakla kalbimizde başka bir şeyler varsa o zaman bizde mânâ yok. O zaman huzur yoktur bizde.

Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: "*Siz kalbinizde ne beslerseniz sizin mabudunuz odur.*"

Öyle ise kalbimizde olanları atmak için bu kalbe bekçi lazım. Senin bir bahçen var, çok güzel bir bahçen. Yetiştirmişsin her türlü meyvesi, sebzesi var. Fakat oraya bir bekçi lazım. Bekçi koymazsan ne olur? Oraya muhalifler gelir.

Âdem babamızı aslında cennetten şeytan indirtmedi. Havvâ anamız ona tesir etti. Bir buğday tanesi yemekle Cenâb-ı Hak onu cennetten yeryüzüne indirdi. Âdem babamızı cennetten inince 200 sene ağladı, gezdi. Ama bunu ağlatan ne idi? Sadece o buğday tanesi değildi. Cennet çok ulvî bir makam. Çok kıymetli bir yer. Temiz, ferah, lüks bir yer. Nasıl dünyaya indi ise o hayattan ayrıldı. Cennette Rabbi'yle konuşuyordu. Cennette Rabbi'nin cemâlini görüyordu. Cenâb-ı Hak Hazreti Havvâ'ya da sıfat nurundan bir nur vermişti. Ondan dolayı onu o kadar seviyordu ki çok güzel görüyordu. Rabbi'ni en güzel isimleriyle zikrediyordu.

Bu beş şey onu çok ağlatıyordu. Ulvî âlemde geldiği için ağlıyordu. Cennet ulvî bir makamdır. Kendisi Cenâb-ı Hakk'ı görüyordu, tanışıyorlardı. Orada dert yok, gam yok, tükendi bitti yok. Aldım, verdim, hasta oldum; böyle şey yok. Bir gaye yok. Oradan bu dünya alemine gelince, bu meşakkatli aleme gelince üzüldü. Ama yine o aleme kazandı. O ulvî âleme ulaştı. Biz de ulvî âlemde geldik. Onun için kelâm-ı kibârda geçer ki:

Gökte uçar iken indirdin beni

Gökte ne uçuyordu ceset mi uçuyordu? Annemizin, babamızın vasıtası ile bu ceset meydana geldi. Ama bu cesetten mi ibaret? Bizde bir ruh var. Kıymetli olan ruh. Ceset çürüyüp yok olacak.

Vâdi-i virâna kondurdun beni

Vahşi hayvanlara döndürdün beni

İşte ulvî âlemden gelip süflî âleme indiğini bilmezse bir insan, o âlemin süflî olduğunu bilmezse tabii vahşi hayvanlara döner. Niçin, neden? Azaba düşen bir insan, cehenneme giden bir insan vahşi hayvan gibidir. Cenneti kazanamamıştır.

Bir insan gayesini bilmezse nereden geldiğini, nereye gideceğini bilmezse vahşi hayvandır.

Eyledin dilimi lâl kara bahtım

Bu kelâm-ı kibâr, âyet-i kerîmeye temas ediyor.

Âyet-i Kerîme’de ne buyuruyor: *“Biz onların gönüllerini mühürledik, dillerini lâl, kulaklarını sağır ettik.”*

Kim bunlar? Allah’ı zikretmeyen, Allah kelâmı konuşmayan, vaaz-nasihat dinlemeyen kulak, günahlardan sakınmayan göz. Peygamber Efendimiz bu âyet-i kerîmenin mealini hadisi şerifinde açıklıyor.

“Allah’a, âhirete iman eden hayır konuşsun. Hayır konuşamıyorsa sussun. Allah’a âhirete iman eden, vaaz-nasihat dinlesin. Vaaz-nasihat dinlemiyorsa kulaklarını tıkasın (Gıybet ve mâlâyânî konuşmasın) Allah’a, âhirete iman eden, hakkı bâtlı seçsin. Yasaklardan gözünü korusun. Koruyamıyorsa gözlerini yumsun.”

Evet, biz ulvî âlemden geldik. Bu ceset yok olacak. Ama Allah bizi yine bir cisimle kaldıracak. Bu ceset kıymetini ne ile bulacak? Kur’ân, şeriat cesededir. Dünyadaki her cisim sahibine Allah’ın emirleri vardır, yasakları vardır. Cesedin kıymeti de akılladır. Bu ceset bâliğ olacak. Müslüman olacak. Akıllı olacak. Ceset nihayet toprak olacak. Ruh yine ulvî âleme dönecek. Ama nasıl dönecek? Ağlaması ile yalvarması ile.

Onun için Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: *“Bu dünya âleminde az gülün, çok ağlayın.”* Niçin buyuruyor ki: *“Bu dünya âleminde havf duyana, âhîret hayatında havf olmaz.”*

Bu dünyada neden havf duyacağız? Kulluğumuzu yapabiliyor muyuz? Allah’ın gadabından kurtulabilecek miyiz? Bunun korkusunu duymamız lazım. Allah’ın gadabı âhîrettedir. Dünyada da azap var mıdır? Vardır. Allah çeşitli çeşitli hastalıklar verir. Zillet verir, illet verir, gillet verir. Bunlar dünya azabıdır. Bunlardan da kurtulamayız.

Ancak dünya azabı kimlerde olmaz? Ehl-i dünya olanlarda olmaz. Yani dünyayı düşünüyorsa, dünyayı seviyorsa, dünyayı istiyorsa. Onlara Cenâb-ı Hak hastalık da vermez. Verse de az verir. Ama Müslümanların âhîreti kazanması için hastalık, fakirlik ve rezil-rüsvâlık olacak.

Cenâb-ı Hâk buyuruyor ki: *“Biz belânın büyüüğünü verdik Peygamberlere, hafifini verdik velîlere.”*

Mesela Eyüp aleyhisselam’a verdiği hastalıkta vücudunun etlerini kurtlar yemiş, kemikleri ağaç gibi kalmış. Ama o, Allah’tan ne istemiş? Demiş ki: *“Yâ Rabbî dilim ile kalbimi muhafaza et.”* Hakikaten öyle olmuş. Sadece dili ve kalbi kalmış, kurtlar et olarak yememiş.

Daha sonra nasıl ilkbaharda ağaçlar yeşerir, yaprakları oluşursa onun da vücudunda tekrar etler kaynamış. Sıhhatini bulmuş. İbrahim aleyhisselam’a

da çok zillet vermiş. Doğuşundan ölümüne kadar zilletten kurtulamamış. Doğumunda annesi onu mağarada bırakmış, çocukları kesiyorlar diye. O mağarada annesiz ve memesiz büyümüş. Haftada bir defa gider bakarmış ki ne oldu? Öldü mü, duruyor mu, diye. Mağaranın ağzına taşları getirip yığarmış ki buna canavarlar gelip zarar vermesin diye. Anne olarak o kadar koruyabilmiş. Ama koruyan Allah, gıdasını da veren Allah.

Fakat annesi her mağaraya gidişinde bakıyor ki çocuğu tertemiz, sıhhatli. Öyle de gelişip büyüymüş ki bir haftada bir aydaki kadar büyüymüş. Gıdası neymiş? Başparmağını emiyor. Başka bir şey yok. Ama tertemiz. Sanki her gün için bir anne onu yıkıyormuş, temizliyormuş gibi. Sonra büyümüş mağaradan çıkmış.

Fâriziler Nemrut'a demişler ki bu seneki doğan çocuklardan biri senin saltanatını elinden alacaklar. O da bütün görevlilere emir veriyor. Kimseyi affedersiniz hanımının yanına bırakmıyor. İbrahim aleyhisselam'ın babası, Nemrut'un bir numaralı adamı. Aylarca görevlilerin başında imiş. Ama ona görevinin başında iken öyle bir hâl geliyor ki Cenâb-ı Allah veriyor, kendisini tutamıyor. Hanımının yanına gidiyor. İbrahim aleyhisselam'a hamile oluyor hanımı. Hazreti Musa'da da böyle olmuş.

Aynı Fâriziler tekrar bakıyorlar. Nemrut'a diyorlar ki ana rahmine düşmüş senin çocuk. Daha önceden adamlarını eğitmiş. Hamile hanımlar araştırılıyor, rapor tutuluyor. Polisler o hanımları bekliyorlar. Çocuk doğunca kesiyorlar. İbrahim aleyhisselam'ın annesinde de Hazreti Musa'nın annesinde de Cenâb-ı Hak onların karnını belli etmedi.

İbrahim aleyhisselam'ın annesi gitti, mağarada doğumu yaptı. Orayı taşlarla kapattı. Gece gidip bakıyor ki çocuk büyüyor. Öyle bir gün geliyor ki annesinin mağaranın ağzına koyduğu taşı itip çıkıyor. O güce ulaşıyor. Karanlıktan nasıl çıkıyorsa semâyı görüyor, yıldızı görüyor.

Parlak yıldızı görünce diyor ki *"Bu benim Rabb'im'dir. Beni muhafaza eden budur."* diyor. Yıldızda bir hareket görüyor. Bakıyor ki giderek yok oluyor. *"Hayır, bu Allah olamaz. Bu ağaçları, bu semâları, halk edendir benim Rabb'im."* diyor.

Sonra Ay'ı görüyor. *"Budur benim Rabb'im."* diyor. Ondaki hareketi görünce *"Hayır, bu da Rabb'im olamaz."* diyor. Güneşi görüyor, onu zannediyor. *"Hayır, bu da olamaz. Bu görünenlerin hepsini halk edendir."* diyor Cenâb-ı Hak.

Gelir annesini, babasını buluyor. Bakıyor ki babası Nemrut'un puthanesinin müdürü. Bir türlü babasını o putlardan vazgeçiremiyor. Babasından o kadar acizleniyor, o kadar huzursuz oluyor ki Nemrut'la karşılaşıyorlar. Nemrut taraftarlarının yılda bir defa kutladıkları bayram günleri varmış. İbrahim, babasının yanına varınca babası diyor ki:

— Sen burayı bekle ben de onlara katılayım, diyor.

O da babası gittikten sonra eline bir balta alıyor. Putların hepsini kırıyor. En büyük putu bırakmış. Onun boynuna da baltayı bırakmış. Kapıları

kilitlemiş. Çıkmış, gitmiş. Onlar gelmişler ki burası bekleniyordu, bakıyorlar ki putlar kırılmış.

— Kim kırdı bunu? Halkı sıkıştırıyorlar. Kim bekliyordu burayı? İbrahim aleyhisselam. Onu sıkıştırıyorlar.

— Putları kıranları ya biliyorsun veya sen kırdın.

Diyor ki:

— Ben ne kırdım ne de biliyorum.

— Kim kırdı? deyince diyor ki:

— Balta kimin boynundaydı o kırdı.

Onlar diyorlar ki:

— Bunun canı yoktur, nasıl kırsın?

— Peki cansız olan şeyi, nasıl mâbud edinip tapıyorsunuz?

Sonra Nemrut'la karşılaşıyorlar. Nemrut bunu ateşe attırıyor. Bunlar zillet değil mi?

Sonra İbrahim aleyhisselam Efendimiz, Sâre Validemiz'le Mısır'a gidiyor. Sâre Validemiz'i Mısır vâlisi, İbrahim aleyhisselam'ın elinden kötü niyetle alıyor. Vali kadın-kız peşinde imiş. Sâre Validemiz de çok güzel. Güzel kadınları mutlaka elde etmek istiyor. Nihayet onu da İbrahim aleyhisselam'ın elinden alıyor. Alıyor, ama bir şey yapamıyor. Her yaklaşma arzusunda Allah ona bir havf, korku veriyor. Saray sallanıyor. O zaman diyor ki:

— Sen kimsin?

— İbrahim aleyhisselam'ın hanımıyım. Sen beni affet, bırak da ben de sana dua edeyim, diyor.

O zaman Sâre Validemiz'i bırakıyor. Sarayın en güzel cariyelerinden olan Hâcer Validemiz çok akıllı imiş. Ona hizmetçi veriyor. O da getiriyor İbrahim aleyhisselam'a bahşediyor. İbrahim aleyhisselam'dan da İsmail aleyhisselam olunca Sâre Validemiz İbrahim aleyhisselam'a baskı yapıyor. Diyor ki:

— Bu hanım ile bu çocuğu görmek istemiyorum. Bunları götür öyle bir çöle bırak ki isimleri, cisimleri kalmasın.

İbrahim aleyhisselam o kadar daralıyor ki. Zaten yıllar boyu Allah'a yalvardı “*Yâ Rabbî, Sen bana bir oğul ver. Sana kurban edeceğim.*” diye. Oğlu olunca da Sâre Validemiz onu kıskanıyor. Çocuk olmadan evvel çok seviyordu. Çünkü Sâre Validemiz doksan yaşında, İbrahim aleyhisselam yüz yaşında. Ve de çocukları olmamış. Çocuğu olunca kıskandı.

— İşte götür çöle bırak. Canlı yaratık olmayan bir çöl olsun. Orada ölsünler, diyor.

İbrahim aleyhisselam onun sözü ile götürmüyor. Ama Allâhu Teâlâ diyor ki:

— Ya İbrahim, Sâre nasıl dedi ise öyle yapacaksın.

İşte bugünkü hacıların Hacc'a gittiklerinde Mekke-yi Mükerrerme'de sa'y yapmaları o zamandan geliyor. Kâbe'yi de İbrahim aleyhisselam yaptı. Safa ile Merve arasındaki sa'y yapmalar, onlardaki maceraların neticesi.

Nihayet oraya götürüp koyuyor. İsteyerek değil. Çok yalvardı Allah'a, ama olmadı. İnsan değil, canlı hayvan yok. Oraya götürüp koyuyor. Kuş uçmaz, kervan geçmez bir yere bırakıyor. Deveden indirip gidiyor. Hâcer Validemiz:

— Yâ İbrahim bizi burada bırakıp nereye gidiyorsun, diyor.

Hiç ses yok. Urfa neresi, Mekke neresi? Oraya götürüp bırakmış.

— Yâ İbrahim biz burada ölecek miyiz?

Yine ses yok.

— Yâ İbrahim, sen Rabbinin emri ile mi bizi buraya bıraktın?

O zaman başını eğiyor, işaret ediyor. O da diyor ki:

— Git, ne olursak olalım.

İşte orada Zemzem'in çıktığı yere kumun üzerine çocuğunu yatırmış. Kendisi su aramaya çıkmış. İki tepenin arası 500 metredir. Hacc'a gidenler bilirler. Allah görmeyenlere de nasip etsin. Yeşil direkler arasında koşuyorlar. Niye orada koşuyorlar? Bu Safâ Tepesi'ne çıkmış. Etrafına bakmış, su aramış. Ama o tepedeyken bir dere varmış. O dere den çocuk görünmüyor. Devamlı da çocuğu takip ediyor ki vahşi hayvan, yılan çıyan bir şey yapmasın diye. O dereye inince çocuğu çabuk görmek için koşuyormuş. Merve Tepesi'ne geliyor. Yine bir şey göremiyor. O dere den koşarak geçiyor. Yedi defa bu şekilde gidip geliyor. Bir şey bulamıyor.

Çocuğun yanına geliyor, çocuk arka üstü kumda yatıyor, tepiniyor. Sağ ayağının topuğundan su çıkıyor. Bunu görünce "Zem! Zem! Zem!" Arapça "Dur! Dur! Dur!" demek. Eğer "dur, dur" demeseymiş akacakmış her yere. Deyince sadece orada kalmış. Ama bütün dünyaya taşınıyor. Ayrıca yerli halkın hep içtikleri Zemzem. Medine-yi Münevvere'ye tankerlerle taşıyorlar. Hep Zemzem içiyorlar. Biteceği yok, azalacağı yok. Gerçi kuyunun yerini üçüncü defa değiştirdiler. Makam-ı İbrahim'in doğusuna doğru oluyor. Tavafta daralma olmasın diye Zemzem kuyusunu geriye aldılar.

Hadis-i Şerif'te vardır: "*Zemzem acıkanın açlığını giderir. Susayanın susuzluğunu giderir. Hasta olanın hastalığını giderir.*"

Yani acıkana ekmek, susayana su, hastaya ilaçtır. Tabii ki inanca bağlıdır. Amennâ ve saddaknâ.

İşte Hâcer Validemiz, oğlu İsmail ile zemzem içerek hayatlarını sürdürüyorlar. Yemen'den Şam'a, Suriye'ye çalışan kervanlar varmış. Oranın biraz yakınından geçiyorlarmış. Bunlar oradan geçerken kuşların inip kalktığını görmüşler. Kervancıların dikkatini çekmiş. O kadar yıl bu yoldan gider gelirdik, hiç kuş görmemiştik. Bu kuşlar niye inip kalkıyorlar acaba demişler. Oraya geliyorlar ki orada su var, bir çocuk var. O günden sonra bu yoldan gidip gelmeye başlıyorlar. Oradan yol açıyorlar. Sularını takviye ediyorlar ve oradaki hanıma ve çocuğa yiyecekler, giyecekler veriyorlar. Çocuk orada büyüyor.

Ama İbrahim aleyhisselam ne yapıyor? Senede bir defa gelip bakıyor ki öldüler mi, kaldılar mı? Bakıyor ki su bulmuşlar, yiyecekleri, giyecekleri var. İhtiyaçları karşılanıyor. Hatta başka adamlar gelip oraya çadır kurmuşlar. Bir

şeyler alıp satıyorlar, yani orası şenleniyor. İsmail büyüyor. Cenâb-ı Allah emrediyor. Orada Beytullâh'ı yapıyorlar. Kâbe'yi taştan, çamurdan su ile yapıyorlar. İbrahim aleyhisselam ustalığını yapıyor. İsmail aleyhisselam işçiliğini yapıyor. Onun için Makam-ı İsmail, Makam-ı İbrahim var. Bunlar ne kadar zillet. Urfa'dan Mısır'a gitmesi, o sırada kendisi gitmedi. Cenâb-ı Hak emretti:

— Sâre'yi de al Mısır'a git, dedi.

Allah'ın cilveleri. Tabii İbrahim aleyhisselam bilerek gidiyor. Mısır'a gidince hanımını elinden alacaklarını bilerek gidiyor. Ama Cenâb-ı Hak bildirdiği için tedbir alarak gidiyor. Ne yapıyor? Bir deveye iki sandık asıyor. Bir sandığa hanımını koyuyor, yiyeceğini giyeceğini koyuyor. Diğer sandığa da satılacak öteberi koyuyor. Gümrükten geçecek. Gümrük memurları açacakları zaman diyor ki:

— Benim sandıklarım mücevherat dolu.

— Hayır açacağız, diyorlar.

— Yahu, bundan daha kıymetli bir şey olur mu, gümrüğünü vereceğim, diyor.

Ama onlar açıyorlar. Açınca Sâre Validemiz'i görüyorlar. Elinden alıyorlar. Bunlar hep zillet oluyor.

Hâcer Validemiz'le oğlunu götürüp kaybetmesini Allah'ın istemesi. Yine zillet oluyor. İsmail aleyhisselam'ın kurban kesilmesi zillet oluyor. Nemrut onu ateşe atıyor, zillet oluyor. Öyle, zilletten kurtulamadı.

Onun için illet, hastalık. Gılllet, fakirlik. Zillet, huzursuzluk.

“Biz belânın büyüğünü Peygamberlere verdik.” “Eşeddü'l-belâ.”

Öyle ise Allah'tan gelen, dünya âleminde huzursuz eden, azap veren ne ise bunların üç yönü vardır. Fakat bunlar imtihandır. Bunlara sabredeceğiz ki imtihanı kazanalım. Mademki Cenâb-ı Hak insanları imtihan için dünyaya getirmiş. İnsanlar için illet, gılllet, zillet varsa öyleyse bunlardan kurtuluş yoktur. Az olsun, çok olsun olacak. Bir Müslüman'ın kırk gün illeti, zilleti, gıllleti olmazsa, o Müslüman'ın akıbetinden korkulmuş. En azından bir dişinin ağrması lazım veya oğlundan, kızından, komşusundan, akrabasından huzursuz olması lazım. Bunlar olacak, olmamasına imkân yok.

Peygamberlere eşeddü'l-belâ vermiş ise Allah, hastalığın şiddetlisini onlara vermiş. Fakirliğin şiddetlisini onlara vermiş. Huzursuzluğun, zilletin şiddetlisini onlara vermiş. Bizim de vardır. Kelâm-ı kibâr:

*Gâh ahdine vefâsını gösterir
Gâh Sâlih'e safâsını gösterir
Gâh şiddetle cefâsını gösterir
Yaklaştıkça yârin köyü muhabbet*

*Sâlih gibi vardır çok ehl-i diller
Pîr-i Sâmi bahçesinde bülbüller
Solmaz şükûfeler, dikensiz güller*

Niye böyle buyurmuş? Sâlih gibi çok ehl-i diller vardır. On tane, yüz tane değil. Pîr-i Sâmî bahçesinden mânâ onun velâyetine dâhil olan müritleri çok. Onlar da ehl-i dil ama onlara emir yok. Sâlih'e "Söyle Sâlih" diye emir olmuş. Sâlih de ihvanın içerisinde çok bilgili, görgülü, sevilmiş, ileri gitmiş birisi değil. Sâlih'e söyle demiş, Sâlih söylemeye başlamış.

Sâlih, riyâsız amel işleyen. Sâlih bir insanın isminden ibaret değil. Amel işleyenlerin hepsi Sâlih'tir. Fakat burada Sâlih demişse bütün Sâlih'lerden bahsediyor. "Sâlih sus!" demiş, susmuş. Zaten kelâm-ı kibârda geçiyor:

*Yeter ettin bu Sâlih'e itâbı
Bir zaman gösterdin yevmü'l-hisâbı
Şimdi arz eylersin ümmü'l-kitâbı
Büsbütün lâl ettin dillerimizi*

Bir de vardır:

*Karşına almışken gonca gülünü
N'oldu sana terk eyledin ilini*

Bir mürit ömrü boyunca hayâlî râbitası ile meşgul olunca, gonca gülünü karşısına almış olmuyor. Ne zaman ki karşısına nakş-ı Cemâl'i alırsa o da susar. Nakş-ı hayâlde bağırma, çağırma, ağlama vardır. Nakş-ı Cemâl tecellî ederse o zaman susar, hepsi biter.

Evet, illetten, zilletten, gilletten kaçamayız. Kaçsak da kurtulamayız. Fakat bir dua var.

Cenâb-ı Hâk bildirmiş: "*Rabbenâ âtinâ, fiddünyâa, haseneten ve fil âhireti haseneten ve ginâ azâbe'n-nâr.*"

Bunu bilenler her namazda bu ayeti okurlar. Son tahiyyatta, salavatları da okuyoruz. Sonra bu âyeti okuruz. Bir de "*Rabbenâ'ğfirli ve li vâlideyye ve lil mü'minîne yevme yekümü'l-hisâb*" okurlar. Ama esas birinci âyet dua mahiyetinde Allah'tan istiyoruz. Ne istiyoruz? "*Yâ Rabbî, dünyada ve âhirette nârdan, azaptan beni koru.*" Bu isteniyor. İkinci âyet "*Yâ Rabbî, dünyada, âhirette hayır-hasenât işleyenlerden eyle.*" Nâr, cehennem, orada yanacak. Burada dünya azapları da vardır. Verme değil de koru.

Nedir? Hastalık, fakirlik, zillet. Çünkü dünyada ateş haramdır. Kitap ve Sünnetimiz'e göre Cenâb-ı Hak dünyada ateşi haram kılmış. Ancak âhirette helaldir ateş. Dünyada bir insanı yakmak, günâh-ı kebâirdir. Kendisi de yaksa, başkası da yaksa, ölüyü bile yaksalar yine günâh-ı kebâirdir. Kendi azasından bir küçük azasını tutsa da yaksa haramdır, günâh-ı kebâirdir. Âhiretin azâbı cehennemde. "*Yâ Rabbî dünyada, âhirette beni azaptan koru.*" verme demiyor.

Evet, İbrahim aleyhisselam'ı ateşe attılar, korudu. Cehennemde de bir grup var ki onlar ateşe girince cehennem ateşi kaçacak. "*Yâ Rabbî bunların nuru beni söndürüyor.*" diyecek. Bu sefer Cenâb-ı Hak onlara ayrı bir hesap soracak, ayrı bir suale çekecek. Allah hepimizi korusun. Amin...

“Zâhirin halk ile bâtının Hak ile olsun.”

(18 Mayıs 1991)

Sizlerden hep hicâp duyuyorum ki bildiklerimizi söyleyemiyoruz. Lâyık değildik ama görev varsa, verilmişse görülecek. Mesela İstanbul’dan gelirken İstanbul ihvanı üzüldü. Ankara ihvanı sevindi. Şimdi buradan giderken Ankara ihvanı üzülüyor ama Erzincan ihvanı bekliyor. Onlar da bekliyorlar. Ama Allah onların da sizin de hulusunuzun, ihlâsınızın bârını, meyvesini yedirsın.

Bilmiyorum bu günahkârdan ne istiyorlar? Anlamıyorum. Allah arzunuza ulaştırsın. Bir maddiyat yok, bir menfaat yok. Allah için birbirimizi tanıdık. Allah için birbirimizi sevdik. Allah bugünlerimizi aratmasın. Evvela size, sonra bize Cenâb-ı Hak hayırlı ömürler ihsân etsin. İtimat edin, inanın ben ömrü, ben sıhhati sizler için istiyorum, ihvanlar için. Sâlih Baba’nın bir emri vardır:

*Üç kerre doğdum âneden
Kurtulmadım efsânenen
Usanmışam bu hânenen*

Bu hane ikidir: Bir dünya hanesi, bir de gönül hanesi. Hanesinden usanmak. Dünyanın hiçbir şeyinden tat, zevk alamamak. Yine bir kelâm-ı kibâr da var:

*Ne bir zevk-i halâvet var
Ne bir zikr-i ibadet var*

İbadet ve zikir olmaz mı? Olur, ama bizim tarikatımızda şuğul-u bâtın olduğu için hep amelini şuğulsuz yapmak ister. Onu da yapamadığı için zikrinden de tat alamıyor.

Bir de gönül hanesi ki gönül Allah’ı anacak yerdir. İster ki daima Allah ile meşgul etsin gönlünü. Allah aşkına dûçâr olan kimse onu bulamayınca ondan da usanır. Başka bir kelâm-ı kibârda:

*Görün Sâlih bi-hemtâyı gezerken kûhu sahrâyı
Gönül buldu dilârâyı bu kavgayı neder yâ Hû*

Dilârâ, burada gönül aradığını buldu. Gönül neyi arar? Allah’ı arar. Ancak Allah ile doyar, Allah ile huzur bulur, Allah ile sefâsını duyar ki zaten Cenâb-ı Allah öyle buyuruyor: “Sizin kalbiniz ancak zikrullâh ile mutmain olur.” doyar.

Başka bir şeyle doymaz. Âlim de olsa, câhil de olsa, zengin de olsa, fakir de olsa, velî de olsa, nebî de olsa bunların dünyalarında iki cihetleri olduğu için, bunların her ne kadar dünya ile ilgileri olsa bile, Allah’tan ve Resûlül-

lâh'tan hiç ilgileri kesilmez. İşte: “Zâhiriniz halk ile bâtnınız Hak ile olsun.” buyurlar ya. Ancak onlara mahsustur. Zâhiri halk ile bâtnı Hak ile olmak deniliyor, biz olamayız. Ama biz de olmak için çalışacağız. Zamanla, tedricen tedricen bir himmet olursa elde ederiz. Hizmetimizde sâlih olursak elde ederiz. Sâdik olursak elde ederiz. O oluncaya kadar veya tecellî edinceye kadar çetinlik vardır. Çetinlik şudur:

*Hep hataların büyüğü hubb-u dünya bilirem
Onu terk etmek de güç sevmek de güç*

Bütün hataların büyüğü dünya sevgisi, dünya muhabbeti. Hadis-i Şerif'in meali bu. Bu böyle olduğu hâlde dünyayı sevmek de çetin, sevmemek de çetin.

Sevmek çetin ki dünyayı sevmenin sonu Allah korusun ehl-i nâr. Yemesi, içmesi, yaşaması için dünyayı düşünecek. Dünya ile ilgisi olacak. Allah bütün Müslümanları ehl-i dünya etmesin. Dünya sevgisini, dünya muhabbetini gönüllerine sokmasın Cenâb-ı Hak. Dünyayı sevmemek, çalışmamak değil. Kazanmamak, harcamamak değil. Kararınca çalışmak, kararınca harcamaktır.

Cenâb-ı Hak: “Yiyiniz, içiniz, isrâf etmeyiniz.” buyuruyor.

Evvel beden ilmini uyguluyoruz. Bu dünyaya çalışmak ama helalinden, emir hududunda. Kitap'a, Sünnet'e uyarak. Kitap, Sünnet dâhilinde, şeriatımızın, tarikatımızın dâhilinde.

Malumunuz, *Reşâhat*'ta yazdığı gibi Hâce-i Ahrâr Hazretleri çok zenginmiş. Bir seyyâh derviş gezermiş. Duymuş onun nâmını. Bir köye uğramış.

— Bu köy kimin, demiş.

— Hâce-i Ahrâr Hazretleri'nin, demişler. Öbür köye uğramış.

— Bu köy kimin?

— Hâce-i Ahrâr Hazretleri'nin, demişler.

Dergâha gidinceye kadarki köyler hep onunmuş. Bu dervişin gönlünden itiraz kaynamış. Böyle meşâyih olur mu? Böyle şeyhlik olur mu? Dünyayı zapt etmiş bu, diye. Neyse dergâha geliyor. Misafir oluyor. Yiyor, içiyor ama gönlündeki itiraz kaynıyor. Hâce-i Ahrâr Hazretleri dervişe diyor ki:

— Derviş baba biraz gelir misiniz?

Dervişin de bir merkebi ile bohçası varmış. Tekkede bırakmış. Beraber gezmeye çıkmışlar. Epeyce yol almışlar. Birkaç tane köy geçmişler. Akşama kadar yönlerini değiştirmeden başka köylere giderek yola devam etmişler. Sonra Hâce-i Ahrâr Hazretleri'ne sormuş derviş:

— Efendim nereye gidiyoruz?

— Seninle beraber gideceğiz, diyor.

— Efendim benim merkebim ile bohçam tekkede kaldı, gidip alayım geleyim mi?

Mübarek demiş ki:

— Ben, beraber gördüğümüz bu kadar köylerden, tarlalardan geçtim de sen bir merkepten geçemiyor musun?

O zaman derviş ayılmış. Ayaklarına kapanmış. Özür dilemiş. Demek ki bu kadar servetin, benim bir merkebime olan sevgim kadar sevgisi yok, diye düşünmüş.

Evet, onun için huzur sahibine, râbıta sahibine makam oluncaya kadar çetinlik vardır. Bir taraftan ister ki daima râbitası olsun, huzuru olsun. Bir taraftan dünya düşünceleri meşgul eder.

Bir insanda tamah olursa çok zor. Allah cümlemizi tamahtan korusun. Hırstan korusun. Amin! Tamah olursa, kazanç doyurmaz, mal doyurmaz. Ne kadar kazansa daha çok kazanmak ister. Ne kadar zengin olsa daha çok almak ister. Hep dünyayı düşünür. Kelâm-ı kibârda geçer,

Kimisi cem-i mâl içre kimi fakr-u melâl içre

Kimi ceng ü cidâl içre bu esrârı nemi-dânem

Bu insanların kimisi mal yığar. Zengin olmak istiyor. Ne kadar malı artsa yine doymuyor. Kimisi de fakirlik içerisinde kavruluyor. Kimisi de vurmakta, kırmakta. Onun bunun malında gözü var, cabbarlıkta. Adamın hem malını alıyor hem öldürüyor. Bir de şöyle geçer:

Kimi Allah'ı zikreler kimi malını fikreler

Kimi hâline şükreler bu esrârı nemi-dânem

Şu hâlde -hâsâ yanlış anlaşılmasın- Allah'ı zikredenlerden değiliz. Allah'ı zikreden hiç Allah'ı unutmaz. Malını düşünüp dünyanın peşinde koşanlardan da değiliz. İnşallâh biz hâline şükredenlerdeniz. Allah'a şükür, elhamdülillâh. Allah bizi Müslüman halk etmiş. Şeriatımız var, tarikatımız var. Az da olsa amelimiz var. Tarıkatta hizmetimiz var.

Kul Allah'ın, nimet Allah'ın. Kul çalışırsa Allah kuldan nimetini esirgezmez. Kul'a Allah'ın çok nimetleri vardır. En büyük nimeti de Cenâb-ı Hakk'ın rızasını kazanıp cemâlini müşâhede etmek. Bunu da insanlar çalışmakla elde ediyorlar. Bir taraftan şükredin, bir taraftan zikredin, bir taraftan da fikir. Terakkimizde bu üç şart var:

Şükür, nimetimizi artırır. Fikir, bizi Allah yolundan, Resûlullâh yolundan kaydırmaz.

Fikir nedir? Her işimizi, her sözümüzü tarikatımıza tatbik etmek. Kitap'a, Sünnet'e tatbik etmek. Her sözü düşünerek konuşalım. Düşünmeden yapmayalım. Beşeriz, şaşarız. Yanlış konuşuruz, yanlış yaparız. Yanlış nedir? Sözü-müz, işimiz Kitap'a, Sünnet'e uymazsa yanlış odur. Düşünerek konuşalım. Düşünerek iş yapalım ki sözümüzde ve işimizde yanılmayalım. Tarik-i müstakîmden kaymamak için fikrimiz olacak, tefekkürümüz olacak.

Zikir, mümkün olduğu kadar sa'yımızı sarf edelim de gafletimizi azaltmaya çalışalım. Azalınca giderek gaflet zâyi olur. Bu ne demek? Çalıştığın zaman, oturduğun zaman, yediğin, içtiğin zaman hatta uykuda da Allah'ı unutmazsın. İşte, o zaman bizim hâlimiz makam oluyor.

Kabız hâli var. Basıt hâli var. Kabız hâli, gaflet hâlidir. Basıt hâli, ayıklık hâlidir. Bunlar vardır bizde. Nöbetleşirler, gider gelir. Biz buradaki nöbetleşme kabız hâli geldiği zaman atmaya çalışalım. Basıt hâli gelince de meşgul olalım. Eğer biz bunu kendi hâline bırakırsak sa'yımızı yapmamış oluruz.

Sa'y bizim için çok önemlidir. Ta ki bir noktaya kadar, o nokta nedir? Yani kendimizi zorlayacağız ki arıza olmasın. Gaflet olmasın. Bin bir meşakkat karşısında Allah'ı unutmayalım. Bir zaman için zorluyoruz kendimizi, oluyor. Şuğuldan dolayı, meşakkatten dolayı bir unutkanlık oluyorsa, muhakkak ve muhakkak râbitanın velâyet parmağı gelir, seni dürter. Nasıl olur? Çalışırken çekici eline vurursun yahut sinek gelir, gözüne konar. Muhakkak bir şey olur. Bu nedir? Râbita sahibi isen hâl içerisinde bulunuyorsan, makam sahibi olmamışsan hemen hatırlarsın, uyanırsın.

Bu unutkanlığı sen kendine bir kusur bileceksin. Nedâmet duyacaksın. İstiğfâr edeceksin, yine Allah'a sığınacaksın. Yine râbitana yalvaracaksın ki bu azalsın. Kendi hâline bırakırsan eğer, kabız hâli çoğalır o zaman. Bizde olan muhabbet bir emanetmiş. Bu kim tarafından veriliyor? Meşâyih tarafından veriliyor bize.

*Bil emânettir muhabbet sana Mevlâ'dan gelir
Doğru Mecnûn oldun ise bil ki Leylâ'dan gelir*

'Doğru Mecnun' ne demek? Burada meşâyih huzurunda istiğfâr etmek var ya, Şeyh Efendimiz'e "*Kabul ettim.*" demek var ya, o sözün üzerinde durursa bir mürit, 'doğru Mecnun' olur. Çünkü o muhabbeti oradan alıyor.

İşte mürit fikir, zikir, şükür ile terakkî eder. Bir de hâli, fiili, ameli ile terakkî eder. Bir de müride üç şart koşulmuş: Daima vücudunun abdestli olması; lokmada ihtiyat etmesi, hıfz-ı nispet, muhabbetini muhafaza etmesi. Özürsüz olanlar için daima abdestli olması. Özü var da abdest tutamıyor, o başka.

Abdest manevî bir silahtır. Abdesti olan bir insan daima ibadete hazır demektir. Bütün sa'yımızın gücünü gösterelim. Haram olan şeyi istemeyelim. Şüpheli olan şeyden de kaçınalım. Bir var ki büyük kâr var, ondan kaçınalım. Bir kâr var ki büyük değil ama küçük de değil. Ondan da sakınalım. Öyle ise helal kârın küçüğünü kabul edelim. Çünkü ibadette helal lokma çok önemli. Allah'a olan ibadetin dokuz bölümü helal lokma. Lokmamızın helal olmasına dikkat edelim. Az olsun, helal olsun. Bir de hıfz-ı nispet muhabbetini muhafaza edeceksin. Muhabbeti muhafaza etmekte iki anlam var: Sende olan muhabbeti gizle.

*Derûnun derdini her yerde açma
Var ise gevherin meydâna saçma
Ki her suyu hayattır diye içme*

Bir de şu vardır cezbe sahipleri için: Cezbelerini muhafaza etseler daha çok terakkî edecekler. Niçin? Zâhirin halk ile bâtının Hak ile olur. Cezbe sahipleri cezbe sahiplerini muhafaza ederlerse riyâdan sakınmış olur. Şöhretten korunmuş olur. Cezbede de riyâ olur mu? Olur. Cezbede de şöhret olur mu? Olur. Nasıl riyâ olur? Evet, cezbe gayr-i ihtiyâridir. Eğer onu kendisine hüner, mârifet kabul ederse o zaman riyâ olur. Bütün gücünü sarf etsin ki beni biliyorlar, duyuyorlar. Çok kimseyi mutazarrır ediyor. İnkâra gidiyor, tenkit ediyorlar. Bir cezbe sahibinin etrafında onu tenkit edenler de var. Mutazarrır olanlar da var. O cezbeğe gıpta edenler de var. Keşke bende de olsaydı diye. Veya

yakınları ailesi buna ne oldu diye korkuyorlar. Deli mi oldu, sara mı tutuyor, diyorlar.

Evet, muhabbetimizi muhafaza edelim. Hatta şöyle ki tarikatı olmayanlardan tarikatımızı da gizleyin. Muhabbeti olmayan kimsenin yanında muhabbetinizi de gizleyin. Hıfz-ı nispetin bir anlamı budur. Diğer anlamı: Her hareketinizin, davranışınızın ölçüsü tarikatımız ve mürşidimiz olsun. Niçin?

*Bir seherde murg-ı cânım uyandı
Vahdet illerini seyrân eyledi
Pîrimin renginden renge boyandı
Âlem-i ekvânı cevlân eyledi*

*Gönülden perde-i hicâb açıldı
İlm-i ledünnîden bezmi içildi
Cümle esmâ birbirinden seçildi*

Kelâmın başında ne diyor? “Pîrimin renginden renge boyandım.” Burada bütün sözlerin, işlerin, hareketlerin... Tarıkata ve meşâyihe noksanlık getirecek bir söz söyleme, iş görme, bir de kinin olmasın. Hasedin olmasın, gururun olmasın, kibrin olmasın. Gadabın olmasın.

Bilhassa gadab çok tehlikelidir. Şöyle ki: Yanan bir ateşe nasıl ki suyu atınca söndürürse, bir muma üfürünce nasıl ki sönerse gadab da muhabbeti söndürür. Yani hiçbir şeye gadablanmayın, öfkelenmeyin, kinli olmayın. Daima affedici olun. Çünkü kin kalbinizde bir illettir. O kin kalbinizi meşgul eder. Sonra kimseye eziyet etmeyin. Herkesin eziyetine tahammül edin. Muhabbetimizi ancak böylece koruruz. Çünkü bizi terakkî ettiren muhabbetimizdir.

Evet, amelimiz de olacak, hizmetimiz de olacak. Hizmetsiz, amelsiz olmaz. Fakat esas bizi terakkî ettiren muhabbetimizdir. Ruhumuzu terakkî ettirecek ancak aşkıımızdır.

Onun için buyuruluyor ki: “Ebrâr’ın sevaptır diye işlediklerinden mukarrebler günah diye kaçarlara, işlemezler.”

Burada anlaşılmasın ki ebrâr ibadetini yapıyor da mukarreb yapmıyor. Ebrâr en küçük ibadetinden dağ gibi sevap bekler. Mukarreb en dağ gibi amelinden en ufak bir sevap beklemez.

Peki, nasıl olur? Amelin de büyüğü, küçüğü olur mu? Olur amel tatbikatta küçükse. Tatbikat deyince herkesin itikadına göre olur. Çünkü evvel itikat sonra amel. İtikat, amelden üstün. Bütün ehl-i sünnet âlimlerinin ittifak kararıyla itikat, amelden üstün görülmüş. Amelsiz itikat kurtarmaz insanları, itikatsız amel de kurtarmaz.

Yalnız, buradaki ittifak kararı şudur ki: İmanı var da ameli yok, o cehennemde kalmaz. Ama imanı yok, ameli çok. O, cehenneme girer cehennemden çıkmaz. İman şart. Eğer imanı varsa Allah’a şükür kurtarır. Kabir azabı görmez, kıyametin dehşetlerini görmez.

Muhabbetinizi kimseye duyurmayın. Bende şu var, ben muhabbetliyim veya ne iyi muhabbeti var, aşkı var desinler diye düşünmeyin. Zaten bildiklerin gıpta ederler, üzümler, methederler. Meth bizim için iyi değildir.

Şöhret olur, şöhrette afat vardır. İnanmayanlar da alay ederler, hicvederler bizi. Bizi değil, meşâyihimizi, tarikatımızı hicvederler. Alay ederler. Sonra onların günahına sebep olurlar.

Sonra bir de şu: İhvanların, benim anladığım bu, amel tembelliği kabız hâlinde olurlar. Bir ağırlık dersini yapmamakta, hatmeye gitmemekte. Belki Allah korusun namazını kılmamakta. Ne olursa olsun. Namazınızda eksiklik bırakmayın. Namazında eksiklik bırakırsa ben de ihvanım, ben de tarikatlıyım diye utansın kendisinden. Haya etsin, Allah'tan korksun. İnsanlardan haya etsin ki ben tarikatlıyım desin.

Kabız hâlinde amelinde, dersinde bir ağırlık olur. Olsun, dersini yapacak yine. Basit hâlinde amelde bir arzusu var, yapmak istiyor. Ama kabız hâlinde bir arzu yok, çetinlik var. O çetinlik karşısında yaparsa dersini öbüründen makbul oluyor. Eğer yapmazsa Allah korusun, kabız hâli oturur kalır. Onda bir tembellik, bir ihmallik olur. Daha da yapmaz vesselam. Ama o çetinlik karşısında dersini yaparsa 3-5 günlük bir şeydir geçer gider veya 3-5 haftalık bir şeydir.

Bir dabak, bir deriyi severse ona daha çok işlem yapar. Onu çok âletlerden geçirir. Ona daha çok hizmet verir.

Sevdiği deriyi çok çiğner dabak

Eğer meşâyih bir müridini severse onun çilesi çok olurlar. Ne yapar? Diğer ihvanlardan farklı olarak, ona bile bile çile vermiş. Çile denince gönlün meşakkat duyması. Bir var ki bilinen, görünen çile. Bir de var ki bilinmeyen, görünmeyen çile. İşte bilinmeyen ve görünmeyen çileyi verirler. İşte şughul-u bâtın da bu. İster ki gönlüne hiçbir şey gelmesin ama gelir. Bu da ona büyük bir meşakkat olur.

İşte bununla mücadele ederken terakkî ediyor. Bu nedir? 30 bin, 40 bin ders çekiyor ki hiç zorlanmıyor. Sen 5 bin dersini şughuldan dolayı çekemiyorsun. Gayret ediyorsun. Yüz bin meşakkat karşısında sen o beş bin olan dersini yap onunla beraber gidiyorsun.

Evet, cezbe, nefy ü isbat, şughul-u bâtın ile terakkî ediyoruz. Bunu da meşâyih müridin nasıl terbiye olacağını bilir ona göre verir.

Her mârizin derdine göre verirler şerbeti

“Allah’a itaat eden mesuttur.”

(17 Mayıs 1991)

Kur’ân-ı Kerîm’de tövbe âyeti var. Eğer bu belâ bozulmasaydı Allah bize tövbe âyeti göndermezdi. Allah Alîm, Allah Kâdir. Tövbe âyetinde Cenâb-ı Hakk’ın bize hem emri var hem de müjdesi var. Bu ayette Allâhu Teâlâ “*Kulum tevbe et.*” diyor. Sonra da müjdesi var. “*Tevbeni kabul edeceğim.*” diyor.

Mademki biz dünyaya gelmişsek “*Elestü bi rabbiküm*” fermanına “*belâ*” demişiz. Ama bu “*belâ*” bozulmuş. Bu “*belâ*”yı tekrar meşâyih huzurunda tazeliyoruz. Tarîkâta girince tazeleniyor. Onun için bakınız: Kabul ettin mi, diye sorulunca “*kabul ettim*” deyip “*kabul*” kelimesi illâ kullanılacak. Bir mürit illâ “*kabul ettim*” diyecek. O zaman hem ahdi, misâkı tazeleniyor hem de vuslatla müjdeleniyor.

Vuslat, Allah’tan gelen ruhun Allah’a ulaşması. Tebşir, müjdedir. Bu ruh milyonlarca sene önce halk edilmiş. Nerelerde kalmış? Nerelerde yaşamış? Nerelerden geçmiş gelmiş, bunu biz bilmiyoruz. Sâlih Baba buyuruyor ki:

Dolanıp âhiri bu hana geldim

Handan mânâ, bu dünya. Nebîler olsun, velîler olsun, Müslümanlar olsun bunlar göklere gitti mi? Gitmediler. Hazreti İsa sağ iken göğe çıktı. Karun aleyhillâne de sağ iken yere battı. Karun kimdir? Hazreti Musa’nın ümmetinden birisi. O yere battı, aile efradı ile malı ile beraber yere battı. Kıyamete kadar yerin dibine gidiyor. Hani yedi kat yerler var ya. Bunun da sonu yoktur. Yedi kat semâya çıktı. Cebrâil orada kaldı. Ondan sonra Peygamber Efendimiz yine gitti. Ne kadar gitti ne kadar gitti... Cebrâil orada kaldı.

Bakınız insanlarda nefis var, ruh var. Nefsimizi çok beslemeyelim. Çok da aç koymayalım. Nefs, köpek tabiatlı imiş. Ruh, koyun tabiatlı imiş. Köpek beslendikçe semirir, zayıf düşerse sakinleşir. Ne kadar tavlansa o kadar azgınlaşıyor. Koyun da ne kadar tavlânırsa o kadar mülâyimleşiyor. Hareketi duruyor. Ne kadar zayıflarsa o kadar hareketi artıyor.

Onun için nefsimizi beslemeyelim. Azgınlaşırsa bize saldırır. Bize en büyük zarar nefsimizden geliyor. Günah işliyoruz. Nefsimiz işletiyor bu günahı. Ruh -haşa, haşa- günah işlemez. Ruh bundan mahzûn oluyor zaten. Ruh asla ve asla Allah’a isyan etmez. Ruh Allah’a itaat etmek ister. Ruh cesedin emrinde. Ruhu nefsin emrinden kurtarmak lazım. Kurtaracağız, bir evliyâullâha teslim edeceğiz. O zaman ruhu nefsin elinden kurtarmış oluruz.

Allah hepinizden râzî olsun, Allah rızâsı olan amelleri işlememizi nasip etsin. Allah rızâsı olan nimetlere mazhar kılsın. Biz aldanmayalım. Rızâsı olan nimetler hangileridir? Dünya nimetleri vardır ki aldatır bizi. Âhiret nimetleri geçici değildir. Âhiret nimetleri haklıdır.

Cennet nimetleri çoktur. Cennet nimetlerinin en ufağı dünya nimetlerinin en kıymetlisinden daha kıymetlidir. Böyle olduğu hâlde cennet nimetleri de

bir şey değil insanlar için. Bizim için nimet: Ru'yetullâh, Allah'ın cemâlini görmek. Allah cemâlini kime gösterecek? Râzı olduğu kullarına gösterecek. Allah hangi kulundan râzı olacak? Tam manası ile Allah'a teslim olan, tevekkül eden kulundan râzı olacak.

Her şeyin Allah'tan geldiğini biliyor. Hastalığın da Allah'tan geldiğini biliyor, râzı oluyor. Fakirliğin de Allah'tan geldiğini biliyor, râzı oluyor. Zilletin de Allah'tan geldiğini biliyor, râzı oluyor. Bu dünyada ne kadar mihnet, meşakkat varsa hepsinin Allah'tan geldiğini biliyor, râzı oluyor. Allah işte o kulundan râzı oluyor.

İlmi ezeli'de Allah ruhlarımızı halk etmiş. Belâ demişiz bir de “*vebi'l kaderi hayrihi ve şerrihi*” fermanı var ya ona inanacağız.

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “*Sizi dünya âlemine göndereceğim. Benim rızâmı kazanmanız için sizin tepenizden aşağıya belâmı, çilemi yağmurlar gibi yağdıracağım.*”

“*Yâ Rabbî kimden gelecek?*” diye ruhlar soruyorlar. “*Senden gelecek bize hoştur*” diyorlar.

Onlar da ehl-i huzur oluyorlar.

Allah hepinizden râzı olsun. Allah arzunuza ulaştırın. Allah iki cihanda aziz etsin. Allah dünyada âhirette “*eyvah! eyvah!*” dedirtmesin. Dünyanın da eyvahı vardır ama geçicidir. Dünyanın eyvahı nedir? Düşünmeden, danışmadan, istişare yapmadan, bir iş tutar. O işten bir zarar görür. Eyvah ben bu işi filanca kimseye sorsaydım zarar görmezdim, der. Veyahut da vücuduna bir yerde tehlike gelecektir onu ihmal etmiştir. Veya vücudunu, sağlığını soğuktan, sıcaktan korumayı ihmal etmiştir. Eyvah! Dikkat etmedim de bu kaza geldi başıma der. Ama bunlar geçer. Gerçi ne kadar tedbir alırsanız alın, kaza gelince gelir. Yalnız, sa'y ve tedbir de Cenâb-ı Hakk'ın emri.

İnsanlar sa'yından mesuldürler. Hatta iki türlü mesuldürler. Birincisi şudur ki: Eğer sa'yında eksiliği olursa günah işlemiş olur, küfre girmiş olur. Bundan korkmak lazım, Allah'a sığınmak lazım. Bir de var ki sa'yından benlik gelir, gurur gelir. Sa'yını alır, sa'yını yapar. Amelini işler, amelinden dolayı ona bir gurur gelir, mârifeti olur, ticareti olur. Ticaretinden dolayı bir gurur gelir. Ben iyi bilirim. Ben iyi yapıyorum diye düşünür. Benlik, gurur gelirse bu da iyi değil.

Onun için Cenâb-ı Hak sa'yımızı rızâsı olan amellerde, rızâsı olan yollarda harcamak nasip etsin. Cüz'î irademizi Cenâb-ı Hak, küllî iradesi ile sarf ettirsin. İradeyi elimize vermiş ama cüz'î iradeyi, küllî iradeye bağlarsak aldanmayız. Cüz'î iradeyi, küllî iradeye bağlamazsak aldanırız. Cüz'î irade insanlara farz. Sa'y insanlara farz. Sa'yında eksiklik bırakırsa, Allah'a isyan etmiş olur. Ama her şeyi de sa'yından bilirse bu sefer de onda benlik, gurur, kibir olur.

Gurur, benlik, kibir de şeytani bir özelliktir. Şeytan gurur ve kibrinden dolayı Cenâb-ı Hakk'ın dergâhından kovuldu. Gururundan dolayı reddedildi. Onun için çok şükür, bin şükür Allah bizi Müslüman halk etmiş. Daha bundan büyük nimet olur mu?

Bizim için Cenâb-ı Hak çok nimetler vermiş. Billhassa bize sağlık vermiş, vücut varlığı vermiş. Gözümüz, dilimiz, kulağımız, ayağımız bunlar bizim için nimet. Bunlardan daha önemlisi de Müslüman olmamız. Bir insan çok sağlıklı olduğu hâlde Müslüman değilse onun sıhhati, sağlığı dünyadadır. O sıhhat âhirette onu kurtarmaz. Bizim için sıhhatimizden daha önemli olan imanımız. Sıhhatimizi imanımıza göre değerlendirelim. Biz dünyaya niçin geldik? Rabbimiz'i bilelim. Cenâb-ı Hak'ın bizim için halk etmiş olduğu nimete mazhar olalım.

Evet, Cenâb-ı Hak bizim için dünya nimetleri de halk etmiş. Ancak dünya nimetlerini, âhîret nimetlerini kazandırmak için halk etmiştir. Eğer âhîret nimetini kazanamazsa insan, dünya nimeti onun için nimet sayılmaz. Bu dünyada insan yeme, içme, giyinme olarak nelerden faydalaniyorsa hepsinden mesuldür ve memurdur. Hepsinden mesut da olacak, mesrur da olacak. Bir insan Allah'ın vermiş olduğu bu nimetleri ancak imanı ve ameli ile değerlendirebilir. İnancı ve ameli olursa bütün bu nimetler ona şefaathî olur, mesut olur. Eğer inancı ve ameli olmazsa bütün bu nimetler ondan şikâyetçi olur. Bu mesuliyet kendi elimizdedir. Kendi kendimizi mesut da ederiz, mesul de ederiz.

Bu da ne ile olur? Allah'a itaat eden mesuttur. Allah'a isyan eden mesuldür. Bu hem dünyada hem âhîrette vardır. Ama bizim için önemli olan âhîretteki mesuliyet ve mesruriyettir. Onu düşünmek lazım. Onu kazanmak lazım. Onu elde etmek lazım.

Dünyaya bir defa geldik. Bir daha gelmeyeceğiz. Âhîrette eyvah tükenmez. Bakınız bizim devamlı virdimiz olan Nebe (Amme) Suresi'nin, son sayfasını okuyoruz. Onun son âyetinde ne buyuruyor

Cenâb-ı Hak: *"Ve yegûlul kâfiru yâ leytenî küntü türâbâ"*

Burada kâfirler olarak geçiyor ama sadece kâfirler mi azap görecek? Ne diyorlar: Yâ Rabbî sen bizi keşke toprak halk etseydin de bu azabı görmeseydik, diyorlar. Müslüman inancını yaşamamışsa onun da azabı vardır. O zaman inanç kâfi gelseydi hep inananlar cennete giderdi.

Amelsiz inanç kurtarmıyor. Allah'a şükür bizi inananlardan halk etmişse amelimiz de olacak. Amelsiz inanç neye benziyor? Peygamber Efendimiz'in emridir bu. Mum ışığına benzer. En ufak bir rüzgâr esse, yağmur yağsa söner. Ameli olan iman ise bir camın içerisinde yanan lambaya benzer. Zaten öyle, amel ve iman birleşmezse kurtaramayız. İman demek inancımız. Amel demek, inancımızın tatbik edilmesi demek. Bu da İslâm'ın şartları, Âmentü'nün şartları. Bu şartları sadece söylemek değil bir de kalbine indirmek lazım. İslâm'ın beş şartı var. Bunu sadece bilmek değil işlemek lazımdır.

Her gördüğün Hızır bil

Her geceyi Kadir bil

Fırsatı ganîmet bil

Bütün insanları kendinden üstün görsen de bir insansın o da bir insan. Sen de bir beşersin. O da bir beşer. Sende de bir vücut var, onda da bir vücut var. Fakat sende bir nefis var. Onda da bir nefis var. Bütün insanlar nefis taşıyorlar. Bütün insanlar ruh taşıyorlar. Bunların bir de kalpleri var.

Ama Cenâb-ı Hak ne buyuruyor: “*Biz insanların boyuna, güzelliğine, zenginliğine, soyuna bakmayız.*”

Çünkü Cenâb-ı Hak Âlim. Âlimden zâlim de halk ediyor. Zâlimden âlim de halk ediyor. Nuh aleyhisselam’ın oğlu babasına inanmadı bir Peygamber iken. Mevlânâ’nın iki oğlu vardı. Birisi babasına inandı, birisi inanmadı. Şems’i şehit edenlerin içindeydi, o da zâlim oldu tabii. Mevlânâ o biçim âlim iken oğlu zâlim oldu. Nuh aleyhisselam insanların ikinci babası iken oğlu inanmadı. Boğuldu gitti.

Cenâb-ı Hak: “*Biz insanların kalplerine nazar ederiz.*” buyuruyor.

Kimin kalbi sağlam, kimin kalbi dürüst, kimin kalbi daha dürüst kim bilir? Bunu kimse bilmez. Yalnız bu zamanda bir de var ki amelsiz kalp temiz olmaz. Ameli yok bir insan, benim kalbim temiz diyor. Hayır, o da kendini aldatıyor. Çünkü kalp temizliği ne ile olur? Şeriat, tarikat ile olur. Şeriatı olmayanın kalbi hiç temiz olmaz. Cismi de cesedi de temiz olmaz. Şeriatı var da tarikatı yoksa onun cesedi temiz ama kalbi temiz olmayabilir. Temiz kalp hangisidir:

Haset, kibr ü riyâdan geç

Bir de:

Yakın olma haset kibr ü gurûra

Düşün ne götüreceksin kubûra

Hep insanlar öleceğiz, tekrar dirileceğiz. Rabb’imizin huzuruna çıkacağız. Hesap vereceğiz orada.

Ne yüz ile varacaksın huzûra

Şeytan kibrinden, gururundan, hasedinden dolayı Cenâb-ı Hakk’ın huzurundan kovuldu. Sende de olursa sen de kovulmuşsun.

Daha ne yüz ile çıkacaksın huzûra

Yakın olma haset, kibr ü gurura

Ama bir insan Müslüman olmakla, İslâm’ın şartlarını yaşamakla, Âmen-tü’nün şartlarını yaşamakla, inanmakla hasetten, kibirden, gururdan kurtulmuş olur mu? Olamaz. Az da olsa vardır. Azından da korkmak lazım. Zaman zaman o az çoğalır. Küçük de büyüyor. Her şey küçükten büyüyor. Azlar birleşe birleşe büyüklerini meydana getiriyor.

Peygamber Efendimiz buyuruyor ki: “*Küçük günahlardan da sakının. Küçük günahların birleşmesiyle büyük günahlar meydana gelir. Büyük günahlara sevk eder.*”

Haset nedir? Benim olsun, onun olmasın. Her ne olursa olsun, amel olarak, mali olarak. Benim oğlum okusun tahsilli olsun, onunki olmasın. Veyahut da benim oğlum okumadı da onun oğlu okudu, fakülte bitirdi. İş yerinde ben kâr edemedim de o kâr etti. O sıhhatli yiyor, içiyor da ben hastayım. Bunlar nedir? İstememezlik, haset, kibir, gurur. Bunlar şeytanın sıfatları. Bunlardan tamamen temizlenmemiz lazım. Bunlardan tamamen temizlenmek için kalbimizi zikre vermemiz lazım. Zikrullâh ile Allah ile meşgul etmemiz lazım kalbimizi. Çünkü bakınız kelâm-ı kibârda:

Eğer âşık isen yâre sakın aldanma ağıyâre

Bizim hakiki yârimiz Allah'tır. Niye bizi yoktan var etti? Bize rızık veriyor. Bize sıhhat veriyor. Bize iman vermiş. Bize cennet halk etmiş. Bize cemâlini gösterecek. Bizi sevgili habibine ümmet etmiş. Bizi Habîbi'nin şerefi ile şereflendirecek.

Elhamdülillâh, cismimiz, cesedimiz temizdir inşallâh. Bir ibadetimiz var. Namazımız, abdestimiz, guslümüz var. Mümkün olduğu kadar günahlardan sakınıyor, sevap işliyoruz. Mümkün olduğu kadar haramlardan sakınıyoruz. Mümkün olduğu kadar şerlerden sakınıyoruz. Şer, günah, haram bunlar Müslüman'da olmaz. Bunlar kâfırda olur. Müslüman inanmışsa, inancını yaşayacaksa, günahattan da kaçınacak. Haramdan da kaçacak, şerden de kaçacak. Buyurmuş ki:

Savm u salat, hac ile sanma biter zâhid işin

İnsan-ı kâmil olmaya lazım olan irfân imiş

İrfan, bir ilim ama öyle bir ilim ki gayb ilmi, satır ilmi değil. Satır ilminde çok âlim olur, ilmi ile amel işlerler. Fakat ne de olsa onda bir menfaat, maddiyat olabilir. İnsan Müslüman olmakla maddiyattan, menfaatten geçmiş olamaz ki. Geçmiştir veya geçmemiştir, onu ancak Allah bilir.

Ama belli eder mi? Eder. Kendisini zâhirde belli eder. Bu zamanda bu da karışmış. Kim maddiyatçı kim maneviyatçı o da bilinmiyor. Çünkü hayır-şer karışmış. Helal-haram karışmış, günah-sevap karışmış. Biz adamın içini bilmeyiz. Görünüşte şer işliyormuş gibi olur. Bu zamanda şer işlenir. Büyük hayrı yapmak için ufak şer işlenir. Bu da nedir? Zamana göre şerrin küçüğünde hayrın büyüğünün aranması vardır. Kitap'ta, Sünnet'te, İslâmiyet'te bu vardır. Şerrin küçüğünü işler, hayrın büyüğü gelsin diye.

İşte biz onun için bilemeyiz. Bakarız ki adam şer işliyor, o şerri işlemesindeki maksadı nedir? Onu bilemeyiz. Bir ufak şer işler, ondan büyük bir hayır elde eder veyahut da ondan insanlar yararlınsın diye bir insana ufak bir zarar verir. O insan şerli bir insan olur. Ona zarar vermiş olur. Bütün insanlara bu sefer hayır etmiş olur.

Bir de bu zamanda hayrın küçüğü vardır. Dikkat edin, hayrın küçüğünde şerrin büyüğü aranmaz. Bakarsınız insan hayır işliyor. Ama bu hayrın işlenmesinden şerrin büyüğü geliyor, bu işlenmez. Mîsal, bir işyerinde makam, mevki sahibi bir kişi. Niyeti Müslümanlara hizmet görmek, memlekete, devlete hizmet görmek. Ama orada ufak bir şerri işlemezse onu makamında bırakmayacaklar, atacaklar. O ufak şerri işler ki ben burada kalayım. Yine Müslümanlara, devlete bir faydam olur diye.

Onun için buyuruluyor ki: *"Biz insanların boyuna, soyuna, asâletine, güzelliğine bakmayız. Kalbine bakarız."* buyuruyor.

Öyle ise kimse kimsenin kalbini bilmez. Bilenler de söylemez. Ancak velîler bilirler. Velîlere bildirir Cenâb-ı Hak ama söylemezler.

Niçin söylemezler? Onlar Allah'ın sıfatı ile sıfatlandıkları için, Resûlul-lâh'ın sıfatları ile sıfatlandıkları için söylemezler. Bizim gördüğümüz ayıpları onlar gizlerler.

Bir de şöyle buyuruyor: “*Âlâyı, ednâyı seçmek, mürşid-i kâmilin kârı değildir.*”

Yani sen iyisin, sen kötüsün demezler. Mesela zamanında bir İrşâdî Baba varmış. Meşâyihlerden imiş. Bayburt'ta bu zât tütün içermiş. Uzun bir çubuğu varmış. Ona basıyormuş tütünü, içiyormuş. Ama büyük bir meşâyih. Onun zamanında bir Oflu Hoca varmış. Âlim, ilmi ile çok ilerde. O hoca bunun çubuğuna itiraz ediyormuş. Evliyâullâhı insanlar ilme'l-yakîn, ayne'l-yakîn, hakke'l-yakîn bilirler. Bu ilme'l-yakîn bildiği için tütünün çubuğuna itiraz ediyormuş.

Diymiş ki: “*Senin her yönün, her hâlin velîliğe uygun. Ama şu çubuktan dolayı ben senin velîliğini, velâyetini ispat edemem.*” diymiş. “*Her hareketin, her sözün, yaşantın tam manası ile velî ama bu çubuğu içiyorsun. Onun için ben sana velî diyemem.*”

“*Bir âlim de bir âleme mukabildir.*” Mesela tarîkatta da böyle. Bir tane tahsilli, kültürlü bir müftü veya bir kazânın imamı veya kaymakamı veya bir doktoru. Bunlardan bir tanesi, ümmî olan bin tanesine karşılık gelir.

Bu da bir hoca, birçok etrafı var. İrşâdî Baba'ya karşı böyle düşününce, birçokları onun etkisinde kalıyor. Bunun velî olduğuna inanmıyorlar. Zâhirde de bir merhabaları varmış. Sohbet ederlermiş. Yüzüne de söylemiş, bu çubuğu içmezsen ben senin velîliğine inanacağım. Ama bu çubuğu içtiğin için ben sana velî diyemiyorum demiş. Buna rağmen İrşâdî Baba demiş ki:

— Hocam ben ölürsem, beni sen yıka.

Hoca da:

— Bakalım, nasip olursa yıkarız. Bakalım nasip olacak mı?

Hikmet-i ilahi, İrşâdî Baba vefat etmiş. Hoca bulunmuş. Bulunmasa da zaten vasiyet üzere bulunup getirilecekti. Hoca cenazeyi yıkarken bakıyor ki cenazeyi sağa döndürmek istiyor kendiliğinden dönüyor. Sola döndürmek istiyor kendisi dönüyor. Affedersiniz taharet yaptırmak istiyor. Elini tutup çekmiş. Bu sefer Hoca ağlamış.

— Ey gidi İrşâdî Baba! Bir çubuğun arkasında sen kendini gizledin de biz seni bilemedik.

Onun için zâhirde bir insanın ufak bir kusuru olur. Bir insanın da iyi tarafı olur. Ona da iyi diyemeyiz, ama ne yapacağız? Ancak herkesi kendimizden iyi görmemizde fayda vardır. Kelâm-ı kibârda:

Firâk-ı yâr ile âh u enîn ol

Ayaklar altında zîr ü zemîn ol

Bu da şu kelâma işaret ediyor ki:

Her gördüğünü Hızır bil

Her geceyi Kadir bil

Her geceyi Kadir gecesi gibi ihyâ et. Zaten öyle her geceyi Kadir Gecesi gibi ihyâ edenler, Kadir Gecesi'ni bulmuşlar. Ama nasıl rastlamışlar. Yaz, kış, seferde, hazerde, hasta da olsa, yorgun da olsa nasıl ihyâ eder? İmsaktan evvel kalkar. Dört rekât teheccüd namazımızı kılıp zikir yapmak, Allah'ı zikretmek. Kadir Gecesi'ni ihyâ etmek böyle olur. Taş mı taşıyacak veya bir işlem mi yapacak? Ticaret mi yapacak? Değil. Amel işleyecek imsaktan önce. Kelâm-ı kibâr:

*Geceler uykudan uyan
Gizli sırlar olsun ayân
Mahrum olmaz Allah diyen
Yalvar kul Allah'a yalvar*

Her geceyi Kadir Gecesi bilmek bu. Ama senenin bir gecesini terk etmeyecek. Bir gecesini kaçırmayacak. Bir gecesini kaçırırsa Kadir Gecesi'ni bulamaz o.

Her gördüğünü Hızır bil

Herkesi kendinden üstün gör. Sen gerçeği bilemezsin. Kimde ne var? Kimde ne yok? İbrahim Hakkı Hazretleri ne buyurmuş:

*Zâhiri bâtın bil, bâtını zâhir
Olmak ister isen bu yolda mâhir
Harâbât ehline hor bakma şâkir
Defîneye mâlik virâneler var*

Define; hazine, altın.

Mesela bir arazi vardır. Otağı yoktur, ağacı yoktur, çöldür, kayalıktır. Orada bir define, hazine vardır. Veyahut da zamanında otel, ev veya köşk olan bir bina yıkılmış, harap olmuş. Fakat orada da bir define olabilir. Zâhirde de insanlara bakarsınız ki ameli yoktur veya amelinde eksikliği vardır. Veya ameli var da eksikliği vardır. Veya ameli var da mülevves bir ameli var. Beğenmezsiniz onun amelini. Sözü nü beğenmezsin. İşini beğenmezsin. Pejmürde görünür. Onun inancı senden sağlam olabilir. Kalbi senden sağlam olabilir. Onun için,

Defîneye mâlik virâneler var

Onun için ki:

*Her gördüğünü Hızır bil
Herkesten kendini aşağı gör.
Fırsatı ganimet bil*

Fırsat nedir bizim için? Dünyaya bir defa geliştik. Fırsat nedir? Bizim sıhhatimiz. Fırsat nedir? Gençliğimiz. Allah'a şükür cemaatimiz hep genç. Kırk ile altmış yaş arası orta çağ, altmış yaşından sonra ihtiyarlık başlıyor. Burada saysanız on kişi ancak altmışın üzerindedir. Bu da sizin için bir fırsattır, kaçırmayın. Allah ömür verirse siz de ihtiyar olacaksınız. Ümidimiz var. Belki ihtiyar oluruz. İşte gençliğinizin kıymetini bilin.

Biz bu dünyaya gelmeden, milyonlarca yıl önce ruhumuz halk edilmiş. Bunu Cenâb-ı Hak ilmi ezeli de halk etti. “*Elestü bi rabbiküm*” fermanını verdi. Biz de “belâ” dedik. Bu insanların hepsi ruh taşıyorlar. İnananlar veya inanmayanlar bir ruh taşıyorlar. Bu ruhla Allah'tan gelmiştir.

Cenâb-ı Hak: “*Biz Âdem'i halk ettik, kendi ruhumuzdan ruh üfledik.*” buyuruyor.

Hepimiz Âdem'iz, hepimiz Âdem'in evlatlarıyız. Hepimize o ruh üflenmiş. İnanan, inanmayan, ecnebler de yetmiş iki buçuk millet. Hepsi onun evladıdır, hepsi Âdem'dir. Fakat bunların hepsi “belâ” dememiş. Eğer bu “belâ” bozulmasaydı tövbe âyetini de göndermezdi.

**“Vefîler dilleri ile konuşmaz.
Onların kalpleri konuşur.”**

(17 Mayıs 1991)

Allah emeklerinizi zâyî etmesin. Allah niyetinizi hâlis etsin. Allah niyetinizin neticesine ulaştırın. Nasılsınız? İyisiniz, afiyettesiniz İnşallâh. Allah hepinize iyilik ve âfiyet ihsân etsin. Allah arzunuzu ulaştırın. Allah arzu-larınızda aldatmasın. Arzunuz Allah'ın rızası olsun. Bütün imanınızın, ibâde-tinizin, amelinizin karşılığı Allah rızası olsun. Allah akıbetinizi hayır getirsin. Cenâb-ı Hak ömrünüz boyunca bu muhabbetinizi muhafaza etsin. Rabb'im artırsın, eksiltmesin.

Muhabbet Allah sevgisi tabii. O bizi sevdi, yarattı ki biz de onu sevelim. Tabii diledi, yarattı. Diledi demek, isteği demektir, isteği demek sevmesi demektir. Onun için bütün bu varlıkları Cenâb-ı Hak istedi yarattı, diledi yarattı. Peygamber Efendimiz'i muhabbetinden yarattı. Kâinatın Efendisi, dünya ve âhiretin iki cihanın serveridir. Bütün zâhirde, bâtında bilinip görünenler; bilinmeyenler, görünmeyenleri Cenâb-ı Hak kim için halk etti? Habîbi için, onun hürmetine halk etti.

Cenâb-ı Hak: “*Habîbim, seni halk etmedim, bu varlıkları halk etmeyecektim.*” buyuruyor.

Bütün karada, denizde, havada olan canlıları onun için yarattı, sadece insanları değil. Her zaman *Mevlidi-i Şerif*’te dinliyorsunuz:

*Pes Muhammeddir bu varlığa sebeb
Sıdk ile ânın rızasını kıl taleb*

Demek ki sıdk u sadakat ile rızâsını talep edeceğiz. Nasıl talep edeceğiz? Tamamıyla sünnetlerini işleyeceğiz ki onun rızâsını talep etmiş olalım. Rızâ-sını kazanmış olalım. Onun rızâsını kazanmak Allah'ın rızâsını kazanmaktır. Kitapsız, Sünnetsiz İslâm olmaz. Kitapsız, Sünnetsiz Müslüman olmaz.

İslâm ne demek? Allah'a olan inancını yaşamaktır. Âmentü'nün altı şartına inanacak. Tatbikatında da bulunacak. Bu altı şarttan birisi de hayır ve şerrin Allah'tan gelmesi. Bu dünya âleminde bizi huzursuz eden her şey şer oluyor. Bir de var ki bir insan şer işliyor. Yanlış anlaşılmasın! Allah-u Teâlâ'nın şerre rızâsı yok. Kul istiyor, o da veriyor.

Cenâb-ı Hak: “*Kulum iste vereyim.*” diyor.

Ama kul isteklerinde aldanıyor. Ne isteyeceğini bilmiyor. Cenâb-ı Hak kulu ne için yaratmış? Kendisini aldatmış olmuyor mu? İsteğini biliyor o zaman. İsteği nedir? Bizi yoktan var eden Rabb'imizin emri ne ise, bizim için ne dilemişse onları istememiz lazım. Cenâb-ı Hakk'ın şerre rızâsı yoktur. Şer işleyin dememiş. Şerri yasaklamış. Hayır işleyin. Buna rağmen yine şer işliyoruz.

Bazen var ki Cebriye mezhebine geçiyorlar. Diyorlar ki: “Allah halk etmeseydi şer işlenmezdi. Şer işleyen kimseyi mademki Allah halk etmeseydi.” diyorlar. Evet, ama onlar bâtil mezhep, bâtil itikat. Aldanmışlar onlar. Şeytana, nefse uymuşlar. Kitap’ı kendilerine uydurmak istiyorlar. Biz o şer işleyenin itikadını taşımayacağız. Bizim itikadımız “ehl-i sünnet ve’l-cemaat” itikadı. Sünnetlere sımsıkı sarılacağız. Ehl-i sünnet cemaatinden olacağız.

Bizim için cüz’î irade çok önemlidir. Öyle sahip olacağız ki cüz’î irade-mize, tamamıyla Allah’ın yasaklarından kaçınacağız. Emirlerine de sımsıkı sarılacağız. Kurtuluş da buradadır.

Şer işleyen cezasını görecek, hayır işleyen de mükâfatını alacak. Cenâb-ı Hak bildirmiş onu. Kim cezalandıracak? Allah cezalandıracak. Kim mükâfatlandırıcak? Allah. Bu cezâ ve mükâfat nerede olacak? Âhirette. Dünyada da olur mu? Olur.

Dünyadaki önemli değil âhiretteki önemli. Dünyadakine göre çok daha ağır, çok daha şiddetlidir. Bizler için ne var? “*Ve bil kaderi hayrihi ve şerrihi*” fermanına nasıl inanacağız? Biz şer işlemeyeceğiz. Şerre Allah’ın rızâsı yoktur. Hayır işleyeceğiz. Hayra rızâsı var.

Peki, hayrı işledik. Âmentü’nün şartlarına inandık. Hasta olmayacak mıyız? Olacağız. Bakınız Peygamberler hasta olmuş. Biz ne kadar ibadet yaparsak yapalım. Ne kadar amel işlersek işleyelim onlar kadar yapamayız. Peygamber olmayan bütün insanların ameli birleşse bir peygamberin ameli kadar olamaz.

Bize göre de bütün müritlerin ameli birleşse, meşâyihimizin ameli kadar olamaz. Birçok meşâyihler var. Her meşâyihin ameli de kendi müritlerine göre düşünülür. Bir de ihvan olmayan, mürit olmayan dünyadaki bütün insanların ameli birleşse, yine bir evliyâullâhın ameli ile beraber olamaz.

Allah bize iman nasip etmişse bu imanımıza sahip olalım. Bunun için Âmentü’nün şartlarına inanıp tatbik etmek lazım. Bunlardan birisi de nedir? Meleklerle inanmak, melekleri de bizler için görevli halk etmiştir Cenâb-ı Hak. Melekler çok üstündür, çok kıymetlidir. Onlarda hiç noksanlık yoktur. Noksan sıfatla halk etmiş olduğu bu insanlara, melekleri hizmetçi halk etmiştir. Ne kadar melek varsa, Allah’tan bizim için mağfîret diliyorlar.

Bir de her insanın muhafaza melekleri var. Eğer onlar olmazsa bizim bir gün sıhhatimiz olmaz. Hatta bir gün değil bir saat değil, bir dakika değil, bir saniye sıhhatimiz olmaz. Buna inanmak lazım. Melekleri Cenâb-ı Hak noksan sıfattan beri halk etmiş. Onlarda hiç noksanlık olmaz. Allah’a karşı görevlerinde noksanlık yapmazlar. Bizim için hizmetçidirler.

Mesela semâvâtteki melekler Melâike-i Mukarrebîn Cebraîl, Azrâil, Mikâil, İsrâfil değil mi? Ondan sonra yine büyük melekler var. Cenâb-ı Hak “Kâsimü’l-Erzâk” isminde bir melek halk etmiş. O melek nasıl bir melektir ki? Onda ne kadar kuvvet ve yetki vardır ki bütün denizde, karada, havada karıncadan, file kadar insanlar da dâhil ne kadar canlı varsa hepsinin rızkının memuru. Bu melek bütün mahlûkâtın rızkını tanzim ediyor, taksim ediyor, muhasebesini yapıyor. Daha başka, çok büyük, azametli melekler var.

Peygamber Efendimiz Miraç yaptığı zaman öyle harikalar gördü ki: Bir melek gördü yetmiş bin başı var, her başında yetmiş bin ağız var, her ağzında yetmiş bin dili var, her dili ile yetmiş bin lisanla, yetmiş bin lügatle Allah'ı zikrediyor. Bu hiç kalemlere sığar mı? Sığmaz.

Bir melek de gördü ki Arş-ı Âlâ'da görmüş olduğu bir derya var. Kürre-yi Arz'da olan okyanuslar ile Cenâb-ı Hakk'ın semâdaki rahmet deryalarının hepsi birleştiği zaman, onun yanında bir katre kalır. İşte o deryaya dalıyor. Sudan çıkıyor, silkiniyor. Tüylerinden düşen katrelerden melekler halk ediyor Cenâb-ı Hak. Bunlar Beytu'l-Ma'mur'u tavaf ediyorlarmış. Allah'ı zikre başlıyorlarmış. Beytu'l-Ma'mur, meleklerin tavaf yeri. Nasıl ki dünyada Kâbe var, Beytullâh var, insanlar tavaf ediyorlarsa. Beytu'l-Ma'mur da meleklerin tavaf yeri.

Meleklerin çokluğuna bakınız ki halk edilen melek Beytu'l-Ma'mur'u bir defa tavaf yapıyor. Kıyamete kadar bir daha ona sıra gelmiyor. Çünkü meleklerde kıyamete kadar ölüm yoktur. İnsanlardaki gibi bir taraftan, doğum, bir taraftan ölüm yoktur. En son kıyamette dünya, insanlar hepsi yok olacak. Onlar da yok olacak. Çünkü Allah'tan başka hiçbir varlık kalmayacak. Hepsi yok olacak. Canlı veya cansız hepsi yok olacak.

İşte o günde, kıyamet koştugu zaman melekler yok olacak. Onların halkiyeti insanlardan çok evveldir. Hâlâ kıyamete kadar da halkiyeti devam ediyor. Çünkü Peygamber Efendimiz Miraç'ta öyle gördü. Daha başka neler gördü? Büyük bir derya gördü, çok büyük bir derya. Deryanın ortasında çok büyük bir ağaç var. O ağaç da çok büyük, o ağaç da dünyaya sığmaz. Ağacın dalında bir kuş gördü. Kuş da çok büyük. Kuşun gagasında toprak parçası gördü, çamur. Onu da sordu?

— Yâ Rabbî bu derya nedir? Bu ağaç nedir? Bu kuş nedir? Ağzındaki bu çamur nedir?

— Yâ Habîbim, bu derya benim rahmetim, ağaç da dünya. Bu ağacın dalları var ya, dünyada da o kadar milletler var.

Hepsi Ümmet-i Muhammed'den mi? Değil. Kaç türlü insan var? Millet olarak değil de inanç yönünden İsevîler, Musevîler, Mecûsîler, putlara tapanlar var, ateşe tapanlar var. Sığıra tapanlar var. Şeytana tapanlar var. Güneşe tapanlar var, sayılmayacak kadar. Bunların hepsi bâtil inanca sahip olmuşlar.

— Ağacın dalındaki kuş senin ümmetindir. Kuşun ağzındaki, gagasındaki çamur da senin ümmetinin günahıdır. Bu kuşun gagasındaki çamur deryaya düşerse, deryayı bulandırır mı? O kadarcık çamur deryayı bulandırır mı?

Bulandırmaz. Yani Cenâb-ı Hakk'ın rahmetinin nihayeti yoktur.

Şimdi buradan biz ne anlayacağız? Allah'a itaat etseler, Allah'a bir kâr, menfaat kazandıramazlar. Onun için Allah'ın rahmetinin nihayeti yoktur.

Bir de bir insan ne kadar günahkâr olursa olsun yeter ki Allah'ın rahmetini büyük bilsin. Allah'ın rahmetine sığınsın. Azametine, büyüklüğüne sığınsın.

*Tevbesi kabul olan şey
Ne gerek günah ona*

Süleyman Çelebi Hazretleri evliyâullâhtandır. Onun bütün kelâmları, kelâm-ı kibârdır, zuhûrattır, ilhamdır. Kendisi bilerek değil. Ondan daha âlim insanlar var. İlmi ile ameli ile ondan daha üstün insanlar var. Onlar niye böyle *Mevlid-i Şerif*'teki gibi duyamamışlar ve bildirememişler? Çünkü ona mânevîyât keşfedilmiş.

Peygamber Efendimiz'i sahabeler âşikâr olarak, gün görür gibi gördüler. Ama Veysel Karânî Hazretleri hiç görmedi. Mânevîyatta Veysel Karânî Hazretleri kadar sahabe tanıyamadı, göremediler, bilemediler. İşte Peygamber Efendimiz mademki o deryayı gördü. O ağacı gördü, o kuşu gördü, gagasında çamuru gördü. Bunların kimliğini sordu. Cenâb-ı Hak da ona bildirdi. Bakınız Süleyman Çelebi ne buyuruyor:

Ey Habîbim nedir, o ki diledin

Peygamber Efendimiz Miraç'ta da ümmetini diledi Cenâb-ı Hak'tan:

— Yâ Rabbî, ümmetimi bana bağışla. Yâ Rabbî, günahkâr ümmetime azap etme.

Cenâb-ı Hak ne buyurdu? *Mevlid*'de dinliyorsunuz:

Ey Habîbim nedir, o ki diledin

Bir avuç toprağa minnet eyledin

Sâlih Baba ne buyuruyor:

Bulam dersin eğer ayn-ı iman

Çalış ki olasın şeyhinde fâni

Sana senden yakın olanı tanı

Allah noksan sıfatlardan berî, mekânlar sığmaz. Her nerede çağırırsak hazır ve nâzır. Zerreden kübrâya her şeyi ihâta etmiştir.

Zerre, çok küçük varlık. Kübra, büyük varlık.

Cenâb-ı Hak zerreden kübrâya ihâta etmiştir ilmi ile azameti ile. Allah'a inanmak böyle. Niçin Allah her yerde hazır ve nâzır olduğu hâlde, "*Kulum ben sana şah damarından daha yakınam.*" dediği hâlde niçin Peygamber Efendimiz, hâşâ estağfurullâh "*Ey insan sen Allah'tan çok uzaksın.*" diyor?

Peki, biz Allah'ı bir sıfatla düşünebilir miyiz? Düşünemeyiz, küfürdür. Allah'a bir mekân düşünebilir miyiz? Allah şuradadır, diyebilir miyiz? Diyemeyiz, küfürdür.

Öyle ise biz Allah'ı nasıl göreceğiz?

"Ben yerlere, göklere sığmam, mümin kulumun kalbine sığarım."

Eğer biz de Allah'ı unutmazsak. Allah'ın nuru kalbimizde. Ama esmâ nuru kalbimizde. Evliyâullâh ise Allah'ın sıfatı ile sıfatlaşmış. Evliyâullâhın kalbi olmuş Allah'ın mülkü. Niçin? Biz evliyâullâhın sıfatını düşünebiliyoruz. Mekânını düşünebiliyoruz. Öyle ise evliyâullâhı düşündüğümüz zaman Allah'ı düşünmüş oluyoruz. Allah'ı unutmuyoruz. Allah ile meşâyihî tanıdık. Allah ile sevdik. Onun için meşâyihî unutursak Allah'ı unutmuyoruz. Meşâyihî unutmazsak Allah'ı unutmuyoruz.

Evet, Allah'a inanmak böyle. Bizi yoktan var etti. Bizi esirgeyen o. Koruyan o, muhafaza eden o. Bizi ne için halk etti? Ona itaat etmek için halk etti.

Evliyâullâhın kalbi Allah'ın mekânıdır. Girdiysen evliyâullâhın kalbine Allah'ı buldun. Girdiysen evliyâullâhın kalbine Allah'ı gördün. Ne ile gireceksin evliyâullâhın kalbine? Seveceksin, sevileceksin. Sevmen için onun ahlakı ile ahlaklanacaksın. Onun amelleri ile amelleneceksin. Onun yaşantısı ne ise yaşantısını yapacaksın. Ders almak, tarîkata girmek, evliyâullâhın eline yapışmak demektir. Eteğine yapışmaktır.

Cenâb-ı Allah Fetih Suresi'nde buyuruyor ki: “*Benim elim, Evliyâullâh'ın elinin üzerindedir.*”

Evliyâullâhı sevmek demek onu kendine örnek edineceksin. Onun hoşuna gidenleri işleyeceksin. Bunun için de ahlak-ı hamîde sahibi olmak gerekir.

Mürit zikrinden, ibadetinden çok ahlakı ile sevilir. Çünkü Cenâb-ı Hak da ahlakı bize methetmiş. Peygamber Efendimiz, insanlık âlemine ahlakı getirmiş. Ahlakı ile örnek olmuş. Evliyâullâh da vâris-i enbiyâdır. Onlar da ahlakları ile bize örnektir. Öyle ise şeyhimizin ahlakını kendimize örnek edineceğiz. Sevmekten maksat budur.

*Bir seherde murg-ı cânım uyandı
Vahdet illerini seyrân eyledi
Pîrimin renginden renge boyandı
Âlem-i ekvânı cevlân eyledi*

Gönülden perde-i hicâp açıldı

Hicap da perdedir. Perdeyi açan kim oluyor? Evliyâullâh nasıl açıyor? Sana bir sevgi veriyor. O sevgi ile sen ona hizmet ediyorsun. Onun himmetini alıyorsun. Onun himmetini alınca da senin kalp gözün açılıyor. Kalp kulağın açılıyor, kalp dilin açılıyor.

Ama bu nasıl oluyor? Evliyâullâha tamamıyla teslim olmuş, hizmetini görmüş, himmetini almış, şeriatı, tarîkatı tamam olmuş. Evliyâullâh da onun kalbini açmış. Kalp kulağı da açılmış, kalp dili de açılmış, kalp gözü de açılmış.

Biz de böyle olabilir miyiz? Biz de insanız. Onları da bizi de halk eden Allah bir. Hepimiz Âdem'iz. Hepimize de kendi ruhundan ruh üflemiş Cenâb-ı Allah. Değişen bir şey olmuş mu? Bunlara ne olmuş? Bunlar çalışmışlar. Sa'y etmişler. Allah'a inanmışlar. Biz de onlardanız Allah'a şükür. Onlar inançlarını yaşamışlar. Biz de yaşayalım.

Ama yaşamak nasıl? Bizim bildiğimiz gibi değil. Bilmediğimiz de var. Onu da öğreneceğiz. Kimden öğreneceğiz? Bilenden öğreneceğiz. Bilen kim? Evliyâullâhtır, meşâyhtir. Onun için:

*Kim şeyhini Hak bilmedi Hakk'ı dahi bilmez
Yok eylemeyen vârinı maksûduna ermez*

Bizim büyüklerimizden duyduğumuz inancımıza göre, hanımlardan ders almak olmaz. Çünkü hanımlara râbıta sağlanamaz. Yani hanım Allah ile kulu arasında irtibatçı olamaz. Kelâm-ı kibâr:

*Efendim, sultânım rûh-ı revânım
Ne mümkün ayrılmaz çiksa da canım
Âlemde kâinat düşmanım olsa*

Efendim diyor: Bir insan meşâyihini seve, seve, seve meşâyihinin ruhu da onun ruhu olur. Hani ruhlarda ayrılık, gayrılık yok ya.

Dönmezem bin kat öldürseler

Benim bin tane canım olsa da bin defa öldürseler yine de seni terk etmem diyor. Yine de ayrılmam senden diyor. Bütün bu millet sana düşman olsa ben senden ayrılmam. Bunların bir olmuşu var, bir geçmişi var. Çok kitaplarda yazılmışı var.

Meşâyihlerden birisi rüyâsında görmüş olduğu Rum kızına âşık oluyor. Diyor ki:

— Ben onu almaya gideceğim. Belki beni dinlerine davet ederlerse, dinlerine de gireceğim. Siz de kendinize başka şeyh bulun, serbestsiniz diyor.

Hepsi bırakmışlar gitmişler. Bir tane mürit onunla kalmış. Diğerleri sormuşlar:

— Sen niye gelmiyorsun?

O da demiş ki:

— Ben ayrılmam şeyhimden. O hangi dine girerse ben de ona girerim. O nereye giderse ben de giderim, demiş.

Neyselmişler o Rum iline, kızlarını istemiş. Onlar demiş ki:

— Sen Muhammedîsin. Dinimize girecek misin?

— Gireceğim.

Dinlerine girmiş. Haç takmış, domuz eti yemiş. Domuzları gütmüş. Bunu denemek için yedi sene takip etmişler, acaba tamamıyla döndü mü diye. Ancak yedi sene sonra kızlarını veriyorlar. Kızı aldıktan sonra o da Müslüman oluyor. Bu arada kendisi ile beraber giden, o bir tek müridi şeyhi uyurken âşikâr olarak görüyor ki şeyhinin ağzından bir karakuş giriyor. Beyaz kuş çıkıyor. Ama şeyhini yine terk etmiyor. O Rumlara hizmet ederken, o bir tek müridi de şeyhine yedi sene hizmet ediyor. Yedi seneden sonra Rum kızını alıyor. O müridi yine görüyor ki şeyhi uyurken bu defa ağzından o karakuş çıkıyor. Beyaz kuş giriyor. Fakat bu defa çok terakkî ediyor. Yani daha evvelki terakkîsinden yüz misli daha terakkî ediyor. Niçin terakkî ediyor? O geçirdiği yedi yılı gözünün önüne alıyor. Ağlıyor, ağlıyor. Gözünden günahı silememiş. O da onu yükseltmiş, terakkî ettirmiş. Allah'a yalvarmış.

İşte böyle efendiler. Bu zamanda bize böyle bir nimet vermiş. Allah'a çok şükür. Mukayese için değil. Bugün meşâyihî olmayanların en âlimi bile, meşâyihî olanların en câhili kadar olamaz. Buna inanmak lazım.

Adamın bir tanesi bir müride soruyor:

— Şeyhini mi çok seviyorsun, İmâm-ı Âzam'ı mı?

— Mürit hiç çekinmeden “Şeyhimi çok seviyorum”, diyor.

O zaman adam bir sürü hakaret ediyor. İmâm-ı Âzam'ı methediyor. Bu müridi suçluyor, mürit hiç sesini çıkarmıyor. Tekrar karşılaşıyorlar. Bu adam gel diyor.

— Sana bir sürü hakaret ettim. Hiç karşılık vermedin. Bana hakkını helal et ama nasıl oluyor da İmâm-ı Âzam'ı bu şekilde düşünüyorsun? İmâm-ı Âzam İslâm'ın nuru. Bütün İslâm âlemi için büyük bir kimsedir. Dünya

üzerinde sevilen bir kimsedir. Bir mezhep reisidir, diyor. Sen şeyhini sevebilirsin. O sevgi sana aittir diyor. Bu derece direnmende senin delilin nedir?

Mürit diyor ki:

— Ben kırk senedir İmâm-ı Âzam'ın mezhebi üzerine amel işliyordum. Hiçbir kötü ahlakımdan geçemedim. Kırk gün oldu şeyhime hizmet edeli hep-sini terk ettim. Onun için şeyhimi çok seviyorum, demiş.

Cenâb-ı Allah yüz yirmi dört bin peygamber göndermiş. Bunlardan sadece sekiz tanesine kitap indirmiştir. Diğer peygamberler Allah'ın emirlerini kullarına ilham yoluyla bildirmişlerdir. İşte ledünnî ilmi budur. Velîlere kitap indirilmemiştir. Fakat onlar da Allah'ın emirlerini ilham yoluyla bildirirler. Velîler dilleri ile konuşmaz, onların kalpleri konuşur.

İki tane âlim, tarîkatlı birisine rastlamışlar. Zannediyorlarmış ki bunlar tarîkatta bir şey bilmiyorlar. Ona soru soruyorlar:

— Bir adam bir vakit namazını terk etmiş. Kaza edecek, ama hangi vakti olduğunu bilmiyor.

Mürit cevap veriyor.

— O adam gâfil öyleyse. Gâfil ise beş vakit namazını da kaza edecek diye cevap vermiş.

Âlimde bu soruya çözüm yokmuş, çözümsüz imiş. Çözümsüz bir soru soruyor ki cevap veremesin diye. Âlim buradan bilgi edinmiş. Demiş ki:

— Bunların câhili böyle ise âlimi nasıl?

Cenâb-ı Hak buyuruyor ki: “*Kulum bildikleri ile amel ederse, bilmediklerini biz Azimüşşân ona öğretiriz.*”

Ama sadece bildiğimizle amel işlemek değil. İhlâs ile amel işlemek, inanarak işlemek var.

Ey birâder sözlerime tut kulak

Sanma onu söyleyen dil ya dudak

Diyor ki sözlerimi iyi dinleyin. Zannetmeyin ki onu dil, dudak konuşuyor. Kitaplara inanacağız. Peygamberlere inanacağız.

Lâ ilâhe illallâh, Âdem Safiyyullâh

Lâ ilâhe illallâh, Nuh Nebiyyullâh

Lâ ilâhe illallâh, İbrahim Halilullâh

Lâ ilâhe illallâh, Musa Kelimullâh

Lâ ilâhe illallâh, İsa Nurullâh

İnanacağız. Bunların üzerine kelime-i tevhid getireceğiz. Salavat getireceğiz. Yalnız amellerini işleyemeyiz. Resûlullâh'ın sünnetini işleyeceğiz. Allah'a şükür, Allah bizi şanslı halk etmiş. Cenâb-ı Hak'ın bize özel muamelesi var ki sevgili Habîbi'ne bizi ümmet etmiş. Ümmet olamazsak kurtuluş var mıdır? Yok. Bu dünya âleminde dinler içerisinde, inançlar içerisinde, ameller içerisinde kurtulanlar kimlerdir? Kur'an'a uyanlardır. Ayrıca Cenâb-ı Hak bize öyle bir ihsânda bulunmuş ki vâris-i enbiyâ olan velîlerini sevdirmiş. Bu şeref bize yeter. Bu şerefi muhafaza edelim. Velî olamazsak bile o velîlerin izinden ayrılmayalım.

**“İnsanların hayırlısı
insanlara hizmet edendir.”**

(20 Mart 1994 / Teveccüh)

Allah hepinizden râzı olsun. Allah hulusunuzun, ihlâsınızın bârını, meyvesini yedirsın. Allah emeklerinizi zâyi etmesin. Uzaklardan geldiniz, yorulunuz. Tabii ki Cenâb-ı Hak emek zâyi etmez hâşâ. Bizim tarikatımızda müridin hizmeti zâyi olmaz. Mübarek Şeyh Efendimiz buyururdu ki: “*Müridin bir abdestinin hizmeti bile zâyi olmaz.*” Çok basit olan hizmet. Çok ufak olan hizmet bile zâyi olmaz.

Onun için buyurmuşlar:

“Baba himmet, oğul hizmet.”

Himmetten mânâ, evliyâullâhın bize olan manevî yardımıdır. Hizmetten mânâ, bizim ona tâbi olmamız. Onun şerefini muhafaza etmemiz, mürşidimizin şerefini muhafaza etmemizdir.

Bizim tarikatımız, nâzenîn tariki. Bir ismi Azîzân tarîki, bir ismi Hâcegân tarîki. Bütün hocalar, âlimler bizim tarikatımızdan geçmişler. Azîzân, kıymetli demek, azizler demek. Nâzenîn, çok kibâr.

Onun için bugünü bize Cenâb-ı Hak ihsân etti. Cenâb-ı Hak bu günümüzü her zaman için bize ihsân etsin, nasip etsin.

Evet, tarikatımızın büyük amelidir teveccüh. Hiçbir tarikatta bu amel yoktur. Bu nasıl ameldir ki, şarktakini, garptakini, şimal ve cenuptakini toplamışlar buraya? Her vilâyetten burada insan var. Ne toplamış? Bu amel toplamış. Onun için büyük amel. Onun için büyüklerimizin ameli olduğu için biz bunun taklidini yapacağız. Biz bunun ehli değiliz. Taklitten tahkike döner mi? Döner. Bir güzel kelâm var:

Çürüklerin hep sağ olur

Zehrin kamu bal yağ olur

Dağlar yemişli bağ olur

Burada çürük amelleri sağlam ederler. Senin bütün meşakkatini, bağrındaki gönül meşakkatini tatlı yaparlar. Onun için çok şükür, bin şükür, nihayetsiz şükürler olsun bu günümüze. Allah bu günlerimizi aratmasın. Allah hepimize hayırlı, sağlıklı, sâlih amel ihsân etsin. Allah şerefimizi, makamınızı yükseltsin. Allah bu nimetimizin nurundan, feyzinden mahrum etmesin.

Teveccüh olunca her bir ihvâna

Mürde kalplerimiz gelirler câna

İşte bu güzellik âşikâr.

Murg-ı cânlar başlar âh u figâna

Murg-ı canlar, ruhlar uyanış. Bu ağlamak, hareket nereden geliyor? Ruh-tan geliyor. Evliyâullâhın bir iltifatı var burada. Evliyâullâhın zâhiri var, bâtını var. Zâhirine uyamazsak, bâtından yararlanamayız.

*Ne çok yedin bu zehirli gıdayı
Erenler elinden iç bir bâdeyi
Tamir et öteyi yık bu odayı*

Evet, evliyâullâhın iki yönü vardır: zâhiri, bâtını. Zâhirine uyacağız. Onun amellerini, hareketlerini, yaşantısını, sözlerini, kıyâfetini kendimize örnek yapacağız. Ne görmüşsek ondan, biz de onu işleyeceğiz. Görmediğimiz bir şeyi işlemeyeceğiz. Zâhirde mübârek görüntüsü var. Bir de velâyet nuru var ki görünmez. O ruh oradan faydalıyor. Bu cezbe oradan geliyor. Müritte niye evliyâullâha karşı bu hareket var? Niye bu sevgi var? Çünkü onun ruhuna iltifat var. Râbıta nuru var, o nefisini terbiye ediyor.

Onun için “*Sâdıklarla olun.*” buyruluyor. Burada iki mânâ vardır: İlmiyle âmil olan âlimle dosdoğru, yüz yüze ondan bilmediklerimizi öğrenmek. İlmiyle âmil olan yine meşâyihdir. Bir insan tasavvuf ehli olmazsa ilmi ile âmil olamaz.

Bir de gönül sahiplerine gönülden bağlanmak. Müridin cesedi meşâyihinin zâhirinedir. Ruhu ise velâyetinedir. Fakat müridin bundan haberi olmaz, evliyâullâhın haberi vardır. Evliyâullâhın ruhu kapalı değildir. Çıkar gezer. Nereye gider? Semâyî gezer, zemini gezer, âlemi gezer. Ama avâmın ruhu kapalıdır, çıkamaz. Onun için:

*Oların ruhlarının yok kararı
Dolaşırlar zemin ü âsumânı
Olar bu âlemi devrân ederler
Ararlar derde düşen nâtüvânı*

Biz Evliyâullâhın maneviyatındaki esrarı bilemeyiz, anlayamayız. Bakınız anlayan ne demiş?

Sâlihem şeyhim güneştir ben ânın zerresi

Güneş bütün mükevvenâtı ihâta eder. Zerre nedir? Şu pencereden içeriye bir hattır. Ne zaman ki velâyete dâhil olursan o zaman evliyâullâhın esrârını anlarsın.

Allah’a şükür velâyete inancımız bizi buraya topladı. Velâyet sahibi de bir cisim sahibidir. Peygamberler de bir cisim sahibidir. Bu cisim sahiplerini görüyoruz. Ancak onların cisimleri bir âlet olmuştur. Bizimki de öyle midir? Hayır. Bizim ruhumuz nefse mağlup olmuştur. Velîlerde ise nefis mağlup olmuştur. Nasıl ulaşmıştır ruh oraya? Meşâyihe hizmet görmüştür. Biz ne yapacağız? Meşâyihî örnek edineceğiz, kendimize dâima onun izinde olacağız. Ona muhâlîf bir hâlimiz olmayacak. Şerefini muhafaza edeceğiz, sözümüzle, yaşantımızla.

Velâyet nuru nedir? Velâyet nuru ruhumuza hizmet görüyor. Bizim bundan haberimiz yoktur. Peygamber Efendimiz ne buyuruyor:

“Benim mürebbim Rabb’im. Rabb’im beni terbiye etti.” buyuruyor.

Peygamber Efendimiz medrese görmedi, ilim görmedi. Ondaki ilim ne idi? Allah onun ruhuna iltifat etmiş.

*Özün bir pîre teslim et müdâvim ol kapısında
Meşâyihîten murâd şâhum mürebbi kâmil olmaktır*

Teslim olmaktan maksat o mürebbîdir, yetiştiricidir. Ne öğretecek sana? Ruhuna öğretecek. Ruhun bir tahsili var. Tarıkatta aynı zâhir gibidir. Nasıl ki

bir talebe ilkokulu bitirince diploma alıyor. Ortaokula, liseye gidiyor. Diploma ile bir yükseğine kaydoluyor. Ruhun da böyle tahsilleri vardır. Fenâfi'ş-şeyh âlemi, fenâfi'r-resûl âlemi, fenâfillâh, bekâbillâh, seyr-i ilallâh. Bir de ruh-ı revânî makamı, ruh-ı sultânî makamı, ruh-ı nûrânî makamı vardır. Bunlar vardır. İşte mürit tarîkata girerse, kendisini meşâyihine teslim ederse, zâhirde hizmetini görürse, himmet alırsa fenâfi'ş-şeyh olacak. Fenâfi'ş-şeyh olmak için şeyhini canından fazla sevecek. Şeyhini büyük görecek.

*Bilinmez âlemin sırr-ı nihândır
Dört şâhın hükmüyle döner cihândır
Ârif olanlara özge seyrândır
Kâmile her eşya olmuştur evrâd*

İnsana âlemin sırrı nihândır. Sadece bu gördüklerimiz mi var? Sadece bilinenler mi? Bilinenlerden çok bilinmeyenler var. Sen de ben de bir insanız ama bu insanda olan âlemden, bu insanda olan esrârdan haberimiz var mı? Yok. Eğer insanda olan esrârdan haberimiz olsa bir insan bu dünyadan büyük olur.

Evlüyâullâh buyurmuş ki: “Zâhirde dünya harmanında ben bir taneyim.” Bu dünyada milyarlarca insan var. Bir tarlaya ziraatçı yüz teneke buğday eker. Oradan bin teneke buğday çıkar. Bin teneke buğdayın içerisinde milyonlarca buğday tanesi var.

Onun için zâhirde dünya harmanında bir taneyim diyor. Dünya bir harman ise ben de bir tanesiyim. Ama manada bu dünya benim harmanımda bir tane.

Niçin Cenâb-ı Hak: “Lekad halakne'l insâne fi ahseni takvîm” buyuruyor? “Ben insanı kıymetli halk ettim. Ben insanı büyük halk ettim. Ben insanı güzel halk ettim.” buyuruyor. “Ama o insanı cehennemden en karanlık yerine düşürürüm.”

En büyük âlem sensin. Çünkü Cenâb-ı Hakk'ın zâtından sonra en büyük varlık insan. En kıymetli varlık yine insan. Cenâb-ı Hakk'ın zâtından sonra en güzel varlık yine insan. Ama hangi insan? Allah'ın sıfatları onda tecellî ederse haktır, doğrudur.

Meşâyihin sıfatı ile sıfatlanacak. Sıfatlanınca fenâfi'ş-şeyh olur. Resûlul-lâh'a vâsita meşâyihittir. Allah'a vâsita da Resûlullâh'tır.

“Habîbim, seni seven, beni sever. Seni sevmeyen, beri sevemez. Habîbim, seni bilen, beni bilir. Seni bilmeyen beni bilemez. Habîbim, seni bulan beni bulur. Seni bulamayan beni bulamaz. Habîbim, seni gören, beni görür. Seni göremeyen beni göremez.”

Biz Peygamber Efendimiz'i göremedik. Ama onu görenler var. Öyle ise onu görenleri göreceğiz ki ondan sonra onu görebilelim.

Bu neye benzer? Biz şimdi buradan Erzincan'ın veya başka bir ilin valisini görebilir miyiz? Göremeyiz. Ama onu gören kişilerden öğrenebiliriz. Peki, bir âmirin veya başkanın dairesinin içini, çalıştığı yeri görebilir miyiz? Hayır. Sen, ben göremeyiz. Onunla teşriki mesâisi olanlar görür. İşte insan budur efendim.

En evvel fenâfi'ş-şeyh olacak bir mürid. Fenâfi'ş-şeyh olmadan fenâfi'r-resûl olamaz. Fenâfi'r-resûl olmadan fenâfillâh olamaz. Fenâfi'ş-şeyh olmadan fenâfi'r-resûl olamazsın. Bir meşâyihin hizmetini gördün, himmetini aldınsa, Resûlullâh'a giden vâsıtaya bindin. O götürür seni “Yâ Resûlallâh işte ümmetin.” der, teslim eder.

*Muhammed Beşir'il âmed
Olmuştur vâris-i Ahmed
Eder makbul ümmet*

Evet, Evliyâullâh makbul ümmet eder. Bir insan evliyâullâhı bulamazsa makbul ümmet olamaz. Bir mürit şeyhinde fâni olunca şeyhinin sıfatları onda tecellî eder. Sâlih Baba, bütün râbitasına söylemiş. Râbitasından söylemiş. Râbitası söyletmiş. Hiçbir kelâmında râbitasını bahsetmediği var mı? Diyor ki:

*Bi-hamdillillâh kamu varım sen oldun
Her eşyâda taleb-kârım sen oldun
Neye baksam seni anda görürem
Bu manadan meded-kârım sen oldun*

Bütün eşyada şeyh efendisini görmüş. Evet, Mecnun da on paralık bir kıza âşık oldu da on paralık kızın yüzünden bütün eşyada Cenâb-ı Hakk'ın sıfatını seyretmedi mi? Kendisinde de Allah'ın sıfatları tecellî etti.

Küntü kenzin mebdeidir arş-ı âlâdan gelir

Küntü kenzin mebdei, Cenâb-ı Hakk'ın zâtıdır. Arş-ı âlâ: Cenâb-ı Hakk'ın en yüksek makamı. Oraya ulaşamayan Allah'a ulaşamıyor.

Aslında Cenâb-ı Hakk'a mekân yoktur. Mekândan münezzehtir. Mekân-lara sığmaz. Bunlar söylemekle bilinmez, yaşayan bilir. En önemli sır insandadır. Bunu ancak tarîkate girmekle açarlar, hizmetle. İnsanlarda letâif makamları vardır. Bunu ulemâ biliyor. Ama ismini söylüyorlar, özünden haberleri yok. Özünden haberi olan var mı? Var. Söyler ama anlatamaz. Ben şimdi dünyalardan büyüğüm desem kim inanacak? Hâşâ misal olarak. Diyenleri de tenkit etmişler, inanmamışlar. İnananlar ne olmuş? Hakikati bulmuşlar, inanmayanlar mecazda kalmışlar.

Mecaz ne? İnsanın varlığı. Hakikat ne? İnsanın manevî varlığı.

Mecaz, cesedir. Hakikat, ruhudur.

Ben dünyadan büyüğüm diyen bir kimse nasıl büyük olmuş? Bu sözü hâl içerisinde, gayr-i ihtiyarî söylerlerse mesul olmazlar. Kendi iradesi ile söylemek yasaktır. Zaten "ben böyleyim" diyen olamaz, olamamıştır. Ben böyle değilim diyen öyle olmuştur. "Ben böyleyim" diyende bir varlık var. "Ben böyle değilim" diyende bir tevâzu var. İnsanı yükselten tevâzudur.

"Her kim ki Allah için alçalırsa, biz onu yükseltiriz."

Evet, amennâ bir insan hakikate ulaşırsa dünyadan büyüktür. İnsanda letâif makamları vardır. Bu makamlar nerelindedir? İnsanın kalp âlemi açılırsa dünyadan büyüktür.

İnsanda ruh âlemi var. Ruh âlemi açılırsa o zaman ruhundan haberdâr olur. Haberdâr olur ama orasını söyleyemiyor. Söyleyenler asılmış, kesilmiş. Şimdi şeriat yok. Asmazlar, kesmezler. Ama Mansur onu ruh âleminde demiş. "Ben Allah'ım" demiş. Ruh Allah'tan gelmiştir. Allah'a ulaşınca sen Osun, O da sen. Ayrı da değil, gayrı da değil. Bu kelime bunu ifade eder. Zâhirde cesede gelince gayrı değilsin. Bu ruh âlemi. Bir de sır âlemi var. Sır âlemi açılınca kendi nasıl kendi sırrına vakıf olursa, bütün âlemlerin sırrına vakıf oluyor. O hâli biliyor Allah.

Bilinmez âlemin sırrı nihândır

Bu âlemlerde olan sırrı bilir, söylemez. İnsanlarda havf âlemi var.

Cenâb-ı Hak: “*Muttakî olun. Sizin en çok muttakî olanınız Allah'tan en çok korkanınız*” buyuruyor.

Ama bu havf müptedide olamaz. Bu havf veliler için buyuruluyor. Biz bu korkuyu nasıl anlayacağız? Zannediyoruz ki Allah'tan korkuyoruz. “*Bütün hikmetlerin başı Allah korkusu*”. Ama burada ölçü var mı? Yok. Nelerden korkuyoruz? Allah'ın gadabından korkuyoruz. Günah işleriz, isyan ederiz, aşağıya düşeriz. Allah hastalık verir. Fakirlik verir, belâ verir. Bunlar değil. Evliyâullâhtaki korku bunlar değil. Bu korku en çok Allah'a yaklaşımda olmuştur.

Bir de ahfâ vardır. Beytullâh'ta oluyor. Ne oluyor? Bin kişinin önüne geçip imamlık yapıyor. Bir milyon kişinin önüne geçip imamlık yapıyor. Orada bir mihrap şeklini almıştır. Kalp âlemine ulaşan, sır âlemine ulaşan bütün insanların önünde o da mihraptadır.

Bir de kalp gözünün makamı vardır. Bunlar açılmazsa neye benzer? Şöyle düşünelim. Bir ağacın çekirdeğini düşünelim. Mesela bir incir ağacının çekirdeği, o incir ağacının içerisinde binden fazla çekirdeği var. Bir çekirdeğin içerisinde o incir ağacının kökü, yaprakları, dalı hepsi mevcut. Eğer o çekirdek patlarsa, büyürse... Patlamazsa çürür, yok olur. İşte insanın kıymeti budur. İnsanın büyüklüğü budur. İnsanın güzelliği budur. Sen kalbini açamazsın. Eğer açabilseydin Cenâb-ı Hak “*sâdik olun*” buyururdu. Ama nasıl buyuruyor? “*Sâdiklarla olun.*” buyuruyor. Sâdiklar, veliler.

Bunun da iki yolu vardır: Zâhiri, Râbîta; Bâtını, Velâyet. Biz velâyetten haberdar değiliz. Cesedin ruhtan haberdar olacak mı? Olacak. Cesedinde ruhuna muhalif olan maddeler var. Onlar değişecek ki o zaman ruh haberdar oluyor.

Bilinmez âlemin sırr-ı nihândır

Dört şâhun hükmüyle döner cihândır

İnsan büyük, insan cihângir. Evvela şeriat seni hayvanî sifattan kurtaracak. Beşerî sifata geçeceksin. Bu da nedir?

- Kitap, Sünnet, İcmâ', Kıyas.
- Farz, Vacip, Sünnet, Müstehap'tır.

Dört şahtan mânâ:

- Şeriat, Tarîkat, Hakikat, Mârifet.

Tasavvufta:

- Muhabbet, İhlâs, Âdab, Teslim.

Muhabbetin oluşması için şeyhinin su içtiğini görmüşsen aynen öyle iç. Yemek yediğini görmüşsen aynen öyle ye. Yemeğini şeyhinle beraber ye. Şeyhinle beraber yürü. Şeyhinle beraber namaz kıl. Böyle yapa yapa ne oluyor? Fenâfi's-şeyh oluyorsun. Sen O oluyorsun, O da sen oluyor. Senin varlığın kalkıyor Şeyh Efendî'nin varlığı sende tecellî ediyor. Buna ulaşamazsa insan hakikate geçemiyor.

“Kulum beni sev. Sevdiklerimi sev. Kullarıma sevdik.”

Burada meşâyihin esrârı açıklanıyor. Bu dört şartı elde etmezse insan, tarîkatı anlamış değil, yaşamış değil. Bu dört şartı yaşayan velî olur. Herkes velî olursa, mürit kim olacak?

Bir de Peygamber Efendimiz: “Herkes sevdiği ile beraber olacak.” buyuruyor.

Âhirette herkes sevdiği ile beraber olacaktır. Askeriyeyi misal verecek olursak bizim tarikatımız askerîdir. Kıyâfeti de askerî, eğitimi de askerî, talimi, terbiyesi de askerî. Görevi de askerî. Askerî sistem. Erden mareşale kadar düşün. Her tarıkata giren erdir. Madem resmî kıyâfet taşıyor. Onu muhafaza edecek. Eğer muhafaza edemezse terfi edemez. Hem de askeriyede disiplin var. Eğer görevini yapmazsa, kıyâfetini korumazsa cezâ veriyorlar.

Evet, ne zaman ki insan o dört özelliği elde ederse o zaman hakikate geçer. Her tarıkata giren hakikate ulaşamaz. Mesela burada bin veya iki bin cemaat var. Hepsî tarıkata inanmış gelmişler. Ama hepsi bu dört şartı yaşıyor mu? Yaşayan var mıdır? Vardır. Hepsî yaşıyor mu? Hayır. Ama tarikatın dört şartı yaşanacak. Dört şartı olmazsa tarıkata geçmiş değildir. Meşâyihden ders almış ama şeriatla eksikliği var. Daha bu kimse tarıkata geçmemiştir. Şeriatla eksikliği varsa tarıkata girmemiştir.

Kabiliyyet bizde olmazsa meşâyih neylesin

İster ise mürşidi olsun Muhammed Hazreti

Kabiliyet kap manasınadır. Kap ise bizim kalbimizdir. Senin kalbine mürşid tarafından verilen sevgi var ya onu muhafaza etmendirdir. Onu ahlakınla muhafaza edeceksin. Sözlerinle, kıyâfetinle, yaşantınla, işinle, sözünle muhafaza edeceksin. Mürşidine muhalif olacak bir işi görme, mürşidine leke getirecek bir sözü söyleme. Mürşidine tenkit getirecek bir kıyâfet taşıma. Yaşantın mürşidine ters düşecek şekilde olmasın.

Evet, sizi buraya meşâyih sevgisi getirdi. Muhabbet, meşâyihimizi çok seveceğiz.

Bulam dersin eğer ayn-i imanı

Çalış ki şeyhinde olasın fâni

Sana senden yakın olanı tanı

Burada rumuz var. İmanın olgun olanını bulayım diyorsan çalış şeyhinde fâni ol. Burası anlaşılıyor.

Sana senden yakın olanı tanı

Burasını ne kadar izah etsem yine anlayamazsınız. Ama doğrudan doğruya söylersem küfür olur. Zâhire küfür görünür. Bizden yakın olan kim var? Allah var. İmanın hakikatini elde etmek için şeyhimizde fâni olacağız. Şeyh Efendimiz’i nefsimizden fazla seveceğiz.

İhlâs, Şeyh Efendimiz’i sevmek için onu büyük göreceğiz.

Âdab, ihlâsı takviye eden âdab vardır. Hani şurada sehpa ne kadar yer işgal etmiş. Kendi vücudu kadar bir yer işgal etmiş. Salon ne kadar yer işgal etmiş? Vücudu kadar. Bir insan kendi vücudu ile bir oturduğu yeri işgal eder. Ama kâmil insan olursa dünyayı işgal eder. Dünyayı işgal etmiştir. Âdab şudur ki meşâyihinin zâhirini, bâtınını bir görmek. Onu büyük göreceksin. Ama âdabın olacak ki büyük görebilesin. Ne diyeceksin? Benim Şeyh Efendim’i ben göremiyorum, ama o beni görüyor. Çünkü o dünyayı ihâta etmiştir. Onun için uzak yakın yok. O her taraftan haberdar. Âdab budur. Ne kadar ırakta olursa olsun ırakta görme.

Teslimiyet, zâhirde teslimiyet tevekkül demektir. Allah’a kulun teslim olması. Meşâyihle tevekkül olmazsa teslim olamaz. Tarıkattaki tevekkül şudur: Öyle bir teslim olmuş ki bir âlet olduğunu biliyor. Beni şeyhim

yediriyor, şeyhim içiriyor, şeyhim yatırıyor, şeyhim kaldırıyor, şeyhim konuşturuyor. Bu olmazsa bir insan tarikatı anlamış, yaşamış değildir.

Allah hakkımızda hayırlısını versin. Meşâyihimizi ilme'l-yakîn bildikse, ayne'l-yakîn bilmek nasip etsin. Ayne'l-yakîn bilenlere de Allah hakke'l-yakîn bilmek nasip etsin. Evet, efendiler bu amelimizde, burada bize ihsân mazhar oluyor.

*Gelin ey yâr-ı sâdıklar
Bu meydân-ı muhabbettir
Bütün cem olsun âşıklar
Bu meydân-ı muhabbettir
Pîrimiz Sâmî Hazrettir*

Bizim de pîrimiz Dede Paşa Hazretleri.

Gelin dergâha dervişler

Derviş, Allah için her işini bırakmış, Allah için dünyayı çıkartmış da toplanmışlar. Sizler de dünyayı çıkartınız ki geldiniz buraya. Hepiniz dervişsiniz.

Derviş az bir ibadet yapana, sofı olana diyorlar. Olmaz. Bunlarla ve kıyâfetle dervişlik olmaz. Kürk ile post ile dervişlik olmaz.

Hâce Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri'ne sormuşlar:

— Niçin sarık bağlamıyorsun? Niçin cübbe giyinmiyorsun?

Demiş ki:

— Sarığı hoca bağlar. Cübbeyi derviş giyer. Ben hoca değilim, derviş değilim. Ben utanıyorum, hicâp duyuyorum. Niçin?

*Sanar kim kendini bir âdem olmuş
Kıyâfet düzmek ile olmuş eşrâf*

Böyle buyuruyor: Kendini hoca kıyâfetine sokmuş. Derviş kıyâfetine sokmuş. Sanıyor ki kıyâfeti ile adam olmuş. Kıyâfet ile insan derviş olmaz. Ancak gönlünden her şeyi atmış olacak. Derviş, dünyadan da geçmiştir. Âhiretten de geçmiştir. Bir dost, bir post kalmıştır. Post, cesedi. Dost, Allah'tır. Oturtmuş dostu postun üzerine. İşte derviş budur. Dervişlik kadar yüksek bir makam yoktur. Derviş kıyâfetle olmaz. Bizim tarikatımızın kurucusu Abdülhâlik Gücdüvânî Hazretleri. Oğlum diyor:

- Şöhret kazanma, şöhrette âfet vardır.
- İsmi hüccetlere yazdırma.
- Zâhirini belli etme. Zâhir bâtını harap eder.
- Camiden, cemaatten geri kalma.
- İmam-müezzin olma.

Ama bu zamanda hadiste de olduğu gibi “İnsanların hayırlısı, insanlara hizmet görendir.” buyuruyor.

Tabii ehli olan vaazlardan kaçmayacak. Niye bu böyle buyurulmuş? O, zamana göre buyurulmuş. Zâhir var, bâtin var. Herkes imam olacak değil. Camiden, cemaatten geri kalma. Ama ille ben imam olacağım deme. Evi mescit eyle.

Peki, insan camiye, cemaate giderse evini nasıl mescit edecek? Evin halkına namaz kıldır, demek oluyor.

Teveccüh târifine gelince: Bu teveccühü Musa Dede Paşa Hazretleri yapıyor. Sırtımıza o el vuruyor. Bu el vurmaktaki maksat şudur ki büyüklüğümüzün,

Şeyh Efendimiz'in emri iki kürek kemiğinin arasında bir çukur yer var. Orada kalbe bir pencere varmış. Şeytan oradan vesvese verirmiş. Vurmakla ora kapanıyor. Şeytan vesvese veremiyor. Peki, orası kapanınca daha vesvese olmaz mı? İnsanda nefis var, şeytan var. Şeytan dışardan veriyor vesveseyi.

İnsanın iki türlü şeytanı vardır: Sûrî: Dışardan. Manevî: Nefs-i emmâresi.

Bir de kelâm-ı kibâr söylenir. Burada söylenen kelâm bir kimseye söylenmiştir. Hepsini faydalanır. Tabii müridin hâline göre söylenir. Hepsine tek tek okumak mümkün değil. Akşama kadar değil. Bir haftada bitmez. Bu kelâm hoşuna gitti ise bana söylendi deme. Bir kelâmı okuyacağız. Yirmi kişiye vurup geçeceğiz. Önemli olan teveccühün sonuna kadar gözlerimizi açmıyoruz. Kalbimizi muhafaza etmek, dünya ile ilgili şeyleri düşünmemektir.

Bir de şu var: Sohbetimiz herkese serbest. Yalnız amelimize gelince serbest değil. Hatmemize de teveccühümüze de dersli olmayan oturamıyor. Dersi olmayan lütfen çıksın. Dersi varsa nereden olursa olsun oturabilir.

Yalnız cehrî zikir yapanlar zikirlerini yapmasınlar, bizde cehrî zikir yasak. Ama yasak diye inkâr mı ediyoruz? Hayır, haktır. Çünkü Resûlullâh Efendimiz, Hazreti Ali Efendimiz'e cehrî zikri talim ettirmiştir. Bizim amelimiz bittiği zaman "lillâhi'l fâtiha" denir. O zaman herkes gözünü açar. Kendi zikrini yapabilir, serbest.

Bizde cezbe var ama o gayr-i iradî oluyor. Ama zikir irade ile başladığı için yasaktır. Cehrî zikir yasak. Cehrî tarîkattan olanlar yasaklara riâyet etsinler. Hiç tarîkatı yoksa onlar lütfen oturmasın. Yunus Emre ne buyurmuş:

*Senin aşkın deniz, ben bir balıkcak
Balık sudan çıka hemen ölüdür*

Bir balığı su nasıl ihâta etmişse, suda nasıl yaşıyorsa, senin aşkın da bir derya gibi benim ruhumu ihâta etmiştir. Balık sudan çıkınca nasıl yaşayamazsa, senin aşkın kesilirse ben de öyle olurum. Ama aşk kesilmez.

Ne buyruluyor? "Bizi unutmayın. Biz sizinle beraberiz. Bizi unutursanız, ayrı düşersiniz."

Meşâyih müridi unutmaz, mürid meşâyihini unutmazsa. Burada mürit hangi nurda ise o tecellî eder. Râbitadan gelen nur esmâ nurudur. Sıfat nuru vardır. Zât nuru vardır.

Eğer mürit evliyâullâhı Allah'ın sıfatında görürse ödü kopar. Evliyâullâh bir celâl sıfatında görünür, bir cemâl sıfatında görünür. Cemâl sıfatında görünürse bayılır.

İşte vecd hâline geçenler böyle geçer. Görenler nasıl görüyor? Yavaş yavaş, tedricen tedricen, alışa alışa. Onun için evliyâullâhı unutmayacağız. Hayâli gözümüzde, sevgisi gönlümüzde olacak. Şeyh Efendi'nin yediğini, içtiğini, sohbetini neyini gördüysen onu hayâl etmen râbitadır. Biz hayâli râbitadayız. Râbita-yı Nakş-i cemâl de var. Ama onu göremeyiz. Alıştırma alıştırma gösterirler.

Allah'ın üç nuru vardır: Mürit esmâ nurunda ise râbita nuru tecellî eder. Eğer sıfat nurunda ise nübüvvet nuru tecellî eder. O da onu cezbeder. Eğer huzur müridi ise Allah'ın zât nuru ile ihâta edilmişse, zât nuru oluşur.

Esmâ nuru, 1001 isminin nuru. Sıfat nuru, 8 sıfatının nuru. Zât nuru, zâtının nuru. Allah-u Teâlâ'nın üç nuru vardır.